Baudelaire

kötülük çiçekleri

Fransızcadan Çeviren: Ahmet Necdet

2. BASIM

AYRINTI

ŞİİR

Charles Pierre Baudelaire

1821'de Paris'te doğdu. Altı yaşındayken babasını kaybetti. Ertesi yıl bir subayla evlenen annesiyle birlikte Lyon'a gitti. Burada başladığı ortaöğrenimi sırasında daha sonraki tüm yaşamını belirleyecek olan şiirle tanıştı. 1836'da ailesiyle birlikte geri döndüğü Paris'te, dışarıdan sınavlara girerek Louis-le-Grand Lisesi'ni bitirdi. Büyük kentin karanlığının idrakine varmaya başladığı bu yıllarda ilk dizelerini kaleme aldı. Hukuk Fakültesi'ne başlamasıyla açığa çıkan bohem yaşantı eğilimi nedeniyle aile meclisi kararıyla 1841'de Kalküta yolculuğuna gönderildi. Edebiyat ve haz tutkunu Baudelaire için bu serüven kısa sürdü, yolculuğu tamamlamadı. *Kötülük Çiçekleri*'nin ilk parçasını bu sırada yazdığı bilinmektedir. Güneydoğu Afrika kıyılarında gemiden inip Paris'e döndü. Yirmi iki yaşını doldurduğu 1843 yılından başlayarak babasından kalan mirası kullanma hakkına sahip oldu. Elindeki kaynağı savruk biçimde harcayıp tüketmeye yönelince annesinin girişimiyle miras hakkına hukuki kısıt getirildi. Şiirinin temalarını, imge kuruluşunu, biçemini ve bununla birlikte yaşamını derinden etkileyecek olan uyuşturucu bağımlılığı esasen bu dönemin ürünüdür. Bir yandan da resim ve müzik üzerine kaleme aldığı güçlü irdeleme ve eleştiri yazılarıyla eleştirmen olarak öne çıktı. 1848 Devrimi ve sosyalizm karşısında duyduğu heyecanı dile getirdi. Aynı yıl, yeteneğini büyüleyici, işlediği temaları kâhinsel bulduğu ABD'li yazar Edgar Allen Poe'yu Fransızcaya çevirmeye başladı ve yayımladı. *Kötülük Çiçekleri*'nin kitaba dönüşecek hacimdeki ilk el yazmalarını da bu dönemde kaleme aldı. 1851'deki hükümet darbesine şiddetli tepki gösteren ve takip eden yıllarda başyapıtının parçalarını farklı dergilerde yayımlayan Baudelaire'in dehşet yüklü hiddetli çiçekleri nihayet 1857 yılında kitap olarak yayımlandı. Genel ahlak kurallarına aykırı görülerek mahkemeye sevk edilen kitabın içindeki altı şiir yasaklandı. Müellifin ve yayımcının ayrı ayrı para cezasına çarptırılmasına da neden olan 100 şiirlik bu ilk baskı, çeşitli yankılar yaratmakla birlikte kitabın önemi çok sonraları anlaşılabildi. Tüm varoluşunu şiire, özellikle de başyapıtının yıllar içinde yeniden yaratılarak nihai biçimini almasına adayan şairin düzyazıları da ancak ölümünden sonra kitaplaştırılmıştır. Şiir uğraşından kayda değer ve sürekli bir gelir elde edemeyen sanatçı borçlarını ödeyebilecek para kaynağı arayışıyla 1865'te Belçika'ya gitti. Sonuç düş kırıklığıydı. Bir yıl sonra, tedavi gördüğü sağlık evinden, bedenini yıllardır tahrip etmekte olan frenginin yol açtığı kısmi felçle, konuşma yetisini yitirmiş olarak Paris'e götürüldü. 1867 Ağustos ayının son günü yaşama veda etti.

Şairin büyük yapıtının özü sayılan *Kötülük Çiçekleri* neredeyse bütün dünya dillerine aktarılmış, sanat dünyasını ve kendinden sonra gelen tüm şiir ve edebiyat hareketlerini derinden etkilemiştir. Trajik ölümünden birkaç yıl sonra ardılı Arthur Rimbaud tarafından "şairlerin tanrısı" ilan edilen "lanetli" şairin bu başyapıtı sadece 20. yüzyılın ilk yarısında 250'yi aşkın özgün çalışmaya konu olmuş; "insanın acı deneyimi ve insanlık bilgisinin kanla hayat bulmuş hülasası" ve "gerçeğin en üstün biçimi olan söz 'gerçekliği'nin yüzünü en iyi gösterdiği bir kutsal kitap" olarak tanımlanmıştır.

Ahmet Necdet (Sözer) (1933 - 2010)

Prof. Dr. Ahmet Necdet (Sözer) 1933'te İnegöl'de doğdu. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nu ve İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli Anadolu kentlerinde öğretmenlik yaptı, uzun yıllar beşeri ve iktisadi coğrafya profesörü olarak çalıştı. Şiirlerini *Uzuneşek* (1977), *Ne Çok Enkaz* (1988), *Sana Bunca Yangından* (1991), *İnegöl Hey İnegöl* (1992), *Gün Yüzleri* (1992 / Türk Dil Kurumu 1994 Şiir Ödülü), *Kün* (1994), *Ay Kasidesi* (1995), *Zümrüt Longa* (1998), *Aşk Ey* (2001 / Yunus Nadi 2002 Şiir Ödülü) ve *Haiku Kuşu* (2004) adlı kitaplarında bir araya getirdi. *Kraliçe Stratonike* (2002) adlı şiirli oyunu ve deneme-incelemelerden oluşan *Bir Bölük Ankâ* kitapları ve geniş kapsamlı *Türk Şiiri* (Tekke, Divan, Modern) antolojileri yayımladı. Ahmet Necdet 1950'lerin sonlarından başlayarak birçok Fransız şairini Türkçeye kazandırmış, bu şairlerin şiirlerini *Çağdaş Fransız Şiiri* (1959) ve *Baudelaire'den Günümüze Fransız Şiiri Antolojisi* (1997) adlı antolojilerinde yayımlamıştır. Çok sayıda dünya şairini ortak çalışmalarla şiir okurumuza tanıtmış olan Ahmet Necdet'in Puşkin, Lermontov, Blok gibi Rus şairlerinden Kanşaubiy Miziev'le birlikte yaptığı çevirilerin yanı sıra, bazı ortak çalışmaları şunlardır: Gertrude Durusoy'la birlikte, Paul Celan'ın *Bademlerden Say Beni* (1983), *Haşhaş ve Bellek* (1994), *Zaman Kırmızısı Dudaklarla* (1996), *Hiçkimsenin Gülü* (1996) ve *Dil Kafesi* (1999) adlı kitapları; Apollinaire'den *Alkoller* (1997); George Trakl'den *Akşamları Kalbim* (1990); Mırbatır Husanov'un da katkılarıyla, Voznesenski'den *Telefon Kulübesi* (1997); Jean-Louis Mattei ile birlikte, *Latin Şiiri Antolojisi* (1998). Baudelaire'in ünlü *Kötülük Çiçekleri*'nin (ilk basım 2001) yanı sıra Aragon'dan *Mutlu Aşk Yoktur* (1998) seçkisi de Ahmet Necdet'in Fransızcadan dilimize kazandırdığı yapıtlar arasındadır.

Charles Baudelaire

Kötülük Çiçekleri

Ayrıntı: 997
Şiir Dizisi: 13

Kötülük Çiçekleri
Charles Baudelaire

Kitabın Orjinal Adı
Les Fleurs du Mal
Livre de Poche, 1972

Fransızcadan Çeviren
Ahmet Necdet

Yayıma Hazırlık ve Uygulama
Hediye Gümen, Zeynep Gençosmanoğlu, Derviş Aydın Akkoç

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Resmi
Photo Researchers/Getty Images Turkey

Kapak Tasarımı
Petek Yılmaz

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *İstanbul, Haziran 2016*
İkinci Basım: *İstanbul, Kasım 2018*
Baskı Adedi *1000*

ISBN 978-605-314-105-1
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.:3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Charles Baudelaire

Kötülük Çiçekleri

Fransızcadan Çeviren: Ahmet Necdet

Sunuş

Edebiyatımızda Baudelaire'in değer ve önemini fark eden ilk şair veya çevirmenimiz kimdir, kim olabilir? Yaptığımız küçük bir araştırma sonunda, daha önce Suut Kemal Yetkin tarafından ileri sürülen "*Servet-i Fünun* şair ve yazarları, başta Fikret olmak üzere O'nun adını bile anmamışlardır"* savının doğru olmadığını saptamış ve Baudelaire'in bu edebiyat çevresinde 1890'lı yıllardan itibaren bilinen ve önemsenen bir şair olarak kabul edildiği sonucuna varmış bulunuyoruz. Söz konusu şair ve yazarlar, şu isimlerden oluşmaktadır: Tevfik Fikret, Cenab Şahabettin ve Hüseyin Cahit.** Bununla beraber Baudelaire'in değer ve önemini asıl fark eden edebiyatçılarımız Yahya Kemal (1884-1958) ve Şahabeddin Süleyman (1885-1919) olmuştur.

Gençliğini 1903-1912 yılları arasında Paris'te geçiren Yahya Kemal, bu dönemi "Eski Paris" şiirinde dile getirirken şöyle bir tablo çizer:

---

* Suut Kemal Yetkin, *Baudelaire ve Kötülük Çiçekleri,* Varlık Yayınları, İstanbul 1967, s. 6-7.

** Ahmet Necdet, "İlk Baudelaire Çevirmenimiz Şahabeddin Süleyman (mı?)", *Varlık*, Eylül 1995, s. 46.

Eski Paris'te bir ömür geçti;
Jaurès'nin gür sadâsı devrinde,
Tuncu canlandıran ilâh'tı Rodin;
Verlaine absent'i Baudelaire afyonuna
Karışan bir sihirli hazdı şiir.

Şairimiz bununla da yetinmez; Baudelaire'e ve *Kötülük Çiçekleri'ne* hayranlığını açık yüreklilikle ortaya koyduğu "Büyü Şiir"i kaleme alır. Pek çoğumuzun gözünden kaçan bu ilgi çekici ve güzel şiiri, buraya almak istiyorum. İşte "Büyü Şiir":

Paris'te genç iken koyu Baudelaire-perest idim.
Balkon'la, *Yolculuk*'la, *Güzellik*'le mest idim.

Sinmişti şi'ri ruhuma ulvî keder gibi;
Absent'e damla damla sızan bir şeker gibi.

Hulyâsının yarattığı iklîm o başka yer!
Gür defnelerle çevrili, afyonlu bahçeler...

Her zevki bir harâm olan efsunlu cennetin
Koynunda vardı lezzeti bin türlü nîmetin.

Bir gün veda edip o diyârın hayâtına.
Döndüm bütün bütün vatanın kâinatına.

Lâkin o bahçelerde geçen devre'den beri.
Kalbimde solmamıştır o şi'rin çiçekleri.

Çok yeni bir araştırmaya göre, *Mecmua-i Edebiyye*'de (Sayı: 12, İstanbul 1899) imzasız olarak yayımlanan "İ'tilâ / Élévation", dilimizdeki ilk Baudelaire şiir çevirisini oluşturmaktadır.* Bunu izleyen öteki çeviri-şiir örnekleri ise,

* Ayşe Yıldız, "Mecmua-i Edebiyye / Tahlilî fihrist, inceleme ve seçilmiş yazılar" (Fatih Üniversitesi, yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul 2001.

Şahabeddin Süleyman imzasını taşır (1914). Ne var ki, onun şiirini Türkçemize ilk kez bir bütün olarak mal etmeyi deneyen ilk çevirmenimiz Alişanzâde İsmail Hakkı Bey'dir. Paul Valery'nin Baudelaire üzerine kaleme aldığı bir incelemeyle birlikte *Les Fleurs du Mal*'in büyük bir bölümünü *Elem Çiçekleri* başlığı altında Türkçeye çeviren Alişanzâde, ne yazık ki, bunu ölçü ve uyak koşuluna uymayarak serbest bir tarzda gerçekleştirmiştir. 1927'de Arap harfleriyle basılan bu kitabın, ağdalı dili ve şiirsiz anlatımı ile, çeviri edebiyatımıza çok önemli bir katkıda bulunduğunu söylemek güçtür.*

Cumhuriyet döneminde Baudelaire'i iyi anlayan ve onun şiirlerini güzel çevirileriyle Türkçemize taşıyan Cahit Sıtkı Tarancı ile Ahmet Muhip Dıranas'ı burada saygıyla anmak isterim. Onlara daha sonra katılan şair ve çevirmenlerimizin adları uzun bir liste oluşturmaktadır: Sabri Esat Siyavuşgil, Orhan Veli Kanık, Sabahattin Eyüboğlu, Sabahattin Teoman, Sait Maden, Suut Kemal Yetkin, Necdet Bingöl, Abdullah Rıza Ergüven, Erdoğan Alkan, Sabahattin Kudret Aksal, Ahmet Necdet ve başkaları. Baudelaire'in şiirlerini Alişanzâde İsmail Hakkı Bey dışında kitap olarak yayımlayan edebiyatçılarımız ise şunlardır: Vasfi Mahir Kocatürk (1957), Şükran Kurdakul (1959), Abdullah Rıza Ergüven (1961) Suut Kemal Yetkin (1967), Sabahattin Kudret Aksal (1991), Ahmet Necdet (1992), Sait Maden (1996), Erdoğan Alkan (1999).**

---

* Bu çevirinin yeni harflerle basımı için bkz. Charles Baudelaire: *Elem Çiçekleri* (Çeviren: Alişanzâde İsmail Hakkı / Hazırlayan: Ali İhsan Kolcu), Salkımsöğüt Yayınları, Ankara 2005, 314 s.

** Bunların arasında yer alan Kocatürk'ün *Elem Çiçekleri* ve Alkan'ın *Kötülük Çiçekleri* başlıklı çeviri yapıtlarını, *Les Fleurs du Mal*'i bir bütün olarak okura sunması nedeniyle, ayrıca anılmaya değer buluyoruz.

Yukarıdaki listeye Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayımladığı *Tercüme* dergisi (sayı: 61, Ocak-Mart 1958) ile Bursa'da yayımlanan *TÖMER Çeviri* dergisindeki (sayı: 4/14, 1998) "Baudelaire Özel Bölümü"nü de eklememiz gerekiyor. Bu özel bölümler, çeşitli şiir çevirilerini gözden geçirmek isteyenler için önemli bir kaynak olabilir. Ayrıca, Baudelaire'in düzyazı-şiirlerini *Paris Sıkıntısı* (beşinci baskı: 1998) başlığı ile dilimize kazandıran Tahsin Yücel de, büyük şairin yapıtını bir başka yönüyle bütünlemiş bulunmaktadır.

Baudelaire'in şiiri üzerine Fransa'da ve dünyada şimdiye kadar pek çok şey yazıldı ve elbette ki daha çok şey yazılacak. Bu satırların yazarı da, bundan birkaç yıl önce şu notu düşmüştü bu devrimci şair için: "Edebiyat tarihleri ve antolojiler, Modern Fransız Şiiri'ni Baudelaire'le başlatmakta söz birliği etmiş gibidirler. *Les Fleurs du Mal / Kötülük Çiçekleri* (1857) başlığı altında topladığı şiirleriyle Baudelaire, Romantizm'den arta kalan güçlü ve coşkulu temaları sürdürmek yerine, büyük kentin sancı dolu karşıtlıklarını yansıttı: Devrimcilik ve tutuculuk, bedensel hazlar ve gizemcilik, toplumsal yaşam ve içe kapanış, Hıristiyanlık ve tanrıtanımazlık... Bütün bu karşıtlıklar, hem sınırsız bir içtenlik hem de kendini gizleme adına Baudelaire'ci bir şiirin kapılarını açtı. XIX. yüzyılın ikinci yarısında Romantizm'in ve Parnasse'ın çifte etkisini yansıtan şiir ortamı, Baudelaire'in "Correspondances" / "Uyuşumlar" şiirinde uç veren Sembolizm'in etkisiyle, us ve sağduyunun hesaplaştığı farklı bir düzleme taşındı. Böylece yeni düşünce akımlarının yolu da açılmış oldu."*

Ahmet Necdet
Bomonti, Kasım 2005

---

* Ahmet Necdet, *Baudelaire'den Günümüze Fransız Şiiri Antolojisi*, Adam Yayınları, İstanbul 1997, s. 7.

Kötülük Çiçekleri
Les Fleurs Du Mal

Bu çeviride, *Les Fleurs du Mal*'in Yves Florenne tarafından notlandırılarak yeni bir sıraya göre düzenlenmiş 1972 baskısı (Livre de Poche) esas alınmıştır.*

Yves Florenne (1918-1992)

Fransız romancı, dramaturg, denemeci. Başarılı öğrenim yılları sırasında çok sayıda oyun yazıp sahneledi. 1934'te çok erken yaşta *Le Hameau de la solitude* [Küçük Yalnızlık Köyü] adlı ilk romanını yayımladı. Ülkesinin Nazi işgaline uğraması karşısında Direniş hareketi içinde etkin görevler üstlendi, tutuklandı, firar etti ve tekrar mücadeleye devam etti. Savaş sonrasında Fransız tiyatro sahnesinin yeniden doğuşu ve yayılışında rol aldı. 1956'da Albert Camus ve önemli eleştirmenlerin övgüsüyle karşılanan *Le Cavalier d'or* [Altın Atlı] oyunuyla Nimes Tiyatro Festivali büyük ödülünü kazandı. 1947'de *Le Monde*'un kurucu kadrosu içinde yer alan Florenne 1986'ya kadar çok çeşitli temalarda düzenli olarak yazdı; kitap eklerinin yanı sıra, ünlü *Le Monde diplomatique*'in de sürekli yazarları arasındaydı. Gazetecilik uğraşının yanında *Mes Espagnes* [Benim İspanyalarım] gibi anlatıların da aralarında yer aldığı çok sayıda edebi eleştiri, oyun, deneme kaleme aldı. Antik Yunan tragedyasının ve Shakespeare'in Fransızcadaki başlıca çevirmenlerindendir. Florenne'in Baudelaire ve eserleri üzerine yaptığı ve 1966'da yayımlanan Œuvres *complètes* [Bütün Eserleri] adlı çalışması anıtsal olarak nitelenen özelliğini günümüzde de korumaktadır. Yazarın devamlı tamamlama eğilimi içinde çekmecesinde tuttuğu çok sayıda dosya ölümü ertesinde gün yüzüne çıkarılmıştır; bunlar arasında *Les Corps de la nuit* [Gecenin Gövdeleri] ve *Et tout le reste n'est rien* [Ve Geriye Kalan Hiçbir Şey] altı çizilerek anılır.

* Çeviriye esas alınan 1972 Livre de Poche basımındaki tüm editoryal metinler Fransızcadan Handan Demir tarafından aktarılmıştır. (y.h.n.)

Önsöz

Daha yükseğe uçmak istiyor musun karanlık doğadan?
Korkunç gölgeyle ağırlaşmış gözlerini
Açmak istiyor musun anlaşılamaz ve saf ışıkta?
Cevap ver, istiyor musun? – Evet, diye haykırdım. Ve evrenin
Bir tuval bezi gibi titrediğini hissettim.*

Bunun üzerine, kaldırarak bir kolunu ve kaybolmuş tüm
Dünyevi nesneleri örterek peçesinden bir parça kumaşla
Dokundu parmağının ucuyla bana ve öldüm.

Hugo, bu anlaşılamaz karanlık üzerine "Tanrı"ya devam etmez. Her şey yerini hiçbir şeyin tutamayacağı şu on iki hecelik** dizededir:

Evren'in bir tuval bezi gibi titrediğini hissettim.

Şair tuvalde delik açmaz, onu parçalamaz ya da kaldırıp atmaz: Tüm olasılıkları arka planda varlığını sürdürmeye bırakarak, onu seyre dalar.

"Şeytanın Sonu"nda [La Fin de Satan], bir ışık huzmesi gölgeninkilere galebe çalmıştır. Hugo, kendi Şeytan-Lucifer'ini Işığın asıl kaynağı olmakla taçlandırır: "Bataklık

* Yazar, Victor Hugo'nun "Tanrı" şiirinden yaptığı alıntıda bu dizeyi aktarmayarak metin içinde kullanmış. (y.h.n.)
** Alexandrin. (ç.n.)

yıldıza kesti". *Odlar*'daki [Odes] şiirlerde kimsenin, kendisinin dahi içinin nasıl doldurulacağını bilmediği bir tasarıdan ibaret olan dizeyi tamamına erdirdi:

Gözüm gökyüzüne çevrili yürüyordum uçurumda.

Sonsuz Evren onun tarafından yeniden ışık ve özgürlük içerisine yerleştirildi.

Eğer sondan başlamak isteseydim, Hugo'nun iradesinin, içerisinde gölgeyi başkalaştırdığı bu ışığın karşısına Baudelaire'in "Saplantı"sını koyardım:

Ne severdim, ey gece! olmasa şu yıldızlar
Bildik bir dil konuşur onun parlak ışığı!
Ve arıyorum boşu, karayı ve çıplağı!

Bir tuval gibi titreşen bu Evren'in karşısına, "dehşetle karışık bir arzu" içinde öldüğünü düşündüğü

Perdeyi düşman bilen, engele kinlenerek...

"sert ve zevkli" bir işkenceden mahvolmuş biçimde, yalnızca "ölüp gitmeye" ulaşmayı, "acı gerçek"ten, "dehşet verici tan"ın kuşatmasından başka bir şey bulmamak adına *sonra*'yı canı gönülden dilediği ve hiçliğin ancak beklentinin tanımlanamaz kalıntıları tarafından yadsındığı bir hiçlik duyumu içinde, "hepsi bu mu yoksa" şeklindeki en aşağılayıcı sonuca ulaştığı, "*Bir Meraklının Düşü*"nü yerleştirirdim:

Perde açılmıştı ve ben bekliyordum hâlâ.

O, kaldırdığı tuvali parçalar ve tuvalin arkasında saplantısının izini sürdüğü bu boşluktan, bu karanlıktan, bu

çıplaklıktan başka bir şey bulamaz. Ancak bu şiir, *Kötülük Çiçekleri*'nin uçsuz bucaksız mimarisinde tek örnek değildir; bu kapanış dizesi kesinlikle bir son söz olarak düşünülemezdi.

Bu hayranlık verici şairi, kederinin üstesinden gelemeyen bu bahtsız adamı izlemek gerekir. Kederinden eşsiz bir soyluluk yaratmasına, insanların öfkeli hıçkırıklarında haysiyetin en yüce tanıklığını görmesine, Günlükler'inde [Fusées] "Bahtsızlık barındırmayan (zihnim hayalet dolu bir ayna mıdır?) hiçbir Güzellik tanımadım" diye yazmasına karşın, ona yenik düşer. Tüm sorunları acının içinde dolandırır.

Kuşkusuz, onda kendini dünya ve hayat karşısına tüm açıklığıyla sermeye engel olan, onu sıkıştıran ve kendisine, kendisinin en mahremine kapatan bir şey vardır. Hayret uyandırıcı başkalaşıma, sonsuz üremeye; güçlerin, türetilen şeylerin muazzam ritmine zorlukla tahammül eder. Doğa, doğal olan, ona bulantı verir. "Kadın *doğaldır*, yani mekruh" ya da "Doğal olan her şeyi, saf doğal insanın tüm eylem ve arzularını yeniden gözden geçirin, çözümleyin, orada yalnızca korkunçluk bulacaksınız." "Basit doğadan başka hiçbir şeyden tat almamaya varan bozulma"yı savunan kişileri lanetler, değiştirmeleri (makyaj) ve hayali cennetleri över. "Eğri büğrü bitkileri" doğadan sürerek onun yerine...

Coşku veren o yeknesak
Maden[den], su[dan], mermer[den]

... kristali, madenden duvarları, kıymetli taştan tünelleri geçirir.

Peki bu açık gözleri çok geçmeden düşünülmüş bir bakışa, denebilir ki bir düşünceye, düşünecek bir bakışa dönüştüren nedir? Baudelaire devasa dünya ile uyumlanmakta çaresizdir. Oraya girebilmenin imkânsızlığı, oraya girme arzusuna dönüşecektir. Peki niçin? Vakitsiz gelen frengi nedeniyle mi? Kendi ifadesiyle, *köstebekler krallığı*, gittiği yer işte burasıdır. Yaşam suyu henüz genç olan bu bedenden çekilmiştir. Söz konusu durum, aklın ve tinin doruklarında bir çeşit ikame ile sonuçlanmalıydı – zekâ, o, bu yaşamın başından sonuna istisnaidir. Baudelaire, dünyaya ait hiçbir şeyin kendisine arı bir sesle ulaşmadığı "Çatlak Çan"ında itirafta bulunur: *Benimse, çatlak ruhum.* Bu içten bildiri, kendisinde yaptığı bu başat keşif, gizli kalmış çatlağın, artık bütünüyle burada bulunmayı engelleyen uyumsuzluğun keşfi öyle güzeldir ki, Hamlet edasına bürünüp biraz da dünyevi şeylerin dışındakiyle mübadeleye girişilir. Kısacası, kalp artık orada değildir. Bundan sonra sıçrama, katılım, hamle, neşe yoktur. Olsa olsa ürküntü verici bir kavrayıcılıkla, sıçranıldığı, katılındığı, neşelenildiği görülür. Benzer, oyuna dahil olmuştur.

En başından beri bir uyuşmazlık, bir hiatus.* Dünya ve içinde bulunulan an ona göre düşmandır. *Paris Tabloları*'nın *Kötülük Çiçekleri*'nin bölümlerinden birini oluşturduğu ve *Petits Poèmes en prose*'un [Kısa Düzyazı Şiirler] *Paris Sıkıntısı* adını taşıdığı göz önüne alınırsa, yapıtının odaklarından biri olan Paris'i resmederken artık hiçbir şey sezilebilir değildir. Bu, gerçek bir Paris'tir, ancak kent ışıklarının zayıfça titreştiği, gecesel bir Paris. Şehir şafakta uyandığında, "soğuktan titreyen bir şafak"a, "sabahın ala-

* Ses boşluğu, yarık. (ç.n.)

cakaranlığı"na uyanır; güneş parıldıyorsa bile bu "gaddar bir güneş"tir ya da akşam,

Kızıl yaralarla gök kana boyanıyorken

Gün içinde:

Kirli ve sarı bir sis her yana nem saçarken

Öğle vakti bile:

... Karanlık döküyordu(r) gök
Uyuşmuş dünya üstüne.

"Akşamın alacakaranlığı"nda şair yeniden yaşamaya başlar: mumların, kandillerin, "avizelerin" alevleri ve "pis tavanlar"ın, havagazı ateşlerinin altında; karbon sıcaklığının, meşale aydınlığının, gün ağarmaya başladığında onun üzerinde kızıl bir iz bırakan lambanın önünde...

Haznelere bölünmüş Paris; harabeye dönmüş ya da etrafı kapalı, yalıtılmış odalar... Büyük şehirde mukim bu kişi, kentsel ve imal edilmiş bir evrende, kürkler, parfümler, tünelden farksız caddeler ve sokaklar, yapıntı, zevk, kıyafetler ve kitaplar içinde devinir. Düşünce ve düş; kendini akşamın, gecenin, ölümün çoktan ele geçirmiş olduğu bu nesneler üzerinde sınayacaktır.

Baudelaire'de durmaksızın ikili bir hareket hissederim. Kuşkusuz ki bu...

... sonsuzu hayal ettiren büyük göklere,

...özgür boşluklara ve kanat açıklığına, engin ve hür denizlere doğru yükselen, yukarı doğru bir harekettir. Hiçbir şey yoktur ki "Yükseliş"in ilk iki kıtasındaki, zincirlerden, boyunduruktan kurtulmuş; özgür ve hudutsuz bir sevincin kabardığı bu devinimden daha güzel olsun:

Gölcüklerin üstünde, vadilerin üstünde,
Dağların, ormanların, bulutların, denizin,
Ötesinde güneşin, ötesinde göklerin,
Yıldız kürelerinin sınırı ötesinde,

Düşüncem, kımıldayıp durursun her an böyle,
Usta yüzücü gibi, suda kendinden geçen,
Sensin sınırsızlığın sınırlarında uçan
Sevinerek, tarifsiz bir erkek şehvetiyle.

Ne var ki, şair çok geçmeden bu gönendirici durumdan, sonsuz uzaydaki esrik yüzüşten çıkar ve varlığını idame ettirmek adına bir teşvike ve buyruğa ihtiyacı varmışçasına, kendi kendine devam etme emri verir:

Uç ve kaç çok uzağa, ötesine leşlerin;
Göğün üst katlarında, git arındır kendini,
Yudumla, tertemiz bir tanrısal içki gibi,
O arı ateşini duru mesafelerin.

Şiir yavaşça yön değiştirir. Tüm devinim başkalaşır. Benzer bir hazzı hissedebilecek herhangi birinin mutluluğunu yücelten şair, kendi mutluluğunun tadını çıkarmaktansa, özdeş bir erdeme gıpta eder:

Ne mutludur o kimse, güç bulup kanadında
Arı duru göklere doğru hemen atılır.

"Götür beni ey tren! kaçır beni ey gemi!" bir dilekten ibarettir. Yitik, terk edilmiş, uçurumun kurbanı olmuş her şeyin diriliş ve arılık içerisinde yeniden ortaya çıkabileceği fikri, yalnızca bir umut ve sorgulamadır.

Belirleyici devinim genellikle başkadır: çöküşün, kasavetin devinimi. Düşüşe, gölgeye ait ne varsa, muzaffer olur. Baudelaire'i aşkının nesnesine yönelten işte bu devinimdir:

Tanrıçalar ecesi, sana eğildiğimde,
Soluduğum şey sanki kanının kokusudur.

Ve ondan, bir ruhun *penceresi* şu siyah gözlerin *sarnıcından* içmek için sevgilisinin üzerine eğilen ve aç kurt gibi her geçen gün onu daha büyük lokmalarla yutan, nefes nefese bir âşık yaratan da, yine aynı devinimdir:

Her gün bir adım daha inerek Cehennem'e...

Uçurumu şöyle adlandırır:

– Bu çukur, bir cehennem, orda dostlarımız var!
Dalalım, yoz amazon, terk edip nedameti,
Sonsuzlaştırmak için kindar ateşimizi!

Gökyüzü dahi çöker ve baş döndüren bir uçuruma dönüşür. Baudelaire kendini...

Kaderin sürgün edip de gönderdiği
Uçsuz bucaksız hüzün mahzenlerinde

... hisseder.

Dahası, kendini kabirle, tabutla özdeşleştirir: *Benim ruhum bir mezar.*

Orada hiçbir şey onu tatmin etmeye, nihayet "hayvanca uyku(su)na" yatabilmesine yetecek kadar koyu ve karanlık değildir. Gece! Savunmasız olduğu günün saydamlığı ardından gelen, bazı kereler koruyucu bir kesafetin emniyetini bahşeden yegâne sığınak.

Bu karşı konulamaz eğilim bir mahkûmiyettir! Resmini karanlıklara yapmaya zorlanmış ressam imgesini yaratan şair, bunun bütünüyle bilincindedir. Alt mahallelerde kendi kabuğuna, inzivaya çekilir, kendi içine kapanır. Sabit biçimde kendi mekânına kapandığı, evden neredeyse hiç çıkmadığı görülür. Hugo, dışarıya ve yükseklere doğru devasa bir devinim içinde gölgenin en derinlerine dalıp sonunda Şeytan'a ulaşana dek onu kurcalar ve buluşunun sadeliği içinde, bir gün şu harika...

Ve yaprağı zambağın, boy atıyor dışarıya doğru

...dizesini karalarken, Baudelaire'de kara güneş ışınları, oklar, usturalar delip geçer.

Ancak Baudelaire, harekete geçmek, serbest geçidi bulmak için önüne bakmak elinden gelmediğinden, iç organlarından yayılıyormuşçasına organik bir kaygının daimi kurbanıdır; tam anlamıyla kalbi boğan, onu "buruşmuş bir kâğıt gibi" sıkıştıran, göğsün üzerine çökmüş, kimselerin yerinden oynatamayacağı taştır bu kaygı. Onunla oynanmaz ve kişiyi bir dehşet mengenesinde sıkıştırır. Baudelaire bu kâbusla şüphecilik, ironi, alaycı gülüşler ve soğuk şakalar yoluyla mücadele eder; ama ondan kurtulabilmek adına, daha sahici bir biçimde olmak üzere, ölümü çağırır. *Kötülük Çiçekleri*'nin son

cümlesi, Baudelaire'in eserinin kapanışı için seçtiği cümle, bu kez yerindedir. *Çiçekler*'i sonlandırmak, yolculuğu noktalamak adına, en ulu sefere, ölüme doğru, ölümün kılavuzluğunda feryat eder:

Ey Ölüm, koca kaptan, demir alalım! haydi!
Bu diyar sıktı bizi, Ölüm! Açalım yelken!

Ölüm dedim, Hiçlik değil. Baudelaire son sözünde yalnızca kaldırılmış tuvalin arkasında görünen boşluğun değil, hiddetli bir umudun, sorgulamanın da baki kalmasını arzuladı. Bizleri hapsettiği "Ben bekliyordum hâlâ"nın içini dolduracak bir şeyi arzuladı; yükselme halinde olmayan fakat son bir sıçrayışla uçurumun dibine yuvarlanmış bir şey; ruhun yaşantısı olması gerekmeyen, tanımsız, insanı nihayetinde canavar Sıkıntı'nın elinden çekip alacak bir şey. Bir şey, hangi şey? Bilmiyorum, o da bilmiyor, ancak dünyevi yaşamdan farklı bir şey:

Bu ateş öylesine yakıyor beynimizi,
Cennet ya da Cehennem, dalalım bu girdaba,
Bilinmez'in dibine bulmak için yeniyi!

Hummalı bir arzu. Ancak Baudelaire'de bütünüyle farklı, neredeyse kutsanmış, vahşetten, kaygıdan ve bunlardan kurtulmak adına verilen savaştan ileri gelen bir vurgu hissedilebilir. Bir kitap bitirilebilir, ancak içsel mücadele ve dram devam eder. Daima İkarus düşüşleriyle tepetaklak olan, yukarı doğru bir devinim: kendisi için yarattığı gizli saklı hayatın değil de, gerçek dünya ile yüz yüze Baudelaire'in felç ve afazi içinde sonlanan hayatının esası işte budur. Figan eder:

İşte sonbaharına vardım düşüncelerin,
Kullanmak gerek artık küreği ve tırmığı
Taşkın görmüş toprağa bir düzen vermek için,
Suyun mezarlar kadar büyük çukur açtığı.

Ancak hemen ardından kendine sorar:

Kim bilir düşlediğim yeni çiçekler burda
Bulacak mı sellerin yıkadığı toprakta
O gizemli besini güç kuvvet kazandıran?

Ölüm döşeğine düşene dek vazgeçmediği arayış, sorgulayıştır bu.

Gerçeklikten nefret eden, yalnızca korkunç ve yıkıcı bir Sıkıntı ile rahatlayabilen bu adam kendisi için yaşanabilir bir evren inşa etme iradesine sahip olmasaydı eğer, büyük bir korkaklığa, ölümcül bir vazgeçişe varabilirdi. Bu irade onu en önemli üç ya da dört Fransız şairinden biri yaptı.

"Mürekkep gibi kara" dünyaya perdelerini kapamışken işte içsel bir güneş, sönük, belli belirsiz ışığıyla, ölü ya da arzulanan, düşlenen şeyler evrenini onun için aydınlatır. O bu diyarda kendini, gerçek hayatında geri çevirdiği yapıcı enerjiyi hayata geçiren bir büyücü, bir Tanrı gibi hissetmektedir:

Kapayacağım bütün kapı ve pancurları,
Peri saraylarımı kurmak için gecede
Tekdüze karlarıyla kara kış geldiğinde.
Mavimtrak ufuklar düşlerim ben o zaman,
Bahçeler, fıskiyeler, mermerlerde ağlayan,
Sabah akşam şakıyan öpücükler ve kuşlar,
Bu çocukça şeyler, ki çoban türküsünde var.
[...]

Ve dalmış olacağım elbette ben zevkine
Baharı hatırlamak için istençle yine,
Niyetim kalbimdeki o güneşe el atmak,
Harlı fikirlerimden hoş bir hava yaratmak.

Afyon Tiryakisi [Mangeur d'opium] hakkında şöyle demiştir: "Güzel mevsim, mutluluğun mevsimi, onun gibi bir hülya ve meditasyon insanı için, en şert haliyle kıştır... Ona bir Kanada, bir Rus kışı gerekir; yaşamını kazanması için bunlar gereklidir. Yuvası daha sıcak, daha yumuşak, daha sevgili olacaktır: sabahın dördünde yakılan mumlar, güzelce tüten ocak, güzel halılar, dalgalanan ve yere değin uzanan ağır perdeler, iyi bir çaydanlık ve akşamın sekizinden sabahın dördüne dek çay!"

Kendisini kendine ifşa ettiği bu evrende Baudelaire kendini ayna haline getirir. Anahtar kelime. Reddedilen dünya bol miktarda ayna sunar:

Deniz aynandır senin; seyredersin ruhunu
Dalgası yayılırken bir sonsuzluğa doğru,
Farkı yoktur ruhunun acı bir uçurumdan.

Keyif duyarsın kendi görüntüne dalmaktan.

Cilalı ve madeni, "metal ve akik karışımı" kedi gözleri, kadın gözleri ona suretini iade eder ve huzmelerini onun üzerine çeviren bu fenerlerde kendini izlemenin yollarıdır. Ters yüz edilmiş maskeler ve görüntülerden oluşan bu oyunu bu yeşil gözlerde görür:

Göller ki ruhum titrer, görünerek tersinden...

Olağanüstü bir ikiye bölünmeyle, kendisi aynaya dönüşür ve evham verici şu karanlık kısa dizeleri yazar:

Kalp, ayna olmuş kendine,
Baş başalık, loş ve duru!

Bunları Poulet-Malassis'ye şöyle aktarır: "Çürümüş bir kalbin kendi kendisinin aynası olduğu berbat bir baş başalık! Bir kalp ve ayna yerine bir kalp!"

Ancak *héautontimorouménos*'a,* yani kendi kendinin celladına dönüşmeye muktedir bu kendi kabuğuna çekilme bakidir hep. Dünyayı kendi içine katar, evreni ancak kendi zihniyetinin zirvesinde çözündürerek hissedebilir. Aynaların açılışı yanıltıcıdır ve söz konusu olan daha ziyade bir kapanıştır. Yalnızca Harikalar Diyarı'ndaki Alice ya da Cocteau karakterleri bu aynanın öte tarafına geçmeyi bilirler. Cilalanmış yüzeyleri daha parıltılı bir çeperdir, ancak bir duvardan daha zor aşılırlar ve saplantılı kişiye sundukları tek şey sadece kendi saplantısının görüntüsü olduğunda daha da ürkütücüdürler.

Lakin dünyanın başkalaştığı büyüleyici aynalar da mevcuttur:

Yansıttığıyla parlardı
Bu sonu gelmez aynalar!

Katılık ve etrafı kuşatan düşmanlık, yansımalarla yumuşar. "Yolculuğa Çağrı", baştan sona bu büyüleyici aynanın şiiridir. "Düzen", "güzellik", "süs", "erinç" ve "haz" diyarı, sevilen kadının ve onun gözlerinin aynasıdır. İsmi anılmasa dahi aynalar ışıl ışıl eşyalardır; batan güneşleri yansıtan ve başyapıtın girişinde üste yerleştirilmiş bulut-

* Kendi kendine işkence eden kimse. (ç.n.)

lu gökyüzünün "ıslak güneşler"ine karşılık veren kanallar. Güzelliğin büyük gözleri şöyle tanımlanır:

> Her şeyi güzel kılan ne saf aynalarım var.

Hugo'nun ruhlar ve "burada" olan şeyler ya da içsel veya kozmik alanlar evreninin karşısında, Baudelaire'in diyarı bu ayna-evren, mutlak geçirimsizlik ya da saydamlıktır.

Varlığa gelince o, kendi hesabına evrenin aynasıdır. Kaybolan ne varsa onda tekrar hayat bulur. Şair onları "güneş gözünden uzak kalbine", ayna-yüreğine, ayna-belleğine, ayna-düşlerine yerleştirir. Dünyayı yeniden inşa eder ve zamanın kirlettiği, sildiği, sönmüş, tükenmiş, erimiş ya da "köhnemiş" şeyleri oraya yerleştirir.

Baudelairecil bakış işte böyledir; ne sabit ne göçebedir, ancak Réunion adasına yapılan yolculuğun kısa anılarının içsel ve yatıştırıcı bir egzotizm içinde galebe çaldığı bir geçmişin, geride bırakılan bir yaşamın ölü sularına meyleder. Eden'de, kayıp cennetlerde – "o yeşil cenneti çocukluk aşklarının" – yaşam, *Önceki hayat*. Mevcut sefaletten bambaşka bir tecessüm içinde, şair buralarda bulunmuştur:

> Deniz güneşleriyle bin ateşe boyanan
> Geniş revaklarında kaldım ben uzun süre,
> Ve akşam, renk katarak görkemli direklere,
> Farksız kılardı orda, bazalt mağaralardan.

"Sakin hazlar" içinde, "dalganın, görkemin ve göğün orta yerinde" bir varoluşun hayalidir bu; acı dolu bir hissiyat daha başından orada bekliyor olsa bile... Baudlairecil haz, ıstıraptan uzun süre uzak kalamaz.

Böylece Baudelaire, şeylerle arasındaki, onları şeylerin yansımalarıyla ikame etmeye iten uyumsuzluk sonucunda, metafizikçi bir şair halini alır. Ruhun oylumlarında, düşün renklerinde yeniden bir anayurt inşası yoluyla, şeyleri özlerinden kavramak ve *Çiçekler*'i oluşturan bu imgeler bileşiminde yansıtmak durumunda kalır.

Baudelaire için, bir muammanın karşılığını bulmaktan çok, dünyanın özü olarak gördüğü bu tür bir gizemde dolaşmanın esas olduğu ve böylece bilginin onun gözünde mistik bir bilgi olduğu açıkça hissedilir. Ayna-evreni, ona bir yansımalar evreni bahşeder ve bu yansımalar içinde her şey, maddi katılıktan kurtulmuş olarak yalnızca bir simgedir. Simgeler gerçeklikleri hem kendi aralarında, hem de ayrıca hülyanın ve öte dünyanın gerçeklikleriyle birbirine bağlar. "Yeryüzünün şeyleri pek azdır. Asıl gerçeklik ancak rüyalardadır." Somut şeyler yalnızca gerçekçiliğe götürür, ne var ki rüya *hiyeroglifik*tir ve doğaüstü olana taşır.

Maddi evrenin manidar göründüğü bu düşünce durumuna ulaşmak için, Baudelaire'in düşler, anılar ve çağrışımlar ile sarılmış biçimde yaşaması, *bir* çağrışımcı büyücülük ustası, varoluşun onu durmaksızın yaralayan ve kutsayan tüm öğelerini dönüştüren bir simya hükümdarı olması gerekti: o, kesintisiz mutsuzluktan "mutlu anları çağırma sanatı"nı çekip çıkarmıştır.

Onu simgeye, doğaüstü dünyanın anahtarına götüren yol, şeylerden değil, şeylerin sağladığı keskin ve dokunaklı duyumlardan ileri gelir.

Kendilerine yöneltilen bakışı yansıtan ve onu suretlerinde barındıran duyumlardan ziyade, insanın içine sinsice işleyen duyumlar söz konusudur. Onu istila eden kokular ondan yayılır:

> Her maddeden geçerler, keskin kokular var.
> Rivayet olunur ki cama bile sızarlar.

Solunan kokular, her yerde kapalı kalmış gizin incelikli ıtırını sunar. Aynı şekilde, insanı sinirlerine, iç uzuvlarına, iliklerine dek deşen duyumlar söz konusudur: loş benliğine "inci gibi süzülen", kalbini "ısıran" ve "titreyen vücudu[n]da" arzu, ıstırap ve cinsel hazdan ibaret olmayan "tek zerre" bırakmayan şehevi duyumlar. Bu şehevi duyumlar, yanıltıcı kelimelere karşın, başka duyuma sahip olmaya asla müsaade etmez ve şairin içine "bıçak darbesi gibi" saplanır. Yalnızca kan donduran biçimde işkence ile yoğrulmuş bir keyfe olanak sağlayan, çoğunlukla dehşete düşüren bu duyumlar, ilk başta tiksintiyle reddedilmiş olan gerçek dünyayı kurtarma aracı olmasalardı ona yetmezlerdi; çünkü onlar bilgiye ya da daha çok, şair için bilgi anlamına gelen, daima gizem olarak kalacak bir gizeme erişmenin araçlarıdır.

Bilgiye, esas olarak, kendileri de dinlerde ve metafizik bilimlerde simgeler olan akıl, fikir ve soyut-olan vasıtasıyla erişmeye çalışmaz. İmgeler değil simgeler: ilahi deneyim fikirlerle gerçekleştirilebilir. - Dante de onların dünyasında değil midir? Tüm doğa Tanrı'nın sembolüdür ve bu, doğanın ya da maddenin bizzat tinsel olduğu değil, tinin eseri oldukları, bu tine yükselmeyi, Tanrı'ya yükselmeyi sağladıkları anlamını taşır: "Her şey yaşar, her şey ruhla doludur" der Hugo ve yine "Evrensel varlığın altında, ebedi sembol görülür." Baudelaire, burada bir kardeşlik bağı hissettiğinden, bu zıt şairden parlak bir biçimde bahseder ve Hugo'nun, ona bu işaretler ve semboller dünyasını takdim edenler arasında olması kuvvetle muhtemeldir. Lakin "her şey yaşar, her şey ruhla doludur" ifadesi, doğanın dahi bizatihi ruh olduğu; orada, eşdeğer de olsa, ilahi ruhtan farklı bir dünya ruhu bulunduğu, idrak ve duyumlar yoluyla Tanrı'nın aranabileceği anlamına gelmez.

Aydınlığının gölgeyi reddetmesi gibi, Hugo'nun her yerde bulduğu ruh da, maddeyi reddeder:

Madde yok ve ruhtur yalnızca var olan

Bununla birlikte ezoterikler için, örneğin öncelerde Nerval ve bu kadim öğretiyi bizde şiire bütünüyle ilk kez uygulayan Baudelaire'de alttan alta var olan düşünce, maddenin de dünyanın duyumlar yoluyla ortaya çıkarılan ruhunu içerdiğidir. Kavranabilir olan, maddi olanda tini kaplar. Kokular, sesler, renkler tinin çoğalmaları olarak algılanır. Böylece bilgiye duyumlar vasıtasıyla erişilebilir. Kötülük yoluyla, *Kötülük Çiçekleri* yoluyla, şehevilikle erişilebilir. Baudelaire'in sadizmi de belki burada sahne alacaktır.

Ve bu, kuşku yok ki lanetli ve mahkûm edilmiş bir rotadır ancak sonu, onun için, bir gizeme çıkar. Bu şehevi bilgi hazdan, içi boş hazdan, örneğin "ölüler niye ağlar" bilmeyen acemi yosmanın hazzından oldukça farklıdır. Acı, daha oracıkta, duyumun kalbinde doğmuştur ve bir cennet pişmanlığına yol açar. Karanlıklar yoluyla ışığı bulmak, müphem duyumlarla ışığa akıp gitmek, içerdiği kabalistik ezoterizmin, tine göre yaşanabilir olduğu güvencesini Baudelaire'e veren tutumdur. Aramızda böylesine bir hacme sahip olan ilk kişi, evet, bu öğretiyi şiir yapıtına indirmeyi başarmıştır.

Söz konusu tutum panteizme çıkabilirdi. Ne var ki Hıristiyan'dı ve tüm duyumların içinde çözündüğü özgün bir birlik, "kör karanlık ve derin bir birlik" algısına sahipti. Bu duyumlar kendileri için yaratılmamıştı; yaratı, bir madde-tin olsa dahi, madde için değil, hissedilebilir olanın kalbinde bulunan Kutsal Ruh ve Tanrı için vardı denilebilir.

Öte yandan, hissedilebilir olanın içinde günahı algılar. O da, yani günah, maddenin içinde barınamaz. Tanrı'ya yükselmek ve kendini maddi biçimlerin tuzağından kurtararak, sembolü gökyüzü yönüne doğrultmak adına durmaksızın çabalar. Eserinin böylesine derinden bazı kutsal ve dinsel şeyler taşıması işte bundan ileri gelir. Akıl yürüterek değil alttan alta, şiiri, hissiyata ve onu gerçekten sembolik kılan duyuma yönlendirir ve şöyle yazar:

Ey gizemsel değişim, sensin
Duyularımı teke indiren!
Musikiye can verir nefesin,
Koku nasıl çıkarsa sesinden!

Yansımalar evreni, tüm şeylerin kendinden başka bir şeyin simgesi haline geldiği bir sembol-evrene dönüşür. Ulaşılması gereken özgün "kör karanlık ve derin birlik"te her duyum bir başkasını çağrıştırır, "akşamın havasında gezer kokular ve sesler; kokular, renkler, sesler yanıtlar birbirini". Varlık, bilinenin hem masum hem yeniden bulunmuş olduğu, mahlûkun kendi benzeşimiyle çevrelendiği ve mistikler gibi konuşmak gerekirse, "kendi tekabülünde" kendini izlediği bir diyarda emsalsiz bir çiçeğe, yeniden bulunmuş bir lâleye, "alegorik bir dalyaya" dönüşür. Görünümlerin çeşitliliğinde kaybolmuş birlik kendini yeniden kurar.

Tinin ve duyuların taşkınlıkları birbirinden nasıl ayrı kalabilirdi? Ruh, saçların üzerinde; insanın içinde her şeyi gördüğü, hissettiği ve anıları yercesine dişlediği kokuların üzerinde gezintiye çıkabilir. Ebediyet gereksinimi; yeniden keşfedilmiş enginlikler, ormanlar, okyanus, gökyüzü ve dalgalar ile denizin, içinde "pırıl pırıl düşler", koku, ses ve renk akınları barındıran kapkara denizin köpürmesi ile

tatmin edilir. Edebiyatımızın en sembolik şiirlerinden birinde yan yana getirilen bu iki unsur, saçlar ve deniz, hakiki bir şekilde iç içe geçer; insanın, bir yandan dünyanın geniş alanları ile sonsuz ve yuvarlak gök kubbenin, diğer yandan, "kaybolmuş, can çekişen bütün uzak âlemler"in ve bunun yanı sıra anılar âleminin tüm sonsuzluklarını açığa çıkaran koku aracılığıyla ulaştığı, adı konulamaz bir özdeşliği kendi aralarında açığa çıkarırlar. Gerçeklik, gerçekdışı ve anılar artık birbirinden uzakta değildir. Duyum yoluyla adeta tanrısal bir keyfe varılır. Maddeden çıkan ruh, göğe doğru fışkırır:

> Tanıdık çok eski bir şişe bulunur bazan,
> Canlı, dipdiri bir ruh fışkırıverir ordan.

Horlanan doğa, tam da buradaki tapınak, yansımalar evreni, *sembol ormanları*. Şair, gerçek anlamda şifrelerini çözmeye çalışmadan tüm bunların *belli belirsiz seslerini* yakalar; onun gözünde bu sözler müphem ve gizli mesajlardır. Onları gözlemlediği kadar onlar tarafından gözlemlenmektedir de.

Dünyanın gizemi ve Baudelaire'de bir tinsellik ihtiyacı olarak baş gösteren, gerçek karşısında duyulan tiksinti, onu kendi sembolik şiirine götürdü. Gizemciliğe dair kendi içinde barındırdığı ve mistik mertebesine koyduğu şeyler belli bir estetiğe yöneltti. Bu zapturapt altına alınışın tamamen farkındaydı. Mensur şiirlerinden birinde anılan Fancioulle bunu şöyle ortaya koyar: "Uçurumun yarattığı dehşeti örtmede Sanat'ın sarhoşluğu, diğer tüm sarhoşluklardan daha ehildir; öyle ki dâhi, mezarın başında, mezarı görmesini önleyen bir sesle, tüm mezar ve yıkım fikirlerini dışlayan bir cennette kaybolmuşçasına komedisini sahneye koyabilir".

Komedi diyelim, ancak kahramanca bir komedi. O eski kaygı hâlâ yerinde durmaktadır ve kaygı yerini sanatın bile artık elzem görülmeyeceği belirli bir inanca ya da sessizlikle sonuçlanacak mutlak bir gizeme bırakamaz. Ancak Baudelaire'in gizemi, görünmeyenin yansımalarını görünenin içinde, kimi kez esrimeye varan bir titremeyle toplamasını sağladı.

Baudelaire, Hugo'nun izlediği yolun tersini izleyerek, dünyanın kavranışından değil, onun reddinden ve yansımasından yola çıkar. Kendini şeylerin üzerine atmaz, kendi üzerine kapanır. Kendini karanlıklarda kaybetmemek, öte-tarafın karanlığı göz önüne alındığında, insanın nüfuz edemeyeceği kadar uzağa gitmemek ve onu yenemeyecek bir ışıkla geriletmek adına kararlar almaz, onu reddeder:

Ey karanlıklar, bilin şunu: gece yoktur.

Lakin, ondan farklı bile olsa, Hugo gibi Baudelaire de bir tinselliğin teyidi olan bir eser yarattı. Evet, yeryüzündeki her şey *talihsizlik*tir, evet, "sapa düşmüş bir kabristana doğru" yönlenir şairin kalbi:

...andırıp boğuk bir davulu,
(Gider) cenaze marşı çalarak.

Ancak orada...

Nice mücevher uyumakta(dır) medfun
Koynunda karanlık ve unutuşun,
Kazma ile küreğin ötesinde;

Saçıyor(dur) bir sır gibi nice çiçek,
Tatlı kokusunu, istemeyerek,
Derin yalnızlıklar içerisinde.

Mücevherler, ancak medfun; yalnızlığın sır gibi tatlı çiçeği; tüm bunları toprağın altından alır ve gün ışığına çıkarır. Sırrında dünyayı izlediği aynalar da solgundurlar:

Karanlık ve zavallı birer aynadır ancak
Ölümlü gözler, onun görkemli kucağında!

Baudelaire'de kararmış ve ölü olandan geçmek gerekliliği vardır hep; bunlar biz ve dünyevi olanlardır. Böylece onun "kapıları birbirine açan" sanatı "kararmış aynaları ve ölgün alevleri" canlandırır ve anılar kutsal bir kap gibi parıldar. Cesedi yiyip bitirecek olan haşarata karşın şairin sanatı, *korur tanrısal özünü, biçimini / Perişan aşkları[nı]n;* şairin "gizemli tacını" örer, "göz alıcı, parlak, güzelim taca" yükselmeye uğraşır.

Göz alıcı, parlak? Bu, Hugo'daki "göz alıcı parlaklık"tır. *Et nox facta est** diyordu Şeytanın Sonu'nun prelüdü; Baudelaire ise, hem ona âşık hem ondan ürkmüş biçimde bu kara geceye gömer kendini ve onunla mücadeleye girişir; ancak *Tanrı karanlıklar içinde yükselmeye başlar* ve Işık'ta, Gün'ün vaadinde, mezarın ötesinde doruğa ulaşır. Baudelaire'in aralarında gezindiği hayaletler, ışıktan bir ruhu açığa çıkarabilir:

Ey ışıyıp duran Ruh, bu yüzden hep muzaffer,
Hayalin o ölümsüz parlak güneşe benzer!

Ancak bu güneşin kara bir ışıltısı vardır. Şair, *Çiçekler*'in başından itibaren vaad edilen göz alıcı ve parıltılı tacı başına geçirmeyi başaramaz. Belki öte tarafta, çekilen ıstıraplar yoluyla onu, daha önce duyurduğu gibi, ele geçirecektir:

---

* Ve gece gelmişti. (ç.n.)

...o pırıl pırıl ışıktan oluşacak,
Bulunup tan yerinin kutsanmış ocağında.

Ne var ki eserin sonu, ancak bir şeyin üzerinde bulunmuş bir öte-tarafa, dünyanın dışında kalan ve halkının artık hiçbir şey söyleyemediği bir tarafa açılır ve şairin esas isteği, dünyadan farklı bir taraftır. Niyeti ne olursa olsun, onun göğü bulutludur; sararmış ışığın içerisinde, halelerde gezinir. Ancak baştaki ateşli istek, tüm bunları katedip geçer ve onları ruhun içinde gizlice ışıldatmak üzere yeraltının derinliklerinde bulur:

...Palmyra'nın yitik mücevheri ve
Denizdeki inciler, bilinmedik madenler...

Marie-Jeanne Durry*

* Marie-Jeanne Durry (1901-1980) Fransız şair. Sorbonne Üniversitesi Fransız Edebiyatı bölümünde ilk kadın profesör (1947). Birçok yüksek öğrenim kurumunda yöneticilik görevinde bulundu. 1964-1968 yılları arasında Paris Edebiyat Fakültesi dekanıydı. Chateaubriand, Flaubert, Nerval, Apollinaire gibi isimler ve yapıtları üzerine araştırma ve denemeleri yayımlandı. Şiir yapıtının bütününe atfen 1977'de Fransız Akademisi Şiir Büyük Ödülü'ne layık görülmüştür. (y.h.n.)

Okuyucunun Dikkatine

Kötülük Çiçekleri'nin bu baskısı, 1857 tarihli birinci baskı da dahil olmak üzere, Baudelaire'in ölümünden bu yana yayımlanmış tüm baskılardan ayrılır. Bize en yeterlisi görünmesi ve her koşulda, şairin ilksel tasarıları ile özgür iradesini sadakatle yansıtan tek baskı olması doğrultusunda, *Oeuvres complètes* [Bütün Eserleri]* basımımızı başlatırken de bu baskıyı esas aldık. Bu çok önemli konu üzerine açıklamamızı getirirken, sadece kendi tutumumuzu gerekçelendirmekle kalmıyor, aynı şekilde eserin yaratılışının yanı sıra tahrip edilişinin ya da en azından kesilip biçilmesinin temel ve acı dolu boyutunu da aydınlatmış oluyoruz.

Kötülük Çiçekleri'ni yayımlamak, sanıldığının aksine, tamamıyla sabitlenmiş bir kitabı (sabitlenmiş olan elbette ki yalnızca *metin*'dir) *yeniden üretmek* değil; bir sorunu çözmeye, çözümsüz bir hakikate, dolayısıyla en yaklaşık çözümü belirlemeye odaklanmaktır. Bu sorun dört ayrı koşullar silsilesinde, dört basımda ve dört tarihte kendini hissettirir: 1857, 1861, 1866, 1868.

"Saf" koşullarda ortaya çıkmış olanı yalnızca ilk basımıdır. 25 Haziran 1857'de *Kötülük Çiçekleri* kitapçılarda ilk kez görülür; bu, tamamlanmış ve *düzenlenmiş* derle-

* Yüzüncü yıl baskısı (Club français du Livre).

menin geçici olarak belirleyici biçimidir. Baudelaire'in arzusuna bütünüyle uygun olarak, yüz bir şiir içerir ve bunlardan birincisi olan "Okuyucuya" adlı şiir, "I- Kutsama" ile "C- Sanatçıların Ölümü" arasındaki numaralandırmanın dışında tutulmuştur. Bu yüz şiir –yüz sayısı şairin gözünde bir çeşit altın sayı idi– *derlenmiş* değildir: Baudelaire'in asli bir anlam yüklediği düzene göre *inşa edilmişlerdir*. Ona göre, "öfke ve sabırla yaratılmış" bu eser, en ufak bir ihlalin onu bozmaya yeteceği "kusursuz bir birlik"ti. Bu unsuru daima aklımızda tutmamız gerekir.

Eser, yayımlanışının daha birkaç gün ertesinde tehditlere konu oldu. Satışa çıkmasının üzerinden iki ay geçmeden, kamusal ahlak ve adabı tahkirden mahkûm edildi ve bunun sonucunda kitaptaki altı ana şiir yasaklandı. Karar böylece eserin bütünlüğünü yerle bir etmiş oluyordu. Başlıca bölümlerden – örneğin "Lesbos" ve "Cehennemlik Kadınlar"dan veya başlığıyla kitaba ismini veren bölümden mahrum bırakılmış bir derleme tahayyül edilebilir miydi?

Baudelaire bu boşlukları doldurma girişiminde bulunacak mıydı –mahkûm edilmiş bölümlerin yerinin doldurulamayacağını ondan daha iyi kim bilebilirdi ki– dandizmi, bu müşkülatın üstesinden gelmesini mi dayatacaktı? Her ne olursa olsun, 1861 yılında –bu, ikinci tarihimiz– önceki doksan dört şiire eklenen otuz iki şiirle birlikte (baştaki "Okuyucuya" bölümü yine hariç) toplam yüz yirmi altı şiir içeren yeni bir baskı yayımladı. Sınıflandırma değiştirildi; ilk baskıya nazaran daha az gerekli görülmüş ya da gereklilik sayılmamıştı; daha rastlantısal ve üstünkörüydü; sınıflandırmadaki kargaşa terk edilmişti.

Üçüncü tarih 1866, üçüncü baskı; oldukça tikel ve aykırı. *Kalıntılar* Brüksel'de, dolayısıyla Fransız mahkemelerinin yetki sınırları dışında yayımlandı. Yasaklanan altı şi-

irin yanı sıra on altı yeni şiiri ve ilginç biçimde, dört baskı içinde ilk kez burada görülen bir şiiri –"Franciscae meae laudes"– bir araya getirdi.

Son olarak, Baudelaire'in dostları, ölümünden on altı ay sonra, 1868 yılında *Kötülük Çiçekleri*'nin yeni bir baskısını yayımladı. Bu, yedi ciltten oluşan *Bütün Eserleri*'nin ilk cildiydi. Daha da değiştirilmiş bir sıralamayla yüz elli bir şiir içeriyordu; bunlardan yüz yirmi altısı ikinci baskıdan, on biri *Kalıntılar*'dan alınmıştı ve geriye kalanlar, en azından kitap dünyası için yeniydi. Yayımcılar –elbette ki arzuları hilafına, mahkemece yasaklanmış bölümlerin yanı sıra– Baudelaire tarafından *Kalıntılar*'da muhafaza edilen beş şiiri kendi istekleriyle çıkardılar. Yayın yönetmeni bunların yerine oldukça güçsüz iki şiir ekledi. İyi niyetlerinden ve içten bağlılıklarından kuşku yok. Ancak bu konuda etkili ve dirençli bir irade göstermediler. Kısacası, kendilerine göre eklemelerde bulundular.

En son –ama ölümü ertesinde– yayımlanmış baskı olmasına karşın, Baudelaire takipçilerinin büyük kısmıyla hemfikir olarak, ne içeriği ne sıralaması, ne de barındırdığı metinle sadakat sergileyen bu baskıyı esas kaynak olarak ele alamazdık. Tek yapabileceğimiz, tümünün Baudelaire'e ait olmadığı kuşku götürmeyen ve besbelli ki rastgele yapılmış olan sıralamayı göz önüne almaksızın, inşa ettiği –bir tedbirden ve ihtiyattan fazlası, hatta yarı-yasaklama olmaya kadar giden– yeni katkıları dikkate almaktı. *Kalıntılar* da aykırı bir karaktere sahip olduğundan, 1861 baskısına geri döndük.

Bu baskı, *gerçek* sonuncu baskı olma özelliğini korur: şairin tüm sorumluluğunu üzerine aldığı, bununla birlikte, tam tersine, nihai kılmadığı baskı. Dolayısıyla vasiyetname değeri taşıyamazdı. Yine de bu baskı çok ağırlık

kazanmıştır ve Baudelaire hakkındaki en bilgili ve en tutkulu yayımcılar hep bu baskı üzerinde dururlar. Ancak, biz hiçbir biçimde ikna olmuş değiliz. Biçimci bir kaygı ve gelenek, içsel gerçekliğe saygıya galebe çalmış olamaz mı?

Tek ama dikkate değer bir örneği ele alalım. 1861 baskısını benimsemek, kişinin kendisini, derlemenin eklerinde bulunan, yokluklarında parçalanmış bir abideden ibaret kalacağı yasaklanmış şiirleri dışta bırakmaya mahkûm etmesi demektir. Yine de aynı yayımcının farklı baskılarda, kimi kez gelenekçi tarafta durduğuna, kimi kez de yasaklanmış parçaları 1861 baskısına, 1857 baskısındaki yerlerine koyarak yapay biçimde eklediğine rastlanır. Yalnızca bu çeşitleme bile, sorunun belirsizliklerini ve onu benimseyenlerin dahi bağlı kalamadığı ilgili bir çözümün eğretiliğini tek başına ortaya koyabilir.

Gerçek şu ki yaratımın ve eleştirinin, içinde olağan biçimde hareket ettiği koşullar saptırıldı. Kendimizi, birbiri üzerinde baskı uygulayan tuhaf iki olaylar serisinin iç içe geçtiği habis bir bağlam ile karşı karşıya buluyoruz. Bir yanda, Baudelaire'in her türlü uzlaşmaya karşı dirençli ve bağımsız gördüğü kendine ait yasalarıyla şair ve şiir. Diğer yandaysa, toplumsal düzen ile bu düzenin yasaları ve İkinci İmparatorluk'un bilhassa kısıtlayıcı, baskıcı ve saldırgan mahkemeleri: şairin başına gelen talihsizlik ya da daha ziyade "uğradığı lanet", onların yasalarına tabi duruma düşmesiydi. Ve yine, derinlemesine ve onarılamaz biçimde darbe almış bir yapıt.

Baudelaire, çok geçmeden felaketi fark eder ve ahlaki düzenin bu erdemsel müdahalesinde, "yukarıdan" gelen düzene, "Aklın Kötülük içinde çalkantısına" zarar verildiğini ifade eder. Duruşma yaklaşırken dikkatleri, yargıçlarının ve neredeyse hiç kimsenin farkında olmadığı şu hakikatin üzerine çeker: onun eseri, yıkıma uğratmadan

dokunulması mümkün olmayan *kusursuz bir bütün*dür. Hükmün ardından, İmparatoriçe'ye "kitabı yeniden kurma cezasına çarptırıldığını" yazar. Bundan daha açık ne olabilir? Kitap *tahrip edilmişti*; eserin bütünlüğü baştan aşağı bozulmuştu. Baudelaire ümitsizce bu afetin üstünü örtmeyi, etkisini silmeyi, onu alt etmeyi denedi: afeti aşmaksa artık elinde değildi. Bu tahrip edilmiş kitap tekrar oluşturulamazdı ve oluşturulamadı da.

20 Ağustos 1857 tarihindeki şokun, kırılmanın kaynağına inmeye çalışarak gidermeye, hiç değilse belli bir sınır çizmeye giriştiğimiz şey işte bahse konu bu afettir. Kuşkusuz, ilk baskı, onu takip edenlere kıyasla sayı bakımından noksandır; fakat Baudelaire'in yaratıcı iradesine, *tam bir* özgürlük içerisinde ortaya konan bir iradeye yanıt verdiğini bildiğimiz tek baskı olma özelliğini korumaktadır. Bu durum, ikinci baskı için artık geçerli değildi; ardından gelen baskılar için ise asla olmadı. Söz konusu baskılar belirsiz bir ölçüde, kısıtlamanın sınırları içerisinde ve son bir çare olarak Baudelairecil karakterdeyken, ilk baskı, hiç kuşkusuz, bütünüyle Baudelaire'e aittir.

Yayımımızın kaidesi işte bu (ilk) baskı üzerine inşa edildi. İçeriği, düzeni, numaralandırılmayı ve bölümlendirmeyi yeniden üretiyoruz. Belirtmeye dahi gerek yoktur ki, Baudelaire'in daha sonraki basımlara uyguladığı metin düzeltilerine, kendisine ait olduğundan şüphe duyduğumuz 1868 tarihli olanlar dışında –ki ona ait olmadığından emin olmak için her türlü nedenimiz var– sadık kaldık. Bu noktada, şairin iradesine, kesin hatlı ve açıklıkla ifade ettiği haliyle saygı gösterme şeklindeki katı ilkemize bağlıyız. Birinci baskıyı, yanlış ve kusurlarını dahil etmeye kadar harfi harfine yeniden üretmek şeklindeki bir diğer biçimciliğe de kesinlikle boyun eğmiyoruz. Aynı anlayışla, Ba-

udelaire'in elinden çıkmış notları, *kitap sonunda* yeniden gruplandırmak üzere derlemenin gövdesi dışında tuttuk: esasında Baudelaire bu arzusunu Poulet-Malassis'ye ifade etmiş, ama o bunu dikkate almamıştı.

Geriye, *Kötülük Çiçekleri*'ne sonradan dahil olan ya da Baudelaire'in onlara verdiği adlar dolayısıyla dahil olabilecek altmış iki şiir kalıyordu (aralarından ikisi bu dolayımın dışındadır ve bu yüzden onları dahil etmedik: bunlar bizim "Davetsizler"imiz ["Intruses"]).* Söz konusu şiirleri dahil etme arzusu hem *Kalıntılar*'da hem 1861 baskısında kendini gösterir ancak bu, özgür iradenin kendisi zaten *mahkûm edilmişken*, fazlaca da yinelemeyeceğimiz, eğik bükük, zoraki bir arzudur. 1857'de verilen hüküm, 1861 derlemesine haliyle darbe indirdi. Bu derleme, şairin yaratıcı düşüncesinin özgür ifadesi olarak tezahür edemez. Seçimimizi bir yandan da, hiç şüphesiz, bir ölçüde konformist olmayan bir yoldan gerekçelendirdiğimizi düşünüyoruz.

Daha sonraki baskılarda görülen şiirleri, ortaya çıkış sıralarına göre başlangıçtaki baskıya ekledik. Diğer bir deyişle, 1861 ve 1866 yıllarının birbirini izleyen katkılarını esas derlemeye, mantığa uygun biçimde dahil ettik. 1868'dekilere gelince, burada yer alan, Baudelaire'in hiçbir şekilde ilintili olmadığı sıralamayı dikkate dahi almadık. Son olarak, göz takibi açısından bile olsa, bu şiirler zincirini hoyratça kırmama arzusuyla, şiirlerin numaralandırılmasını, yüzüncü Çiçek'ten yola çıkarak, ancak rakamlarımızı Baudelaire'inkilerden ayıran farklı bir tipografiyle devam ettirdik.**

---

* "À Théodore De Banville" ve "Le Calumet De Paix" adlı şiirleri içeren "Intruses", "Bribes" şiirini içeren "Fragments et Reliques" ile "Epilogue" adlı bölümler, Ahmet Necdet tarafından çeviriye alınmamıştır. (y.h.n.)

** Şiirlerin roma rakamlarıyla numaralandırılmasında 101. şiirden itibaren italik karakter kullanılmıştır. (y.h.n.)

Başlangıçtaki yapının önemi ve yeri doldurulamaz değeri üzerinde ne denli durulsa azdır. Bu gerçek, yalnızca Baudelaire tarafından çaresiz biçimde açığa vurulmakla kalmadı, Barbey d'Aurevilly tarafından çoktan ortaya çıkarılmıştı: "...Burada gizli bir mimari, şair tarafından hesaplanmış, düşündürücü ve gönüllü bir tasarı mevcut. *Kötülük Çiçekleri*, ilham tarafından serpiştirilmiş ve tek amacı sadece onları bir araya getirmek olan (herhangi) bir derlemede kümelenmiş pek çok lirik kırıntı gibi birbiri peşi sıra öylesine dizilmiş değildir. Onlar, (tek tek) şiirlerden ziyade, en kuvvetli birlikten mülhem bir poetik yapıttır. Sanat ve estetik duyum bağlamında, ne yaptığının elbette ki farkında olan şairi tarafından sıraya kondukları düzende okunmadıklarında yitime uğrarlar. Lakin ahlaki etki açısından düşünüldüğünde, yitirecekleri şey çok daha fazladır."

Bu satırlar (ki yalnızca 1857 baskısına ilişkin söylenmiştir) *Kötülük Çiçekleri*'nin tüm baskılarında künyede belirtilmelidir: mahkeme hükmünü mahkûm etmektedirler, ta ki bu hükmün ürünleri olan daha sonraki baskılara kadar. İşte tekrar bulmak ve muhafaza etmek istediğimiz, katışıksız biçimde Baudelaire'e ait olan bu *sıra*, bu *kuvvetli birlik* ve bu *gizli mimari*dir. Sonuç olarak biz, daha geniş ve büyütülmüş fakat aynı zamanda (mimarın kendi eliyle ya da işbirliğiyle) az çok restore edilmiş bir abidede; bize ulaştığı, "felaketten" önceki el sürülmemiş haliyle, iyi kötü geriye kalan her şeyin üzerinde ve etrafında çoğaldığı yapının asli gövdesini, orta sahınını kalıcı kılma görevini üstlenmiş bulunuyoruz.

Yves Florenne

Kötülük Çiçekleri
Les Fleurs Du Mal

BU HASTALIKLI ÇİÇEKLERİ

KUSURSUZ ŞAİR
FRANSIZ EDEBİYATININ YETKİN BÜYÜCÜSÜ
SEVGİDEĞER VE SAYGIDEĞER
DOSTUM VE ÜSTADIM
THÉOPHILE GAUTIER'YE

EN DERİN VE ALÇAKGÖNÜLLÜ
DUYGULARLA
İTHAF EDİYORUM

C. B.

OKUYUCUYA

Bönlükler, yanılgılar, günahlar, cimrilikler,
İşleyip tenimize, kaplar ruhlarımızı,
Ve besleriz sevimli pişmanlıklarımızı,
Kendi bitini nasıl beslerse dilenciler.

Günahlarımız katı, pişmanlığımız gevşek;
Sık sık ceza öderiz itiraflarımıza,
Ve sevinçle döneriz o çamurlu yollara,
İğrenç gözyaşlarıyla kirim çıkar diyerek.

Bu Kocaman Şeytan'dır kötülük yastığında
Esrimiş ruhumuzu uzun uzun sallayan,
Ve görkemli madeni irademizin o an
Bir buhar olup uçar bu bilgiç kimyacıyla.

Hep o Şeytan'dır bizim iplerimizi tutan!
Oltaya takılırız iğrenç olan her şeyde;
Her gün bir adım daha inerek Cehennem'e,
Ürkmeksizin, pis koku saçan karanlıklardan.

Sefih bir zavallının öpüp yemesi gibi
Eski bir fahişenin örselenmiş göğsünü,
Geçkin portakal gibi iyice sıkıp onu
Çalarız giderayak yasadışı bir zevki.

Bir milyon kurtçuk gibi, sıkışmış, kaynayarak,
Yer, içer bir Şeytanlar takımı beynimizde,
Ve ne zaman solusak, dolar ciğerimize,
Boğuk iniltilerle, Ölüm, görünmez ırmak.

İşlememişse o hoş desenleriyle henüz
Şayet ırza tecavüz, zehir, hançer ve yangın,
Adî kanavasını acıklı bahtımızın,
Cesur değil de ondan, ne yazık ki, ruhumuz!

Fakat çakal, panter ve zağarların içinde,
Maymunlar, akbabalar, akrepler ve yılanlar,
Uluyan, homurdanan, sürünen canavarlar,
Sefih hayatımızın o rezil bahçesinde

Biri var ki en çirkin, en kötü ve en murdar!
Büyük çığlıklar atıp büyüklenmese bile,
Toprağı bir enkaza dönüştürür isterse
Ve bir esneyişiyle bütün dünyayı yutar;

Can sıkıntısıdır bu! – gözü hep yaşla dolu,
Darağaçları düşler çubuğunu içerken.
Bu nazik canavarı çok iyi tanırsın sen,
– Kardeşim, – benzer'im – ikiyüzlü okuyucu!

İç Sıkıntısı ve İdeal

I
KUTSAMA

Ne vakit yüce güçler bir buyruk verirler de,
Şair bu pis dünyaya atarsa adımını,
Annesi yumruğunu sıkar dehşet içinde
Hâlini çok acıklı bulan Tanrı'ya karşı:

– "Ah! keşke bir engerek yılanı doğursaydım,
Bu garip yaratığa meme vermek yerine!
Günahımın cezası ile bak doldu karnım,
Lanet olsun bir anlık zevklerin gecesine!

Madem ki beni seçtin onca kadın içinden
Tiksinti vermek için gönlü kırık kocama,
Elbette alevlere fırlatıp atamam ben,
Bu cılız musibeti, aşk mektubu da olsa.

Geri püskürteceğim beni ezen kinini
Pis huylarının berbat aleti üzerine,
Ve bu sefil ağacı öyle bükeceğim, ki
Özsu yürümeyecek vebalı filizine!"

Böylece tekrar yutar kininin köpüğünü,
Sonrasız yazgılara asla kafa yormadan,
Cehennem'in dibinde hazırlar kütüğünü
Anneye değgin suçlar için kutsal sayılan.

Ne var ki, görünmez bir Melek esirgeyince,
Reddedilen o Çocuk güneşle sarhoş olur,
Ve yediği içtiği hemen hemen her şeyde
Cennet taamı ile kevser şarabı bulur.

O rüzgârlarla oynar, bulutla konuşur, ve
Kendinden geçer haç'ın yolunu şakıyarak;
Ağlar ardındaki Ruh bu hac ziyaretinde
Onu bir orman kuşu gibi görüp şen şakrak.

Sevmek istedikleri onu korkuyla gözler,
Veya, cesaret alıp o çok durgun halinden.
Araştırıp dururlar can acıtacak bir yer
Denerler üzerinde vahşetlerini hemen.

Onun ağzına layık şarabı ve ekmeği
Karıştırırlar küle ve pis tükürüklere;
Riyakârca atarlar dokunduğu her şeyi,
Basmayı suç sayarlar adım atılan yere.

Karısı meydanlara çığlık atarak koşar:
"–Madem tapacak kadar güzel buluyor beni,
Eskil put sanatına benim de hevesim var,
Ve yaldızla bezenmek isterim onlar gibi;

Kafayı bulacağım günnük, misk ve ıtırdan,
Dalkavukluğa, ete, şaraba gömülerek,
Hiç gasp eder miyim bana hayranlık duyan
Bir yürekte tanrısal saygıları gülerek.

Bu kâfir şakalardan çok sıkılınca canım,
Narin güçlü elimi koyacağım üstüne;
Ve kartal tırnağına benzeyen tırnaklarım,
Bir yol açacak elbet onun yüreciğine.

Titreyen ve çırpınan gencecik bir kuş gibi,
Bu kıpkızıl yüreği sökeceğim göğsünden,
Ve, doyurayım diye gözde hayvanımı, ki
Fırlatacağım yere onu hor görerek ben!"

Göğe doğru, çok parlak bir taht görüp ardından,
Mutlu şair kaldırır dindarca kollarını,
Ve aydınlık ruhunun geniş şimşeği ondan
Saklı tutar öfkeli halkın manzarasını:

– "Şükürler olsun, Tanrı'm, sanki acı sunarak
Tanrısal ilaç gibi pisliklerimize ve
Sanki en iyi ve en temiz içki olarak
Hazırlar güçlüleri o kutsal lezzetlere!

Bilirim ki Şaire saklamaktasın bir yer
En mutlu saflarında o kutsal Birliklerin,
Bitimsiz şölenine çağırırsın her sefer
Egemenlik, Erdem ve Taht adlı meleklerin.

Bilirim ki her acı soyluluktur ve tektir,
Ne dünya diş geçirir ona, ne de cehennem,
Ve gizemli tacını örmek için gerektir
Bütün zamanlara ve mekânlara hükmetmem.

Ne var ki, Palmyra'nın yitik mücevheri ve
Denizdeki inciler, bilinmedik madenler,
Elinle takılsa da, ne biri ne diğeri
Bu göz alıcı, parlak, güzelim taca değer;

Çünkü o pırıl pırıl ışıktan oluşacak,
Bulunup tan yerinin kutsanmış ocağında,
Karanlık ve zavallı birer aynadır ancak
Ölümlü gözler, onun görkemli kucağında!"

II
GÜNEŞ

Çoğu sarkık pancurlu harap evleri ile
Sefahat barındıran eski bir mahallede,
Zâlim güneşin kente, damlara, tarlalara,
Ok gibi ışınları vururken buğdaylara,
Bir tek ben düşsel kılıç talimi için varım,
Her köşede bir uyak rastlantısı koklarım,
Kaldırımdaymış gibi uyup kelimelere,
Çarparak uzun zaman düşlenmiş dizelere.

Bu kansızlık düşmanı, gıda uzmanı baba,
Uyarır dizeleri güller gibi kırlarda,
Buharlaştırıp durur gamları göğe doğru,
Ve bal ile doldurur kovanları ve usu.
Koltuk değneklileri hep odur gençleştiren
Ve genç kızlarmış gibi, onlara neşe veren,
Buyurur her ürüne artık olgunlaşmayı,
Bir de ölümsüz kalpte her dem çiçek açmayı!

Odur, bir şair gibi, kente indiği zaman,
En iğrenç olan şeyin bahtını soylu kılan,
Güneştir, kral gibi, giren hastanelere
Ve bütün saraylara, uşaksız ve sessizce.

III
YÜKSELİŞ

Gölcüklerin üstünde, vadilerin üstünde,
Dağların, ormanların, bulutların, denizin,
Ötesinde güneşin, ötesinde göklerin,
Yıldız kürelerinin sınırı ötesinde,

Düşüncem, kımıldayıp durursun her an böyle,
Usta yüzücü gibi, suda kendinden geçen,
Sensin sınırsızlığın sınırlarında uçan
Sevinerek, tarifsiz bir erkek şehvetiyle.

Uç ve kaç çok uzağa, ötesine leşlerin;
Göğün üst katlarında, git arındır kendini,
Yudumla, tertemiz bir tanrısal içki gibi,
O arı ateşini duru mesafelerin.

Her ağırlığı sisli bir varlığa yük olur,
Sıkıntılar ve büyük kederler arkasında
Ne mutludur o kimse, güç bulup kanadında
Arı duru göklere doğru hemen atılır.

O kimse ki her fikri, tarlakuşları gibi,
Erkenden göğe doğru özgürce havalanır,
Yere tepeden bakar ve zahmetsizce tanır
Bütün çiçeklerin ve dilsizlerin dilini!

IV
UYUŞUMLAR

Bir tapınaktır Doğa, canlı sütunlarından
Belli belirsiz sesler duyulur ara sıra;
İnsan orada geçer tanıdık bakışlarla
Kendini gözetleyen simge ormanlarından.

Uzakta birbirine girmiş yankılar gibi
Bir birlik içersinde, kör karanlık ve derin,
Geceler kadar geniş, aydınlık kadar engin,
Kokular, renkler, sesler yanıtlar birbirini.

Kokular vardır çocuk tenleri gibi duru,
Obua gibi tatlı ve yeşil bir çim kadar
– Ve başkaları, çürük, zengin ve övünç dolu.

O sonsuz nesnelerin yayılışıdır onlar,
Misk, amber, reçine ve günnük gibi kokular,
Bedensel hazla ruhun coşkusunu şakıyan.

V
*HOŞLANIRIM O ÇIPLAK ÇAĞLARIN ANISINDAN**

Hoşlanırım o çıplak çağların anısından,
Ki Phoibos zevk alırdı heykel yaldızlamaktan.
Tadını çıkarırdı hem erkek hem de kadın
O çağda yalansız ve kaygısız bir hayatın,
Sevdalı gök okşarken onların sırtlarını
Deneyip dururlardı soylu aygıtlarını.
Yoktu ağırca bir yük çocuklarından yana
Bereket tanrıçası Kybele'nin sırtında,
Ne var ki, bu dişi kurt, şefkatle dolu kalbi,
Esmer memeleriyle emzirirdi evreni.
Gurur duyardı zarif, güzel ve güçlü erkek
Güzellerin kralı olmakla övünerek;
Sövgüden uzak kalmış ve pürüzsüz meyveler
Ki gergin ten ısırıp yemeye davet eder!

---

* Adlandırılmamış şiirlerin ilk dizeleri şiire ad olarak konmuş ve italik karakterle belirtilmiştir. (y.h.n.)

Günümüzün Şairi, bu yüce güzelliği
Kavramak isteyince, gösterir kendisini
Kadının ve erkeğin çıplaklığıyla o yer,
Kararıp üşür ruhu, bir karanlığa düşer
Bu dehşet saçan kara tablo önünde naçar.
Ey giysileri için ağlaşan canavarlar!
Gülünesi kütükler! örtülesi gövdeler!
Eğri-büğrü vücutlar, zayıf-şişko pelteler,
Ki amansız ve dingin Menfaat tanrısının
Tunç beziyle sardığı kundaklar, yığın yığın!
Ve siz, kadınlar, yazık! Solgun mum gibisiniz;
Sefahat yiyip içen, ey kızoğlankızlar, siz,
Taşıyarak anadan miras bir çirkefi ve
Doğurganlığın bütün çirkinliğini, bir de!

Gerçekte biz bu çağın bozulmuş kavimleri,
Borçluyuz eskilere meçhul güzellikleri:
Kalp yarası yüzünden kemirilmiş suratlar
Ve söylendiği gibi acı güzellik bunlar;
Fakat bu icatları gecikmiş perilerin
Engel olamayacak o hasta nesillerin
Gençliğe karşı derin saygı göstermesine,
– Sade tavırlı, kutsal, hoş alınlı gençliğe,
Ve bir akarsu kadar aydınlık, duru göze,
Kaygısızca saçarak her şeyin üzerine,
Bütün kuşlar, çiçekler, göğün mavisi gibi,
Koku ve sıcaklığı ile türkülerini!

VI
FENERLER

Rubens unutuş nehri, bir tembellik bahçesi,
Sevginin olmadığı taze tenden yastıktır,
Gökteki hava gibi, denizdeki su gibi,
Ne var ki akar hayat, durmadan çalkalanır;

Leonardo da Vinci, derin karanlık ayna,
Orada çok gizemli, cana yakın melekler,
Her yeri örten buzul ve çamların altında
Tatlı bir gülücükle birden boy gösterirler;

Rembrandt gamlı hastane, iniltilerle dolu,
Onun biricik süsü kocaman bir çarmıhtır,
Çöplüğünden acıklı dua yayılan yer bu,
Bir kış ışını gelir, orayı aydınlatır;

Michelangelo garip bir yerdir, Herkül'lerin
İsa'lara karışıp dosdoğru yükseldiği,
Alacakaranlıkta güçlü hayaletlerin
Gergin parmaklarıyla kefenini deldiği;

Boksörce öfkesini, hayvan küstahlığını,
Hoyrat güzelliğini, sen ne güzel topladın,
Gururla taşan yürek, güçten düşmüş ve sarı,
Puget, mahzun kralı kürek mahkûmlarının.

Watteau, kelebek gibi, pek çok ünlenmiş kalbin
Işıltılar saçarak dolaştığı şenliktir,
Avizeler altında yeni, hafif süslerin,
Bu fır dönen baloya kattığı deliliktir.

Goya, bir karabasan, nice meçhul şeyi var,
Her kutsal cumartesi pişirilen ceninler,
Aynada kokonalar, küçücük çıplak kızlar,
Şeytan ayartmak için çoraplarını çeker.

Delacroix, kan gölü, cinlerle perilerin,
Her zaman yeşil bir çam ormanıyla gölgeli,
Kederli gök altında, sesiyle askerlerin
Geçer Weber'in boğuk iç çekişleri gibi.

Bu kem sözler, küfürler, sızlanıp durmalar ve
Esriyişler, çığlıklar, gözyaşları, dualar,
Bir yankıdır dolaşan bin ayrı labirentte;
Ölümlü kalp için de tanrısal bir afyon var!

Bu, tekrarlanan çığlık bin gözcü tarafından,
Bin tane borazanın yansıttığı bir buyruk;
Bir fener, bin kalenin burcunda yanıp duran,
Dev ormanda kaybolmuş avcıdan çıkan çığlık!

Zira Tanrı'm gerçekten, bu en iyi kanıttır,
Verebileceğimiz kendi onurumuzdan,
O çağdan çağa geçen ateşli hıçkırıktır,
Senin sonsuzluğunun kıyısında verir can!

VII
HASTA İLHAM PERİSİ

Zavallı perim, yazık! Sabah sabah neyin var?
Gecenin düşleriyle dolmuş çukur gözlerin,
Görüyorum yüzüne yansımış çılgınlıklar,
İzi var suskunluğun, soğukluk ve dehşetin.

Yeşil dişi şeytan ve pembe cin kül kabından
Üstüne serptiler mi bir aşkı ve korkuyu.
Zorba ve iflah olmaz eliyle, karabasan,
Söyle seni düşsel bir bataklıkta boğdu mu?

Dilerim, göğsün sağlık dolu kokular saçan
Güçlü düşüncelere kucak açsın her zaman,
Ve Hıristiyan kanın yayılsın dalga dalga

O eskil hecelerin sesleri gibi, orda
Art arda hüküm sürer şarkıların babası
Phoebus ile büyük Pan, hasatların tanrısı.

VIII
RÜŞVETÇİ İLHAM PERİSİ

Ey benim ilham perim, tutkunu sarayların,
Ocak'ta kuzey yeli esince, olacak mı,
Çilesini çekerken o karlı akşamların,
Sende ısıtacak köz, morarmış ayağını?

Canlandıracak mısın mermer omuzlarını
Pancuru delip geçen gece aydınlığında?
Ve devşirecek misin göklerin altınını,
Sarayındaymış gibi parasız kaldığında?

Her akşam ekmeğini kazanmak istiyorsan,
Koro çocuğu gibi, buhurdanla boğuşman
Ve dualar okuman gerek, inanmasan da,

Ya da, aç cambaz gibi, göstermen hünerini
Ve gizli gözyaşınla ıslak gülümsemeni,
Neşelensinler diye bayağı insanlara.

IX
KÖTÜ KEŞİŞ

Büyük duvarlarıyla o eski manastırlar
Kutsal Gerçeği tablo halinde sergilermiş,
Ve onun etkisiyle bütün dindar duygular
Katılıktan kurtulup bir sıcaklığa ermiş.

Tohumların İsa'yla çiçeklendiği çağda
Bugün çok az bilinen keşişler vardı,
Onlar ki mezarlığı işlik yaparak, safca,
Ölümü yüceltir ve göğe çıkarırlardı.

Benim ruhum bir mezar, kötü bir keşişim ya,
Ezelden beri varım, gezerim bu mezarda;
Kimse güzel kılamaz duvarlarını onun.

Miskin keşiş! Ne vakit oluşturacağım ben
Hazin sefaletimin canlı görünümünden
İşini ellerimin, aşkını gözlerimin?

X
DÜŞMAN

Gençliğim karanlık bir fırtına, boran oldu,
Ara sıra ve yer yer parlak güneşler açan;
Bahçemde birkaç tane kızarmış meyve kaldı,
Yıldırımla yağmurun getirdiği yıkımdan.

İşte sonbaharına vardım düşüncelerin,
Kullanmak gerek artık küreği ve tırmığı
Taşkın görmüş toprağa bir düzen vermek için,
Suyun mezarlar kadar büyük çukur açtığı.

Kim bilir düşlediğim yeni çiçekler burda
Bulacak mı sellerin yıkadığı toprakta
O gizemli besini güç kuvvet kazandıran?

– Ey acı! Ey acılar! Zaman hayatı yiyor,
Ve yüreği kemiren göze görünmez Düşman
Yitirdiğimiz kanla büyüyüp güçleniyor!

XI
TALİHSİZLİK

Bu kadar ağır yükü kaldırmaya
Sisyphos, cesaretin gerekiyor!
Zaman kısa, Sanat uzunum diyor,
Kişi yürekten işe sarılsa da.

Ünlenmiş mezarlıklardan çok uzak,
Sapa düşmüş bir kabristana doğru,
Kalbim, andırıp boğuk bir davulu,
Gidiyor cenaze marşı çalarak.

Nice mücevher uyumakta medfun
Koynunda karanlık ve unutuşun,
Kazma ile küreğin ötesinde;

Saçıyor bir sır gibi nice çiçek,
Tatlı kokusunu, istemeyerek,
Derin yalnızlıklar içerisinde.

XII
ÖNCEKİ HAYAT

Deniz güneşleriyle bin ateşe boyanan
Geniş revaklarında kaldım ben uzun süre,
Ve akşam, renk katarak görkemli direklere,
Farksız kılardı orda, bazalt mağaralardan.

Dalgalar yuvarlarken imgesini göklerin,
Katardım görkemli ve gizemli bir biçimde
Gözlerimde yansıyan günün son renklerine
Tanrısal ahengini o zengin müziklerin.

Ben ki bir hayat kurdum sakin hazlar içinde,
Dalganın, görkemin ve göğün orta yerinde,
Çırçıplak esirlerin, kokuya batmış hepsi.

Orada serinlerdi alnım, palmiyelerle,
Ve onun tek özenci derin kılmaktı işte
Beni solgun düşüren bu acı dolu gizi.

XIII
ÇİNGENELER YOLCULUKTA

Gün yola çıktı yine, gözbebeği ateşten
Kâhinler aşireti, yavruları sırtında
Ve sunarak onlara arzu duyduklarında
Sarkık memelerinin hazinesini her an.

Erkekler yürüyorlar, onların doluştuğu
Arabalar boyunca, parlak silahları var,
Ağırlaşmış gözlerle göğü seyrediyorlar,
Var olmayan düşlerin gamlı kuruntusu bu.

Kum yuvası içinden görüp geçişlerini,
Cırcırböceği birden yükseltiyor sesini;
Çoğaltıyor yeşili, böylece dost Kybele,

Kayadan su sızdırıp çölü çiçek yaparak
Bu yolcular önünde, bir kapı açılmış bak
Gelecek zulmetlerin tanıdık ülkesine.

XIV
İNSAN VE DENİZ

Özgür insan, denizi seveceksin her zaman!
Deniz aynandır senin; seyredersin ruhunu
Dalgası yayılırken bir sonsuzluğa doğru,
Farkı yoktur ruhunun acı bir uçurumdan.

Keyif duyarsın kendi görüntüne dalmaktan;
Gözlerin, kollarınla kucaklarsın sen onu,
Kalbin unutmak için bir an uğultusunu
Avunur bu seslerde, yola gelmez ve yaban.

İkiniz de karanlık ve ağzı sıkısınız:
İnsan, kimse inmedi senin uçurumuna,
Deniz, herkes yabancı zengin kaynaklarına,
Gizinizi korurken nasıl da kıskançsınız!

Oysa birbirinizle, sayısız yüzyıllar var,
Kalpsiz savaşırsınız hiç pişmanlık duymadan,
Hoşlandığınız için ölümden ve vurkır'dan,
Ey haşarı kardeşler, ey sonsuz kavgacılar!

XV
DON JUAN CEHENNEM'DE

Bir yeraltı suyuna indiğinde Don Juan,
Orda Kharon'a birkaç metelik verdiğinde,
Karamsar dilenci, Antisthenes gibi yaman,
Kin dolu elleriyle yapıştı küreklere.

Açık giysili ve sarkık memeli kadınlar
Kıvranıp duruyordu kara bir gök altında,
Ve, sanki adanmış bir koskocaman sürü var,
Böğürüp sürükleniyordu onun ardında.

Sganarelle istiyordu hizmetçi aylığını,
Öte yandan Don Luis titrek parmağı ile
Apak alnını tiye alan cesur oğlanı
Gösteriyordu kıyı boyunca ölülere.

Namuslu, sıska Elvire, gam çekip ürpererek,
O kalleş kocasının yanında, bayıldığı,
Bir hakti sanki en hoş öpücüğü beklemek,
Ki orda ilk yeminin huzuru ışıldardı.

Zırhı içinde dimdik, iri, taştan bir insan,
Dümende duruyordu, keserek kara suyu;
Kılıcına eğilmiş, soğukkanlı kahraman,
Kimseye aldırmadan izliyordu rotayı.

XVI
GURURUN CEZASI

İlahiyatın büyük çabalar harcayıp da
Şaşırtıcı şekilde geliştiği çağlarda,
Rivayet olunur ki bir gün âlimin biri,
– Zorla açtıktan sonra tasasız yürekleri;
Ve onları sarsarak derin zulmetlerinde;
Tanrısal şöhretlere doğru geçirdiğinde
Yabancılık çektiği o acayip yollardan,
Belki de saf Ruhlar'dı yalnız oraya varan,–
Yükseklere çıkmış bir insan gibi, korkarak,
Haykırdı şeytanca bir gurura kapılarak:
"Ey küçük İsa! Seni ne kadar yücelttim ben!
Saldırmak isteseydim, üstünde zırhın yokken,
Utancın elbette eş olurdu görkemine,
Ve böylece dönerdin çok gülünç bir cenine!"

Bu hengâmede aklı çıkıp gitti başından.
Güneşin parlak yüzü tüle büründü o an;
Tavanları altında nice görkemle dolu,
Eskiden huzur veren, canlı bir mabetti bu,
Tümüyle bir kaosa düştü o zihnin içi.
Anahtarı kaybolan bir zindandaymış gibi,
Yerini sessizlik ve karanlık aldı birden.
Kırlarda gözü bir şey görmeksizin giderken,
Sokak hayvanlarına benzediğinden beri,
Ayırmadan kış diye, yaz diye mevsimleri,
Yıpranmış eşya gibi kirli, çirkin, kıytırık,
Çocukların neşesi, eğlencesiydi artık.

XVII
GÜZELLİK

Ben güzelim, faniler! tıpkı taştan düş gibi,
Ve göğsüm, orda herkes örselendi sırayla,
Yaratılmıştır aşka düşsün diye şairi,
Bir madde kadar sessiz ve sonrasız bir aşka.

Kurulurum göklere mağdur bir sfenks gibi;
Bağlarım ak bir kalbi kuğunun aklığına;
Hiç sevmem çizgilerin bozduğu hareketi,
Ve gülmediğim gibi, sevmem ağlamayı da.

Şairler, bu görkemli tavırlarım önünde,
Ki mağrur anıtlardan almışım ben onları,
Ömür tüketecekler o yoğun işlerinde;

Zira, cezbetmek için bu uysal âşıkları,
Her şeyi güzel kılan ne saf aynalarım var:
Gözlerim, sonsuz berrak iri gözlerim onlar!

XVIII
İDEAL

Bir daha olmayacak o süsten güzellikler,
Kepaze bir yüzyılın çürümüş ürünleri,
Aktör pabuçlu ayak ve kastanyetli eller,
Hoş tutamaz benimki gibi bir başka kalbi.

Gavarni'ye bıraktım, kansızlık şairine,
Hastane güzelliği şakıyan kuş sesini,
Bulacak bir gücüm yok solgun güller içinde
Kızıl idealime uygun düşen çiçeği.

Uçurum gibi derin bu kalbe gerekli, siz,
Cinayete kadir ruh, leydi Macbeth, sizsiniz,
Aiskhylos'un rüzgârlar ülkesindeki düşü;

Ya Michelangelo'nun kızı, sen, büyük Gece,
Baş eğerek sunarsın acayip bir şekilde
Titan'ların ağzına o alışkın göğsünü!

XIX
DEV KADIN

Canavar çocuklara her gün gebe kalarak
Doğa büyük gücünü sergilediği zaman,
Arzu ederdim dev bir kadın ile yaşamak,
Kösnül bir kedi gibi bir sultana yılışan.

Arzu ederdim elbet vücuduyla ruhunun
Korkunç oyunlarında geliştiğini görmek,
Ve gözlerinde yüzen nemli sislerle, onun
Kalbinde loş bir alev sakladığını bilmek;

Görkemli bedeninde zahmetsizce gezinmek;
Kocaman dizlerinin yamacında sürünmek,
Ve ara sıra, yazın, zararlı güneşlerin

Yorgun düşürüp onu, kırlara gittiğinde,
Uyumak gölgesinde yatıp göğüslerinin,
Huzurlu bir köy gibi bir dağın eteğinde.

XX
MÜCEVHERLER

Soyunmuştu tatlı yâr, gönlüme kulak verip
Bir mücevherleriyle kalmıştı, şıkırdayan,
Bu süs vermişti ona Faslı cariyelerin
Egemen havasını mutlu günlerde kalan.

Ne vakit bu ışıklı taş ve maden dünyası,
Raks ederek alaycı keskin bir ses çıkarsa
Zevkten baygın düşerim ve korkunç severim ben
Işığa ses karışan ne kadar eşya varsa.

Yatıvermişti işte, okşatarak kendini,
Hazla gülümsüyordu bir divan üzerinden
Tatlı derin aşkıma, tıpkı bir deniz gibi
Kayalara çarparak ona doğru yükselen.

Gözünü bana dikmiş, sanki uysal bir kaplan,
Değişik tavırlarla, dalmış gibi bir düşe,
Ve şehvetle birleşen o temiz yüreklilik
Bir büyü katıyordu her yeni görünüşe.

Ve koluyla bacağı, ve kalçasıyla beli,
Yağ gibi kaygandı ya, kuğu gibi dalgalı,
Geçiyordu güngörmüş gözlerimin önünden;
Karnı ve göğüsleri, benim bağımın malı.

Hepsi ilerliyordu Şeytanca sırnaşarak,
Kaçırmak için belki gönlümdeki huzuru,
Sürüp çıkarmak için o billur kayalıktan,
Sessiz ve yapayalnız üstünde oturduğu.

Yepyeni bir çizimle bütünleşmişti gördüm
Antiope'un kalçası bir oğlan gövdesinde,
Onun ince beliydi karnını belirleyen
Sürme ne kadar güzel bu vahşi esmer tende!

– Ve lamba tükenmeye boyun eğdiği vakit,
Odayı kaplıyordu bir ocağın alevi,
Ki onun ateş kusan her nefes alışında,
Kana bulanıyordu amber renkli bu deri!

XXI
UZAK İKLİMLERİN KOKUSU

Sıcak bir güz akşamı, gözümü kapayarak,
Ne vakit o ateşli göğsünü koklasam ben,
Mutlu kıyılar geçer gözlerimin önünden
Tekdüze bir güneşle göz alıcı ve parlak;

Doğa'nın bahşettiği görülmemiş ağaçlar
Ve tatlı meyvelerle bu bir uyuşuk ada;
İnce, güçlü kuvvetli erkekler var orada,
Temiz kalpliliğiyle şaşırtıcı kadınlar.

Kokunu izleyerek hoş iklimlere doğru,
Bir liman görür gözüm yelken ve direk dolu
Denizin dalgasıyla nicedir yorgun argın,

Havada yayılarak doluyorken burnuma,
Kokusu yeşil demirhindi ağaçlarının,
Karışır ruhumdaki denizci şarkısına.

XXII
GECECİL GÖK KUBBEYE SANKİ TAPARCASINA

Gececil gök kubbeye sanki taparcasına,
Taparım, büyük suskun, ey hüzün kabı, sana,
Ne çok severim seni, kaçıp durdukça benden,
Gecelerimin süsü, göründüğün için sen
Kollarımı sınırsız mavilikten ayıran
O yerleri alayla biriktirdiğin zaman.

Hücum eder, tırmanır, atılırım ileri,
Kadavraya üşüşen bir kurt sürüsü gibi,
Ve taparım, ey zalim, dizginsiz hayvan sana!
Seni güzel gösteren o soğukluğuna da!

XXIII
NERDEYSE TÜM EVRENİ ALIRSIN YATAĞINA

Nerdeyse tüm evreni alırsın yatağına,
Ahlaksız kadın! Usanç zalimlik katar sana.
Dişlerin bu acayip oyuna uysun diye,
Her gün bir yürek ister yem gibi çiğnemeye.
Gözlerin, bayramlarda aydınlatılmış dükkân,
Porsuk dalları gibi alev alıp tutuşan,
Yapmacık güç kullanır hiç saygı duymaksızın,
Farkına varmaz kendi güzellik yasasının.

Kör ve sağır makine, gaddar, vahşi mi vahşi!
İnsanlığın kanını içen şifa aleti,
Nasıl utanmadın ve solduğunu görmedin
Aynalara bakıp da sendeki albeninin?
Bu büyük kötülüğün ustası geçinirken
Döndürmedi mi seni hiçbir zaman dehşetten,
Tasarımıyla büyük, doğa orada seni
Kullanmadı mı, kadın, ey günahlar ecesi,
– Seni, bayağı hayvan, – deha yoğursun diye?

Ey hayâsız büyüklük! Ey en büyük pespaye!

XXIV
SED NON SATIATA

Sen ey garip tanrıça, gecelerin esmeri,
Misk ile havanadan oluşmuş kokun senin,
Savanın Faust'u ve bir büyünün eseri,
Ey abanoz göğüslü, çocuğu gecelerin,

Tercih ederim sabra, geceye ve afyona,
Sevdayla dolup taşan ağzının iksirini;
Arzularım kervanla sana yol aldığında,
Gözlerin sarnıçlardır derdimin su içtiği.

Ruhunun penceresi, iri siyah gözlerden,
Ey acımasız şeytan! daha az alev ver; ben
Styx değilim, sana sarılmam dokuz sefer,

Yazık, benim elimde değil, o çapkın Megaire,
Senin cesaretini ve umudunu kırmak,
Yatak cehenneminde Proserpina olmak!

XXV
SEDEF RENKLİ, DALGALI ELBİSELERİ İLE

Sedef renkli, dalgalı elbiseleri ile,
Yürürken bile onu dans ediyor sanırlar,
Değnekleri ucunda yılanları da böyle
Harekete geçirir şerbetli hokkabazlar.

İkisi de duyarsız acısına insanın,
Farksızlar donuk kumdan ve çölün mavisinden,
Uzun kolları gibi deniz çalkantısının,
Kendini kayıtsız bir şekilde geliştiren.

Hoş madenlerden mamul parlak gözleri ise,
Saf meleğin sfenksle karışıp savrulduğu,
Her şeyin altın, çelik, ışık, elmas olduğu

Bu garip ve simgesel doğanın içersinde,
Sonsuza dek ışıldar, yararsız yıldız gibi,
O soğuk ihtişamı kısır kalmış kadının.

XXVI
DANS EDEN YILAN

Vücudunu görmek ne hoş,
Gamsız sevgili,
Cildin kıpırdak bir kumaş,
Her dem hareli.

Derin saçlar üzerinde
Acı kokulu,
Esmer mavi dalgalı ve
Hayta deniz bu.

Uyanan gemiye benzer
Sabah yelinde,
Aylak ruhum gitti gider
Uzak bir göğe.

Ne tatlıyı haber verir
Ne acıyım der,
Gözlerin altın ve demir,
Soğuk mücevher.

Salındığını görenler,
Ey güzel yosma,
Bu bir dans eden yılan der
Değnek ucunda.

Çocuk baş yükünü taşır
Tembelliğinin,
Salınır gevşekliğiyle
Gencecik filin,

Gövden eğilip uzanan
Narin bir gemi
Devrilip suya daldıran
Serenlerini.

Buzul büyütür dalgayı
Hep eriyerek,
Yükselir ağzının suyu
Dişlerine dek.

Acı şarap niyetine
İçmekteyim ben,
Sıvı bir göğü, kalbime
Yıldızlar serpen.

XXVII
LEŞ

Ruhum, hatırlasana gördüğümüz o şeyi,
Güzel yaz sabahında:
İğrenç kokulu bir leş, bükte çakıl döşeli
Bir dere yatağında,

Kösnül bir kadın gibi, bacakları havada,
Ateşli, zehir kusan,
Açıyordu kokuşmuş karnını pervasızca
Utanıp arlanmadan.

Güneşse parlıyordu üstünde bu pisliğin,
Pişirmek ister gibi,
Ve Doğa'ya yüz misli iade etmek için
Ona eklediğini.

Ve gök bakıyordu bu görkemli iskelete
Sanki açan bir çiçek.
Bayılabilirdiniz, leşin çimen üstünde
Kokusu ağırdı pek.

Sinekler vızıldarken bu çürümüş karında,
Siyah kurt taburları,
Koyu bir sıvı gibi kaplıyordu boyuna
Canlı paçavraları.

Bir dalga gibi inip çıkıyordu hepsi de,
Atılıp çatlayarak;
Ve sanki belirsiz bir nefesle şişmiş gövde
Yaşıyordu artarak.

Bir garip musikisi de vardı bu dünyanın
Akarsu ve yel gibi,
Tohum gibi, uyumlu olarak harmancının
Kalburdan geçirdiği.

Şekiller soluyordu, hiç farkı kalmayarak
Bir düşten, bir taslaktan,
Unutulmuş tuvalde, bir sanatçı olarak
Anıyla tamamlanan.

Kayaların ardından bakıyordu öfkeli,
Kaygı dolu bir köpek,
İskelet üzerinde kalan son parça eti
Kapmayı gözleyerek.

– Ve bu pis, dehşet saçan kokuşmuş'a, ne var ki
Hep benzeyeceksiniz,
Ey gözlerimin nuru, hayatımın güneşi,
Meleğim, bir tanem, siz!

Böyle olacaksınız, ey gönüller sultanı,
Son kutsamadan sonra,
Çimen çiçek altında çürüme başladı mı,
Kemikler arasında.

O vakit, ey güzelim! öpücüklerle sizi
Yiyen kurda anlatın,
Koruduğum tanrısal özünü, biçimini
Perişan aşklarımın.

XXVIII
DE PROFUNDIS CLAMAVI

Acımanı dilerim, biricik sevdiğim, Sen,
Kara çukur dibinden, kalbimin savrulduğu.
Ufku kurşunla kaplı, donuk bir evrendir bu,
Gecesinde hakaret, korku ve dehşet yüzen.

Üstünde soğuk güneş sana altı ay bakan,
Ve bir başka altı ay dünyayı örten gece;
Bu, kutup toprağından daha çıplak bir ülke;
– Ne hayvan var, ne ırmak, ne yeşillik, ne orman!

Zira donmuş güneşin soğuk vahşeti ile
Kaos gibi bitmeyen bu gece ötesinde
Bir dehşet bulunamaz üzerinde dünyanın;

Bahtını kıskanırım o iğrenç hayvanların
Sersemce bir uykunun içine dalabilen,
Zamanın çıkrığıdır bu kadar ağır dönen!

XXIX
VAMPİR

Sen ki, bıçak darbesi gibi,
Sızı dolu kalbime girdin;
Sen ki, şeytan sürüsü gibi
Güçlü, süse düşkün, delirdin,

Ve benim küçük düşmüş ruhum
Yatağın, mülkün olsun diye;
– Ey alçak, tutkunu olduğum,
Bir forsa nasıl bağlı ise

Zincirine, ayyaş şişesine,
Katı kumarbaz oyununa,
Ve her leş börtü böceğine,
– Lanet, bin lanet olsun sana!

Yalvardım o keskin hançere
Özgürlüğümü alsın diye,
Ve dil döktüm kalleş zehire
Alçaklığım son bulsun diye.

Ah! Zehir de, hançer de bana
Değer vermeyip dediler: "Sen
Layık değilsin kurtarılmaya
O kötücül esaretinden,

Budala! Onun baskısından
Çabamız kurtarsaydı seni,
Öpmen diriltirdi yeniden
Vampirinin pis cesedini!"

XXX
LÉTHÉ

Yırtıcı ve sağır ruh, gel üstüne kalbimin,
Secde edilen kaplan, vurdumduymaz canavar;
Titrek parmaklarımı daldırma isteğim var
Sıklığına bir süre o kabarık yelenin;

Eteğinin içine, kokunla dolup taşan,
Keder yüklü başımı gömme arzusudur bu,
Solgun bir çiçek gibi, içe çekme arzusu,
Tatlı küf kokusunu ölmüş aşkımdan kalan.

Uyumak istiyorum! yaşamdan çok uyumak!
Bir uykunun içinde, daha tatlı ölümden,
Öpücük yayacağım hem de hiç çekinmeden
Senin güzel tenine, bir bakır kadar parlak.

Yatağın bir uçurum, ondan değerli ne var,
Dinen hıçkırıklarım içinde yitsin diye;
Büyük unutuş durur ağzının üzerinde
Ve öpücüklerinde hep böyle Léthé akar.

Artık en büyük zevkim, alna yazılmış gibi,
Kaderim budur deyip eğeceğim boynumu;
Yumuşak başlı kurban, suçu olmayan suçlu,
Azabı körüklerken ondaki temiz sevgi.

Sihirli nepenthes'le şifalı baldıranı
Emeceğim, acımı elbet gidermek için,
Çekici uçlarında bu sivri göğüslerin
İçinde hiçbir zaman, kalbin barınmadığı.

XXXI
KORKUNÇ BİR YAHUDİNİN KOYNUNDAYKEN BİR GECE

Korkunç bir Yahudinin koynundayken bir gece,
Birbiri ile yatan iki cesetmiş gibi,
Düşünmeye başladım bu satılık gövdede
Hevesime set çeken hüzünlü bir güzeli.

Gözümde canlandırdım genç kızlık görkemini,
Kudretli bakışını, her an zarafet saçan,
Saçlarını, ki elbet kokulu bir miğferdi,
Bir hatıraydı beni aşk için uyandıran.

Zira öperdim şevkle ben soylu vücudunu,
Siyah saçlarına dek narin ayaklarından
Bir hazine sererdim derin okşayışlardan,

Şayet, bir akşam, kolay bir gözyaşıyla onu,
Ey zalimler sultanı, karartabilse idin,
O parlak ışığını soğuk gözbebeğinin.

XXXII
KABİR AZABI

Güzel karam, kapkaram, yumunca gözlerini
Dip tarafında kara mermerden bir anıtın,
Alacak o çukurda senin ıslak mezarın
Bir konak ile yatak odasının yerini;

Ne vakit taş, ezerek senin korkak bağrını,
Ve kalçalarını, hoş bir rehavete dalan,
Menedecek kalbini atmaktan ve arzudan,
Başıboş gezilerden elini ayağını,

Mezar, sırdaştır bana sonu gelmez düşlerde,
(Çünkü mezar, şairi anlayacak daima),
Uykunun kovulduğu o büyük gecelerde,

Diyecek: "Neye yarar, söyle acemi yosma,
Böyle habersiz kalman, ölüler niye ağlar?"
– Derini kemirecek bir azap gibi kurtlar.

XXXIII
KEDİ

Gel, güzel kedim, âşık kalbimin üzerine;
Pençelerini çek geri,
Bırak dalayım senin o güzel gözlerine,
Maden ve akik benzeri.

Ne vakit parmaklarım hafif hafif okşasa
Başınla kıvrak enseni,
Ve elim okşamanın zevkiyle sarhoş olsa
Ürperen bedenini,

Karım gelir aklıma. Seninkine benzeyen,
Soğuk ve derin bakışı,
Sevimli hayvan, bir iğne gibidir, delip geçen.

Böylece, baştan aşağı,
Tatlı bir hava sarar, tehlikeli bir koku,
Onun esmer vücudunu.

XXXIV
BALKON

Hatıralar annesi, ey eceler ecesi,
Her zevkimde sen varsın! her derdimde yalnız sen!
Nasıl tatlıydı ocak, akşamın cazibesi,
Okşayışlar ne hoştu, gözüne bir getirsen,
Hatıralar annesi, ey eceler ecesi!

O kömür aleviyle aydınlanan akşamlar
Ve bir balkonda geçen, pembe buğuyla dolu.
Nasıl tatlıydı göğsün! Kalp iyiydi ne kadar!
Unutulmaz şeylerdi ne söyledikse çoğu
O kömür aleviyle aydınlanan akşamlar.

Ne güzeldir güneşler akşam saatlerinde!
Evren nasıl da derin! yürek nasıl da cesur,
Tanrıçalar ecesi, sana eğildiğimde,
Soluduğum şey sanki kanının kokusudur.
Ne güzeldir güneşler akşam saatlerinde!

Tıpkı bir duvar gibi koyulaşırdı gece,
Karanlıkta seçerdi gözlerim gözlerini,
İçerdim soluğunu, ey dirlik! ey zehir! Ve
Ayakların alırdı ellerimde yerini.
Tıpkı bir duvar gibi koyulaşırdı gece.

Bana özgüdür mutlu anlarını çağırmak,
Yaşarım geçmişimi kıvrılıp dizlerinde,
Nazlı güzelliğini neye yarar aramak
Sevgili vücudundan, narin kalbinden öte?
Bana özgüdür mutlu anlarını çağırmak!

Bu yeminler, kokular, bu sonsuz öpücükler,
Dipsiz bir uçurumdan dönecek mi acaba,
Nasıl çıkarsa göğe o gececik güneşler
Denizlerin dibinde hep yıkandıktan sonra?
– Ey yeminler, kokular, ey sonsuz öpücükler!

XXXV
SANA VERİYORUM BEN BU DİZELERİ, TÂ Kİ

Sana veriyorum ben bu dizeleri, tâ ki
Adım uzak çağların kıyılarına vursun,
Kafaları bir akşam o düşlerle doldursun,
Sert poyrazın lütfuna uğramış gemi gibi,

Hatıran, ne çok benzer belirsiz masallara,
Yorgun kılsın bir santur gibi okuyucuyu,
Kardeşlik ve giz dolu zincirin halkası bu,
Asılı kalsın benim mağrur uyaklarıma;

Lanetli varlık, derin uçurumdan arşa dek,
Kimse yok, benden başka sana cevap verecek!
– Sen ki, farksızsın çabuk silinen bir gölgeden,

Hafif bir ayak ve saf bir bakışla ezerek
Hakkında acı hüküm veren ahmakları, sen,
Kehribar gözlü yontu, ey tunç alınlı melek!

XXXVI
BÜTÜNÜYLE

Şeytan yukardaki odamda,
Sabah görmeye geldi beni,
Hatamı bulma çabasıyla,
Dedi: "Çok isterdim bilmeni,

Bütün güzel şeyler içinde
Onu olağanüstü kılan,
Pembe veya siyah nesnede
Cazip bir vücut oluşturan.

En hoş olan nedir" – Ey ruhum!
Yanıt verdin o Tiksinti'ye:
"Tercih mümkün değil diyorum,
Mademki şifa o, her şeye.

Hayran olunca, bilmem, beni
Bir şey ayartıyorsa eğer,
Göz kamaştıran Şafak gibi,
Gece gibi teselli eder.

Ve ahenk öyle tatlıdır ki,
Güzel vücudunu yöneten,
Not etmek için o ezgileri
Çözümleme yetmez bu yüzden.

Ey gizemsel değişim, sensin
Duyularımı teke indiren!
Musikiye can verir nefesin,
Koku nasıl çıkarsa sesinden!"

XXXVII
NE DERSİN GARİP KİŞİ, BU AKŞAM SAATİNDE

Ne dersin garip kişi, bu akşam saatinde,
Ya sen, kalbim, ne dersin, vaktiyle yağmalanan,
En güzele, en iyiye ve en sevgiliye,
Tanrısal gözle sana tekrar çiçek açtıran?

- Gururumuz fedadır şanını övmelere:
Buyurgan sesindeki tatlılık dünyaya değer;
Bir melek kokusu var can bahşeden teninde,
Gözü giydirir bize ışıktan elbiseler.

İster gece ile bir yalnızlık içre olsun,
İsterse bir sokakta kalabalıkta kalsın,
Havada bir meşale gibi oynar hayali.

Bazan der: "Güzelim, ve beklemekteyim sizden
Benim Aşkım adına hep Güzel sevmenizi;
İlham perisi, Meryem, koruyucu Melek ben."

XXXVIII
CANLI MEŞALE

Yürüyorlar önümde, o ışık dolu Gözler,
Çokbilmiş bir Meleğin mıknatıs yüklediği;
Yürüyorlar, ilahi kardeşim o kardeşler,
Gözlerime serperek elmas ateşlerini.

Her tuzak ve her ağır günahtan kurtararak,
Yönlendirirler beni bir Güzel'e, yol diye;
Onlar benim uşağım, bense onlara tutsak;
Boyun eğer varlığım bu canlı meşaleye.

Hoş gözler, parlarsınız gizemli ışığıyla
Gündüz yanan mumların, güneş kızartır ama,
Düşsel alevlerini söndürmez hiçbir zaman;

Şarkınız Diriliş'tir, onlar Ölümü kutsar;
Şakıyıp yürürsünüz ruhum uyandığı an,
Alevi hiçbir güneşle solmayan yıldızlar!

XXXIX
O ŞUH KADINA* *

Başın, her halin, her hareketin
Güzeldir, bir manzara kadar güzel;
Bulutsuz bir gökte sanki serin yel
Gülücükler oynar yüzünde senin.

Dokunup geçtiğin kederli yolcu
Büyülenir sağlıklı duruşundan
Senin kollarınla omuzlarından
Sanırsın fışkıran aydınlıktır bu.

Elbiselerine serpiştirdiğin
Yankılar uyandıran o renkler
Şairlerin akıllarına işler
İmgesini bir çiçek balesinin.

Giydiğin delidolu fistanlar
Belirtisidir rengârenk ruhunun;
Ey beni çılgına döndüren çılgın,
Senden tiksinirim sevdiğim kadar!

---

* Baudelaire'in açıklayıcı not düştüğü şiirler ve ilgili notlar kitap boyunca (*) işaretiyle belirtilmiştir. (y.h.n)

Arada sırada güçsüzlüğümü
Sürüklerken çok güzel bir bahçede,
Duyumsadım, alaylı bir şekilde,
Güneş parçalamaktaydı göğsümü;

Ve ilkbahar ve çayır çimen bir de
Öyle kırdılar ki benim kalbimi,
Doğa'nın kendini bilmezliğini
Cezalandırdım bir çiçek üzerinde.

Öylesine isterdim ki, bir gece,
Saati çaldığı vakit zevklerin
Hazinelerine kişiliğinin
Sürünmek bir ödlek gibi sessizce,

Cezalansın diye neşeli tenin,
Bağışlanmış göğsün çürüsün diye,
Açsın diye şaşılası böğrüne
Bir büyük yara, geniş ve derin.

Ve sen ey baş döndüren tatlılık, bak!
Bu yepyeni dudaklar arasından,
Daha parlak ve daha güzel olan,
Kız kardeşim, zehrimi sana kusmak!**

XL
TERSİNE ÇEVRİLEBİLME (RÉVERSIBILITÉ)

Sevinç dolu meleğim, söyle bunaltı nedir,
Can sıkıntısı, utanç, hıçkırıklar, nedamet,
Ve korkunç geceleri besleyen sinsi şiddet,
Niçin kalbi buruşmuş bir kâğıda çevirir?
Sevinç dolu meleğim, söyle bunaltı nedir?

İyilik dolu melek, bilir misin nedir kin,
O hain yumrukları, acı gözyaşlarını,
Öç, çıkarttığı zaman cehennem çağrısını
Ve başına geçince öz yetilerimizin?
İyilik dolu melek, bilir misin nedir kin?

Sağlık dolu meleğim, tanır mısın Humma'yı,
Düşkünlerevi'nin loş duvarları boyunca,
Tıpkı sürgünler gibi, ayak sürüyen orda,
Güneşe hasret kalmış ve kıpırdak dudaklı?
Sağlık dolu meleğim, tanır mısın Humma'yı?

Güzellik dolu melek, nedir bu kırışıklar,
Yaşlanma korkusu ve bu pis azabı duymak
Bir bağlılığın gizli ayıbını okumak
Bizim her baktığımız gözlerde uzun yıllar?
Güzellik dolu melek, nedir bu kırışıklar?

Benim mutluluk, sevinç, ışık dolu meleğim,
Davud sağlık dilerdi göçerken bu dünyadan
Büyülü vücudunun yaydığı kokulardan;
Ancak duandır elbet, senden tek beklediğim,
Benim mutluluk, sevinç, ışık dolu meleğim!

XLI
İTİRAF

Bir defa, bir defacık, sevimli, tatlı kadın,
Zarif kolunuz koluma
Dayandı (ve ucunda o ruh karanlığımın
Bu anı solmadı asla);

Vakit geçti; tıpkı bir yeni madalyon gibi
Bir ay kenti yıkıyordu,
Ve Paris üzerinde gecenin alayişi,
Nehir gibi akıyordu.

Evden eve ve araba geçen kapılardan,
Geçiyorlardı gizlice
Kediler, aziz gölgeler gibi veya bazan
Bizimle, kulak kirişte.

Ansızın, sıkı fıkı, özgür dostlar içinde
Solgun ışığa açılan,
Sizden, ey zengin ve gür sesli çalgı, ki neşe
Ve ürpertiyle ışıyan,

Sizden, ey duru ve şen, bir boru sesi gibi,
Kıvılcım dolu sabahtan,
Bir garip ses, sitem ve hüzün dolu bir ezgi,
Sıvıştı, çırpınıp duran

Sıska bir kız misali, pis, iğrenç, berbat halde,
Ailesinin utancı,
Göze çarpmasın diye, gizleyip bir mahzende
Uzun yıllar tutacağı.

Zavallı melek, şakıyordu, çığırtkan sesiniz:
"Dünyada doğru ne var ki,
Ele verir her zaman, düzgün çekseniz de siz,
Orda insan bencilliği;

Ne güç bir uğraştır güzel bir kadın olmak,
Ve nasıl bayağı bir iş
Çılgın soğuk dansöz gibi ayılıp bayılmak
Ağızda yapmacık gülüş;

Ne çirkin kişilerin kalplerine taht kurmak;
Aşk da yalan, güzellik de,
Ne ki onları atar bir sepete Unutmak
Sonsuz'a vereyim diye!"

Büyülü dolunayı hatırladım çok zaman,
Bu sessizliği ve usancı,
Ve bu dehşetli gizi kulağa fısıldanan
Kalbin günah çıkarttığı.

XLII
TİNSEL ŞAFAK

Pembe beyaz bir şafak, sefihlerin evine
Kemirgen idealle bir olup da girdi mi,
Uyandırır uyuşmuş hayvandaki meleği
Öç duygusuyla bir giz harekete geçince.

Erişilmez mavisi Tinsel Gökler'in artık
Düş gören, acı çeken güçsüz kalmış insana,
Açılır ve kaybolur düşerek uçuruma,
Böylelikle Tanrıça'm, uyanık ve saf Varlık,

Ve tüten enkazında budala cümbüşlerin,
Hatıran daha pembe, daha çekici, derin,
Uçuşuyor durmadan büyümüş gözlerimde.

Mumların alevini güneş söndürdü yine;
Ey ışıyıp duran Ruh, bu yüzden hep muzaffer,
Hayalin o ölümsüz parlak güneşe benzer!

XLIII
AKŞAMIN AHENGİ

Zamanı geldi işte saplarında ürperen
Her çiçek orada bir buhurdan gibi tüter;
Akşamın havasında gezer kokular, sesler;
Bir yorgun baş dönmesi ve bir vals hüzün veren!

Her çiçek orada bir buhurdan gibi tüter;
Titrek keman bir yürek gibidir acı deren;
Bir yorgun baş dönmesi ve bir vals hüzün veren!
Gök hazin ve güzel bir büyük sunağa benzer.

Titrek keman bir yürek gibidir acı deren,
Seven yürek geniş ve siyah hiç'e kin duyar!
Gök hazin ve güzel bir büyük sunağa benzer;
Güneştir pıhtılaşmış kanında hep can veren.

Seven yürek geniş ve siyah hiç'e kin duyar,
Aydınlık bir geçmişin izlerini içeren!
Güneştir pıhtılaşmış kanında hep can veren...
Hatıran bende kutsal bir kap gibi parıldar!

XLIV
ŞİŞE

Her maddeden geçerler, keskin kokuları var.
Rivayet olunur ki cama bile sızarlar.
Açınca bir sandığı, kökeni Doğu olan,
Kilidi gıcırdayan, sızlanıp surat asan,

Veya ıssız bir evde, siyah ve tozla kaplı,
Geçmiş günlerden kalma küf kokan bir dolabı,
Tanıdık çok eski bir şişe bulunur bazan,
Canlı, dipdiri bir ruh fışkırıverir ordan.

Bin bir fikir uyurdu, koyu karanlık içre,
Ölmüş krizalitler, ürpererek hafifçe,
Ansızın havalanan, açıp da kanadını,
Gök rengi, pembe parlak, her dem altın sırmalı.

O uçuşan hatıra, mest ederek her şeyi
Bozuk havada; gözler kapanır, Baş dönmesi
Yakalar yenik ruhu, iter onu kapkara,
Nurdan insan buğusu yükselen bir çukura;

Yere serer yüzyıllık bir çukur kıyısında,
Lazarus kefenini yırtıp hoş kokar, orda,
Kımıldar uykusunda o görsel kadavrası
Eski, buruk bir aşkın, ölümcül ve alımlı.

Ben kaybolduğum zaman, böylece, insanların
Belleğinde ve bir de uğursuz bir dolabın
Yanma atılınca, kederli, eski şişe,
Çok düşük, kirli, tozlu, pis, çatlak ve pespaye,

Tabutun olacağım, sevimli çirkef, senin!
Her zamanki tanığı gücünün, kuvvetinin,
Meleklerin eliyle sunduğu tatlı zehir!
Ey öldürüp dirilten, beni kemiren iksir!

XLV
ZEHİR

Şarap boğabilir olağanüstü lükse
İsterse en pis yeri,
Ve ortaya çıkarır masalsı bir kemeri
Kızıl buğusunun altını ile,
Yıldızla dolu gökte batan güneş misali.

Afyon büyütür uçsuz bucaksız olan şeyi,
Ve sınırsızlık uzar,
Zaman derine iner, şehvet azdıkça azar,
Ve kara ve donuk zevkleri
İle ruh alacağından öte dolup taşar.

Onlar boy ölçüşemez akıp duran zehirle,
O yeşil gözlerinden,
Göller ki ruhum titrer, görünerek tersinden..
Düşlerim üşüşünce
Acı gidermek için uçuruma, derinden.

Onlar boy ölçüşemez saçtığın o salyanın
Müthiş harikasıyla,
Daldırarak azapsız ruhumu unutuşa,
Yanında şaşkınlığın,
Sürükler, atar onu ölümün kıyısına!

XLVI
SİSLİ GÖK

Bakışın bir buğuyla örtülüvermiş sanki;
Senin gizemli gözün (mavi, gri, yeşil mi?)
Zaman zaman sevecen, düşünceli ve gaddar,
Onda göğün kayıtsız, solgun düşmüş hali var.

Hatırlatırsın beyaz, ılık, puslu günleri,
Gözyaşında eriyen büyülü yürekleri,
Bilinmez bir acıyla buruk ve çok uyanık
Sinirler, o uyuyan ruhla eğlenir artık.

Güzelim ufuklara benzersin kimi zaman
Sis basmış mevsimlerin güneşleriyle yanan...
Ey ıslanmış manzara, ışıldayıp durursun,
Sisli göklerden düşen ışınla tutuşursun!

Ey tehlikeli kadın, ey gönül çelen iklim!
Kar ve kırağınıza ibadet eder miyim,
Çekip çıkarır mıyım acaba yaman kıştan
Daha hüzünlü zevkler, böyle demirden, buzdan?

XLVII
KEDİ

I

Kafamda gezinir durur,
Tıpkı evindeymiş gibi,
Güçlü, zarif, hoş bir kedi.
Miyavlarsa zor duyulur,

Öyle tatlı ve ölçülü;
Sesi alçalsın, yükselsin,
Her zaman zengin ve derin.
Burdadır gizi, büyüsü.

Bu ses, bir inci gibidir,
Süzülür loş benliğime,
Beni dolduran bir dize,
Neşe veren bir iksirdir.

Ona vız gelir her acı,
Onda her türlü esrime;
Uzun cümle kursa bile,
Yok sözcüğe ihtiyacı.

Hayır, bir yay yok ki, aşsın
Kalbimi, yetkin çalgıyı,
Ve en şahane şarkıyı
Hassas teline çaldırsın,

Sesin kadar, ey gizemli,
Temiz yüzlü, garip kedi,
Her şeyin, melekmiş gibi,
Hem ince, hem de ahenkli!

II

Sarışın, esmer kürkünden
Çıkan her hoş koku onda,
Bir akşamdı, okşadım da
Kokular içre kaldım ben.

Bir ruh, buraya aşina;
O, yargılar ve esinler,
Emrindedir her şey, her yer;
Peri mi, Tanrı mı yoksa?

Gözlerim bu sevgiliye
Mıknatısla çekildi mi,
Dönüp bakar kuzu gibi,
Baksam da kendi kendime,

Çevirir beni şaşkına
Solgun gözlerindeki fer,
Canlı opal, parlak fener,
Kımıltısız bakar bana.

XLVIII
GÜZEL GEMİ

Anlatmak isterim, ey narin büyücü, seni!
Gençliğini süsleyen birçok güzelliğini;
Resmetmeyi seni sana,
Geçmeni çocukluktan olgunlaşma çağına.

Eteğini savurup yola çıktığın zaman,
Güzel bir gemisin sen, enginlere açılan,
Şişkin yelkeniyle, salınarak
Ve tatlı, tembel, ağır bir ahenge uyarak.

Yuvarlak boynunun ve omzunun üzerinde,
Başın meydan okuyor, garip, hoş bir biçimde,
Sakin, muzaffer bir tavır bu,
Görkemli çocuk, gidersin bulup kendi yolunu.

Anlatmak isterim, ey narin büyücü, seni!
Gençliğini süsleyen pek çok güzelliğini
Resmetmeyi seni sana,
Geçmeni çocukluktan olgunlaşma çağına.

Göğüslerin sipsivri, hareli mi hareli,
Göğüslerin muzaffer, güzel bir dolap gibi
Kapakları kabarık, parlak,
Şimşek sanki söner bu kalkanlara çarparak;

Kışkırtıcı kalkanlar, silahı pembe uçlar!
Bir dolap, içersinde sır ve her iyi şey var,
Likörler, şaraplar, kokular,
Yürekleri ve beyni çıldırtıp duracaklar!

Eteğini savurup yola çıktığın zaman,
Güzel bir gemisin sen, enginlere açılan,
Şişkin yelkeniyle, salınarak
Ve tatlı, tembel, ağır bir ahenge uyarak.

Fırfırların altında, o soylu bacakların
Eza ve cefasıdır karanlık arzuların,
Onlar iki büyücü gibi,
Çalkalarlar bir kapta siyah aşk iksirini.

Erkenci cambazlarla alay eden kolların,
Güçlü rakipleridir o parlak boaların,
Her dem hazırdır sıkmak için,
Âşığını, nakşeder gibi kalbine senin.

Yuvarlak boynunun ve omzunun üzerinde,
Başın meydan okuyor, garip, hoş bir biçimde,
Sakin, muzaffer bir tavır bu,
Görkemli çocuk, gidersin bulup kendi yolunu.

XLIX
YOLCULUĞA ÇAĞRI

Çocuğum, düşün,
Gidip de bir gün
Yaşamak beraberce!
Sevmek hep sevmek,
Sevip de ölmek
Sana benzer o yerde!
Bu puslu gökler
Beni cezbeder
Islak güneşlerinde
Gizemli derin
Hain gözlerin,
Parlarken yaş içinde.

Orda, ölçü zarafet,
Sessizlik, görkem, şehvet.

Geçmiş yıllarla
Parlayan eşya,
Süslerdi odamızı;
Nadir çiçekler
Kaplardı amber
Kokusuyla her yanı,
Zengin tavanlar,
Derin aynalar,
Doğu'nun görkemi bu,
Her şey gizlice
Kendi dilince
Sözle beslerdi ruhu.

Orda, ölçü zarafet,
Sessizlik, görkem, şehvet.

Kanalda çoğu
Serseri ruhlu
Gemiler var uyuyan;
Gelmişler, arzun
Karşılık bulsun
Diye çok uzaklardan.
- Güneş çekilir,
Bütün bir şehir,
Her kanal ve her tarla,
Altınla dolar;
Dünya düş kurar
Sıcak bir aydınlıkta.

Orda, ölçü zarafet,
Sessizlik, görkem, şehvet.

L
ONARILMAZ

Susturabilir miyiz o eski Nedameti,
Bizde yaşayan ve devinen,
Beslenerek, ölüyü yiyen bir kurtçuk gibi,
Bir tırtıl, meşe yiyen?
Susturabilir miyiz o eski Nedameti?

Hangi iksirde, bitkisel özde ve şarapta,
Boğacağız biz bu düşmanı,
Yıkıcı ve pisboğaz, sanırsın ki bir yosma,
Bir karınca, sabırlı?
Hangi iksirde?-bitkisel özde?-ve şarapta,

Söyle, güzel büyücü, oh! De bana bildiğini,
Sıkıntıdan boğulmuş zihne,
Yaralılarca çiğnenen, can veren biri gibi,
Bir atın toynağıyla,
Söyle, güzel büyücü, oh! De bana bildiğini,

Oysa daha şimdiden kurt almış kokusunu
Ve bir karga yan bakan,
Bu mecalsiz askere! Kessin mi umudunu
Nişandan ve mezardan;
Bu garip can çekişen, kurt almış kokusunu!

Aydınlanır mı dersin, kara bir gök, çamurlu?
Yırtılır mı hiç karanlıklar
Ne sabah var, ne akşam, zifftten daha yoğun bu,
Yok şimşekler, yıldızlar?
Aydınlanır mı dersin, kara bir gök, çamurlu?

Bir Hanın camlarında parlayan o Umut da
Sönüverdi, sonsuza kadar!
Aysız ve ışıksız, kötü yol kurbanlarına
Yatacak yer ne arar!
Şeytan'la söndü tümü bir Hanın camlarında!

Şuh büyücü, lanetli hoş görünür mü sana?
Bilir misin affedilmezi?
Bilir misin Pişmanlık, zehirli oklarına
Hedef alır kalbimizi?
Şuh büyücü, lanetli hoş görünür mü sana?

Onarılmaz kemirir, lanetlenmiştir dişi,
Ruhumuzu, bu düşkün anıtı,
Saldırıp oyar çok kez, beyaz karınca gibi,
Yapıyı temelinden.
Onarılmaz kemirir, lanetlenmiştir dişi!

- Bazen gördüm iyi bir orkestra coşarken
Pis bir tiyatronun dibinde,
Bir peri tan yerini ateşe verdi birden
Göğün cehenneminde;
Bazan gördüm iyi bir orkestra coşarken

Işık, altın ve tülden oluşmuş bir Varlığı,
Koca Şeytanı yere seren;
Kalbime esriyişin asla uğramadığı
Bir tiyatro, bekleyen
Her gün boşu boşuna tül kanatlı Varlığı!

LI
SÖYLEŞİ

Siz güzel bir sonbahar göğü, aydınlık, pembe!
Hüznümse yükselen bir deniz gibidir tıpkı,
Çekilirken, kederli dudaklarım üstünde
Bırakır çamurunun yakıcı anısını.

- Boşuna gezer elin baygın düşen göğsümde;
Aradığı budur, dost, yağma edilmiş bir yer
Kadının zalim dişi ve pençesiyle hem de.
Kalbimi arama hiç; hayvanlar bitirdiler.

Benim kalbim bir saray hayhuyla olmuş heder;
Kavgalar, sarhoşluklar, cinayetler ordadır!
- O çıplak boynunuzda güzel bir koku yüzer!..

Ey ruhun baş belası güzellik, arzun budur!
Ateşten gözlerinle, şehrâyin kadar parlak,
Hayvanlardan artakalan bu parçaları yak!

LII
L'HÉAUTONTIMOROUMÉNOS

(KENDİNE GADDAR)

J. G. F.'ye

Öfkeye, kine düşmeden
Vuracağım, kasap gibi,
Musa ve kaya misali,
Fışkıracağım gözünden,

Su versin diye Sahrâ'ma,
Acıların özsuyunu.
Benim arzum umut oldu
Senin tuzlu gözyaşında

Yelken açacak bir gemi,
Ve tatlı hıçkırman bir de
Sarhoş ederek kalbimde
Gümleyerek davul gibi!

Çatlak ses değil miyim ben
O tanrısal senfonide,
Doymak bilmez İroni'yle
Beni saran ve kemiren?

Odur sesimde yaygara!
Odur kanım, kara zehir!
Tekinsiz aynayım, görür
Cadaloz kendini orda!

Hem bıçağım hem de yara!
Hem yanağım hem de tokat!
Hem kurbanım hem de cellat!
Ezen ve ezilen çarkta!

Kalbimin vampiriyim ben,
- Büyük yalnızlardan biri,
Sonsuz gülmeye hükümlü,
Artık gülümseyemeyen!

LIII
FRANCISCÆ MEÆ LAUDES

VERS COMPOSÉS POUR UNE MODISTE
ÉRUDITE ET DÉVOTE* *

Novis te cantabo chordis,
O novelletum quodludis
In solitudine cordis.

Esto sertis implicata,
O femina delicata
Per quam solvuntur peccata!

Sicut beneficum Lethe,
Hauriam oscula de te,
Quae imbuta magnete.

Quum vitiorum tempestas
Turbabat omnes semitas,
Apparuisti, Deitas,

Velut stella salutaris
In naufragiis amaris...
Suspendam cor tuis aris!

---

* Bkz. Şiirin Türkçe çevirisi için Ahmet Necdet'in Notları, s. 398.

Piscina plena virtutis,
Fons æternæ juventutis,
Labris vocem redde mutis!

Quod erat spurcum, cremasti;
Quod rudius, exæquasti;
Quod debile, confirmasti.

In fame mea taberna,
In nocte mea lucerna,
Recte me semper guberna.

Adde nunc vires viribus,
Dulce balneum suavibus
Unguentatum odoribus!

Meos circa lumbos mica,
O castitatis lorica,
Aqua tincta seraphica;

Patera gemmis corusca,
Panis salsus, mollis esca,
Divinum vinum, Francisca!

LIV
SÖMÜRGEDE DOĞMUŞ AVRUPALI BİR KADINA

Güneşin okşadığı mis kokulu ülkede,
Göze ağırlık veren kıpkızıl ağaçların,
İri palmiyelerin gölgesinde bir yerde,
Tanıdım cana yakın, albenili bir kadın.

Teni solgun ve sıcak; esmer renkli büyücü
Boynunda özentili bir soyluluk hali var,
İnce, uzun, yürüdü mü bir avcı yürüyüşü.
Gülüşü sessiz sakin, güven veren bakışlar.

Gitseydiniz, Hamfendi, şanın öz vatanına,
Seine nehri veya yeşil Loire kıyılarına,
Ey eski konakların güzelim ustası, sen

Yeşertirdin, o uzlet denen gölgeli yerde,
Belki binlerce sone o şair yüreklerde,
Gözlerin daha uysal kılardı zencilerden.

LV
MŒSTA ET ERRABUNDA

Söyle bana, Agathe, kalbin uçar mı bazan,
İğrenç kentin o siyah okyanusundan öte,
Bir başka okyanusa, görkemle parıldayan,
Aydınlık, mavi, derin, bir el değmemişliğe?
Söyle bana, Agathe, kalbin uçar mı bazan?

Ey deniz, engin deniz, teselli et bizi sen!
Hangi şeytan verdi bu bet sesli türkücüye,
Rüzgârların sınırsız orguna eşlik eden,
Ninni söylemeyi bir ulvi iş olsun diye?
Ey deniz, engin deniz, teselli et bizi sen!

Götür beni, ey tren! kaçır beni, ey gemi!
Uzağa! çok uzağa! pis gözyaşlarımızdan!
- Agathe'nin kederli yüreği bazan der mi:
Pişmanlıktan öteye, suçlardan, acılardan,
Götür beni, ey tren! Kaçır beni, ey gemi!

Ne kadar uzaksınız, ey mis kokulu cennet,
Orda bir gök altında, her şey sevda ve neşe,
Orda boğulur yürek kaplayınca saf şehvet,
Orda herkes layıktır sevmeye, sevilmeye!
Ne kadar uzaksınız, ey mis kokulu cennet!

Ya o yeşil cenneti çocukluk aşklarının,
Yarışmalar, şarkılar, öpücükler, demetler,
Hele titrek kemanlar, ötesinde sırtların,
Akşamları koruda şarap dolu güğümler,
  Ya o yeşil cenneti çocukluk aşklarının,

O saf ve masum cennet, dolup taşan hazlarla,
Daha uzakta mıdır Hindistan'dan ve Çin'den?
Dön denilse gelir mi, ah eden çığlıklarla,
Ve can verebilir mi ona bir ses, gümüşten,
O saf ve masum cennet, dolup taşan hazlarla?

LVI
KEDİLER

Ağırbaşlı âlimler ve ateşli âşıklar
En olgun çağlarında, severler, onlar gibi
Üşüyen ve sokağa çıkmayan kedileri,
Ki evlerin gururu, tatlı sert huyludurlar.

Bilimin ve her türlü hazzın eski dostları,
Ararlar karanlığın susku ve dehşetini;
Kul köle olsaydılar, Erebos her birini
Cenaze habercisi at yerine koyardı.

Sonsuz bir düş içinde uykuya dalmış gibi,
Issızlıkta uzanan kocaman sfenksleri
Düşünürken çok soylu bir tavır takınırlar;

Büyülü kıvılcımlar dolmuş böğürlerine,
Ve ince bir kum gibi, altından parçacıklar
Gizlice yıldız saçar gizemli gözlerine.

LVII
BAYKUŞLAR

Baykuşlar tünemiş mesken diye
Kara porsuklara dizi dizi,
Uzak tanrıların kızıl gözü
Gibi dalmışlar bir düşünceye.

Öyle kıpırtısız duracaklar
Hüzün yüklü saat gelene dek,
Yassı güneşi sürgün ederek,
Orda kök salacak karanlıklar.

Bilge kişiye onların hali
Der gibi insana korku vermeli
Çalkantılı yaşam bu dünyada;

Bu 'tebdil-i mekân' tutkusuyla
Kısa bir süre mest olan insan
Çeker elbet cezasını her zaman.

LVIII
ÇATLAK ÇAN

Hem acıdır hem tatlı, uzun kış gecesinde,
Dinlemek çatır çatır yanan ateşe yakın,
Sislerin arasında çalan çanın sesinde
Yükseldiğini görmek uzak hatıraların.

Mutludur o çan, güçlü sayarak gırtlağını,
Çok sağlıklı ve çevik, artan yaşına rağmen,
Atıyor bağlılıkla inançlı çığlığını,
Eski bir asker gibi, çadırını bekleyen!

Benimse, çatlak ruhum, sıkıntılar içinde,
Geceyi şarkısıyla doldurmak istese de,
Zayıf sesi orda çok kez unutulup giden

Bir yaralının kaba hırıltısına benzer
Kan gölü kıyısında ve üstünde cesetler,
Sonsuz çabalayarak, kımıltısız can veren.

LIX
İÇ SIKINTISI

Karakış bütün kente karşı öfkeli, kızgın,
Testisinden karanlık soğuk döküyor yine
Solgun sakinlerine komşu bir mezarlığın
Ve ölümlülük sisli mahalleler üstüne.

Kedim yatacak bir yer arayarak taşlıkta
Sıskacık vücudunu oynatıyor durmadan;
Yaşlı bir şair ruhu dolaşıyor olukta
Üşüyen bir hortlağın hazin sesiyle her an.

Arı sızlanıyor ve bir odun tüte tüte
Katılıp tiz sesiyle nezleli bir saate,
Oysa berbat kokulu bir oyundur oynanan.

Sirozlu ihtiyarın o uğursuz mirası,
Güzel kupa oğlanı ve bir de maça kızı
Tekinsiz söz ediyorlar ölmüş aşklarından.

LX
İÇ SIKINTISI

Sanki bin yıl yaşadım, o kadar çok anım var.

Tüm çekmecelerinin içinde bilançolar,
Küçük aşk mektupları, şiir ve romans dolu,
Tutam tutam saç yüklü, kocaman bir eşya bu,
Ki daha az sır saklar kederli belleğimden.
Bu bir ehram, sınırsız büyüklükte bir mahzen,
Fukara kabri, ne çok ölüsü var içinde.
- Ben ayın tiksindiği bir mezarlığım işte,
Orda azaplar gibi sürünür uzun kurtlar,
Aziz ölülerime durmadan saldırırlar.
Solmuş güllerle dolu eski bir odayım ben,
İçinde abur cubur, hepsi modası geçen,
Ah eden pasteller ve sararmış Boucher'ler var,
Yapyalnız, boş şişeden bir kokuyu solurlar.

Denk değil eğri güne hiçbir şey uzunlukta,
Yılların lapa lapa yağan karı altında,
Sıkıntı, meyvesidir donuk meraksızlığın,
Orantısını sağlar hep ölümsüz kalmanın.
- Sen hiçbir şey değilsin artık, ey canlı madde!
Bir dehşetin sardığı o taşın ötesinde,
Uyuklarken dibinde sis çökmüş bir Sahrâ'nın;
Bir sfenks ki, meçhulü tasasız bir dünyanın,
Hartada unutulmuş, yaban mizacı ile
Sadece şarkı söyler batıp giden güneşe.

LXI
İÇ SIKINTISI

Yağmurlu bir ülkede sanki benim hükümdar,
Zengin ama gücü yok, genç ama çok ihtiyar,
Hor görerek yalaka tavrını lalasının,
Başka hayvanlar gibi, köpekten canı sıkkın.
Ona ne av, ne şahin, hiçbir şey vermez neşe,
Balkonun karşısında sürünen kavmi, ne de.
Gözde bir soytarının kaba saba baladı
Şenlendirmez bu zalim hastacığın alnını;
Çiçekle süslü yatak dönüverir mezara,
Odalıklar ki, her kral güzel gelir onlara,
Ve artık bulamazlar hayasız bir tuvalet
Gülücük saçsın diye bu taptaze iskelet.
Altın üreten bilgin bulamadı bir çare
Benliği bu çürümüş şeyden kurtulsun diye,
Ki güçlüler hatırlar yaşlılık günlerinde,
Roma'dan kalan o kan banyoları içinde
Canlandıramadı bu şaşkaloz kadavrayı
Léthé'nin kan yerine akan o yeşil suyu.

LXII
İÇ SIKINTISI

Basık ve ağır bir gök çökünce kapak gibi
Can sıkıntısı ile sızıldanan ruhlara,
Kucaklayarak ufkun bütün bir çemberini
Döker bize bir günü, gecelerden de kara;

Ve dünya dönüşünce ıpıslak bir zindana,
Umut sanki orada bir yarasadır, uçar,
Vurarak gider ürkek kanadını dört yana,
Ve başını çürümüş pis tavanlara çarpar;

Yağmur çözdüğü zaman sonsuz ipliklerini,
Öykünüp bir zindanın demir çubuklarına,
Rezil mi rezil, sessiz bir örümcek kitlesi
Beynimizin içine ağlarını kurunca,

Ansızın bir öfkeyle sıçrayıverir çanlar,
Yol açıp göğe doğru korkunç bir ulumaya,
Ve sanırsın ki yersiz yurtsuz ruhlardır bunlar
Koyulurlar inatla bağrışıp çığrışmaya.

- Cenaze arabaları, sessiz ve müziksiz,
Ruhumdan gelir geçer; Umut gözyaşı döker,
Mağlup, gaddar ve berbat Bunaltı, merhametsiz,
O kara bayrağını eğik başıma diker.

LXIII
SİSLER VE YAĞMURLAR

Ey güz sonları, kışlar, çamura batmış bahar,
Aldatıcı mevsimler! Size sevgim, övgüm var
Kalbimin ve beynimin böyle bürünüşüne
Puslu bir mezar ile belirsiz bir kefene.

Bu kocaman ovada soğuk yelin esmesi,
Rüzgârgülünün uzun geceyle dinen sesi,
Ruhum çok daha iyi bahardakine göre
Kuzgun kanatlarını açacak enginlere.

Hiçbir şey tatlı değil ölümsülerle dolan
Çoktan beri kırağı düşmüş bir yürek için,
Siz ey renksiz mevsimler, sultanı iklimlerin,

Karanlıklarınızın sürekli bakışından,
- Veya aysız bir akşam, ikisi bir arada,
Acıyı yatıştırmak belalı bir yatakta.

LXIV
ÇARESİZ

I

Tanrısal göz görmez artık
Gökmaviden yola çıkmış
Styx çamuruna düşmüş
Bir Düş, bir Biçim, bir Varlık;

Biçimsize sevdalı ve
Bir Melek, tedbirsiz yolcu,
Çırpınan bir yüzücü bu
Koca kâbusun dibinde,

Savaşan, ölüm korkusu!
Çılgınca şarkı söyleyen,
Karanlıklarda fır dönen
Dev bir akıntıya karşı;

Büyülenmiş bir mutsuz var
El yordamıyla haybeden,
Kaçmak için bu pis yerden,
Arayıp ışık, anahtar;

Lambasız inen bir melun,
Merdiven derinliğidir
Kokusuyla ele verir,
Kıyısında bir çukurun

Bekler her ıslak canavar,
Fosforlu geniş gözleri
Karartır kara geceyi,
Kendini görünür kılar;

Kutba saplanmış bir gemi,
Sanki billurdan bir kapan,
Araştırır hangi yoldan
Bu zindana düştüğünü;

- İşte en yetkin tablosu
Çaresi olmayan derdin,
Şeytan ne yaparsa, bilin,
Yapar en kusursuzunu!

II

Kalp, ayna olmuş kendine,
Baş başalık, loş ve duru!
Ak, kara, Gerçek kuyusu,
Mor yıldız titrer içinde,

Şeytan işi bir meşale,
Cehennemlik, muzip fener,
Tek ferahlık, şükretmeler,
Vicdan Kötü'nün içinde!

LXV
KIZIL SAÇLI BİR DİLENCİ KIZA

Kızıl saçlı ak kız, senin
Delikleri elbisenin
Gösteriyor fakirliği
Ve bir de güzelliği.

Elbet tatlılığındır bu,
Kızıl lekelerle dolu
Hastalıklı genç bedenin,
Bu zayıf şair için.

Ayağında ince, kibar,
O ağır nalınların var,
Kadife pabuçlarıyle
Tıpkı bir kraliçe.

Kısa paçavra da nesi,
Uzun saray elbisesi
Kıvrımları uyup sana
Düşer topuklarına.

Delik çoraplar yerine
Sefihlerin gözlerine
Bacağındakini göster
Parlasın altın hançer;

Kötü ilikli düğmeler
Günahlarımızı çeler,
Işır güzel göğüslerin,
Gözlerin gibi senin;

Kim ki soymak ister seni
Kolların yalvartsın onu,
Tokatlayıp kovalasın
Şakacı parmakların,

En güzel su incileri,
Üstad Belleau soneleri
Âşıklar vurmuş zincire
Sunmak için ha bire,

Kafiyeci takımından
Turfanda sana armağan
Bakıp ayakkabısına
Bir merdiven altında,

Tesadüfen çok uşak var
Nice senyör, nice Ronsard,
Çıkarırlardı sonucu
Dokunsun diye ucu!

Ve bulurdun yatağında
Öpücük zambaktan fazla
Hükmü altında tutardın
Çoğunu Valois'lının!

– Oysa avuç açıyorsun
Birkaç eski döküntüye
Uzanarak eşiğine
O kavşakta Vefour'un:

Gidiyorsun yan bakarak
Yirmi dokuzluk takıya
Elimden gelmez, bağışla!
Sana armağan sunmak.

Haydi git, süssüz olana.
Koku, inci, elmas, boş ver,
Sıska çıplaklığın yeter,
Ey güzelliğim sana!

LXVI
KUMAR

Sararmış koltuklarda ihtiyar fahişeler,
Solgun, kaşlar boyalı, tekinsiz, gözler baygın,
Kırıtırlar, ve zayıf kulaklarından düşer
Çınlayan şıngırtısı madenlerin, taşların;

Yeşil halıya yakın dudaksız ne çok yüz var,
Rengi uçmuş dudaklar, dişsiz kalmış çeneler,
Cehennem hummasından gergin düşmüş parmaklar
Boş cebi veya çarpan bir göğsü altüst eder;

Kirlenmiş tavanlarda dizi dizi avize,
Koca lambalarıyla ışıklarını serper
En ünlü şairlerin kara alnı üstüne
Ki her biri kan rengi terini saçmak ister;

İşte kara tablosu rüyamın, sanki gerçek,
Savrulduğunu gördüm keskin gözüm altında,
Dirsek dirseğe, soğuk, dilsiz ve imrenerek,
Bizzat kendimi gördüm bir büyük mağarada,

İmrenerek, inatçı tutkusuna onların,
Yaşlı fahişelerin ölümcül neşesine,
Güzellikleri ile şanını böyle çılgın,
Böylesine şen şakrak satıp tüketmesine!

Ve kalbim ne çok ürktü onlara imrenmekten
Bu sarp uçurum için koşuşan kişilere,
Kendi kanından bıkmış, kısacası yeğleyen
Acıyı ölüme ve cehennemi hiçliğe!

LXVII
AKŞAMIN ALACAKARANLIĞI

İşte büyülü akşam, suçlunun büyük dostu;
Ona ortak geliyor, kurt adımı ile; bu,
Göğün yatak odası gibi kapanışıdır
Ve insanın yabanıl hayvana dönüşüdür.

Akşam, sevecen akşam, arzu ettiği sensin
Kollan, bir yalana sapmadan, diyenlerin:
Biz bugün de çalıştık! - Akşamdır, elbette ki
Dinlendirir, acıyla kemirilen her zihni,
Alnı ağırlaşan ve inatlaşan bilgini,
Yatağına kavuşan iki büklüm işçiyi.
Havadaysa ahlaksız şeytanlar öte yandan,
İşadamları gibi uyanırlar ağırdan
Ve çarparlar uçarken pancurlara, saçağa.
Rüzgârın acıttığı ışıklar arasında
Fuhuş sokağı kaplar, orda tutuşup yanar;
Bir karınca yuvası gibi kapılar açar;
Hep gizli bir yol bulur, kurtarır kendisini,
Öyle ki, saldırıya geçen bir düşman gibi;

Rezil kentin bağrında sürgit kımıldar durur,
Yediğini İnsandan gizleyen kurtçuk odur.
Duyulur orda burda, mutfaklar ıslık çalar,
Tiyatrolar ulur ve orkestralar horlar;
Lezzetleri oyundan ibaret sofraları,
Doldurur fahişeler, tavcılar, ortakları,
Ve hırsızlar ki, ne dur, ve ne de durak bilen,
Onlar da işlerine başlarlar çok geçmeden,
Zorlarlar tatlılıkla kapı ve kasaları,
Yaşatmak ve giydirmek için o haspaları.

Ruhum, içine kapan, bu çok vahim saatte,
Kapa kulaklarını, böğürtüyü işitme.
Hasta acılarının depreştiği andır bu!
Kara gece yapışır boğazlarına; çoğu
Bitirip yazgısını gider ortak çukura;
Ve hastahane dolar ahları vahlarıyla.
Çoğu gelemeyecek mis kokan çorba için,
Ocak başına, akşam, yanına sevdiğinin.

Pek çoğu da zaten hiç tanımadı, bilmedi,
Aile ocağının tadını hiç almadı!

LXVIII
SABAHIN ALACAKARANLIĞI

Kışla avlularında kalk borusunun sesi,
Sabah yelinin sokak lambasında nefesi.

Yataklardaki esmer gençlerin saati bu,
O kötücül düşlerin kıvrandırıp durduğu;
Sanırsın kanlı bir göz orda çarpar, çırpınır,
Lamba gün üzerinde kızıl bir iz bırakır;
Orda ruh, sert ve ağır vücut yükü altında,
Öykünür lamba ile günün savaşlarına.
Meltemlerin sildiği yaş dolu çehre gibi,
Havaya dolmuş, kaçan şeylerin ürpertisi;
Erkek bıkmış yazmaktan, kadınlarsa sevmekten.

Yer yer duman tütmeye başlıyordu evlerden.
Ağzı açık, gözleri mosmor zevk kadınları,
Uyuyorlardı orda aptal uykularını;
Zavallılar, sıska ve soğuktu göğüsleri,
Üfleyerek ateşi hohlarlar ellerini.
Soğuk ile yoksulluk dolu bir saatti bu,
Loğusa kadınlarda ağrının bol olduğu,
Sanki kanla kesilmiş bir hıçkırıktı sesi,

Bir horoz şakıyarak parçalıyordu sisi;
Bir sisler denizinde yüzüyordu yapılar,
Ve öksüzler yurdunda can çekişip duranlar
Düzensiz şekilde son nefesini verirken,
Sefihler yorgun argın dönüyordu işinden.

Pembe yeşil giysisi ile titreyen şafak
Yürüyordu ıssız Seine üstünde ağır aksak,
Ve karanlık Paris, göz ovuşturarak yine,
O çalışkan ihtiyar, sarılıyor işine.

LXIX
MASUM BİR HİZMETÇİ KIZ, KISKANIRDINIZ ONU

Masum bir hizmetçi kız, kıskanırdınız onu,
Şimdi çimen altında uyuyor uykusunu,
Birkaç çiçek koysaydık yakışırdı ne kadar.
Zavallı ölülerin büyük acıları var,
Ne vakit ağaçları budayan Ekim, orda,
Solursa rüzgârını mermer mezar taşında,
Onlar bulurlar elbet canlıları çok çirkin,
Sıcak yataklarında uyudukları için,
Oysa, kara düşleri belki bin parça olmuş,
Yatak arkadaşsız ve sohbetten uzak kalmış,
Kurtçuğun kemirdiği donmuş iskeletler var,
Onlar kar sularının sızdığını duyumsar,
Yüzyılın aktığını, aile de, dostlar da
Değiştirmez yerini paçavraların asla.
Şayet bir akşam kütük ocakta çıtırdarken
Onu koltukta sessiz oturmuş görürsem ben,
Şayet mavi ve soğuk Aralık gecesinde,
Onu saklı bulursam odamın köşesinde,
Ağırbaşlı, ve çıkıp o sonsuz yatağından
Anne gözünde büyük çocuğu örtüp saran,
Ne cevap veririm bu iman dolu ruha ben,
Dökülen yaşı görüp çukur gözbebeğinden?

LXX
HİÇ Mİ HİÇ UNUTMADIM, KENTİN YAKININDAKİ

Hiç mi hiç unutmadım, kentin yakınındaki
O beyaz evimizi, küçük, huzur verici,
Alçıdan Pomon'un ve yaşlı Venüs'ün orda
Gizlerdi çıplak kalan yerlerini koruda,
Ve güneş, akşamları, görkemli ve akışkan,
Işınları bir camın ötesinde kırılan,
Meraklı gökyüzünde, kocaman bir göz gibi,
Süzerdi uzun, sessiz akşam yemeğimizi,
Şamdanın ışıkları yayılınca her yana
Şayak perdelere ve fukara sofrasına.

LXXI
KİN FIÇISI

Kin, fıçısıdır elbet Danaos kızlarının;
Kolları güçlü, kızıl, öçlerin en çılgını
Boş karanlıklarına boşaltır mevtaların
Kan ve gözyaşı ile dolu kovalarını.

Bu uçuruma gizli delikler açar Şeytan,
Bin yıllık alın teri ve çaba ordan kaçar,
Kurbanlarını tekrar diriltirse ne zaman,
Vücutlarını sıkar, suyunu tekrar içer.

Kin, bir meyhanede ayyaşın ta kendisi,
Susuzluğun içkiden doğduğunu duyumsar,
Bir de çoğaldığım, Lerna ejderi gibi.

- Ne ki galiplerini tanır mutlu ayyaşlar,
Ve kin adanmıştır bu acınacak yazgıya
O masanın altında asla uyumamaya.

LXXII
HORTLAK

Kızıl gözlü melek gibi, sana
Tekrar geleceğim yatak odana
Ve süzüleceğim sessiz sakin
Gölgeleri ile gecenin;

Ve bulacak seni, esmerim,
Ay kadar soğuk öpücüklerim
Ve okşayışlarım, yılan gibi,
Dolanıp da çepçevre seni.

Külrengi sabaha eriştik mi,
Bulacaksın boş kalan yerimi,
O yer, akşama kadar soğuyacak.

Başkaları sevgiyle eğilse de,
Senin hayatına ve gençliğine,
Ben, hükmedeceğim dehşet saçarak.

LXXIII
ŞEN ÖLÜ

Salyangoz ile dolu verimli bir toprakta
Benim derin bir çukur kazmaya hevesim var,
Yaşlı kemiklerimi yavaşça yaymak orda,
Uyumak unutuşta köpekbalığı kadar.

Kin duyarım mezara, vasiyetnamelere;
Âlemde tek gözyaşı için avuç açmam ben,
Mundar iskeletimi hacamat etsin diye,
Tercihim kargaları çağırmaktır, yaşarken.

Ey kurtçuklar! Kulaksız, gözsüz kara yoldaşlar,
Görün size gelen şen ve özgür bir ölü var;
Sefa filozofları, oğulları pisliğin,

Haydi geçin pişmanlık duymadan enkazımdan,
Ve deyin var mı daha bu ruhsuz ceset için
Ölüler arasında bir başka karabasan!

LXXIV
KABRİSTAN

Ağır, karanlık bir gecede
Acıyarak dindarın biri,
Bir enkazın ötesinde
Görürse şanlı cesedinizi,

Masum yıldızların giderek
Ağır gözlerini yumduğu an,
Örümcek ağlarını örecek,
Ve yavrulayacak yılan;

Duyacaksınız bütün bir sene
Mahkûm başınızın üzerinde
Kurtların acı çığlığını

Ve aç kalmış sihirbazların,
Cümbüşünü kart zamparaların
Ve kara madrabazların tuzağını.

LXXV
AYIN HÜZNÜ

Düşlere dalıyor ay, bu akşam, daha tembel;
Sanırsın bir güzellik, yastıklar üzerinde,
Okşarsa çepeçevre dalgın ve hafif bir el,
Memesini uykuya henüz varmadan önce,

Yumuşacık çığların parlak sırtı üstünde,
Baygınlığa düşüyor, farkı yok bir ölüden,
Gözleri dolaşıyor o bembeyaz düşlerde
Çiçekler gibi açıp gökmaviye yükselen.

Boş sıkıntılar duyup, bazan bu yeryüzüne
Gözlerinden bir damla gizli yaş dökülünce,
Uykuların düşmanı, sofu şair olarak,

Avucuna alıyor sararmış gözyaşını,
Renk renk ışıklar saçan bu panzehir taşını,
Ve koyuyor kalbine, güneş gözünden uzak.

LXXVI
MÜZİK

Müzik çok zaman beni bir deniz gibi kavrar!
Solgun yıldızıma ben,
Bir sis tavan altında veya sonsuza kadar,
Böyle açarım yelken;

Göğüs hep ilerde ve şişmiş ciğerler, karın,
Tıpkı bir yelken gibi,
Aşarım ben sırtını yığılan dalgaların
Gecenin gizlediği;

Duyumsarım içimde bütün tutkularını
Çırpınan bir geminin;
Uygun rüzgâr, fırtına, onun kasıntıları

Üstünde bir girdabın
Sallar beni. Bazan da, sütliman, büyük ayna
Umudum kırılınca!

LXXVII
PİPO

Bir yazarın piposuyum ben;
Güney Afrikalı veya Habeş,
Sahibim sanki bir esrarkeş,
Bakanlar okuyor yüzümden.

O, acıyla dolup taşarken,
Tüter, olurum bir kulübe,
Tarladan dönecek çiftçiye
Mutfakta yemek pişerken,

Bir dumanda, devingen, mavi,
Ateşli ağzımdan yükselen,
Sarıp sallarım ruhunu ben,

Öyle bir merhem yaparım ki
Yüreğine ferahlık verir,
Ruhunu yorgunluktan kurtarır.

Kötülük Çiçekleri

LXXVIII
YIKIM

Her an dolanıp durur dört bir yanımda Şeytan;
Çevremi kuşatan bir incecik havadır bu;
Solur, duyarım, odur ciğerlerimi yakan
Ve doldurur içimi sonsuz, suçlu bir arzu.

Bazan o büyük Sanat aşkıma kulak verip
Bürünür kadınların en fettanı şekline,
Canı sıkıldığında bahane icat edip
Alıştırır dudağımı pis aşk iksirine.

Böylece iter beni, Tanrı gözünden uzak,
Yorgunluktan perişan, soluğum tıkanarak,
Sıkıntının ıssız ve derin düzlüklerine,

Ve kirli giysileri, deşilmiş yaraları
Atar şaşkınlık dolu gözlerimin içine,
Ansızın bir Yıkım'ın o kanlı aygıtını!

LXXIX
KURBAN

BİLİNMEYEN BİR ÜSTADIN ÇİZİMİ

Şişe, sırmalı kumaş, mermer, tablo, kösnüyen
Mobilyalar arasında,
Mis kokan giysilerin o yerleri süpüren
Görkemli kıvrımlarında,

Ilık bir odada, seradaymış gibi, hava
Tekinsiz, tehlike dolu,
Can çekişen demetler, camdan tabutlarında
Ölmek için soluduğu,

Başsız bir ceset akıtıyor, bir nehir gibi,
Canlı ve kırmızı bir kan,
Suya kanmış bir yastıkta, bezin bol bol içtiği,
Farkı yok susuz çayırdan.

Karanlıkta doğup gözü bağladığı kadar,
Solgun hayallere benzeş,
Saçlarının kasvetli yığınıyla ve kibar
Mücevherleriyle bir baş,

Düğün çiçeği gibi, masada bırakılmış,
Dinleniyor; ve, düşünmeden,
Yarı karanlık, beyaz ve belirsiz bir bakış,
Kaçıyor dönmüş gözünden.

Yatakta, çıplak gövde gamsız sergiliyor, tam
Bir terk edilmişlik hali
Ölümcül bir güzellik ve gizli bir ihtişam
Tabiatın bahşettiği;

Ayağında altın işli, pembemsi bir çorap var,
Kalan bir hatıra gibi;
Bakış sanırsın elmas, jartiyer alev saçar,
Gizlenmiş göz misali.

Yalnızlık ve aşk yorgunu kocaman bir portre,
Onun garip yansıması,
Kendi haliymiş gibi açıklıyor kem göze
Orda kara bir sevdayı,

Suçlu bir eğlenceyi, cehennem busesinden,
Ve acayip şölenleri,
Perde kıvrımlarında kulaç atıp eğlenen
O kötücül melekleri;

Ve bakıldığı zaman zarif fakirliğine
Etrafı incinmiş omzun,
Biraz sivri kalçaya ve her dem oynak bele
Öfkeli yılan sanırsın,

Henüz çok genç bir kadın! - Azdırılmış ruhu ve
Bunalan hisleri onun
Yarı aralık mıydı susuzlar sürüsüne
Kayıp, gezgin arzuların?

O intikamcı adam, yaşarken, onca aşk ile,
Hiç memnun edemediğin,
Yerine getirdi mi bari uysal teninde
Sonsuzluğunu isteğinin?

Cevap ver, pis kadavra! ateşli bir kol ile
Kaldırıp saçından yukarı,
Söyle bana, korkunç baş, o soğuk dişlerine
Yapıştırdı mı "hoşça kal"ı?

- Alaycı dünyadan uzak ve pis kalabalıktan,
Meraklı yargıçlardan da,
Rahat uyu, rahat uyu sen, garip yaratık, insan,
Gizem dolu mezarında;

Dünyayı dolaşıyor kocan, ölümsüz şeklin
Bekler onu, uyusa da;
Hep vefalın olacak ölene kadar senin
Ve bağlı kalacak sana.

LXXX
LESBOS

Yunan zevki ve Latin oyununun annesi,
Lesbos, ordadır esrik veya baygın öpüşler,
Güneşin en sıcağı, karpuzun en tazesi,
Orda süslenir şanlı geceler ve gündüzler;
Yunan zevki ve Latin oyununun annesi,

Lesbos, orda öpüşler çağlayanlar gibidir,
Dipsiz uçurumlara korkusuz atılırlar,
Koşarlar hıçkırarak, gülerler arada bir,
Sarsak, gizemli, derin, durmadan kaynaşırlar;
Lesbos, orda öpüşler çağlayanlar gibidir!

Lesbos, Phryne'ler orda birbirlerini çeker,
Orda asla yankısız kalmaz ah edişleri,
Paphos gibi her yıldız sana ibadet eder,
Sapho haklı olarak kıskanabilir seni!
Lesbos, Phryne'ler orda birbirlerini çeker,

Lesbos, sıcak ve baygın, hoş gecelerin yeri,
Aynalarında kısır bir arzuyu yansıtan!
O çukur gözlü kızlar, ki âşık bedenleri
Besler meyvelerini bir olgunluğun her an;
Lesbos, sıcak ve baygın, hoş gecelerin yeri,

Bırak çatsın Platon ağırbaşlı kaşını;
Kurtarırsın kendini seliyle öpüşlerin,
Soylu, sevecen, tatlı ülkelerin sultanı,
Bitmemiş, tükenmemiş güzel inceliklerin,
Bırak çatsın Platon ağırbaşlı kaşını.

Kurtarırsın kendini sınırsız işkenceden,
O arsız yüreklere ceza diye verilmiş,
Parlak gülüşü bizden çok uzaklara çeken
Başka gökler altında hayal meyal görülmüş!
Kurtarırsın kendini sınırsız işkenceden!

Hangi Tanrı yargılar, senin yargıcınım, der
Ve mahkûm eder; Lesbos, işten solmuş alnını,
Altın terazisiyle hiç tartmamışsa eğer
Denize akıttığın gözyaşı tufanını!
Hangi Tanrı yargılar, senin yargıcınım, der?

Bizlerden neyi ister haklı haksız yasalar?
Gönlü hep yüce kızlar, adaların şerefi,
Dininiz kutsal elbet öteki dinler kadar,
Ve aşk hesaba almaz Cehennem'i, Cennet'i!
Bizlerden neyi ister haklı haksız yasalar?

Sadece beni seçti, Lesbos, bu yeryüzünde
Gizini şakı diye çiçek bakirelerin,
Ve çocukken yer aldım ben kara gizeminde
Gözyaşları karışmış aşırı gülüşlerin;
Sadece beni seçti, Lesbos, bu yeryüzünde.

İşte o günden beri Leukades tepesinde
Beklerim tıpkı keskin gözlü nöbetçi gibi,
Gözleyen gece gündüz göklerin mavisinde,
Bir, iki, üç direkli titrek yelkenlileri;
İşte o günden beri Leukades tepesinde

Anlamak için deniz hoşgörülü, iyi mi,
Kayalarda çınlayan hıçkırıkla iç içe,
Sapho'nun tapılası o giden cesedini,
Bir gün Lesbos'a geri getirecek mi diye,
Anlamak için deniz hoşgörülü, iyi mi!

Erkek ruhlu Sapho'nun, hem şair, hem sevgili!
Venüs'ten daha güzel, sararmış hali ile!
- Mağlup olmuş mavi göz, acıların çizdiği
Karanlık bir halkayla kirli kara gözüne
Erkek ruhlu Sapho'nun, hem şair, hem sevgili!

Venüs'ten daha güzel doğrulup yeryüzünde,
Dökerdi servetini duru kalmışlığının,
Kızından memnun yaşlı Okeanos üstüne
Işıldaması ile kumral gençlik çağının;
Venüs'ten daha güzel doğrulup yeryüzünde!

- O Sapho ki, kâfirlik ettiği gün ölmüştü,
Hor görerek uydurma dini ve tapınmayı,
Güzel teni hoyrat bir hayvana yem olmuştu
Hoyratın kof gururu belirledi cezayı
O Sapho ki kâfirlik ettiği gün ölmüştü,

O günlerden bu güne Lesbos yakınır durur,
Evrenin ona şeref, şan katmasına rağmen,
Acının çığlığıyla her gece sarhoş olur
Issız kıyılarından göğe doğru yükselen!
O günlerden bu güne Lesbos yakınır durur!

LXXXI
CEHENNEMLİK KADINLAR

DELPHINE İLE HIPPOLYTE

Hippolyte, lambaların solgun ışığı vuran,
İçine koku sinmiş minderler üzerinde,
Düşlüyordu kızlığın perdesini kaldıran
Güçlü okşayışları, saf bir duygu içinde.

Fırtına bulanığı bir gözle arıyordu,
Uzaklaşmış göğünü günahsız yaşamanın,
Sanırsın ki başını mavi bir ufka doğru
Çeviren bir gezgindir, ötesinde sabahın.

O yorgun gözlerinin ağırlaşan yaşları,
Kırgın, uyuşuk hali, hazları kasvet veren,
Hurdaya çıkmış silah gibi, mağlup kolları,
Yansıtıyordu narin güzelliğini hepten.

Ayakları ucunda, sakin ve neşe dolu,
Ateşli gözleriyle onu yiyordu Delphine,
Avını gözleyen bir hayvana benziyordu
İzini bırakarak üstünde dişlerinin.

Önünde kuvvetli ve kırılgan güzelliğin,
Kibirli, şehvet dolu bir hazla içiyordu
Zaferinin şarabını ve derlemek için
Tatlı bir teşekkürü, uzanıp ona doğru.

Arıyordu gözünde sararmış kurbanını
Dilsiz neşidesini bir zevkin söylediği,
Ve bu yüceden yüce, bitimsiz bir şükranın
Gözkapağından çıkan uzun âhıydı sanki.

"Hippolyte, aziz yürek, ne dersin sen bunlara?
Anlıyor musun şimdi, sunman gerekmez senin,
Onları solduracak şiddetli rüzgârlara
Kutsanmış kurbanını ilk açan güllerinin.

Öpüşlerim hafiftir susinekleri kadar,
Okşarlar duru büyük gölleri akşamleyin,
Yârin öpüşleriyse tekerlek izi açar,
İzi gibi araba ve saban demirinin;

Onlar zalim toynaklı, öküz ve at koşumlu
Ağır araba gibi geçecekler üstünden...
Hippolyte, kız kardeşim! Yüzünü bana doğru
Çevir ruhum ve kalbim, bütünüm, yarımım, sen,

Çevir haydi yıldız ve gök dolu gözlerini!
Bir tatlı bakış için, tanrısal umut diye,
En karanlık zevklerin kaldırıp peçesini,
Uyutacağım seni sonsuz düşler içinde!"

Ve Hippolyte o zaman kaldırıp genç başını :
"Nankör değilim ben, asla değilim pişman,
Delphine'im, çok ağrım var, içim dışım sıkıntı,
Akşam berbat bir yemek yemişim gibi, inan.

Duyarım hücumunu ağır kokuların ben,
Perişan hayallerin kara taburlarını,
Beni işlek yollara yönlendirmek isteyen,
Orda kanlı bir ufkun her yandan kapattığı.

Son derece tuhaf bir eylem mi yaptık yoksa?
Açıkla bana, lütfen, acımı ve korkumu:
Titriyorum "Meleğim!" dediğin zaman bana
Ve birden dudaklarım gidiyor sana doğru.

Bana hiç öyle bakma, benim düşüncemsin, sen!
Sonsuza dek sevdiğim, biricik kız kardeşim,
Sen orada kurulmuş bir tuzak bile olsan
Ve bir de başlangıcı büyük felaketimin!"

Delphine silkeleyerek dağınık saçını ve
Demir sacayağında tepiniyormuş gibi,
Tekinsiz göz, konuştu zorbanın sesi ile:
- "Kim anlatabilir, kim, aşk varken Cehennem'i?

Binlerce lanet olsun o yaramaz düşçüye,
İlk defa arzuluyor aptallığa düşerek,
Namus karıştırmayı aşka değgin her şeye,
Kısır ve çözülmez bir sorunla sevişerek.

Gizemli bir ahenkle birleştirmek isteyen
Serin ile sıcağı, gündüz ile geceyi,
Bu kıpkızıl güneşte, adına aşk denilen,
Hiç ısıtamayacak kötürüm bedenini!

İstersen git ve ara, şapşal bir yavukluyu;
Koş, temiz kalbe zalim öpücüklerini ver:
Ve, mosmor, pişmanlıkla, korku ve dehşetle dolu
O dağlanmış göğsünü yeniden bana gönder...

Dünyada yalnız üstat hoşnut edilebilir!"
Ama çocuk sonsuz bir acı sergileyerek,
Çığlık attı: "- İçimde genişliyor açık bir
Uçurum, biliyorum; bu uçurumdur yürek!

Volkan gibi yakıcı ve boşluk gibi derin!
Hiç doymaz bu canavar, bu sızıldanıp duran,
Ve bitmez susuzluğu asla Eumenides'in,
Meşalesiyle onu kanına kadar yakan.

Örtük perdeler bizi ayırsın bu âlemden,
Ve yorgunluk, getirsin bizlere dinginliği!
Derin göğüslerinde yok olmak isterim ben,
Yakalamak bağrında mezar sessizliğini!"

İnin, durmadan inin, açması kurbanlar,
İnin dibine kadar sonsuz bir cehennemin!
İnin en derinine, orada bütün suçlar,
Kırbaçlanır gelmeyen rüzgârıyla göklerin,

Kaynar karmakarışık fırtına ıslığıyla,
Çılgın gölgeler, koşun, arzunun ucuna dek,
Gem vuramazsınız hiç kudurganlığınıza,
Zevkleriniz dünyaya cezayı getirecek.

Taze ışık hiç düşmez mağaralarınıza;
Duvar çatlaklarından hep sıtmalı buğular
Süzülür tutuşarak bir fener gibi orda,
Sızar vücudunuza pis ve iğrenç kokular.

Sizin hazlarınızın dehşetli kısırlığı
Dindirir susuzluğu ve gerer cildinizi,
Ve tensel arzuların öfke dolu rüzgârı
Çırpınır teninizde eski bir bayrak gibi.

İnsanlardan çok uzak, serseriler, mahkûmlar,
Aç kurtlar gibi geçin çöllerin arasından;
Yazdırın yazgınızı gem vurulmayan ruhlar,
Ve kaçın içinizde var olan sonsuzluktan!

LXXXII
CEHENNEMLİK KADINLAR

Dalgın bir sürü gibi kumsalın üzerinde,
Bakışlarını deniz ufkuna doğrulturlar,
Şaşkın ayaklarında, sokulgan ellerinde
Tatlı baygınlıklar ve acı ürperişler var.

Bir kısmı, uzun uzun sır vermeye sevdalı,
Koruların dibinde, orda ırmaklar çağlar,
Heceler durur ürkek bir çocukluk aşkını,
Genç fidanların yeşil koruluğunu oyar.

Ötekiler, kız kardeş gibi, ağır ve ciddi
Yürürler hayaletle dolu kayalıklardan,
Gördü Ermiş Antonius çıkışını lav gibi
Çıplak göğsün ve kendi eğiliminin, ordan.

Akışkan reçineler ışığında, birçoğu,
Ve dilsiz kovuğunda putperest mağraların
Azgın arzularının yardım çağrısıdır bu,
Bakkhos, uyutucusu en eski azapların!

Boynu şaldan hoşlanan bir başka bölümü de,
Bir kırbaç saklayarak giysileri altında,
Karıştırır loş orman ve ıssız gecelerde,
Arzunun köpüğünü acının gözyaşına.

Ey şeytanlar, ejderler, bakireler, kurbanlar,
Gerçeği hakir gören o çok büyük fikirler,
Dolu dolu çığlıklar ve gözden akan yaşlar,
Sonsuzu arayanlar, sofular ve satirler,

Ruhum izledi sizi cehennemlerinizde,
Zavallılar, seviyor ve acıyorum, bilin,
Dinmemiş susuzluklar, kasvetli acılar ve
Kalplerinizle dolmuş aşk testileri için!

LXXXIII
İKİ RAHİBE

Sefahat ile Ölüm iki sevecen kızdır,
Öpüşleri harika, her yanı sağlık dolu,
Bağırları hep bakir, eski çarşaf kaplıdır,
Sonsuz çabaya düşüp çocuğu hiç olmadı.

Cehennemin gözdesi, ailenin düşmanı,
O tekinsiz şaire, fukara dalkavuğa,
Gösterirler bir yatak asla uğramadığı,
Kabristan ve genelev gürgenleri altında.

Ve bol küfürlü tabut ile yatak odası
İki rahibe gibi, sırasıyla sunarlar
O müthiş zevkleri ve korkunç tatlılıkları.

Ne zaman gömeceksin, mundar Sefahat, beni?
Rakip Ölüm, ne zaman aşıya niyetin var,
Pis mersinler üstüne kara servilerini?

LXXXIV
KAN ÇEŞMESİ

Kimi zaman dalga dalga akar benim kanım,
Sanki hıçkırıklarla ahenkli bir çeşmeden.
Uzak bir mırıltıyla akışını duyarım,
Ve elimle yaramı boş yere ararım ben.

Kentin içinden, tıpkı tarladan geçer gibi,
Akıp gider, yolları adaya çevirerek,
Susuzluktan kurtarıp orda hemen herkesi,
Ve geçtiği her yere kızıl bir renk vererek.

Çoğu zaman diledim ayartıcı şaraptan
Beni ezen dehşeti bir gün uyutmasını;
Durultur gözü şarap ve inceltir kulağı!

Aradım ben aşk içre bir uyku, unutturan;
Ne ki aşk benim için iğneli bir yatakmış
Zalim kızlara içki sunmak için yapılmış!

LXXXV
EĞRETİLEME

Saçları şarabının içinde sürüklenen,
Bu bir güzel kadındır, edalıdır herkesten.
Bir aşkın pençeleri, zehri batakhanenin,
Hep kayar, hep kirlenir granitinde tenin.
Gülümser Ölüme ve dert etmez Sefihliği.
Bu ejderler ki her dem keser ve biçer eli,
Yıkıcı oyununda saygı duyuldu yine
Bu sapsağlam vücudun kaba azametine.
Tanrıça gibi yürür, dinlenir sultan gibi;
Müslüman inancı var, öyle bir zevk sahibi,
Ve açık kollarında, göğsünün doldurduğu,
Çağırır gözleriyle bütün insan soyunu.
İnanır ve bilir ki, bu döl vermez bakire
Mecbur kalmış olsa da dünyanın gidişine,
En yüce armağandır bir vücut güzelliği
Bu yüzden affettirir her türlü rezilliği.
O ne Araf'ı bilir ve ne de Cehennem'i,
Ve gelip de çatınca kara Gece saati,
Bakacaktır Ölüm'ün soğuk yüzüne elbet,
Tıpkı bir bebek gibi, - ne nefret, ne nedamet!

LXXXVI
BÉATRICE

Killi, kireçli, çorak topraklar üzerinde
Bir gün şekva ederken tabiata karşı, ve
Rastgele dolaşarak ben kendi düşüncemin
Hançerini bilerken üzerinde kalbimin,
İniyor öğle vakti gördüm başıma doğru
Kocaman ve ölümcül bir fırtına bulutu,
İçersinde meraklı, zalim cüceye benzer
Çok sayıda ifriti taşıyarak, bin beter.
Koyuldular çok katı beni incelemeye,
Bakan yolcular gibi hayretle bir deliye,
Duydum, aralarında fısıldaşıp güldüler,
Göz kırparak işaret verdiler ve aldılar:

- "Seyredelim hele şu insan müsveddesini,
Taklidi hüner sayan şu Hamlet gölgesini,
Gözleri çok kararsız ve rüzgârda saçları.
Büyük acı değil mi görmek bu şaklabanı,
Bu alçağı, bu kötü oyuncuyu, garibi,
O rol kesmeyi bilir, tıpkı sanatçı gibi,
Acısıyla şarkıya dikkat çekmek dileği
Kartalları, cırcırı, nehirleri, çiçeği,
Bizlere bile, eski sütunların yazarı,
Uluyarak anlatmak beylik hitaplarını?"

Ne ki (benim gururum üstündedir dağların
Hükmeder bulutuna, sesine şeytanların)
Çevirirdim egemen başımı elbet ben de,
Görmeseydim hayâsız bir sürünün içinde,
O suçu, ki ne yapsa sarsamadı güneşi!
Bakışları benzersiz, gönül kraliçesi,
Koyu iç sıkıntıma onlarla gülüyordu
Bazan verdiği pis bir okşayış oluyordu.

LXXXVII
VAMPİRİN DEĞİŞİMLERİ

Kadıncağız bir yandan, sönmüş kor üzerinde
Yılan gibi kıvranır ve korse demirinde
Göğsünü düzeltirken, bir yandan da mis kokan
Şu sözler akıyordu çilek gibi ağzından:
"Nemli dudaklarım var, bilirim kaybetmeyi
Bir yatağın içinde o çok eski bilinci.
Kuruturum her yaşı mağrur memelerimde,
Güldürürüm yaşlıyı çocuk gülüşlerimde.
Yerini tutarım ben, çıplak görenler için,
Göklerin, yıldızların ve ayın ve güneşin!
Sevgili bilgin, öyle uzmanım ki ben hazda,
Bir erkeği sıkarsam çok korkunç kollarımda,
Veya ısırışlara gövdemi bırakırsam,
Çekingen, ayartıcı, dayanıksız ve sağlam,
Bu esrik döşeklerde kısır Melekler bile,
Elbet benim yüzümden giderdi Cehennem'e!"

Emerek iliğimi bütün kemiklerimden,
Dönünce ona doğru gücümü yitirip ben,
Aşk öpücüğü için, gördüğüm şey şu oldu,
Vıcık vıcık bir tulum, içi irinle dolu!
Kapadım gözlerimi, soğuk bir ürperişle,
Tekrar açınca diri bir aydınlık içine,
Yanımda, kanla doymuş izlenimini veren
Güçlü manken yerine, başka bir şey gördüm ben,
Titriyordu belirsiz iskelet bozuntusu,
Onların çıkardığı fırıldak sesiydi bu
Veya demir bir çubuk ucundaki tabela,
Rüzgârın salladığı kış gecesi boyunca.

LXXXVIII
KYTHİRA'YA YOLCULUK

Kalbim bir kuş gibi, çırpınarak sevinçten
Özgürce uçuyordu halatlar etrafında;
Yol alıyordu gemi bulutsuz gök altında,
Esrimiş melek gibi ışıltılı güneşten.

Neresi bu iç karartıcı ada? - Kythira,
Dediler, şarkılarda ünlenmiş bir ülke bu,
Tohuma kaçmışların adi Eldorado'su.
Hem bakın, ne de olsa, bu bir zavallı dünya.

- Tatlı gizlerin, sonsuz coşkuların adası!
Eskil Venüs'ün anlı şanlı hayali işte
Uçar bir ıtır gibi senin denizlerinde,
Ve doldurur aşkla ve baygınlıkla ruhları.

Bol çiçekli ve yeşil mersinli güzel ada,
Sonsuza dek saygılı ona bütün kavimler.
Gül bahçesi üstünde buhurdan gibi tüter
Tapınan yüreklerin iç çekişleri orda

Ya da bir güvercinin sürekli dem çekişi!
- Kythira artık biri verimsiz toprakların,
Yırttığı o taş çölü yabanıl çığlıkların.
Sezmekteydim yine de benzersiz bir nesneyi!

Gencecik rahibenin, çiçeğe sevdalanmış,
Yürüdüğü gölgeli tapınak değildi bu,
Fistanını geçici meltemde savurduğu,
Vücudu gizli kalan ateşler içre yanmış;

Ne var ki geçiyorken kıyının yakınından
Ürkütmek'çin kuşları ak yelkenlerimizle,
Gördük bu üç ayaklı darağacıydı işte,
Tıpkı bir servi gibi, göğü karanlık kılan,

Kurbanları üstüne tünemiş zalim kuşlar
Hınçla yok ediyordu olgun bir asılmış'ı,
Sokarak, alet gibi, rezil gagalarını
Bu pis leşin kanayan son noktasına kadar;

İki göz iki çukur, ve deşilmiş karnından
Barsaklar sarkıyordu uylukların üstüne,
Didikliyordu onu gaga darbeleriyle
İğrenç tatlara kanmış cellatları her yandan.

Ayak altında, bir dörtayaklılar ordusu,
Kıskanç dolanıyordu, burnu öyle havada;
Kocaman bir hayvan fır dönüyordu ortada
Sanki avenesiyle bir infaz sorumlusu.

Kythira'lı, güzelim göklerin çocuğu sen,
Katlanıp duruyordun bu küfre sessiz sakin
Cezasını çekerek rezil ibadetlerin
Ve günahların, sana bir mezarı çok gören.

Gülünç asılmış, bendedir senin acıların!
Duyumsadım görünce sarkan organlarını,
Kusuyormuşcasına, dişime çıktığını
Eski acıyla hınçtan oluşmuş bir ırmağın;

Önünde, âciz şeytan, anısı onca tatlı,
Vaktiyle bedenimi ufalamayı seven
Bu arsız kargalarla kara panterlerin ben
Duyumsadım tüm çene ve tüm gagalarını.

- Gökyüzü alımlıydı, denizse çarşaf gibi;
Artık her şey karanlık, kanlıydı benim için,
Yazık! İçindeymiş gibi kalın bir kefenin,
Bir başka benzetişte saklamıştım kalbimi.

Senin adanda, Venüs! ayakta duran ancak
O simgesel sehpaydı, asılmış görüntümle....
- Ah! Tanrı'm! seyredeyim bana güç kuvvet ver de
Kalbimle vücudumu tiksinti duymayarak!

LXXXIX
AŞK VE KAFATASI

ESKİ BİR TAVAN SÜSLEMESİ

Aşk bağdaş kurmuş insanlığın
Kafatasına,
Dil uzatıyor üzerinden bu tahtın,
Sırıtarak küstahça,

Baloncuklar üfürüyor neşe içinde
Havaya yükselen,
Kavuşturmak ister gibi o âlemlere
En ince tözden gelen.

Işıltılı ve narin bir küredir bu
Atılır ileri,
Çatlar ve saçar o kırılgan ruhunu
Altın bir düş gibi.

Her boncukta duyarım kafatasının
Yalvarışını inleyerek:
"Bu, acımasız ve gülünç bir oyun,
Ne zaman sona erecek?

Zira budur işte havaya savurduğu
Zalim ağzının,
Katil canavar, benim beynimdir bu,
Etim ve kanım!"

İsyan*

XC
ERMİŞ PIERRE'İN İNKÂRCILIĞI

Ne yapar Tanrı bunca beddua ve laneti
Meleklerine doğru yükselen hemen her gün?
Uyur tatlı sesinde o korkunç küfrümüzün,
Karnı et ve şarapla şişmiş bir tiran gibi.

Zulüm çeken, işkence görenlerin çığlığı,
Bir senfonidir elbet kişiyi sarhoş eden,
Hazlarının bedeli bu kadar kana rağmen,
Tanrılar öç almaktan hiçbir zaman bıkmadı!

- N'olur, Zeytindağı'nı hatırlasana İsa!
Diz çöküp yalvarırdın bir sadelik içinde,
Ve o gülerdi gökten çivilerin sesinde
Pis cellatlar çakarken bedenini çarmıha,

Ne ki tükürdüğünü gördün tanrılığına
Pespaye bir mutfak ve muhafız birliğinin,
Ve duydun batışını sipsivri dikenlerin
Sonsuz bir İnsanlığı barındıran başına;

Kırılmış bedeninin o korkunç ağırlığı
Uzatırdı her iki kolunu iki yandan,
Kan ve ter sızıyordu solgun düşmüş alnından,
Herkes için olmuştun sanki nişan tahtası,

Düşledin mi bu parlak ve bu güzel günleri,
Gelmiştin sonsuz sözü gerçekleştirmek için,
Ve geçmiştin sırtında sevimli bir eşeğin,
Yollara çiçeklerin, dalların serildiği,

Orda yürek umut ve mertlik doluydu her an,
Kırbaçlamıştın bu pis tacirleri son güçle,
Hâkim oldun mu bari? Sapladın mı göğsüne
Mızrağını çok daha evvel bir pişmanlıktan?

- Bense çıkarım elbet, tıkırında her şeyi,
Düş ile işi kardeş saymayan bir dünyadan;
Kılıcı kullanayım ve öleyim kılıçtan!
Ermiş Pierre İsa'yı inkâr etmiş... ne iyi!

XCI
HABİL İLE KABİL

I

Habil'in soyu, ye, iç ve uyu;
Tanrı sana gülümsüyor hoş görerek.

Kabil'in soyu, bir çirkefte diz boyu
Sürün ve öl sefalet çekerek.

Habil'in soyu, senin kurbanın
Büyütüyor İsrafil'in burnunu!

Kabil'in soyu, çektirdiğin azabın
Hiçbir zaman gelmeyecek mi sonu?

Habil'in soyu, gör ekinlerinin
Ve sürülerinin iyiye gittiğini;

Kabil'in soyu, barsakların senin
Gurulduyor yaşlı bir köpek gibi.

Habil'in soyu, baba ocağında
Karnını sıcak tut, öylece kal;

Kabil'in soyu, küçücük mağaranda
Soğuktan titre dur, zavallı çakal!

Habil'in soyu, sev üreyerek!
Çoğalacak altının senin de.

Kabil'in soyu, ey yanan yürek,
Dikkatli ol bu büyük hevesinde.

Habil'in soyu, şişip büyüyorsun
Tıpkı tahtakuruları gibi.

Kabil'in soyu, üstünden yolun
Al götür umarsız aileni

II

Ah, Habil'in soyu, senin leşin
Büyütür elbet tüten toprağı!

Kabil'in soyu, senin işin
Yeterli ölçüde karşılanmadı;

Habil'in soyu, utancındır artık:
Kılıç yenik düştü mızrağa yine!

Kabil'in soyu, gökyüzüne çık
Ve at Tanrı'yı yeryüzüne!

XCII
ŞEYTAN DUALARI

Sen ki, güzel mi güzel ve bilgice en yüksek,
Kara yazgılı Tanrı, övgüden yoksun Melek,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Ey sürgünler prensi, ey haksızlık edilen,
Yenilince her zaman ayağa kalkabilen,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Her şeyi bilirsin sen, yeraltılar kralı,
Dertlerin o tanıdık şifa dağıtıcısı,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Sen ki, cüzamlılara, lanetli paryalara,
Öğretirsin Cennet'in keyfini aşk yoluyla,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Sen ki, eski ve güçlü gözbebeğin Ölüm'den
Umudu, hoş çılgını, yaratırsın elbet sen!

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Mahkûma verirsin, bu mağrur, sakin bakışı
Lanetler darağacı çevresindeki halkı,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Kıskanç Tanrı nerede sakladı, bilirsin sen,
O değerli taşları, bir köşede bekleyen,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Keskin gözlerin tanır derin mahzenleri ve
Madenler halkı orda uyur kefen içinde,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Senin o geniş elin uçurumları gizler
Binanın saçağında yürürken uyurgezer,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Yaşlı kemiklerini, hayran, yumuşatırsın,
Atların çiğnediği geç kalmış bir ayyaşın,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Teselli etmek için acı çeken kişiyi,
Merhem yaptın kükürde katıp güherçileyi,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Kurnaz suç ortağı, sen, kendi mührünü vurdun,
Alnına hayâsız ve acımasız Karun'un,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Kızların gözüne ve kalbine sokmadın mı
Paçavralar aşkına ve acıya saygıyı,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Sürgünlerin bastonu, mucitlerin lambası,
Fesat karıştıranın, asılmışın papazı,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

Tanrı Baba'nın kızıp yeryüzü cennetinden
Kovduğu insanlara babalık edersin sen,

Ey Şeytan, acı benim sonsuz sefaletime!

YAKARI

Şan da senin, şöhret de, yücesinde göklerin
Hüküm sürdün, ey Şeytan, dibinde Cehennem'in,
Yenik düşüp sessizce düşlere daldın, orda,
Bırak da ruhum Bilim Ağacı'nın altında,
Dinlensin sana yakın, sarksın o dallar yine
Bir Tapınak misali alnının üzerine!

Şarap

XCIII
ŞARABIN RUHU

Şişede şakıyordu, akşam, şarabın ruhu:
"Aziz ve yeteneksiz insan, bu şarkı sana,
Baştan başa ışık ve kardeşlik ile dolu,
Cam hücremde ve pembe mumlarımın altında!

Biliyorum, üstünde bu alevli tepenin,
Nice yakıcı güneş, eziyet ve ter lazım
Hayatımı yaratmak, ona ruh katmak için;
Ne var ki, kötücül ve nankör olmayacağım

Zira iş yorgunu bir kişinin kursağına
Düştüğüm vakit sonsuz bir sevinç duyarım ben,
Onun sıcacık göğsü tatlı mezardır bana,
Burası çok daha hoş soğuk mahzenlerimden.

Kulak ver yankısına pazar şarkılarının
Ve umuda, coşkulu kalbimde cıvıldayan!
Dirseklerini daya, kalkık dursun kolların,
Yücelteceksin beni ve kalacaksın hayran;

Tutuştururum esrik gözlerini eşinin;
Oğluna güç veririm, renk katarım yüzüne,
Yağ olurum ömrün bu narin atleti için
Güreşçiler kasını sağlamlaştırsın diye.

Cennet taamı olup düşeceğim gövdene,
Ölümsüz Rençper'in değerli tohumuyum ben,
Bunun için aşkımızdan şiir doğsun yine
Benzersiz bir çiçek gibi Tanrı'ya yükselen!"

XCIV
PIRTICILARIN ŞARABI

Çoğu kez, bir fenerin kızıl aydınlığında
Rüzgâr zorbalık eder alevinde, camında,
Eski bir mahallenin iğrenç labirenti bu,
İnsanın fırtınayla fokurdayıp durduğu,

Bir pırtıcı geliyor, ha bire baş sallayan,
Sendeleyip, bir şair gibi duvara çarpan,
Önem vermez uyruğu olan hafiyelere
Açar bütün kalbini şanlı projelere.

Yeminler eder, nice kanuna imza atar,
Zalimi yere serer ve mazlumu dik tutar,
Asılı sayvan gibi gökkubbenin altında,
Mest olur erdeminin şaşaasından, orda.

Evet, geçim derdinin hırpalayıp ittiği,
İşin ezdiği, yaşın durmadan tükettiği,
Beli bükük, altında ev denen mezbelenin,
Bulanık kusmuğunda koskocaman Paris'in,

Dönerler evlerine, fıçı gibi kokarak,
Artlarında o dostlar, savaşta ağararak
Bıyıkları çok eski bayraklar gibi sarkan
Sancaklar, çiçekler ve zafer takları her an

Yükselir önlerinde, ne tantanalı büyü!
Cümbüşünde, ışıklı ve çok baş döndürücü,
Güneşin, çığlıkların, davulun, borazanın,
Şanına şanlar katar aşk sarhoşu bir halkın!

Hafif meşrep insanlar arasında bu sefer,
Göz alıcı Paktolos, şarabı altın eder;
İnsanın gırtlağıyla zaferlerini şakır,
Gerçek krallar gibi armağanlar dağıtır.

Sessizce ölüp giden koca lânetlilerin
Hıncını yok ederek ferahlık vermek için,
Tanrı, pişmanlık duydu ve uykuyu yarattı;
İnsan, Güneşin kutsal oğlu Şarabı kattı!

XCV
KATİLİN ŞARABI

Karım öldü, özgürüm işte!
İçebilirim her saat, her an.
Eve meteliksiz döndüğüm zaman,
Çığlıkları işlerdi kalbime.

Artık mutluyum, bir kral kadar;
Hava berrak, gök fevkalade...
Böyle bir yaz mevsiminde
Tutuldum, oldu bana yâr!

İçimi kavuran susuzluğu
Dindirmeye ihtiyacım var
Şarabım olsun mezarı kadar;
- Kimse diyemez azdır bu:

Attım bir kuyunun içine,
Ve ittim üzerine onun
Her bir taşını bu kuyunun.
- Unuturum, elimden gelse!

Bağlılık yeminleri adına,
Hiç kimsenin çözemediği,
Ve mutlu günlerdeymiş gibi
Buluşup barışmak uğruna,

Bir randevu istedim ondan,
Akşam, karanlık bir yolda.
Çılgın yaratık! - geldi oraya!
Az veya çok çılgındır insan!

Güzeldi güzel olmasına,
Ne ki çok yorgundum! ve ben,
Çılgınca sevdim onu! bu yüzden
Bırak bu hayatı! dedim ona.

Anlayamaz beni hiç kimse.
Bu sersem sarhoşlardan hangisi
Şaraptan bir kefen biçmeyi
Düşledi o berbat gecelerinde?

Bu dayanıklı sefa pezevengi
Demir makineler gibiydi ve
Ne yaz ne de kış mevsiminde
Gerçek aşkı tanıdı, bildi,

O kapkara büyüleri ile,
Cehennem, alayıyla tehlikenin
Gözyaşıyla, şişesiyle zehrin
Zincir ve kemik sesleri ile!

- Özgür ve yalnızım işte!
İçkiden öleceğim bu akşam;
Ne korku, ne pişmanlık bana gam,
Yığılıp kalacağım yere.

Ve uyuyacağım bir köpek gibi!
Ağır tekerlekli araba o an
Yükü taştan ve çamurdan,
Kudurmuş vagon ne var ki

Ezebilir suçlu başımı,
Biçebilir beni ortadan,
Ama vız gelir bana Şeytan,
O Kutsal Mihrap ve Tanrı!

XCVI
YALNIZIN ŞARABI

Hafif meşrep kadının garip bir bakışı var,
Kıvırcık saçlı ayın nazlı güzelliğini
Yıkamak için titrek bir göle gönderdiği
Beyaz ışın gibidir, süzülür bize kadar;

Kumarbazın avcunda en son para kesesi;
Ve çapkın öpücüğü o dal gibi Adeline'in;
Tatlı ve yumuşacık ezgisi bir müziğin,
Acı çeken insanın uzak sesidir sanki.

Bunların bir yararı olmaz ey derin şişe,
İnançlı bir şairin susuz kalan kalbine,
Şişkin göbeğindeki etkileyici merhem;

Umut saçarsın ona, hem canlılık, hem gençlik,
Ve züğürt hazinesi, kendini beğenmişlik
Zafere ulaştırır, Tanrısal kılar her dem!

XCVII
ÂŞIKLARIN ŞARABI

Bugün her yer görkemli ve eşsiz!
Gemsiz, üzengisiz ve dizginsiz,
Haydi binip şarabın atına
Çıkalım tanrısal gök katına!

Perişan iki melek misali
Kalpte dinmeyen sevda ateşi,
Kristal mavisinde sabahın
Ardına düşelim bir serabın!

Hafifçe salınıp kanadında
Çok anlayışlı bir kasırganın
Birbirine denk hezeyanında,

Kız kardeşim, yüzüp durmaksızın
Yan yana kaçacağız biz yine
Doğru düşlerimin cennetine!

Ölüm

XCVIII
ÂŞIKLARIN ÖLÜMÜ

Yatağımız olacak hafif kokuyla dolan,
Divanımız olacak bir mezar kadar derin,
Ve acayip çiçekler, üstünde etajerin,
Güzel gökler altında bizim için açılan.

Gönlünce harcayarak son sıcaklıklarını,
İki kalp iki güçlü meşaleye dönecek,
Ve yansıtarak bize çifte ışıklarını
Bu ikiz aynalarda ruhumuza sinecek.

Gizemli mavi, pembe bir akşam saatinde,
Ayrılık dolu, uzun bir hıçkırık halinde,
Alacak vereceğiz o biricik şimşeği;

Kapıları açarak çok geçmeden bir Melek,
Kararmış aynaları ve ölgün alevleri,
Yürekten bağlı ve şen, diriltmeye gelecek.

XCIX
YOKSULLARIN ÖLÜMÜ

Hep Ölüm'dür avutan, ne yazık! yaşatan da;
Ve hayatın amacı, biricik umududur,
İksir gibi kavramak ve sarhoş etmek onda,
Akşama dek didinme gücü veren de odur;

Kışın fırtına ve kar, kırağı arasından,
Kara ufkumuz için titreşen bir ışıktır;
Kitapların yazdığı ünü çok büyük bir han,
Yemek, oturmak, yatmak için bir kolaylıktır;

Melek'tir, mıknatıslı parmaklarında derer,
Uykuyu, esrik düşün bize sunduğunu ve
Yoksul ile çıplağın yataklarını serer!

Gizem yüklü ambardır ve Tanrıların şânı,
Yoksulun çıkını ve onun eskil vatanı,
Bir kapıdır açılan o bilinmez göklere!

C
SANATÇILARIN ÖLÜMÜ

Kaç kez sallayacağım çıngıraklarımı ben,
Öpmek için alnından, bezgin karikatür? Ve
Gizemli bir hedefi vurabileyim diye,
Ok torbam, daha kaç ok yitireceğim senden?

En ince oyunlarla yıpratıp ruhumuzu,
Yıkarız çatısını her ağır makinanın,
Seyretmeden yüzünü o büyük Yaratık'ın
Bizi hıçkırıklara boğar keskin arzusu!

Çoğuna kendi Put'u nedense kalır meçhul,
Ve bu azaba mahkûm, iğrenç heykeltıraşlar,
Göğsünü ve alnını döverek yola çıkar,

Tek umutları var, garip, zavallı Capitol!
Ölüm, yeni bir güneş gibi gökten bakacak,
Böylece uslarının çiçekleri açacak!

Şiirler
1861 Baskısı'ndan Alınanlar
(Ölüm'ün Sonu)

CI
GÜN SONU

Hayat, çığırtkan ve densiz,
Donuk bir ışık altında
Koşar, dans eder, sebepsiz
Güler, ve derken ufukta

Yükselir haz dolu gece,
Açlığı alıp götürür,
Ve siler utancı bile,
Şair söylenir: "Çok şükür!

Ruhum, omurlarım gibi,
Gel artık, der huzura;
Kalbimde ölüm düşleri,

Sırtüstü yatarım orda,
Sarınırım perdenize,
Serin karanlıklar, size!"

CII
BİR MERAKLININ DÜŞÜ

F.N.'ye

Bilir misin tadını o hüznün, benim kadar,
İster misin, desinler : "Ne acayip adam, bu!"
- Nerdeyse ölecektim. Bende âşık bir ruh var,
Çok özel bir hastalık, dehşet karışmış arzu;

Fitneye bulaşmamış diri umut ve korku,
Tekinsiz kum saati boşalıp tükenirken,
İşkencemi daha sert ve zevkli kılıyordu;
Yüreğim kopuyordu tanıdık bir âlemden.

Sahneye doyamamış bir çocuk gibiyim ben,
Perdeyi düşman bilen, engele kinlenerek...
Çok geçmeden kendini gösterdi acı gerçek:

Ölüp gitmiştim işte ve dehşet verici tan
Kuşatmaktaydı beni. Neee! Hepsi bu mu yoksa?
Perde açılmıştı ve ben bekliyordum hâlâ.

CIII
YOLCULUK

Maxime du Camp'a

I

Hartaya, baskı resme sevdalı çocukların,
Evren denk düşer elbet güçlü arzularına.
Ah! Dünya ne büyüktür ışığında lambanın!
Anıların gözünde ne kadar küçük dünya!

Bir sabah yola çıktık beynimiz alev dolu,
Kalbimiz acı arzu ve büyük hınçla şişkin,
Gideriz, izleyerek dalganın uyumunu,
Salınır sonsuzumuz sonunda denizlerin:

Kimi, pis bir ülkeden kaçtığı için şendir,
Kimi, çocukluğundan utanç duyar ve kimi,
Bir kadının gözünde boğulmuş müneccimdir,
Kirke denen zalimin, kokusu tehlikeli.

Hayvana dönmeyelim diye, sarhoş olurlar
Uzaydan ve ışıktan ve tutuşmuş göklerden;
Buz onları ısırır, güneş kavurup yakar,
Ağır ağır siler ve iz kalmaz öpüşlerden.

Fakat gerçek yolcular, yalnız onlardır giden
Gitmek için; ve kalpler hafiftir balon gibi,
Kaçmazlar hiçbir zaman kötü talihlerinden,
Bilmeden nedenini, her zaman derler: Haydi!

Onların arzuları bulut biçimindedir,
Düş kurarlar, düşünde top gören asker gibi,
Sınırsızdır bu hazlar, gizlidir, değişkendir,
İnsan zihninin asla adını bilmediği!

II

Öykünürüz, ne iğrenç! dans eden ve zıplayan
Lastik topa, topaca; uykuda bile, ne ki
Meraksa kıvrandırır ve fır döndürür her an,
Güneşi kırbaçlayan zalim bir Melek gibi.

Hep amaç değiştiren bir tuhaf talihtir bu,
Hiçbir yerde değilse de her yerdedir yine!
İnsan elden bırakmaz orda asla umudu,
Rahatı için koşar çılgınca hedefine!

Ruhumuz bir yelkenli, İkaria'yı arayan;
Kaptan köprüsünde bir ses: "Gözünü açsana!"
Bir başka ses çılgın ve esrik, haykırır o an:
"Aşk... şöhret... ve mutluluk!" Felaket, bu bir kaya!

Gözcünün bildirdiği hemen her ufak ada
Kaderin vadettiği tam bir Eldorado'dur;
Ve cümbüşünü kuran bir imgelem orada
Sabahın seher vakti ancak kayalık bulur.

Ey düş ülkelerinin tutkunu zavallı, sen!
Zincire mi vurmalı, denize mi atmalı,
Bu sarhoş gemiciyi, Amerika keşfeden
Ki girdaba daha çok acı katar serabı?

Çamura batıp çıkan yaşlı serseri gibi,
Burnu havada, parlak bir cenneti düşler ve
Büyülü gözlerinde olur Capua kenti
Kandil ışığı sızan bir mezbele, her yerde.

III

Şaşılası gezginler! Kaç soylu serüveni
Okuruz gözünüzde, o deniz kadar derin!
Güçlü belleğinizin açıp çekmecesini
Yıldız ve gökten mamul mücevheri gösterin.

Yolculuk istiyoruz, buharsız ve yelkensiz!
Zindanımızın gamı neşeye dönsün diye,
Nakşedin zihnimize, gergin tuval gibi, siz
Her anınızı ufkun çerçeveleri ile.

Deyin, neler gördünüz?

IV

"Ne mi gördük, yıldızlar
Ve dalgalar; kumlar da gördük hemen her yerde;
Nice şoklar yaşadık, beklenmedik yıkımlar,
Burda olduğu gibi, sıkıldık çoğu kere.

Güneşin şatafatı mor deniz üzerinde,
Ve batan bir güneşte şatafatı kentlerin,
Kaygı veren bir ateş yaktı kalplerimizde
Hoş yansılarla dolu bir göğe dalmak için.

İçermiyordu asla gizemli cazibeyi
O en büyük kentler ve en büyük manzaralar,
Tesadüf bulutlarla yapabilirse neyi.
Arzu bizi tedirgin ediyordu ne kadar!

- Zevk almak arzuları çoğu kez güçlü kılar.
Ey arzu, yaşlı ağaç, gübresi hep haz olan!
Dal, güneşi yakından görme arzusu duyar,
Kabuk kalınlaştığı ve sertleştiği zaman!

Bir serviden daha çok yaşayan koca ağaç,
Büyüyecek misin? - Ve biz, bununla beraber,
O arsız albümünüz için özenle birkaç
Taslak topladık, uzak şeyi seven kardeşler!

Bir de nefirli putlar gördük ve selam verdik;
Işıltılı taşlarla bezenmiş, zengin tahtlar;
Ve perilere layık süslü saraylar gördük
Sarraf düşünü görse kıskançlığından çatlar;

Bakan göze sarhoşluk veren nice elbise;
Dişine, tırnağına boya sürmüş kadınlar,
Yılanın okşadığı üçkâğıtçılar, bir de."

V

Sonra, ya daha sonra?

VI

"Ey çocuksu beyinler!

Hiç unutmamak için en önemli sorunu,
Hemen her yerde gördük, hem de hiç aramadan,
O ölümsüz günahın sıkıcı oyununu,
En son basamağa dek merdivenin başından:

Kadın, iğrenç bir köle, kibirli ve budala,
Gülmeden, tiksinmeden kendi kendine hayran;
Erkek, pisboğaz tiran, açgözlü ve hovarda,
Kölelerin kölesi, lağım içinde akan;

Zevkine düşkün cellat, hıçkırıp duran kurban;
Görülmemiş bir şölen, tadı kan, kokusu kan;
İktidar için zehir, zorbayı yatıştıran,
Ve halk, kırbaç âşığı, insanı hayvan kılan;

Dünyadaki pek çok din bizimkinin benzeri,
Hepsi göğe tırmanır; ha, bir de Ermişlik var,
Kuştüyü bir döşekte yatan nazenin gibi,
Şehveti hep sert kılda ve çivilerde arar;

Dehası ile sarhoş, bu çalçene İnsanlık,
Ve bugün de çıldırmış, tıpkı eskisi gibi,
Can çekişirken bile Tanrı'ya atar çığlık:
"Ey benzerim, efendim, lanetliyorum seni!"

Bunaklık'ın çok cesur, az sersem âşığıysa,
Kader'in bir ağıla kapattığı sürüden
Kaçar, sığınır büyük bir uyuşturucuya!
- Budur sonsuza kadar tek haber yerküreden."

VII

Acı bilgi, yolculuk ile sağlanan bilgi!
Dünya tekdüze, küçük, bugün neyin nesiyse,
Dün, yarın, hep gösterir bizlere imgemizi:
Bu bir dehşet vahası sıkıntılar çölünde!

Hem gitmek mi, kalmak mı? Kal, kalabiliyorsan;
Gerekirse, git. Kimi koşar, kimiyse pusar
Aldansın diye kurnaz ve ölüm saçan düşman,
Zaman! Odur, ne yazık! durmadan koşan da var,

Gezgin Yahudi gibi ve havariler gibi,
Kaçmaya yetmez asla ne gemi, ne de tren,
Bu rezil saldırgandan; ve onu öldürmeyi
Bilen başkaları var daha beşiğindeyken.

Sonunda nasıl olsa kıracak belimizi,
Umutlanarak çığlık atacağız: İlerle!
Vaktiyle Çin'e doğru yola çıkmamız gibi,
Saçlar rüzgârda ve göz hep ufuk çizgisinde,

Açılıp Karanlıklar denizine gideriz
Neşe dolu kalbiyle delikanlı yolcunun.
Şu tatlı ve ölümsü sese kulak verin siz,
Şakıyor: "Haydi gelin! Hoş kokulu Lotüs'ün

Tadı nasıl diyenler! burdadır bağbozumu
Kalbinizi aç tutan harika meyvaların;
Garip tatlılığıyla yaşa sarhoşluğunu
Asla sonu gelmeyen bu öğle sonrasının!"

Tanırız senli benli sözünden hayaleti;
Pylades'lerimiz el uzatıyorlar, bakın.
"Yüzüp Elektra'na ferah tut yüreğini!"
Der, vaktiyle dizini öptüğümüz o kadın.

VIII

Ey Ölüm, koca kaptan, demir alalım! haydi!
Bu diyar sıktı bizi, Ölüm! Açalım yelken!
Siyah olsa da deniz ve gök mürekkep gibi,
Kalbimiz ışıklarla doludur, bilirsin sen!

Akıt bize zehrini, güçlenelim daha da!
Bu ateş öylesine yakıyor beynimizi,
Cennet ya da Cehennem, dalalım bu girdaba,
Bilinmez'in dibine bulmak için *yeni*yi!

İç Sıkıntısı ve İdeal
(Devamı)

CIV
ALBATROS

Tayfalar çoğu zaman tutar eğlenmek için
Albatrosları, bu iri deniz kuşlarını,
O acı girdaplarda kayıp giden geminin
Ardındaki tasasız yol arkadaşlarını.

Döşemeler üstüne bırakıldıklarında,
Bu acemi, utangaç mavilik kralları,
Çekilen kürek gibi hep yanı başlarında
Yorgun düşer kocaman ve beyaz kanatları.

Nasıl da zavallı ve toy bu kanatlı yolcu!
Eskiden ne güzeldi, gülünç ve çirkin oysa!
Biri taklit ederken topallayarak onu,
Pipoyla gagasını dürter bir başka tayfa!

Şair de benzer elbet bulutlar prensine
Fırtına ile yoldaş, ok atana alaycı;
Yuhalanarak sürgün edilmiş yeryüzüne,
Yürümesini önler onun dev kanatları.

CV
MASKE

RÖNESANS ZEVKİNE UYGUN
ALEGORİK HEYKEL

Heykeltıraş Ernest Christophe'a

İşte Floransa'nın o eşsiz hazinesi:
Güçlü kaslara sahip her vücut kıvrımında
Kuvvet ve Zarafet var, Tanrı'nın kız kardeşi.
Bu kadın, gerçek şu ki fevkalade bir parça,
Tanrılar kadar gürbüz, tapacak kadar ince,
Bir papaz veya prens hayranlık duyup ona
Görkemli yataklarda taht kurabilsin diye.

- Bak hele, şu şehvetli, tertemiz öpücüğe,
İçersinde bir Kibr'in coşkusunu gezdiren;
Şu içten pazarlıklı, baygın, alaycı göze;
Şu tül çevrili yüze, sevecen mi sevecen,
Her çizgisi muzaffer bir edayla der bize:
"Ah, Şehvet'tir çağıran ve Aşk'tır taç giydiren!"
Bakın şu yaratığa bunca haşmet gösteren,
Bunca tatlılık veren kışkırtıp zarafete!
Yaklaşıp dönelim bu güzellik çevresinde.

Ey sanata söven söz! Ve ey uğursuz baskın!
Üst yanı iki başlı canavarla son bulan,
Mutluluk sözü vermiş tanrı vücutlu kadın!

- Hayır! Bu sadece bir maske, bir süs, ayartan,
Bir buruşuk taslağın aydınlanmış çehresi,
Ve, dehşete düşerek, bak, nasıl da kasılmış,
Gerçek baş ve doğru yüz, her zaman içtenlikli,
Yalancı yüzün öbür yanında altüst olmuş.

Ey zavallı güzellik! senin gözyaşlarının
Eşsiz nehri tedirgin yüreğime dökülür;
Yalanınla mest, ruhum gözlerinden acının
Fışkırttığı dalgada içeceğini bulur!

– Fakat niçin ağlıyor? O, yetkin güzelliğin
Önünde diz çöktüğü mağlup bir insan türü,
Hangi gizemli acı kemirir dinç böğrünü?

Ağlıyor, akılsızca, yaşadı diye beden!
Yine yaşıyor diye! Acıklıdır ne var ki
Çoğu kez, onu üzen, böyle tir tir titreten,
O şey, yarındır, yazık! yaşanması gereken!
Yarın, yarından sonra, daima! – Bizim gibi!

CVI
GÜZELLİĞE İLAHİ

Yerden, yardan mı çıktın, gökten mi, ey Güzellik?
Senin o tanrısal ve cehennemlik gözlerin,
Boşaltır bir kadehe hem suç, hem de iyilik,
Ve bu yüzden şarapla kıyaslanabilirsin.

Fırtınalı bir akşam gibi koku saçarsın;
Gözlerinde güneşin doğuşu, batışı var;
Öpüşün bir iksirdir ve bir testidir ağzın,
Kahramanı yüreksiz, çocuğu cesur kılar.

Kara delikten çıkıp yıldızlardan mı indin?
Kader sürünür köpek gibi, eteklerinde;
Rastgele felaketler ve sevinçler ekersin,
Yönetirsin her şeyi, hesap vermek yok sende.

Cesetler üzerinde yürürsün, eğlendiğin;
Takılarından daha az mı değerli Şiddet,
İncik boncuklarınla birlikte, çok sevdiğin,
Kibirli göbeğinde göbek atar Cinayet.

Ey kandil, sana doğru, uçar tutkun pervane,
Yanıp kül olur ve der: Kutsayalım alevi!
Âşık soluk soluğa eğildi mi yârine
Mezarını okşayan canlı cenaze sanki.

İster gökten gel, ister cehennemden, ne çıkar,
Ey güzellik! koca dev, korkunç ve halim selim!
Göz, gülüş ve ayağın, açsa sonuna kadar
Sonsuzun kapısını hiç görüp bilmediğim?

Ne çıkar Şeytan, Tanrı, Melek veya Siren'den,
Hepsini bir kalem geç, kadife gözlü peri,
Ey ahenk, koku, ışık, ey biricik ecem, sen! -
Evreni daha güzel, daha hafif kıl vakti?

CVII
SAÇLAR

Ey dalga dalga boynun üstüne düşen saçlar!
Ey bukleler! Ey güzel koku, isteksiz savsak!
Esrimek! Loş odama yerleşsin diye tekrar
Bu akşam saçlarında uyuyan hatıralar,
İstiyorum onları mendil gibi sallamak!

Aşk yorgunu Asya'yla o ateşli Afrika,
Kaybolmuş, can çekişen bütün uzak âlemler,
Ey mis kokulu orman, yaşar kuytularında!
Başka ruhlar müzikte nasıl yüzüyorlarsa,
Benimki de, ey aşkım! Senin kokunda yüzer.

Gezeceğim şevk dolu ağacın ve insanın
O sıcak iklimlerden baygın düştüğü yeri;
Örgü saçlar, bir dalga olun beni kaçırın!
Abanoz saç sendedir, yelkenin, flamanın,
Serenin, kürekçinin pırıl pırıl düşleri.

Gürültülü bir liman ruhum kanarak içer
Orada kokuları, sesleri ve renkleri;
Altın, meneviş içre gemiler kayıp geçer,
Ve onlar kollarını kuşatmak için açar
Sonsuz bir sıcaklıkla titreşen saf gökleri.

Sarhoşluğa sevdalı başımı sokacağım
Ötekisini örten bu simsiyah ummana;
Ve benim bir yalpayla okşanan ince ruhum,
Ey verimli tembellik, seni yeniden bulsun!
Ey sonsuz salınışlar mis kokan boş zamanda!

Bana sonsuz bir göğün laciverdini veren,
Mavi saçlar, simgesi o gergin gecelerin;
Kıvrık saç örgünüzün tüylerinde gezinen
Hindistancevizinin ve katranın ve misk'in
Karışık kokusudur beni sarhoş düşüren.

Çoktan beri! ve her an! Sık, uzun saçlarına
Yakut, inci ve safir serpecek benim elim,
Tâ ki asla duyarsız kalmayasın arzuma!
Sen düş kurduğum vaha ve anıların orda
Şarabını içtiğim bir kâse değil misin?

CVIII
DÜELLO

Derken iki savaşçı kapıştı birbiriyle;
Havaya kan ve ışık saçan silahlarıdır.
Bu oyunlar, bu demir şıkırtıları ise,
Çığırtkan aşka düşmüş gençliğin ahlarıdır.

Ve kırıldı kılıçlar! Biz de öyleydik gençken,
Sevgilim! Keskin dişler, çelik tırnaklar, bil ki,
Alır hain kılıcın öcünü çok geçmeden.
- Aşkla kanayan olgun yüreklerin öfkesi!

Yaban kedisi ve pars dolu vadi içinde
Yuvarlandı hışımla kapışan kahramanlar,
Ve böğürtlenler çiçek açacaklar teninde.

- Bu çukur, bir cehennem, orda dostlarımız var!
Dalalım, yoz amazon, terk edip nedameti,
Sonsuzlaştırmak için kindar ateşimizi!

CIX
ECİNNİ

Tüle büründü güneş. Kendini benzet ona,
Haydi benim ay yüzlüm! sen de gölgeye bürün;
Uyu veya tütün iç; sessiz, kaygılı görün;
Ve baştan ayağa dal Usanç uçurumuna;

Böyledir sana sevgim! Ama, dilersen şimdi,
Sıyrılan yıldız gibi tutulduğu gölgeden,
Coşku dolu her yerde kibirlenmek istersen,
Pekâlâ! Güzel hançer, sıyrıl kınından haydi!

Gözbebeklerini yak lambanın alevinde!
Tutuştur o arzuyu köylülerin gözünde!
Sağlıksız ya da sonsuz bir zevk her şeyin bana;

Dilediğin gibi ol, kara gece, kızıl tan;
Bir tek zerre yok işte titreyen vücudumda
Haykırmasın: *"Taptığım sensin, ey aziz Şeytan!'*

CX
HAYALET

I
KARANLIKLAR

Kaderin sürgün edip de gönderdiği
Uçsuz bucaksız hüzün mahzenlerinde;
Pembe ve şen bir ışığın girmediği,
Tatsız ev sahibi, yapyalnız, Gece'yle,

Bir ressam gibiyim, alaycı Tanrı'nın
Karanlığa çiz diye mahkûm ettiği;
Aşçısı gibi ölümcül iştahların,
Pişirip yiyen benim kendi yüreğini,

Parlar, uzanır ve yayılır ara sıra
Bir hayal zarafet ve görkem dolu.
Doğulu ve düşünceli edası ile,

Büyüyüp elde etti mi olgunluğu,
Tanırım güzel ziyaretçimi artık:
Bu O'dur! Siyah, fakat çok aydınlık.

II
KOKU

Hiç içine çektin mi, okuyucu,
Sarhoşluk ve ağır iştah veren,
Kiliseyi dolduran buhur tohumunu.
Veya misk kokusunu, yastığa sinen,

Derin, büyülü albeniyle esritir,
Onarılan geçmiş yaşanan günde bizi!
Âşık tapılası vücut üzerindedir,
Anılardan toplar nefis çiçeği.

Bir koku yayıyordu yoz ve yavan,
Esnek ve ağır saçlarının lülesi,
Odadaki buhurdan, koku kesesi,

Giysisi, kadife veya pamukludan,
Her yanı saf gençliğiyle dopdolu,
Bir kürkün çıkardığı kokuydu bu.

III
ÇERÇEVE

Resim, ünlü bir fırçadan çıksa da,
Güzel bir çerçeve çok şey katar,
Ve bu sonsuz doğadan ayırır da
Nedense garip ve büyülü kılar,

Mücevher, mobilya, yaldız, maden,
Uyum sağlardı ender güzelliğine;
Hiçbir şey yitirmezdi yetkinliğinden,
Her şey kenar süsü gibiydi kendisine.

Ara sıra derlerdi, her nesnenin
Ona sevdalandığına inanırmış;
Ve çıplaklığı şehvetle ıslanırmış

Çamaşırın ve kumaşın öpüşünde,
Sergilerdi maymunun sert ve sakin
Çocuksu edasını her hareketinde.

IV
PORTRE

Hastalık ve ölüm çevirir küle
Bütün ateşleri bizim'çin yanan.
Aşk ve şevk dolu bu iri gözlerle,
Kalbimin boğulduğu bu ağızdan,

Bu öpüşten merhem gibi etkili,
Bu coşkudan bir ışık kadar keskin,
Ne kalır? Ruhum, bu dehşet verici!
Sadece üç çizgi, soluk bir resim,

Ölür, benim gibi bir yalnızlıkta,
Ve Zaman, o küfürbaz ihtiyar ki
Sürtünüyor her gün sert kanadıyla...

Hayat ve Sanat'ın kara katili,
Öldüremeyeceksin bende kalanı
Zevkim ve şanım olan kadını!

CXI
SEMPER EADEM

"Nereden gelir, diyordunuz, bu garip hüzün,
Pis çıplak kayalara deniz gibi yükselen?"
Yürek bağbozumuna bir kez düşmeye görsün,
Çekilmez olur hayat. Bu bir sır, çok bilinen.

Yalın bir acı işte, ne gizli ne de saklı,
Ve sevinciniz gibi apaçıktır herkese.
Vazgeçin aramaktan, siz ey güzel meraklı!
Susun lütfen, sesiniz çok tatlı olsa bile!

Sus, ey bilgisiz kadın! ey ruh, coşkuya tutsak!
Çocuk gülüşlü ağız! Sımsıkı bağlayarak
Ölüm tutuyor bizi Hayat'tan daha önce.

Bırak kalbimi, bırak *yalanla* sarhoş kalsın,
Güzel bir düş kadar güzel gözlerinize dalsın,
Ve uyusun kirpiklerinizin gölgesinde.

CXII
SONBAHAR ŞARKISI

I

Yakında dalacağız soğuk karanlıklara;
Hoşça kal, gür ışığı kısa yazlarımızın!
Duyarım düşüşünü ölümcül vuruşlarla
Avluların taşında çatırdayan dalların.

Bütün kış benliğime dolacak elbet: öfke,
Hınç, ürperti, dehşet, katı ve güçlü emek,
Ve, güneş gibi, senin kutup cehenneminde,
Kalbim kızarıp donmuş bir taşa dönüşecek.

Titrer, kulak veririm devrilen her kütüğe;
Hem daha boğuk değil sesi darağacının.
Ruhum nasıl da benzer yıkılan bir kuleye
Darbeleri altında o hoyrat koçbaşının.

Sanırım, bu tekdüze darbeyle salınırken,
Bir yerlerde acele çakılan bir tabut var.
Kimin için? - Dün yaz'dı; işte sonbahar, gelen!
Bu gizemli gürültü bir veda gibi çınlar.

II

Severim yeşilini badem gözlerinizin,
Tatlı güzellik, ne ki her şey çok acı bana,
Hiçbir şey, ne aşkınız, ne oda, ne şömine,
Dengi değil denizde ışıldayan güneşin.

Yine de sevin beni, ey kalp! annelik edin,
İyilik bilmeze ve yaramazın tekine;
Âşık veya kız kardeş, dalın anlık zevkine,
Şanlı bir sonbaharın veya batan güneşin.

Kısa meşgale! Mezar bekliyor; yutmak için!
Ah! bırakın, koyayım başımı dizinize,
Tadayım, hasret kalıp beyaz ve kızgın yaza,
O solgun ışığını mevsim sonu günlerin!

CXIII
BİR MADONNA'YA

İSPANYOL ZEVKİNE UYGUN ADAK

Kurmak isterim sana, sevgilim, ey Madonna,
Bir yeraltı sunağı, sıkıntımın ucunda,
Ve kalbimin en siyah, en loş yerini oymak,
Dünya zevkinden uzak, alaycı gözden uzak,
Bir yuva, altın rengi ve lacivert mineli,
Orda yükseleceksin eşsiz bir Heykel gibi.
Saf madenle kaplanmış o parlak dizelerle,
Ustaca donatılmış billur kafiyelerle,
Büyük mü büyük bir Taç öreceğim başına;
Ve Kıskanç bir şekilde, ey ölümlü Madonna,
Barbar işi bir Manto dikeceğim sana ben,
Kaba ve sert ve ağır, astarı tüm şüpheden,
Albenini hapseden bir bekçi kulübesi;
İnci'yle değil, bütün Gözyaşları'mla işli!
Senin elbisen, benim Arzu'm olur, titreşir,
Dalga dalgadır Arzu'm, hem iner, hem yükselir,
Doruklarda sallanır, kuytularda dinlenir,
Pembe beyaz tenine öpücükler giydirir.
Yapacağım o saten Pabuç'lar nişanesi
Saygı'mın, o ilahi mağdur ayakların, ki
Gevşek bir kavrayışla bir düzene konacak,
Sadık bir kalıp gibi izleri korunacak.

Gümüşten Ay'ı ince işçiliğime rağmen,
Yontup ondan Basamak elde edemezsem ben,
Koyacağım içimi kemiren o Yılan'ı,
O kin ve tükürükle kabarmış canavarı,
Topukların altına, çiğneyip eğlen diye,
Alacağına şahin muzaffer Kraliçe.
Görürsün her Düşünce'm, dizilmiş Mum'lar gibi;
Çiçekli sunağında Bakireler Ecesi,
Yıldız yıldız yansılar yapıp mavi tavana,
O ateşten gözlerle baktığını hep sana;
Ne zaman bende her şey olursa sana hayran,
Her şey Günnük, Aselbent, Mür kesilecek o an,
Beyaz ve karlı tepe, Ruh'um o zaman ancak
Bir buhara dönüşüp sana doğru çıkacak.

Ve senin Meryem rolün hem artık son bulsun ve
Aşk ile barbarlıklar birlikte olsun diye,
Kara şehvet! ben yedi ana Günah'tan, gör bak,
Pişmanlığın celladı, çok keskin yedi bıçak
Yapacağım, duygusuz bir hokkabaz misali,
Hedef alıp aşkının en derin köşesini,
Saplayacağım senin çırpınan Yürek'ine,
Hıçkırarak taşan ve sel olan Yürek'ine!

CXIV
ÖĞLE SONU ŞARKISI

Yaramaz kaşların her ne kadar
Gariplik veriyorsa da sana
Benzemez bir meleğin tavrına
Ey gözleri ahu, büyücü yâr,

Ey vefasız, tapıyorum sana,
Ey tutkularımın en korkuncu!
Canla başla bağlılığıdır bu
Rahibin her zamanki putuna.

Hemen her çölün ve her ormanın
Sinmiş kokusu gür saçına,
Davranışı yansıyor başına
Gizin ve anlaşılmaz olanın.

Bir koku dolaşıyor teninde
Buhurdanın çevresindeki gibi;
Karanlık ve sıcacık bir peri,
Çekicisin akşam gibi sen de.

Ah! en kuvvetli iksirler bile
Veremez verdiğin rehaveti,
Ve öyle bir okşayışın var ki,
Yeniden can verir ölülere!

Kalçaların ise âşık olmuş
Hem sırtına, hem göğüslerine,
Yastıkları ayartırsın yine,
O tavırlarınla, çok yorulmuş.

Çoğu zaman, yatıştırmak için
Gizem dolu aşırı öfkeni,
Isırık ve öpücüklerini
Ciddi olarak, esirgemezsin.

Gülüşlerin ile, o alaycı,
Beni üzüyorsun, esmerim, ve
Koyuyorsun kalbim üzerine
Gözünü ay gibi, öyle tatlı.

Saten pabuçlarının altında,
Altında ipek ayaklarının,
Ben, sahibi büyük bir kıvancın,
Deham da, kaderim de orada,

Seninle şifa bulan ruhumda,
Sendendir renk ve sendendir ışık!
Ey patlamaya hazır sıcaklık
Benim o kapkara Sibirya'mda!

CXV
SISINA

Düşleyin Diana'yı takım taklavatıyla,
Ormanları dolaşan veya çalılar aşan,
Saçı, bağrı rüzgârda, onca şatafatıyla,
En yetkin süvariye kibirle okur meydan!

Gaddar Théroigne'yi görmüşlüğünüz var mı,
Yalınayak bir halkı hücuma teşvik eden,
Yanak ve göz ateşte, yok sayıp hayatını,
Kral merdivenini, elde kılıç, çıkarken.

Böyledir Sisina da! O tatlı bir canavar,
Hunhar olduğu kadar merhametli ruhu var;
Cesareti çıldırmış barut, davul sesiyle,

Aman diyene silah indirir, çıkmaz sesi,
Alevlerle yıkılan kalbi ise, elbette,
Layık olanlar için gözyaşı hazinesi.

CXVI
SONBAHAR SONESİ

Bir billur kadar saydam, gözlerin der ki bana:
"Nedir ey garip âşık, senin için değerim?"
– Alımlı ol ve sorma! Her şeye kızgın kalbim,
O eskil hayvancığın safiyeti dışında,

Ne cehennem gizini göstermek ister sana,
Uzun bir uyku için bana el eden ninni,
Ne de aşkla yazılmış kara söylencesini.
Tutkuya kin duyarım, akıl ziyandır bana!

Sessizce sevişelim. Kulübesinde Sevda,
Pusu kurmuş, geriyor öldürücü yayını.
Tanırım onun eski savaş araçlarını:

Cürüm, korku, çılgınlık! – Sen ey solgun papatya!
Benim gibi sonbahar güneşi misin yoksa,
Beyazdan da beyazım, ey soğuk Margarita?

CXVII
DÜŞSEL BİR GRAVÜR

Yalnız tek süse sahip bu acayip hayalet,
O da, karnaval kokan pis bir taçtan ibaret,
İskeletin alnında gülünç şekilde duran,
Mahmuzsuz ve kırbaçsız kişidir at koşturan,
Kendi gibi hayalet, bu akıl almaz atı,
Ki saralıya benzer salya sümük suratı.
Giriyorlar uzaya yaptıkları atakla,
Çiğniyorlar sonsuzu tekinsiz bir toynakla,
Ve süvari sallıyor parlayan kılıcını
Hedef alıp atının çiğnediği yığını,
Sarayı denetleyen prens gibi korkusuz,
Geçiyor mezarlığı, soğukkanlı, ufuksuz,
Eski ve yeni çağın halkı orda duruyor,
Üstlerine beyaz ve çiğ bir güneş vuruyor.

CXVIII
SAPLANTI

Ormanlar, korkunçsunuz bana katedral kadar;
Ulursunuz org gibi; lanetli kalbimizde,
Sonsuz yas odaları, yaşlı hırıltılar var,
Yanıt bulur yankılar *De profundis*'inizde.

Hıncım sana, Okyanus! Atılıp düşüşünü,
Ruhum kendinde bulur; mağlup olmuş kişinin
Hıçkırık ve hakaret dolu zor gülüşünü,
Duyuyorum kocaman gülüşünde denizin.

Ne severdim, ey gece! olmasa şu yıldızlar
Bildik bir dil konuşur onun parlak ışığı!
Ve arıyorum boşu, karayı ve çıplağı!

Öyle perdelerdir ki zifiri karanlıklar,
Gözümden binlercesi fışkırıp orda yaşar,
Tanıdık bakışlarda yitip gitmiş varlıklar.

CXIX
HİÇLİĞİN ZEVKİ

Eskiden savaşçıydın, ey kasvetli ruh, heyhat,
Mahmuzuyla coştuğun o Umut, buna rağmen
Süvarin değil artık! Yat utanca düşmeden,
Ha bire tökezleyen zavallı ihtiyar at.

Kalbim, boyun eğ, katlan; hayvanca uykuna yat.

Mağlup ve kötürüm ruh! Üçkâğıtçı ihtiyar,
Ne aşkın, ne savaşın tadı var senin için;
Hoşça kal boru sesi, ezgisi flütlerin!
Küskün bir kalbi artık ayartmayın, arzular!

Kokusunu kaybetti o güzelim ilkbahar!

Vücut nasıl donarsa içinde sonsuz karın,
Bak, her an, her saniye beni yutuyor Zaman;
Şu yuvarlak küreye bakıyorum yukardan,
Meraklısı değilim sefil sığınakların.

Ey çığ, al beni götür, içersinde karların!

CXX
ACININ SİMYASI

Biri ateşiyle ışıtır seni,
Öbürü yas tutar sende, Doğa!
Birine derken: Ölüler Evi!
Öbürüne: Hayat ve tantana!

Kollayanımsın sen meçhul Hermes
Ve her zaman korkutansın beni,
Simyacıların o en hazini
Kral Midas'a kılıyorsun eş.

Çeviririm altını demire,
Seninle cenneti cehenneme;
Sevimli bir kadavra bulurum

Bulutların kefeni içinde,
Ve kocaman lahitler kurarım
Göksel kıyıların üzerinde.

CXXI
SEVİMLİ DEHŞET

Şu külrengi ve garip gökten,
İniş çıkışlı yazgına benzer
Boş ruhuna hangi düşünceler
İniyor? Sapık, cevap ver hemen.

- Açgözlü bir doymazlıktır ki,
Karanlık ve belirsiz şeyden
Şekvam yok Ovidius gibi,
Sürülmüş Latin cennetinden.

Gökler yırtılmış kumsal gibi,
Ve gururum yansıyor sizde;
Bulutlarınız yas içinde

Cenaze arabasıdır düşlerimin,
Işıklarınız ise kalbimde
Yansımasıdır o hoş Cehennem'in.

CXXII
ÇALAR SAAT

Çalar saat! uğursuz, kaygısız, korkunç tanrı,
Parmağını doğrultur ve bize der: *"Hatırla!"*
Aman vermez Acılar saplanacak yakında
O korku dolu kalbin sanki nişan tahtası.

Derinlerde kanatlı bir periyi andıran
Belli belirsiz bir Zevk yitecek ufka doğru;
Bütün bir mevsim için insana sunulan bu,
Hazzın bir parçasını kemirir senden her an.

Saatte tam tamına üç bin altı yüz defa,
Fısıldar her Saniye: *Hatırla!* - Hızla akan,
Böcek sesiyle, Şimdi der : Ben Geçmiş Zaman,
Ben emdim hayatını kendi pis hortumumla!

Remember! Ey savurgan! *Esto memor! Hatırla!.*
(Benim maden gırtlağım bütün dilleri bilir.)
Sen ey ölümlü çılgın, dakikalar cevherdir,
İçindeki altın'ı almadan sakın atma!

Hatırla ki açgözlü bir kumarbazdır Zaman
Hile yapmadan her el kazanır! bu bir yasa,
Giderek küçülür gün; gece büyür; *hatırla!*
Hep susuzdur uçurum; su çekilir saattan.

Derken saat çalacak ve o tanrısal Kader,
Ve eşin yüce erdem, hâlâ bir kız olarak,
Ve son Pişmanlık bir de (eyvah! bu en son durak!),
Ve diyecek: "Geç kaldın! ey koca ödlek, geber!"

Paris Tabloları

CXXIII
MANZARA

Arzum, temiz bir kalple çoban şiiri yazmak,
Göğün yanı başında müneccim gibi yatmak,
Ve tatmak hayal içre, çan kulesine komşu,
Tören ilahisini, rüzgârın savurduğu.
Başım avuçlarımda, çatıdaki odamdan,
Göreceğim işliği, çene çalan, şakıyan;
Kuleler, saç borular ve bu kentsel direkler,
Bir de sonsuzu hayal ettiren büyük gökler.
Ne tatlıdır, doğarken seyretmek sis içinde
Gökyüzünde yıldızı, lambayı pencerede,
Kömür ırmaklarının arşa yükselişini,
Ayın solgun bir büyü ile dökülüşünü.
Göreceğim baharı, yazı ve sonbaharı;
Kapayacağım bütün kapı ve pancurları,
Peri saraylarımı kurmak için gecede
Tekdüze karlarıyla kara kış geldiğinde.

Mavimtrak ufuklar düşlerim ben o zaman,
Bahçeler, fıskiyeler, mermerlerde ağlayan,
Sabah akşam şakıyan öpücükler ve kuşlar,
Bu çocukça şeyler, ki çoban türküsünde var.
Penceremde boş yere hırçınlaşan Kargaşa,
Hiç baş kaldırtmayacak yazı masamdan bana;
Ve dalmış olacağım elbette ben zevkine
Baharı hatırlamak için istençle yine,
Niyetim kalbimdeki o güneşe el atmak,
Harlı fikirlerimden hoş bir hava yaratmak.

CXXIV
KUĞU

Victor Hugo'ya

I

Andromakhe, sizi düşlüyorum! O ırmak,
Garip ve hazin ayna, siz vaktiyle dul iken
İçinde acınızın görkemi vardı parlak,
O yalancı Simoeis, gözyaşıyla beslenen,

Bolluk getirdi hemen verimli belleğime
Tam geçtiğim sırada ben yeni Carrousel'den.
Eski Paris yok artık (bir şehrin biçimi de
Çabuk değişir, yazık! bir faninin kalbinden).

Ancak zihnimde kalmış barakalar mevkii,
Kurulmak için hazır çadırlar ve kalaslar,
Camlarda parıldayan bir yığın eski püskü,
Ve otlar, bataklıkta yosun tutmuş kayalar.

Orda vardı eskiden bir hayvanat bahçesi;
Orda gördüm, bir sabah, soğuk gökler altında
İş saati, çöplüğün meydana getirdiği
Çıt çıkmayan havada karanlık bir kasırga,

Orda gördüm, kaçmıştı kafesinden bir kuğu,
Kaldırıma sürterek perde ayaklarını,
Beyaz teleklerini yerde sürüklüyordu.
Susuz çay yakınında açarak gagasını

Yıkıyordu, asabi, tozda kanatlarını,
Ve diyordu, yüreği dolmuş doğduğu gölle :
"Gök, ne zaman gürlersin? ne zaman yağarsın, su?"
Bu bahtı kara, garip ve uğursuz söylence,

Bazan bir göğe doğru, Ovidius'u andırıp
Göğe doğru, alaycı, zalimcesine mavi,
Gergin boynu üstünde aç başını uzatıp
Tanrı'ya sitemlerde bulunuyordu sanki!

II

Paris değişiyor, ne ki hiçbir şey değişmedi
İç dünyamda! Saraylar, yapı iskelesi, taşlar,
O eski mahalleler, benim'çin alegori,
Ve taştan daha ağır bende aziz anılar.

Ve Louvre'un önünde de bir imge ezer beni:
Çılgın haliyle büyük kuğuyu düşlerim, ki
Sürgünler gibidir o, hem gülünç, hem de yüce,
Ve dinmez bir arzuyla kemirilmiş! ve sizi,

Andromakhe, büyük kocanın kollarından
Düşmüş pespaye hayvan, ellerine Pyrros'un,
Boş bir mezar yanında esriyip boyun kıran,
Hektor'un dulu, yazık! karısı Helenos'un!

Düşünüyorum, zayıf, veremli zenci kızı,
Tepinerek çamurda fersiz gözle arayan.
Afrika'nın kaybolmuş ceviz ağaçlarını
Sisin sonsuz duvarı arkasında yer alan;

Asla bulunmayacak bir şeyi yitireni,
Ve boğulurcasına gözyaşı dökenleri
Ve Acı emenleri, tıpkı dişi kurt gibi!
Çiçek gibi kurumuş sıskacık öksüzleri!

Ve böylece zihnimin sürüldüğü ormanda
Eski bir Anı üfler borudan nefesini,
Düşünürüm o yitik tayfaları adada,
Tutsak ve mağlupları!... ve daha nicesini!

CXXV
YEDİ İHTİYAR

Victor Hugo'ya

İnsanla dolup taşan bir kent, bir düşler kenti,
Gündüz bu görüntüye her geçen durup bakar!
Bu dev kitlenin ince damarlarıysa, sanki
Ağacın özsuyudur, her yanından giz akar.

Sabahleyin bir ara kasvetli bir sokakta
Boyları sis içinde yüksek görünen evler,
Oyuncunun ruhuna benzeyen bir ortamda,
Taşmış bir nehrin iki rıhtımı gibiydiler,

Kirli ve sarı bir sis her yana nem saçarken,
Yürürdüm bir kahraman gibi öfke içinde,
Ve usanmış ruhumla sürgit tartışarak ben,
Çöp arabalarının sarstığı mahallede.

Sarı pırtılarıyla ansızın bir ihtiyar,
Islak göğe öykünen bir tavır içersinde,
Gözlerinde ne fitne ve ne de fesatlık var,
Sadaka yağdıracak bakışı kendisine,

Öyle göründü bana. Sokmuş gözbebeğini
Safraya; ve bakışı kırağıya kesmişti,
Uzun kıllı sakalı bir kılıç gibi sertti,
İleri fırlamıştı Yahuda'nınki gibi.

Kamburlaşmış değil de, kırılmış sanki, beli
Bacaklarıyla tam bir dikaçı kuruyordu,
Böylelikle bastonu tamamlayıp şeklini
Bir görünüş ve topal bir adım veriyordu

Sakat hayvandan veya üçayak Yahudiden.
Yürüyordu karlara, çamurlara, batarak,
Pabuçları altında sanki ölüyü ezen,
Kâinata kayıtsız ve hattâ kin tutarak.

Ve ardından benzeri: sırt, baston, sakal, gözler,
Kılık aynıydı, aynı cehennemdendi, bir de
Bu yüzyıllık ikizler ve barok hayaletler,
Yürüyorlardı aynı adımlarla meçhule.

Hangi alçak oyuna hedef olmuştum veya
Hangi kötü tesadüf beni hor görüyordu?
Zira saydım yedi kez, çoğalıp her dakika,
Bu ihtiyar sayısı yediye varıyordu!

Kaygımı garip bulan ve kuruntuma gülen,
Ve yakalayamayan kardeşçe ürperişi,
Çok iyi düşünmeli, onca çökmeye rağmen
Bu yedi ucubede var bir sonsuzluk hali!

Görür müydüm ölmeden önce sekizinciyi,
Katı kalpli Sosie'yi, alaycı, başa bela,
Kendi kendinin oğlu ve babası Phoenix'i?
Ve dönerdim sırtımı cehennem alayına.

O her şeyi çift gören bir ayyaş gibi kızgın,
Eve döndüm, kapımı kapadım korku dolu,
Hastalıklı, perişan, zihin bulanık, coşkun,
Gizem ve saçmalıkla açılmış bir yara bu!

Boşunaydı aklımın yön vermesi dümene,
Fırtına çabasını bıraktı pusulasız,
Ruhum dans ediyordu, sanki bir yaşlı tekne,
Gudubet bir denizde yelkensiz ve kıyısız!

CXXVI
KÜÇÜK KOCAKARILAR

Victor Hugo'ya

I

Eğri kıvrımlarında o eski başkentlerin,
Orada, dehşet bile, kapılır bir büyüye,
Garip yaratıkları, suyuna tirit, şirin,
Gözetlerim tekinsiz huyuma uygun diye,

Bu pörsük umacılar vaktiyle kadındılar,
Eponine veya Laïs! Kambur, çarpık ucube
Veyahut iki büklüm, sevelim! candır onlar.
Delik eteklikler ve soğuk libas içinde

Sürünürler, insafsız poyrazla kırbaçlanıp,
Arabaların titrek sesinde fırdolayı,
Ve kutsal eşya gibi böğürlerinde sıkıp,
Çiçek veya harf işli küçücük bir torbayı;*

Seke seke yürürler hepsi bir kukla kadar;
Güç yürürler, sanırsın bunlar yaralı hayvan,
Veya oynarlar zorla, zavallı çıngıraklar
Ki orada ipini çeker zalim bir Şeytan!

Kırılmış olsalar da, gözleri burgu gibi,
Gece, suyu uyumuş bir kuyu ışık veren;
İlahi gözleri var, küçük bir kız misali,
Işıldayan her şeye hep şaşıran ve gülen.

- Hiç gözlemlediniz mi, pek çok yaşlı kadının
Tabutu küçücüktür, çocuklarınki kadar?
Bilgin Ölüm içine bu benzer tabutların
Aşırı, garip zevkin bir simgesini koyar,

Ne zaman bir hayalet görsem güçsüz, dağınık,
Paris'in kalabalık tablosuyla kesişen,
Sanırım ki her zaman, bu çok narin yaratık
Gidecek tatlılıkla bir beşiğe yeniden;

Ne var ki, geometri üstünde düşünerek,
Araştırırım, bakıp bu çarpık uzuvlara,
İşçinin daha kaç kez şekil vermesi gerek
Bütün bu vücutların konacağı kutuya.

- Bu gözler kuyulardır bir milyon gözyaşından,
Potalardır soğumuş demirin işlendiği...
Bu gizemli gözlere karşı koyamaz insan
Ağır bir mutsuzluğun emzirip beslediği!

II

Merhum Frascati'nin aşka düşmüş Vestale'i;
Thalie rahibesi, yazık! ki adını bilen
Yalnız medfun suflördü; o ünlü hercaiyi
Vaktiyle Tivoli'nin çiçeğinde gizlenen.

Hepsi mest eder beni! bu sıskalar içinde
Öyleleri de var ki acıyı bal eylerler,
Dediler kanadını al diyen Özveri'ye:
Güçlü Hippogriffe, bana göğün yolunu göster!

Biri, vatan yüzünden alışkın faciaya,
Öteki, kocasına tarifsiz acı verdi,
Beriki, oğlu için delik deşik Madonna,
Hepsi gözyaşlarıyla nehir kurabilirdi!

III

Ah! İzledim bu küçük kocakarıları ben!
Bir tanesi, güneşin battığı bu saatte
Kızıl yaralarla gök kana boyanıyorken,
Oturuyordu, dalgın, bir bank üzerinde,

Dinlemek için zengin bir bando konserini,
Askerlerin kimi kez dolduğu bahçemizde,
Ve altın akşamlarda, insanın gönendiği,
Onlar yiğitlik döker kentlilerin kalbine.

O, hâlâ dimdik, mağrur ve her kurala uyar
Ve iştahla içerdi bu savaş şarkısını,
Bazan gözünü açıp bir kartal gözü kadar;
Mermer alnı defne taç için yaratılmıştı!

IV

Böyle geçiyorsunuz, sabırlı ve iyimser,
Kargaşası içinden yaşayan şehirlerin,
Kan ağlayan anneler, yosmalar, azizeler,
Adlarınız yaşardı belleğinde herkesin.

Siz ki zarafetsiniz, belki de şeref ve şan,
Kimse bilmiyor sizi! bir ayyaş, abuk sabuk,
Geçerken azarlıyor anlarmış gibi aşktan;
Arkanızda hopluyor aşağılık bir çocuk.

Varlığından utanan, ey buruşuk gölgeler,
Ürkerek geçersiniz yoklayıp duvarları;
Ve kimse selam vermez, ey garip talihsizler!
Ey sonsuzluğa layık insan muşmulaları!

Ben ki uzaktan şefkat ile süzerim sizi,
Ürkek gözüm, ayrılmaz hiç adımlarınızdan,
Ben sizin babanızmış gibiyim, oh ne iyi!
Gizli zevkler tadarım haberiniz olmadan :

Gördüm çiçek açıyor o toy tutkularınız;
Tattım ak veya kara kayıp günlerinizden;
Kabaran yüreğime haz verir suçlarınız!
Ve ruhum ışıldıyor bak erdemlerinizden!

Yıkıntılar! ailem! ve ey türdeş kafalar!
Her akşam benden size bir "hoşça kal" cümlesi!
Yarın neredesiniz, ey seksenlik Havva'lar,
Üstünüzde Tanrı'nın aman vermez pençesi?

CXXVII
KÖRLER

Gerçekten pek korkunçlar! ruhum, seyret onları;
Belli belirsiz gülünç; ve mankenlere benzer;
Dehşet verici, garip, sanırsın uyur gezer;
Nereye saplanmış, sır, koyu göz yuvarları.

O gözler ki tanrısal kıvılcımı gitmiştir,
Uzağa bakar gibi, bakıp dururlar göğe;
Ağırlaşmış bir başı kaldırımlar üstüne
Düş'le eğdiklerini kimseler görmemiştir

Ve geçerler sınırsız karanlığın içinden,
Bu sonsuz suskunluğun içinden. Ey kent sen!
Bögürüp şarkı söyler, gülerken çevremizde,

Acımasız şekilde zevke safaya düşkün,
Bak! sürükleniyorum! onlardan daha şaşkın,
Diyorum: Ne arıyor bütün bu körler Gök'te?

CXXVIII
GELİP GEÇEN BİR KADINA

Çevremde uluyordu sağır edici sokak,
Uzun, ince, acılı, büyük matem içinde,
Bir kadın gelip geçti, şatafatlı bir elle
Fistosunu, süsünü kaldırıp sallayarak;

Soylu ve çevik, sütun gibi mevzun bacaklar.
Ben ise, içiyordum, kaskatı, abuk sabuk,
Gözünde, fırtınayla uç veren kirli bir gök,
Çekici bir tatlılık, öldürücü bir zevk var.

Bir şimşek... sonra gece! - Doğurmuş oldun beni,
Ey uçucu güzellik, yeniden bakışınla,
Hiç görmeyecek miyim sonsuza kadar seni?

Başka yerde, uzakta, çok geç, belki de *asla!*
Bilmem yolun nereye, bilmezsin nerdeyim ben,
Ey sevdalı olduğum, ey sen ki bunu bilen!

CXXIX
ÇİFT SÜREN İSKELET

I

Nice leşi çıkmış kitap var
Tozlu iskelelerin üzerinde
Anatomi levhaları içinde
Köhne bir mumya gibi uyurlar,

Konusu olsa da çok kederli,
Eski bir sanatçı bilgeliği ve
Ağırbaşlı kişiliği ile
Her çizim sunar bir Güzelliği,

Derisiz kadavra ve iskeletler,
Bu esrarengiz irkilişleri,
Toprağı belleyen çiftçi gibi
Kusursuz hale getirirler.

II

Bu kazdığınız topraktan, sizler,
Var gücüyle kemiklerinizin,
Veya çıplak adalelerinizin,
Ey ölümü yazgı bilen hödükler,

Mezar kaçkını forsalar, deyin,
Hangi tuhaf ürünü kaldırır ve
Doldurursunuz ambarı içine
Hangi çiftçinin, cevap verin?

Yoksa (kara bir talihin açık ve
İnsana korku veren simgesi bu!)
Kesin değil mi o ölümsüz uyku,
Bu mudur uyarınız, mezarda bile;

Ne ki, Hiçlik de ihanet edecek;
Her şey yalancı, hatta Ölüm bile,
Ve ara vermeksizin, ha bire,
Yazık! belki de bize gerekecek

Hiç bilmediğimiz bir diyarda
Sert bir toprağı eşeleyip durmak
Ve ağır bir belle onu bastırmak
Kanayan çıplak ayağımızla?

CXXX
ÖLÜM DANSI

Ernest Christophe'a

Soylu endamıyla, bir canlı kadar, gururlu,
Çiçek demeti, mendil ve eldivenleri var,
Görenler bu sıskacık yosmaya, tuhaf huylu,
Tembellikten hoşlanan saygısız bir kadın, der.

Kim gördü bir baloda böyle ince bir beden?
Aşırı abartılmış o zengin elbisesi,
Dökülür bol şekilde ayağı sıkıp ezen
Pomponlu ve güzel bir pabuca, çiçek gibi.

Robunun petek süsü, köprücük kemiğinde
Oynar, haz ırmağıdır, kayalara sürtünen,
Gülünç şakaya karşı savunur saygı ile
Ölümcül büyüsünü, saklı tutar herkesten.

Derin gözler oluşmuş karanlık ve boşluktan,
Kafatası, süslenmiş çiçekle usta işi,
Narin omurlarında salmıyor yavaştan,
Çılgınca süsleri var, ey hiçlik albenisi!

Çok kişi karikatür diye çağırır seni,
Elbet yorumlayamaz, ten sarhoşu âşıklar,
Bir insan çatısının adsız zarafetini,
Kutsal iskelet, sende zevkimin cevabı var!

Yıkmaya mı gelirsin, güç gösterisi yapıp
Hayatın şölenini? yoksa eski bir arzu
Canlı iskeletini daha çok mahmuzlayıp
Zevk cümbüşüne, safdil, seni sürüklüyor mu?

Kemanların sesinde, mumların alevinde,
Kovma ümidin var mı, alaycı kasvetini,
İstemeye mi geldin, bir cümbüşün selinde
Soğutmak için kalpte tutuşan cehennemi?

Tükenmez kuyuları bönlük ve hataların!
Eski çağların sonsuz, o ölümsüz imbiği!
Ve eğri kafesinde hep kaburgalarının
Görüyorum ben hâlâ açgözlü engereği.

Doğrusu ya, korkarım yosmalığın alamaz
Çabalarınla layık olduğun bir armağan;
Dehşetin albenisi güçlülere verir haz!
Hangi fani kalp anlar, alaylı bir şakadan?

Gözlerinin çukuru yurdudur kötü fikrin,
İnsanı sersemletir, tedbirli dans edenler,
Ölümsüz gülüşünü otuz iki dişinin,
Midesi ağrımadan, asla seyredemezler.

Ama, kim kollarında sıkmadı bir iskelet,
Ve kimdir besinini alamayan mezardan?
Ne işe yarar koku, giysi veya tuvalet?
Onu iğrenç gösterir kendini güzel sanan.

Sen ey burunsuz çengi, karşı konmaz kaltak, sen,
Söyle göz kamaştıran bu dansçılara, değer:
"Mağrurcuklar, pudra ve ruj sanatına rağmen,
Hep ölüm kokarsınız! Mis kokan iskeletler,

Solgun Antinoos'lar, tüy bitmemiş züppeler,
Vernikli kadavralar, bir yığın kart zampara,
Ölüm dansının sonsuz sallantısı her sefer
Sürüklemekte sizi bilinmez bir diyara!

Seine'in kış rıhtımından yaz kıyısına Ganj'ın,
Ölümlüler sürüsü, görmeden, coşup taşar,
Tavan deliğindeki borusuna Melek'in
Şom ağızlı, öyle ki bir karabina kadar.

Kasılışına bakıp, gülünesi İnsanlık,
Her iklim, her güneşte, Ölüm tapıyor sana,
Çoğu kez, senin gibi, mür sürünerek artık,
Alay karıştırıyor aymaz çılgınlığına!"

CXXXI
YALAN TUTKUSU

Sevgili umursamaz, ne vakit görsem seni,
Tavanda yankılanan çalgıların sesinde
Uyumlu, ağır ağır, geçip terk edişini,
O derin bakışının sıkıntısı içinde;

Ve ne vakit seyretsem, lamba ışığı vuran
Tatlı bir cazibeyle süslü solgun alnını,
Üstünde alevi var akşamın, tutuşturan
Bir resim kadar güzel gözlerini, şafağı,

Derim: Ne kadar güzel, el değmemiş, ne iyi!
Ağır görünüşlü ve soylu, anısı yoğun,
Tacı, tahtı, yüreği, yaralı vicdan gibi,
Aşktan anlayan için, o vücut kadar olgun.

Güz yemişi misin sen, hep şahane lezzetli?
Kül kabı mısın yoksa, gözyaşını bekleyen,
Yumuşak yastık veya bir çiçek sepeti mi,
Koku musun çok uzak vahaları düşleten?

Gözler vardır, bilirim, hüzün ve kasvet taşar,
İçlerinde değerli gizlere yer vermezler;
Mücevhersiz kutular, değersiz madalyonlar,
Onlar boş olsalar da, sizden derin, ey Gökler!

Görünüşten ibaret olman yetmez mi sana,
Hoş tutmak için kalbi, gerçeğe uzak duran?
Bön veya ilgisizsen, söyle, bu neye yarar?
Süs veya maske, benim, güzelliğine tapan!

CXXXII
PARİS DÜŞÜ

Constantin Guys'a

I

Bir faninin görmediği
Dehşet saçan bu manzara,
Sabah belirsiz hayali,
Şaşırttı beni adeta?

Uyku mucizeyle dolu!
Garip heves dersem yeri,
Attım görüntülerden bu
Eğri büğrü bitkileri.

Ve, dâhi ressam olarak,
Haz duyardım resmimde ben
Coşku veren o yeknesak
Madenden, sudan, mermerden.

Saraydı, Babil'e benzer
Kemerden ve merdivenden,
Havuzlar ve şelaleler
Mat altın olup düşerken;

Billur perde de ne demek,
Ağır şelaleler orda
Sarkıyordu, cezbederek,
O madenden duvarlarda.

Ağaç değil, sütunlarla
Çevrili durgun gölcükler,
Seyrediyordu, kadınca,
Kendisini dev periler.

Mavi, yayılmaktaydı su,
Pembe-yeşil rıhtımlarda,
Evrenin ucuna doğru,
Fersah fersah, milyonlarca;

Bunlar harika taşlardı
Ve büyü yüklü deryalar;
Yansıttığıyla parlardı
Bu sonu gelmez aynalar!

Gökte, kaygısız ve suskun,
Ganj'lar, döküyordu zira
Hazinesini kapların
Elmastan uçurumlara.

Düş mimarı olarak ben
Geçiriyordum gönlümce,
Değerli taş tünelinden
Okyanusu baş eğince;

Her şey, hatta siyah bile,
Yanar-döner, albenili;
Özsu, billur ışın içre
Takıyordu görkemini.

İz yok güneşten, yıldızdan,
Göğün alt katında bile,
Kendi ateşiyle yanan
Mucizelere nur diye!

Oynak harikalar üzre
Uçmakta (korkunç yenilik!
Kulağa değil, hep göze!)
Uçsuz bucaksız sessizlik.

II

Açıp alev gözlerimi
Baktım korkunç viraneme,
Duydum, ruhu deldiğini,
Pis kaygıların içimde.

Ölümcül sesiyle bombok
Çalıyordu saat: öğle,
Karanlık döküyordu gök
Uyuşmuş dünya üstüne.

1866 - Kalıntılar

CXXXIII
ROMANTİK GÜNBATIMI

Güneş nasıl da güzel sabah doğduğu zaman,
İnfilak eder gibi saçar günaydınını!
- Aşk ile selamlarsa bahtiyardır o insan
Bir düşten daha şanlı, şerefli batışını!

Hatırlıyorum!... Gördüm, çiçek, kaynak ve karık,
Bir kalp gibi gözünde esriyişini her an...
- Koşalım ufka doğru, hızla, çok vaktimiz yok,
Tutayım diye eğik bir ışın, en azından!

Boşuna kovalarım, çekip gitti Tanrı da;
Karşı konulmaz Gece, kurar saltanat orda,
Siyah, nemli, uğursuz ve her zaman telaşlı;

Bir mezar kokusu var, yüzer karanlıklarda,
Korkak ayağım ezip geçer bataklıklarda,
Muzip kurbağaları, soğuk salyangozları.*

CXXXIV
FISKİYE

Güzel gözlerin yorgun, garip âşık!
Kal uzun zaman onları açma sakın,
Bu duruşunladır ki, açık saçık
Düşmüşsün sen kucağına hazzın.
Avluda şakırdayıp duran fıskiye,
Susmaz, gece gündüz duyulur sesi,
Bu akşam sevdaya daldığım yerde
Sürüp dursun o tatlı esrimesi.

Demet bin bir
Çiçekle açar,
Phoibos sevinir
Rengini geçer,
Yağmur gibidir
Gözyaşı saçar.

Şehvetin yakıcı şimşeği ile
Bir yangın yerine dönen ruhun
Atılır, cesur bir telaş içinde,
Geniş göklere doğru, memnun.
Ve, içini döker, can çekişerek,
Gamlı bir çöküşün dalgası halinde,
Görünmez bir eğimle düşerek
İner kalbimin orta yerine

Demet bin bir
Çiçekle açar,
Phoibos sevinir
Rengini geçer,
Yağmur gibidir
Gözyaşı saçar.

Ey gecenin en güzel kıldığı, sen,
Ne tatlıdır göğsüne eğilerek
Havuzların içinde inildeyen
O ölümsüz sitemleri dinlemek!
Ay, şakırdayan su ve kutlu gece,
Ve çevredeki ürperen ağaçlar,
Sizin tertemiz iç döküşünüze
Karasevdamın aynasını tutar.

Demet bin bir
Çiçekle açar,
Phoibos sevinir
Rengini geçer,
Yağmur gibidir
Gözyaşı saçar.

CXXXV
BERTHE'İN GÖZLERİ

Hor görebilirsiniz, o çok ünlü gözleri,
Çocuğumun güzel gözleri, süzülüp yiten
Anlamam Gece gibi tatlı'dan ve iyi'den!
Güzel gözler, dökün bana tatlı zifirinizi!

Çocuğumun iri gözleri, tapılası sırlar,
Nasıl da benzersiniz büyülü mağaraya
Ve, uyuşuk gölgeler topluluğu ardında
Bilinmez hazineler belli belirsiz parlar!

Çocuğumun gözleri derin, geniş, giz dolu,
Senin gibi, sonsuz Gece, senin kadar aydınlık!
Közleri Aşk düşüncesidir, İnançla karışık,
Derinlerde ışık saçan, kösnül ya da namuslu.

CXXXVI
İLAHİ

Selam en sevgiliye, en güzele,
Kalbimi ışıklarla dolduran,
O meleğe, ölümsüz mabudeye,
Selam ölümsüzlük diyarından!

Tuza kesmiş bir hava gibi
Odur hayatıma giren,
Ve sonsuz'un lezzetini
Doyumsuz ruhuma sindiren.

Sevimli bir çatıya koku saçan
Lavanta kesesi her dem taze,
Unutulmuş bir buhurdan
Geceleri tüten gizlice,

Hiç kirletilmemiş aşk, gerçekten,
Nasıl anlatmalı bunu sana?
Uyuyan mis tanesi, görülmeyen,
Sonsuzluğumun son noktasında!

Selam en iyiye, en güzele,
Beni sağlıklı ve neşeli kılan,
O meleğe, ölümsüz mabudeye,
Selam ölümsüzlük diyarından!

CXXXVII
BİR YÜZÜN VERDİĞİ SÖZLER

Âşığım, solgun güzel, o eğik kaşlarına,
Karanlık akar onlardan;
Gözlerin kara da olsa, ilham verirler bana
Asla kasvetli olmayan.

Gözlerimle uyuşur elbet kara yelen de,
Tıpkı kara saçın gibi,
Göz süzer ve der bana: "Şayet istersen, sende
Kışkırttığımız ümidi

Ve her zevki, yaşatıp bizlere öğrettiğin,
Göbekten kalçaya kadar,
Ey âşığı, plastik ilham perilerinin,
Gerçeğimizi bul, çıkar;

Göreceksin o iki güzel meme ucunda,
İki bronzdan madalya,
Kadife gibi yumşak, düz bir karın altında,
Kurum karası bir Buda,

Gerçekten, zengin bir saç yığını, bu bir hevenk,
Onun kız kardeşi ise,
Yumuşacık, kıvırcık, yoğunlukça sana denk,
Yıldızsız, karanlık Gece!"

CXXXVIII
CANAVAR*

VEYA

BİR ÖLÜM PERİSİNİN SAĞDICI

I

En sevdiğim değilsin, elbette sen,
Veuillot'nun şu tazecik dediği.
Aşk, oyun, yemek-içmek, şölen,
Sende eski bir kazan, kaynar gibi!
Sevdiğim, artık körpe değilsin sen.

Yaşlı sultanım! İşte bu yüzden
Aklını yitirmiş kervanların
Gür parlaklığıdır sana verilen
İyice yıpranmış eşyaların,
Hiçbir şey yitirmemiş albenisinden.

Tekdüze olmayan bir yanım var
Bu tazeliğidir kırk yaşının;
Tercih ederim meyvenî, Sonbahar,
Adi çiçeklerine İlkbaharın!
Hayır! tekdüzelik sende ne arar!

Süsleri var vücut kafesinin
Ve çeşit çeşit incelikleri;
Tuzluğunun çukurunda senin
Bulurum en garip biberleri;
Süsleri var vücut kafesinin!

Gül haline gülünç sevgililerin
Yüz verme kavuna, balkabağına!
Tercihimdir köprücük kemiklerin,
Yüz vermem ben sultan Süleyman'a,
Acısı bendedir gülünç kişilerin!

Saçların mavi miğfer gibidir,
O gölgeler savaşçı alnını,
Az kızarır ve az fikir üretir,
Kaçar arkaya, önler zararını,
Mavi bir miğferin tüyü gibidir.

Çamura benzeyen gözlerinde
Parlayıp duruyor deniz feneri,
Can verip yanak düzgününde,
Fırlatıyor bir cehennem şimşeği!
Gözlerin kara bir çamur işte!

Şehveti ve küçümsemeyi bilir,
Ayartır bizi acı dudağın;
Bu dudak, Yeryüzü Cenneti'dir
Kendine çeken ve bizi mahveden.
Bu ne şehvet! ne küçümseyiştir!

Adaleli ve kupkuru bacaklar
Tırmanır doruğuna volkanların,
Ve kara ve sefalete karşı koyar,
Ustasıdır ateşli kankanların,**
Adaleli ve kuru bacağın var;

Yakıcı ve fakat tatsız tenine
Yaşlı jandarmanın teni benzer,
Yabancıdır elbet alın terine
Gözyaşı bilmeyen gözlerinden,
(Onun bir tatlılığı var, yine de!)

II

Budalaca gidiyorsun Şeytan'a!
İstesem seninle giderdim elbet
Bu korkunç hız vermese bana
Böylesine bir kaygı ve dehşet.
Haydi git, yapayalnız, Şeytan'a!

Benim böbreğim, ciğerim, dizim,
Gerektiği gibi, bu Ulu Kişi'ye
Bırakmıyor ki saygı sunabileyim.
"Heyhat! gerçekten çok yazık!" diye
Yakınıyor böbreğim ve dizim.

Ah! içim yanıyor bu acıdan
Gidemediğim için şabat ayinine,
Görmek için, o yellendiği zaman,
Nasıl sarıldığını kendisine!
Ah! içim yanıyor bu acıdan!

Senin şamdanın olamadım ben,
Şeytanca bir üzüntü içindeyim,
Bir kez izin istemedim senden,
Cehennem ateşi! Düşün sevgilim,
Daha ne çok üzüntü çekeceğim ben,

Sevdiğim için uzun zamandan beri,
Çok mantıklı olarak! Gerçekte,
Aradığım için Kötü'nün iyisini
Ve bir canavarı en yetkin diye,
Evet! yaşlı canavar, seviyorum seni!

CXXXIX
BAY HONORÉ DAUMIER'NİN ÇİZDİĞİ PORTRE İÇİN DİZELER*

İmgesini sana sunduğumuz
Bu sanat, gülmeyi öğretir,
Ey okuyucu, o bir bilgedir,
Etkisini en çok duyduğumuz.

Bu sanatta alay ve hiciv var;
Fakat onun büyük gücü ile,
Bir belaya çatmış olsa bile,
Kalp güzelliğini kanıtlar.

Gülüşü soğuk değil elbette
Melmouth'tan ve Mephisto'dan,
Onları yakıp da bizi donduran
Alekto'nun çırası ile.

Yazık! nedense gülüşleri,
Farksızdır acı dolu bir yükten;
Onunki ışıldar, cömert ve içten,
Geniş yüreğinin simgesi gibi!

CXL
LOLA DE VALENCE*

Her yerde göze çarpan bu kadar güzelliği,
Anladım, dostlar, ancak arzu dengede tutar;
Ve Lola de Valence'ta garip bir parlaklık var
Bir mücevherin pembe ve siyah albenisi.

CXLI

EUGÈNE DELACROIX'NIN
TASSO HAPİSTE'Sİ ÜZERİNE

Şair hapiste, kötü kılıklı, hastalıklı,
Kasılan ayağına takılmış bir müsvedde,
Hesaplıyor seyredip bir dehşet içersinde,
Harap bir ruhla, sersem eden basamakları.

Hapishanede sarhoş edici gülüşmeler
Akla getirir garip ve anlamsız olanı;
Gülünç Korku ve Kuşku doldurur her bir yanı,
Sevimsiz ve değişik şekillerde devreder.

Sağlıksız bir izbeye kapatılmış bu dâhi,
Bu düşler, bu çığlıklar, bu soğuk bakışlar, ki
Kulağının ardında bir kasırgaya döner,

İzbedeki dehşetle uyanan bu düşsever,
Ey karanlık düşlü Ruh, senin timsalindir bu,
Gerçeğin o dört duvar arasında boğduğu!

CXLII
SES

En çok kütüphaneye yaslanırdı beşiğim,
Acınacak Babil, ki roman, hikâye, bilim,
Her şey, Latin külü ve Yunan tozu orda var.
Boyum yüksek o zaman kitap forması kadar.
İki ses konuşurdu. Biri, kurnaz, kararlı,
Derdi ki: "Bu Dünya bir çörek, tatlı mı tatlı;
Güçlüyüm (ve sınırsız olur o zaman zevkin!)
Sana o kadar büyük bir iştah vermek için."
Öbürü: "Gel! haydi! gel, düşlerde yolculuğa,
Mümkünün ötesine, bilinmeyen diyara!"
Ve şakırdı kumsalın haşin rüzgârı gibi,
Uğuldayan hayalet, kimsenin bilmediği,
Kulakları okşayan, sarsan aynı zamanda,
Cevap vermiştim sana: "Evet, hoş ses!" O anda
Oluşuverdi, yazık! bu benim yaram denen
Ve bir de kara yazgım. Dekoru ardındayken
Sınırsız varoluşun, uçurumun dibinde,
Açık seçik görürüm o garip dünyaları,
Bendeniz önseziyle esriyip duran kurban,
Sürürüm yılanları, kunduramı ısıran.

İşte o andan beri, ki peygamberler gibi,
Yürekten seviyorum ben çölü ve denizi;
Bayramlarda ağlıyor, yaslarda gülüyorum,
Ve en acı şarapta nefis tat buluyorum;
Yaşanmış olay için yalan derim çok kere,
Düşerim çukurlara, bakıyorken göklere.
Bir ses avutur ve der : "Düşlerine sahip çık;
Delideki güzel düş, akıllıda yok artık!"

CXLIII
BEKLENMEDİK*

Harpagon bakarak can çekişen babasına,
Söylenir rengi uçmuş o dudaklar önünde:
"Bizim eski tahtamız yok tavan arasında,
Sanırım, yeterince?"

Célimène kuğurup der : "Ben iyi kalpliyim. Ve
Doğal olarak, Tanrı güzel yaratmış beni."
– Onun kalbi! Taş bir kalp, pişmiş sonsuz alevde,
İsli bir jambon gibi!

Kendini bir meşale sanıp tüten gazteci,
Boğduğu fakire der, karanlıklar içinde:
Onu sen nerde gördün, Güzel'e can vereni,
Kutsal kurtaran nerde?"

Herkesten daha iyi tanırım zevk ehlini,
Ki esner gece gündüz, içini çeker, ağlar,
Tekrarlar budalaca: "Olacağım erdemli,
Hem bir saate kadar!"

Saat, alçak sesle der : "Çok oldu bu pis şeytan!
Boşunadır uyarmam irin tutmuş bedeni.
İnsan kördür, sağır ve duvar gibi kırılgan
Böceğin kemirdiği!"

Derken, Biri görünür, herkesin reddettiği,
Alaycı ve mağrur, der: "Kudas'ım sırasında
Yaşadınız neşeyle belki Kara Âyin'i,
Müminler arasında?

Hepiniz bir tapınak kurdu bana kalbinde;
Gizlice öpmüştünüz cılkı çıkmış kıçımı!**
O kocaman ve çirkin, muzaffer gülüşüyle
Tanıyınız Şeytan'ı!

Şaşırtan riyakârlar, marifet sayın bari,
Ustayla alay edip onu dolandırmayı,
Ödülü hak sayarak hem Cennet'e gitmeyi,
Hem de zengin olmayı?

Kurbanını pusuda beklemekten sıkılan
Avcıya emeğini öder her av hayvanı.
Sizi götüreceğim o kitle arasından,
Kara kıvanç dostları,

Kaya, taş ve toprağın kitlesi arasından,
Yığınlar arasından, içi size ait kül,
Benden büyük saraya, oluşmuş tek kayadan,
Yumuşak taştan değil;

Zira o evrensel bir Günahla oldu, bilin,
İçinde benim acım, şanım ve gururum var!"
- O sırada, bir Melek yukarısında evrenin,
Zafer borusu çalar,

Kalp der: "Senin kamçına, şükredip duruyorum,
Tanrım! verdiğin acı, kutlu olsun, ey Peder,
Boş bir oyuncak değil senin elinde ruhum,
Hep insafını bekler."

Yükselir öylesine hoş bir borazan sesi,
Kutsal bağ bozumunun tören akşamlarından,
Süzülür içlerine, kendinden geçer gibi
Övgülerle şakıyan.

CXLIV
BEDEL

İnsan bedelini ödesin diye
Engin ve zengin iki toprak var,
Sürmeye, işlemeye gerek duyar
Onu aklın demir pulluğu ile,

Ve küçücük birkaç gül büyütsün,
Birkaç tane başak devşirsin diye,
Kırçıl alnının tuzlu gözyaşları ile
Sulaması gerekir onu her gün.

Biri Aşk, öbürü Sanat: iki toprak.
- Aklanma kararı için yargıçtan
O müthiş gün geldiği zaman
Mutlak adaletten oluşacak,

Ambarları göstermek gerekir ona
Ürünlerle ve çiçeklerle dolu,
Her birinin rengi ve şekli ki bu,
Dayanmalı Meleklerin oy'una.

CXLV
MALABAR'LI BİR KADINA

Ayakların ellerin kadar ince, ve kalçan
Çatlatır en hoş beyaz kadını kıskançlıktan;
Dalgın sanatçı için tatlıdır gövden senin;
Teninden de siyahtır o kadife gözlerin,
Tanrı yaratmış mavi, sıcacık ülkelerde,
Görevin efendinin çubuğunu yakmak ve
Şişelere soğuk su ile koku akıtmak,
Pis sivrisinekleri yataktan uzak tutmak,
Ve sabah, çınarlara şarkı söylettiği an,
Ananaslar ve muzlar satın almak pazardan.
Yalınayak gezersin dilediğin her yerde,
Yaşarsın alçak sesle o eski ezgilerde;
Lal rengi mantosuyla akşam indiği sıra,
Kendini bırakırsın usulcacık hasıra,
Dalgalanan düşlerin sinekkuşuyla dolu,
Her zaman, senin gibi, çiçekli, iyi huylu.

Bahtiyar çocuk, niçin, özlersin Fransa'yı,
Kalabalık ülkeyi, acının hep yıktığı,
Terk edip hayatını bir tayfa kollarına,
Ve hoşça kal diyerek küçük maymunlarına,
Yarı giyinik ince muslinlerinle sen,
Karların, dolulaların altında titriyorken,
Ağlarsın elbet eski, avare günlerine,
Şayet, sert bir korse, dar gelirse bedenine,
Mecbursan aş bulmaya içinde kirimizin,
Kokusunu satmaya garip letafetinin,
Dalgın göz seyrederken pis sisimiz içinde,
O dağınık düşleri hindistancevizinde!

CXLVI
BRÜKSEL'DEKİ MONNAIE TİYATROSU'NDA AMINA BOSCHETTI'NIN İLK DENEYİMİ ÜZERİNE

Amina hoplar, - kaçar, - sonra uçar, gülümser,
Le Welche: "Bütün bunlar, bana göre, Hintçe" der;
"Orman perilerini hiç bilmem, tanımam da,
Zerzevat Dağı orman perilerinden başka."

İncecik ayağı ve gülen gözleri ile
Amina döker dalga halinde düşünü; ve
Le Welche der: "Kaçın, bizlerden uzak durun!
Böyle hafif bir tavrı vallahi yok karımın."

Leyleğe gülmeyi ve baykuşa şen olmayı,
Ve file dans etmeyi öğretmek isteyen, siz,
Muzaffer dizli peri, elbette bilmezsiniz,

Zarafet üzerine coşup Le Welche der: "Hurra!"
Tatlı Bakkhos doldursa da en iyi şarabı,
Gudubet cevap verir : "En çok sevdiğim bira!"

CXLVII
BAY EUGÈNE FROMENTIN'E
DOSTLUKTAN SÖZ EDEN
BİR SIRNAŞIK ÜZERİNE

Dedi bana, çok param var,
Pek korkarmış koleradan;
- Parasını çok kıt harcar,
Zevk duyarmış operadan;

- Çılgınca bağlı doğaya,
Bay Corot'yu tanıyormuş;
- Sahip değil arabaya,
Bu yüzden gün sayıyormuş;

- Tuğla ve mermer severmiş,
Siyahı, yaldızlı ahşabı;
- Fabrikasındaysa varmış
Ödüllü üç işçi başı;

Yalnız *Kuzey* üstüne var,
Yirmi bin hisse senedi;
- Bulmuş ama, çok az miktar,
Oppenord kenar süsleri;

- Batmış (bu olmuş Luzarches'da!)
Eski püskü içersine,
Ve Patriarches Çarşısı'nda
Hamle katmış hamlesine;

Yüz vermezmiş annesine,
Ve karısına; - inanmış
Ruhun ölümsüzlüğüne,
Niboyet okuyup kanmış!*

- Fiziksel aşk eğilimli,
Roma'dayken, cam sıkkın,
Bir kadın, o da veremli,
Kurbanı olmuş sevdanın.

Ve tam üç buçuk saatte,
Bu zevzek, Tournai'den geldi,
Anlattı hayatını ve
Beynim üzüntüyle doldu.

Acımı söze dökerdim,
Ve sonu gelmezdi asla;
Kine boyun eğip derdim:
"Uyusaydım, hiç olmazsa!"

Arzu edip de gitmeyi,
Cesaret gösteremeyen,
Düşte kazıktaymış gibi,
Sürtüyordum kıçımı ben.

Bastogne denir umacıya;
Kaçıyordu bir afetten.
Ya kaçarım Gaskonya'ya,
Ya da suya atlarım ben,

Çok korktuğu o Paris'e,
Gün gelir dönersek şayet,
Yine çıkarsa önüme
Bu Tournai'de doğmuş afet.

CXLVIII
UCCLE'DE BRÜKSEL YOLU ÜZERİNDE ŞEN ŞAKRAK BİR MEYHANE

Tat katmak için her şehvete,
Seversiniz iskeletleri
Ve o iğrenç alametleri,
(Benzeterek sade omlete!)

Yaşlı Firavun, ey Monselet!*
Hep sizi düşledim ben de,
Bu olmadık levha önünde:
Mezarlık gören, Kahvehane!

1868'de Eklenmiş Parçalar

CXLIX
BOŞLUK

Pascal'ın bir boşluğu vardı, onunla gezen.
Yazık! her şey uçurum, - eylem, arzu, düş ve söz!
Ve duyarım rüzgârın geçtiğini çoğu kez
Korku ile ayağa dikilmiş tüylerimden.

Orda, burda, her yerde, derinlik, kumsal, kum ve
Sessizlik, korkunç uzay, hep meraka yol açan...
Çizer türlü biçimde ha bire karabasan
Bilge parmağı ile Tanrı gecelerime.

Dev bir çukurmuş gibi korkutur beni uyku,
Belirsiz bir dehşetle dolu meçhul bir yol bu;
Bütün pencerelerde sadece sonsuzluk var,

Ve ruhum ki her zaman dertli baş dönmesinden,
Hiçliğin o duyarsız tavrına haset duyar.
- Ah! keşke bu dünyaya gelmemiş olsaydım ben!

CL
KAPAK

Alev saçan iklimde veya beyaz güneşte,
Kara veya denizde, nerde olursa olsun,
İsa'nın hizmetkârı, Kythira yağcısı ve
Karanlık bir dilenci, şatafatlı bir Karun,

Küçücük beyni ağır veya hızlı çalışan
Şehirli, köylü, yerli, yersiz-yurtsuz olsa da,
Her yerde bir gizemin hışmına uğrar insan,
Ve ancak titrek gözle bakar hep yukarıya.

Yukarıda, gök! onu boğan lahtin duvarı,
Gülünç bir operanın ışık saçan tavanı,
Kanlı toprağa basar orada her oyuncu;

Dinsizin dehşeti ve umudu münzevinin;
Gök! kapkara kapağı koca bir tencerenin
İçersine bütün bir insanlığın konduğu.

CLI
GECE YARISINI SINAMAK

Saat, gece yarısını
Çaldı mı hep alay eder
Ve bize hatırlayın, der,
Nasıl geçirdiniz günü:
- Bir kader günü, bugün,
Ayın on üçü ve cuma,
Her şeyi bilmiş olsak da
Sürdük izini dinsizin.

İsa'nın, o Kusursuzun
Bizdik en çok küfredeni!
Tıpkı bir asalak gibi
Yanında koca Kârun'un,
Şeytanın önde gideni,
Sızmak için bu yabana,
Saldırdık bizi sayana,
Övdük tiksinti vereni:

Üzdük, bir cellat olarak
Haksız yere horlananı;
Sevdik biz Aptal olanı,
Boğa alınlı bularak;
Sarıldık sersem Madde'ye,
Bizim işimiz sofuluk
Kokuşmuşluğun o soluk
Işığı kutsansın diye.

Ardından, biz, boğmak için
Bir hazda baş dönmesini,
Mağrur Lyre rahibi gibi,
Sarhoşluğunu faninin
Bir şan sayıp göstermeyi,
Toktuk yedik, içtik her an!..
- Medet umup karanlıktan,
Söndürelim şu lambayı!

CLII
UYARICI

Adına layık olan her insan
Kalbinde bir sarı Yılan taşır,
Sanki taht üzerinde oturan,
Derse ki: "İsterim!" cevap: "Hayır!"

Dalsın sabit gözlerine gözlerin
Dişi Satyr'lerin ve Nyks'lerin,
Diş der: "Düşün, bu senin görevin!"

Çocuk yap, fidan dik, kol kanat ger,
Dize parlat, mermere şekil ver,
Diş der: "Bu akşam ölmeyecek misin?"

Düşü, umudu ne olursa olsun,
Gönlünce bir an yaşamaz insan
Uyarısıyla karşılaşmadan
Bu dayanılması güç Yılanın.

CLIII
İSYANCI

Gökten öfkeyle iner bir Melek kartal gibi,
İmansızın dolayıp eline saçlarını,
Ardından sarsarak der: "Unutma kaideyi!"
(İyilik Meleği'nim senin) İsterim bunu!

Bil ki sevmek gerekir, asla surat asmadan,
Yaramazı, şaşkını, çarpığı, zavallıyı,
Yayman için İsa'ya, ordan geçtiği zaman,
Merhametle dokunmuş kıvançlı bir halıyı.

Aşk da böyledir işte! Kalbim usanç duymadan,
Alev al esriyerek ve Tanrı aşkına yan;
Cazibesi bitmeyen tek gerçek şehvet budur!"

Ve Melek, günahkârı döver, sevdiği kadar,
Dev yumrukları ile acıya acı katar;
Lanetlinin yanıtıysa "İstemiyorum!"dur.

CLIV
İKAROS'UN SİTEMLERİ

Fahişelerin dostu her zaman
Mutludur, karnı tok ve uyanık;
Bana gelince, kollarım kırık
Bulutları kucaklamaktan.

Şükürler olsun, göğün ucunda
Parlayan yıldızlar var, benzersiz,
Görmez hiçbir şey, gözlerim fersiz,
Güneşlerin anısı dışında.

Boşuna yardım et dedim uzaya
Bulmak için ortayı ve sonu;
Duyup kanadımın kırıldığını
Hangi ateşten gözün altında;

Ve güzelin aşkıyla yanarak,
Ulaşamam ben yüce bir şana
Adımı vererek bir uçuruma
İleride mezarım olacak.

CLV
BİR PUTPERESTİN YAKARIŞI

Ah! kısma alevini;
Pas tutan kalbim ısınsın!
Diva! supplicem exaudî!
Şehvet, işkencesidir ruhun!

Havaya sinen Tanrıça,
Yerin altındaki alev!
Tunç bir şarkıyı sana
Adayan gamlı ruhu sev.

Şehvet, kraliçem ol, sen!
Siren'in ten ve kadifeden
Oluşmuş maskesini al,

Veya ağır uykunu sal
Gizemli şaraba ilave et,
Şehvet, ey esnek hayalet!

CLVI
BURADAN ÇOK UZAKTA

İşte şuracıkta o kutsal hane,
İçinde o sürmeli kız, şahane,
Sessiz ve sakin, her dem aşna fişne,

Bir eliyle sallar yelpazesini,
Dirsek yastıkta, yeller memesini,
Dinler havuzların içli sesini:

Dorothée'nin o malum odası bu.
- Çok uzaklarda söyler meltem ve su
Onların şarkısını hıçkırarak
Bu arsızın gelsin diye uykusu.

Büyük özenle, tepeden tırnağa,
Nazik derisi ovuşturulmuş, bak,
Yatırılmış aselbente ve yağa.
Çiçek keyif saçar köşe bucağa.

CLVII
HÜZÜNLÜ BİR MADRİGAL

I

Sen akıllıysan ne önemi var?
Güzel ol! hüzne dal! Bir gözden akan
Her damla yaş yüzü çekici kılar,
Irmağın doğaya katkısı kadar,
Fırtınadır çiçeklere taze kan.

Seni seviyorum en çok da neşe
Kırışık alnından uçtuğu zaman,
Yüreciğin bir korkuya düşünce;
Geçmişin pis bulutu yaşanan güne
Senin bugününe yayıldığı an.

Seni seviyorum iri gözünden
Akınca kan gibi sıcak gözyaşı;
Elimle beşiğini sallasam da ben,
Yüreğin giderek daralır, çöken
Bir insana benzer hırıldayışı.

İşte soluyorum, tanrısal hazzı!
Derin ve pek tatlı ilahi sen!
Göğsünün bütün hıçkırışları,
Sanıyorum kalbinin ışıltıları
İncilerdir gözlerinden dökülen!

II

Biliyorum kalbindir, dolup taşan,
Köksüz kalmış o eski sevdalarla,
Demir ocağı gibi, alev saçan,
Ve lanetlilerin boş gururundan
Saklıyorsun az da olsa bağrında;

Ne var ki, sevgilim, yansıtmadıkça
Böylesi bir Cehennem'i düşlerin,
Ve onun bitmeyen kâbusunu da,
Kılıç ile zehri tutup aklında,
Sevdalısı barutun ve demirin,

Ve kapıyı ancak korkuyla açan,
Açıklayan her yerde bir yıkımı,
Saat çaldığında kaskatı kalan,
Duyumsamış olmadıkça sen her an
Pis bir tiksintinin kuşatışını,

Diyemezsin bana, tutsak kraliçe
Sadece bir korkuyla seven beni,
Berbat gecenin dehşeti içinde
Çığlık çığlığa, diyemezsin işte:
"Kendime denk tuttum, ey Kral seni!'

CLVIII
ONURU KIRILAN AY

Ey atalarımızın gizlice tapındığı,
O mavi tepelerden, ışıl ışıl bir saray
İçinde, yıldızların hazla izlediği ay,
Yaşlı Cynthia'm benim, inimizin lambası,

Görüyor musun, rahat döşeğinde âşığın,
Uyurken ağzındaki körpe minelerini?
Başı düşmüş şairi, yazarken şiirini?
Çiftleşen engereği kuru otlar içinde?

Sarı kukuletanla, gizleyerek kendini,
Yine gidecek misin, akşamdan sabaha dek,
Köhne Endymion'la sevişmeye coşkuyla?

"- Anneni görüyorum, yoksul çağın çocuğu,
Eğiyor zor bir ömrü, bak aynasına doğru,
Seni emziren göğsü kaplayarak alçıyla!"

CLIX
İÇE KAPANIŞ

Ey Acı'm, sakin ol, ve artık rahat dur.
Akşam olsun diyordun; bak, oldu işte:
Kimine gam getirip kimine huzur,
Kent bürünüyor karanlık bir örtüye.

Bu iğrenç ölümlüler kalabalığı,
Haz adlı zalim celladın kırbacıyla,
Dererken köle bayramında azabı,
Acı'm uzak dur onlardan ve gel bana,

Göğün balkonlarından bak ölü
Yıllar Günü geçmiş giysileriyle sarkıyorlar;
Keder yükseliyor gülerek sulardan;

Ölen Güneş uyukluyor bir kemerde,
Ve, bir kefen gibi Doğu'ya uzanan,
Sevgilim, yürüyen tatlı Gece'yi dinle.

CLX
HÜKÜM GİYMİŞ BİR KİTAP İÇİN YAZIT

Dertsiz okuyucu, çoban kadar rahat,
Az'la yetinen, açık yürekli insan,
İçkiye düşkün ve hüzün kokan,
Bu kederli kitabı fırlat, at.

Kendi söz sanatını kapmadınsa
Şeytan'dan, o kurnaz ihtiyardan,
At! bir şey anlayamazsın ondan,
Ya da inanırsın isterik olduğuma.

Ama, büyüye kaptırmadan kendini,
Gözün varsa uçuruma dalmayı bilen,
Oku beni, öğrenmek için sevmeyi beni,

Her şeye meraklı Ruh, acı çeken,
Ve gideceksin arayarak cennetini,
Acı bana!... Yoksa, lanetlerim seni!

Baudelaire'in Notları

[XXXIX]
O ŞUH KADINA

* Yargıçlar son iki dörtlükte hem hunhar hem müstehcen bir anlam keşfettiklerini düşündüler. Oysa Derleme'nin ağırbaşlılığı bu tür şakalara müsaade etmiyordu. Ancak iç sıkıntısı ya da melankoliyi kasteden *zehir*, ceza âlimlerine fazlaca basit bir fikir olarak göründü.

** Umarım frengili tefsirleri vicdanlarını hiç terk etmez!
(Editörün notu.)

[LIII]
FRANCISCÆ MEÆ LAUDES

* Bana göründüğü gibi okuyucuya da, Latinlerin son çöküş döneminin dili –ruhani yaşam için çoktan dönüşmüş ve ona hazır gürbüz bir insanın son nefesi– tutkuyu modern şiir dünyasının anladığı ve hissettiği haliyle ifade etmek için özellikle elverişli görünmüyor mu? Kaba ve katıksız yüzeysel şairler olan Catullus ve arkadaşlarının yalnızca nefis hazları kutbunu bildiği bu mıknatısın diğer kutbu gizemliliktir. Bana öyle geliyor ki dil bilgisi yanlışları ve kurala aykırı sözcükler, bu harikulade dilde, kendini gözetmez ve

kurallara aldırmayan bir tutkunun zorlama özensizliklerine işaret ediyor. Sözcükler, yeni bir tercih içinde ele alındıklarında, Roma güzelliği karşısında diz çökmüş Kuzeyli barbarın şirin beceriksizliğini ortaya çıkarıyor. Cinas sanatının kendisi, bu malumatfuruş teklemeleri geçtiğinde, çocukluğun yabanıl ve tuhaf zarafetini sergilemiş olmaz mı?

İSYAN

* Bu başlık altında toplanan parçalardan en ayırt edici olanı, Paris'in başlıca edebi derlemelerinden birinde yayımlanmış, en azından entelektüel çevre tarafından, yalnızca gerçekten olduğu şey olarak ele alınmıştı: bilgisizlik ve hiddetin düşünüş biçimlerine nazire. *Kötülük Çiçekleri*'nin acı verici programına sadık yazarı, tam bir komedyen gibi aklını, tüm kokuşmuşluklara olduğu gibi tüm safsatalara göre de biçimlendirmek durumunda kaldı. Bu temiz yürekli bildiri, kuşkusuz, açık sözlü eleştirmenlerin onu ayaktakımından ilahiyatçılar arasında saymasına ve Kurtarıcımız İsa, ebedi ve gönüllü Kurban için bir fatih, eşitlikçi ve mahvedici bir Attila rolünün özlemini çekmiş olmakla suçlamasına engel olmayacaktır. Bazıları riyakârın Tanrı'ya alışılmış şükredişi içinde gökyüzüne el açacaktır: "Şükürler olsun sana Tanrım, bu iğrenç şaire benzememe izin vermediğin için!"

[*CXXVI*]
KÜÇÜK KOCAKARILAR

* Torba ya da küçük el çantası; eski Moda gravürlerinin de gösterdiği gibi, üzerinde genellikle çiçekli, harfli hoş işlemeler olurdu.

[*CXXXIII*]
ROMANTİK GÜNBATIMI

* *Genus irritabile vatum* ifadesi, Klasikler, Romantikler, Gerçekçiler, Ufuisçiler, vs. arasındaki tartışmadan yüzyıllar öncesine dayanır. Bay Charles Baudelaire'in, "Karşı konulmaz Gece" ifadesiyle, edebiyatın güncel durumunu betimlemek istediği ve *muzip kurbağalar* ile *soğuk salyangozların*, kendi ekolüne mensup olmayan yazarlara işaret ettiği açıktır.

[*CXXXVIII*]
CANAVAR

* Şiir, kuşkusuz, bu kadının *kervanlarının* bazı özelliklerine bir gönderme. Belki de gerçekten bir volkanın üzerinde kankan dansı yapmıştı. *(Editörün notu.)*

Öyle olsaydı, Bay Prévost Paradol, bir volkan üzerinde kankan dansı yapmış olduğuna dikkat çekerdi. *(Editörün notu.)*

** *Messe noire* (*Kara Ayin)* esnasındaydı. Bu şairler nasıl da inanıyorlar hurafelere!

[*CXXXIX*]
BAY HONORÉ DAUMIER'NİN ÇİZDİĞİ PORTRE İÇİN DİZELER

* Bu dörtlükler, Bay Daumier'nin, Bay Pascal'ın dikkate değer kabartmasına istinaden yapmış olduğu ve Bay Champfleury'nin, alışılagelmiş tutkulu sağduyusuyla, karikatüriste hakkını teslim ettiği *Histoire de la caricature* [Karikatür Tarihi] adlı eserinin ikinci cildinde yayımlanmış olan portresi için yazıldı. (*Editörün notu.*)

[*CXL*]
LOLA DE VALENCE

* "Bu dizeler, genç İspanyol balerin Bayan Lola'nın Bay Édouard Manet tarafından yapılmış ve ressamın diğer tüm tabloları gibi gerginliğe yol açmış portresini yazıya geçirmek amacıyla oluşturuldu. – Bay Charles Baudelaire'in ilham perisi öylesine şüphe uyandırıcı ki, *pembe ve siyah mücevher*den müstehcen bir sahne çekip çıkarmak isteyen küçük kahvehane eleştirmenleri peyda oldu. Biz, şairin yalnızca, hem hüzün verici hem de şen şakrak karaktere sahip bir güzelliğin *pembe* ve *siyah* birlikteliğini düşündürdüğünü söylemek istediği kanısındayız. *(Editörün notu.)*"

[*CXLIII*]
BEKLENMEDİK

* "*Kötülük Çiçekleri*'nin yazarı burada yüzünü Ebedi Hayat'a döner.

Böyle bitmesi gerekiyordu.

İnancını yeni değiştiren herkes gibi, oldukça sert ve bağnaz bir tutum sergilediğini gözlemliyoruz. *(Editörün notu.)*"

** "*Ayin* ve *kıç* için bkz. Michelet'nin *La Sorcière* (Cadı), Charles Louandre'ın *La Monographie du Diable* (Şeytanın Monografisi), Éliphas Lévi'nin *Le Rituel de la haute Magie* (Yüksek Büyü Ritüeli) eserleri ve genel olarak büyücülüğü, demonolojiyi ve şeytan ayinlerini işleyen tüm yazarlar. *(Editörün notu.)*"

[*CXLVII*]
BAY EUGÈNE FROMENTIN'E DOSTLUKTAN SÖZ EDEN BİR YILIŞIK ÜZERİNE

* Bay Niboyet'nin burada ne işi olduğunu bilmiyoruz; ancak Bay Baudelaire kafiyenin esiri olmadığından, *yılışığın*, sanki yüreği buna yetermişçesine, Bay Niboyet'nin eserlerini okumuş olmakla övündüğünü varsaymak durumundayız. *(Editörün notu.)*

[*CXLVIII*]
ŞEN ŞAKRAK BİR MEYHANE

* "Muziplik oldukça açık: Bay Monselet'nin pembeyi ve eğlenceyi delilik derecesinde sevdiği herkesçe bilinir."

Bay Monselet bir gün, Bay Baudelaire'e serzenişte bulunuyordu, kuşların karnını deştiği bir asılmış üzerine şu tiksindirici dizeleri yazmış olduğu için:

Barsaklar sarkıyordu uylukların üstüne.

"Fakat öfkelenen şair şöyle dedi: Başka türlü yapamazdım. Konu bunu gerektiriyordu. Neyi tercih ederdiniz bu imgenin yerine?

- Bir gülü!" diye yanıtladı Bay Monselet.

Bununla birlikte, kaçınılmaz melankolinin, bazı kereler bu yanıltıcı anakreontik parlaklığı delip geçmemiş olduğunu düşünmemek gerekir. Yakın bir zamanda, şairin, bir dilenci kadını geri çevirdiğine üzülerek onu aramaya koyulduğunu ve bulamayınca, pek üzüntülü bir şekilde yatağına girdiğini anlattığı küçük bir hikâyesine tanık olduk. Bu parça, karnı açken dahi hakikaten hassas olan bir adama ait.

Bay Monselet'nin kendini lirik mizacına daha sıklıkla teslim etmemesinden, birazcık yapay da olsa, keyfinin buna sıklıkla engel olmasından üzüntü duyuyoruz. *(Editörün notu.)*

BARIŞ ÇUBUĞU

(A. Necdet tarafından çeviriye alınmayan kısımdaki bu şiirle ilgili bu son not aktarılmamıştır.) (y.h.n.)

Baudelaire'in Önsöz Tasarıları

I
ÖNSÖZ

Fransa bir bayağılık evresinden geçiyor. Paris, evrensel ahmaklığın ışıldadığı merkez. Molière ve Béranger'ye karşın, Fransa'nın *gelişme* yolunda böylesine hızla ilerleyeceği asla akla getirilemezdi. – Sanat sorunları, *terrae incognitae.**

Büyük adam bir ahmak.

Kitabım iyiliğe yol açabilirdi. Bundan üzüntü duymuyorum. Kötülüğe de yol açabilirdi. Bu bana neşe vermiyor.

Şiirin amacı. Bu kitap kadınlarım, kızlarım ya da kız kardeşlerim için yaratılmadı.

Anlattığım bütün suçlar bana mal edildi.

Kin ve küçümseme eğlencesi. İçli şiirler yazan şairler ayaktakımı. *Et verbum caro factum est.*** *Ancak* şair hiçbir taraftan değildir. Aksi takdirde, basit bir ölümlü olurdu.

Şeytan. İlk günah. İyi insan. İsteseydiniz, Zorba'nın gözdesi olurdunuz; Tanrı'yı sevmek, ona inanmaktan daha zordur. Bunun tersine, bu yüzyılın insanları için şey-

* Bilinmedik topraklar. (ç.n.)
** Ve söz, ete kemiğe büründü. (ç.n.)

tana inanmak onu sevmekten daha zor. Herkes onu hissediyor ve kimse ona inanmıyor. Şeytan'ın yüce kurnazlığı.

Tercih ettiğim bu ruh. Dekor. – Böylece yenilik. – Epigraf. – D'Aurevilly. – Rönesans. – Gérard de Nerval. – Hepimiz asılmışız ya da asılacak özellikteyiz.

Gazeteci bayları memnun etmek adına birkaç süprüntü lakırdı sarf ettim. İyilikten anlamadılar.

II
ÇİÇEKLER'İN ÖNSÖZÜ

Bu kitap kadınlarım, kızlarım, kız kardeşlerim için yazılmadı; komşumun kadınları, kızları, kız kardeşleri için de. O işi, iyi davranışları güzel dil ile karıştırmaya hevesli kimselere bırakıyorum.

Güzel üslubun tutkulu âşığının, kalabalıkların hiddetine maruz kaldığını bilirim; ancak hiçbir "Elalem ne der!" kaygısı, hiçbir sahte edep, hiçbir ortaklaşma, hiçbir onay beni ne bu yüzyılın benzeri olmayan taşra ağzını konuşmaya, ne de mürekkebi erdemle karıştırmaya zorlayamayacak.

Tanınmış şairler uzun süredir şiir alanının en taze yörelerini kendi aralarında paylaşmışlardı. *Kötülük* içinden *güzelliği* çekip çıkarma işi daha zor olan iş olarak bana keyifli ve bir o kadar da hoş göründü. Özünde yararsız ve mutlak biçimde masum bu kitap, yalnızca keyiflenmek ve engeller karşısındaki tutkulu iştahımı hayata geçirmek adına oluşturulmuştur.

Bazıları bana bu şiirlerin kötülüğe yol açabileceğini söylediler; bu bana neşe vermedi. İyi ruhlu diğerleri ise, iyiliğe yol açabileceğini belirttiler ve bundan üzüntü duymadım. Birilerinin kaygısı ve diğerlerinin umudu beni aynı derecede hayrete düşürüp, bu yüzyılın, edebiyatla

ilişkili tüm klasik kavramları unuttuğunu bana bir kez daha kanıtlamaktan başka bir işe yaramadı.

Üne kavuşmuş birkaç ukalânın, insanın doğal budalalığına verdiği desteğe karşın, memleketimizin *gelişme* yolunda böylesine bir ivmeyle yol alabileceğine kesinlikle inanmazdım. Bu dünya, ruhani insana aldırmadan bir tutkunun vahşetini sahneleyen bir bayağılık yoğunluğuna erdi. Ancak zehrin kendisinin zarar veremeyeceği üstün zırhlar vardır.

İlk elde, birçok eleştiriye yanıt verme ve aynı zamanda, modern ışığın bütünüyle kararttığı birkaç basit soruya açıklık getirme niyetindeydim. Şiir nedir? Şiirin amacı nedir? İyi ile Güzel arasındaki ayrımdan; Kötülüğün içindeki Güzellikten; ritmin ve kafiyenin, insanda barınan sonsuz tek düzenlilik, bakışım ve sürpriz ihtiyaçlarına karşılık verdiğinden; üslubun konuya uyarlanmasından; esinin boşunalığı ve tehlikesinden, vs., vs. bahsedecektim; ama bu sabah, birkaç gazete sayfası okuma gafletinde bulundum; ansızın, yirmi barlık basınç ağırlığında bir uyuşukluk çöktü üzerime ve falanca kimseye falanca şeyi açıklamanın pek korkunç beyhudeliği karşısında durakladım. Bunu bilenler durumumu tahmin ederler; anlayamayan ya da anlamak istemeyenler için ise, sayfaları nafile açıklamalarla doldurmuş olurum.

C.B.

III
NOTLAR

Nasıl olur da sanatçı, bir dizi kararlı uğraş sonucunda oransal bir özgünlüğe yükselir;

Nasıl olur da şiir müziğe, kökleri hiçbir klasik teorinin işaret etmediği kadar eskiden insan ruhuna işlemiş bir prozodi yoluyla etki eder;

Fransız şiiri nasıl olur da Latin ve İngiliz dilleri gibi gizemli ve değeri bilinmemiş bir prozodiye sahip;

Neden, her bir kelimenin ne kadar kafiye taşıdığını tam olarak bilmeyen her şair, herhangi bir fikri ifade etmekten acizdir;

Şiir tümcesi yatay çizgiyi, yükselen düz çizgiyi, alçalan düz çizgiyi nasıl taklit edebilir (ve bu anlamda, müzik sanatına ve matematik bilimine temas eder); göğe, nefesi kesilmeden nasıl dimdik ulaşabilir ya da tüm ağırlıkların ivmesiyle, düşey olarak cehenneme inebilir; bir spirali takip edebilir, bir parabolü ya da üst üste binmiş bir açı dizisinden oluşmuş zikzağı nasıl betimleyebilir;

Şiir, tüm tatlılık ve acılık, salt mutluluk ve dehşet duyumlarını, benzer ya da birbirine karşıt şu adı bu sıfatla eşleştirme üzerinden dile getirme imkânı ile resim, mutfak ve kozmetik sanatları ile nasıl ilintilenir;

Nasıl olur da, benim ilkelerime yaslanarak ve kendisine yirmi derste öğretmeyi üstlendiğim bilim sayesinde her bir kişi, diğerlerinden daha fazla mırıldanılmayacak bir trajedi yazmaya ya da uzunluğu, bilinen tüm epik şiirler kadar sıkıcı olmaya yetecek şiir dizelerini art arda sıralamaya mezun hale gelebilir.

Bu ilahi duyarsızlığa yükselmek zor iş! Zira ben de, tüm övgüye değer uğraşlara karşın, bazı yerlerde demokrasiye yönelik, yüze yapışmış allık gibi duran aşağılık pohpohlamaların ve hatta ele aldığım konunun kasvetini bağışlatmaya yönelik bazı süprüntü lakırdıların da ispatladığı gibi, çağcıllarıma hoş görünme arzusuna karşı koyamadım. Ancak gazeteci baylar bu türden okşamaların değerini bilmediklerini gösterdiklerinden, bunların izini bu yeni baskıda elimden geldiğince sildim.

Mükemmelliğini bir kez daha doğrulamak maksadıyla, yöntemimi bir dahaki sefer, bugüne değin hiç tatma-

mış olsam da adanmışlığın zevklerinin tadını çıkarmak ve askeri zafer sarhoşluğu ayinine uygulamak niyetindeyim.

İntihaller üzerine not. – Thomas Gray. Edgar Poe (2 kısım). Longfellow (2 kısım). Statius. Vergilius (*Andromakhe* parçasının tümü). Eshilos. Victor Hugo.

IV
KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ İÇİN ÖNSÖZ TASARISI

(Belki eski notlarla kaynaştırılabilir)

Eğer anlaşılmamak ya da pek az anlaşılmış olmakta bir zafer varsa, böbürlenmeksizin söyleyebilirim ki, o zaferi bu küçük kitapla tek seferde kazandım ve hak ettim. Dehşet içinde geri çeviren birçok farklı yayıncıya defaaten sunulmuş, 1857'de çok tuhaf bir yanlış anlaşılma sonucu kovuşturmaya uğramış ve budanmış, sessizlikle geçen birkaç yıl boyunca tazelenmiş, genişlemiş ve sağlamlaştırılmış, aldırmazlığım sayesinde tekrar ortalıktan kaybolmuş, *Muse des derniers jours** ile ahenk içinde tınlamayan, yeni birtakım şiddetli dokunuşlarla tekrar canlanan bu ürün, bugün üçüncü kez, budalalık güneşinin karşısına çıkmaya cüret ediyor.

Bu benim kabahatim değil; halkın tiksintisine meydan okuyacak kadar güçlü olduğuna inanan bir yayıncının kabahati. Dostlarımdan biri, büyük bir şair, başından beri beni "Bu kitap hayatınızda hep bir leke olarak kalacak" diye uyarıyordu. Gerçekten de, başıma gelen tüm talihsizlikler şu ana dek onu haklı çıkardı. Ama ben, garez

* "Son Günlerin Esin Perisi": Chateaubriand'ın *Atala ya da Çölde İki Vahşinin Aşkı* adlı, romantizmle örülü uzun hikâyesine gönderme. (y.h.n.)

duyulmaktan zevk çıkaran ve önemsenmemekten gurur duyan şu üstün karakterlerden birine sahibim. Budalalık karşısında hissettiğim şeytanca tutkulu tat, kılıktan kılığa giren iftiralarda özel hazlar bulmamı sağlıyor. Kâğıt gibi pürüzsüz, su gibi yalın, kudas ayinindeki bir kadın gibi ibadete adanmış, bir kurban gibi zararsız olduğumdan, bir sefih, bir ayyaş, bir günahkâr ve bir katil gibi görünmek beni gücendirmezdi.

Yayıncım, bu kitabı neden ve nasıl oluşturduğumu, amacımın ve araçlarımın, niyetimin ve yöntemimin neler olduğunu açıklamamın, kendisine olduğu gibi bana da fayda sağlayacağını iddia ediyor. Böylesine bir eleştiri işinin, esaslı retorik tutkunu zihinleri eğlendirme ihtimali olabilirdi kuşkusuz. Bu kişiler için, daha sonra belki bu açıklamayı yazar, on on beş nüsha da bastırtırım. Ancak, daha esastan bakarsak, madem birileri biliyor ve tahmin ediyor, diğerleri ise hiçbir zaman anlamayacak, bunun, hem o birileri hem de diğerleri için bütünüyle fuzuli bir çalışma olacağı açık değil mi? Bir sanat nesnesinin barındırdığı anlayış konusunda halka telkinde bulunarak gülünç duruma düşmekten fazlasıyla korkarım ve tüm Fransızları bir kararname vasıtasıyla tek hamlede zengin ve erdemli kılmayı arzulayan şu ütopistlerle bu hususta aynı düzeye düşmekten çekinirim. Ve sonra, en iyi sebebim, en mutlak olanı şu ki bu beni sıkar ve hoşuma gitmez. Kalabalıkları, kostümcülerin ve sahne tasarımcılarının atölyesine, komedyenin prova odasına mı sürükleyelim? Bugün çılgına dönmüş, yarın ise tamamen kayıtsız kalacak olan halka, hünerlerin püf noktalarının işleyişini mi gösterelim? Ona, provalarda doğaçlanan düzeltmeleri ve değişiklikleri ve eserin alaşımında, içgüdü ile içtenliğin, düzenbazlıklar ve kaçınılmaz şarlatanlıkla ne derece iç içe geçmiş olduğunu mu açıklayalım? Ona tüm paçavraları, allıkları pudrala-

rı, makaraları, zincirleri, değiştirmeleri, boyaya bulanmış deneyimleri, kısacası sanat tapınağını oluşturan tüm dehşetleri ifşa mı edelim?

Ayrıca, bugünlerde canım böyle şeyler yapmak istemiyor. İspatlamak, şaşırtmak, eğlendirmek, ikna etmek arzusunda değilim. Sinirli, keyifsizim. Deliksiz bir uykuyu ve kesiksiz bir geceyi yürekten arzuluyorum. Şarabın ve afyonun delice şeheviliğinin savunucusu olarak, yeryüzünde olağanüstü ilaçbilimin bile bulup sunamayacağı, adı bilinmedik bir likörden başka bir şey çekmiyor canım; ne canlılığı, ne ölümü, ne heyecanı, ne de hiçliği barındıran bir likör. Hiçbir şey bilmemek, hiçbir şey öğretmemek, hiçbir şey istememek, hiçbir şey hissetmemek, uyumak ve tekrar uyumak; benim bugünkü tek dileğim işte bu. Rezilce ve tiksindirici, ancak içten bir dilek.

Bunun yanı sıra, daha üstte bir arzu bize kendimizle birazcık çelişmekten korkmamayı öğrettiğinden, tarafsız bir okuyucunun, bütünüyle toplum dışına itilmeyi hak etmediğimi ve kendimi bazı kişilere sevdirmeyi de başardığımdan, şu ya da bu matbu paçavra ne derse desin, kalbimin belki de "suratımın korkunç çirkinliği"ni taşımadığını anlayabilmesi adına, çok değer verdiğim kimselerden birkaçının sempati ifade eden tanıklıklarını bu tiksinti uyandıran kitabın sonunda bir araya getirdim.

Son olarak, eleştirmen bayların da pek sahip olmadığı az rastlanır açık yüreklilikle...

(Bu konudaki) bilgisizlik artan oranda büyüdüğünden...

Öykünmelerimi bizzat itiraf ediyorum...

Yorumlar ve Notlar
(Yves Florenne)

1
DAVA DOSYASI

Kötülük Çiçekleri "meselesi"nin kökleri İçişleri Bakanlığı'na iletilen bir rapora dayanır. Bakanlık hizmet birimlerince tebliğ edilen bu rapor, kitabı Cumhuriyet Savcılığı'na taşımayı öngören ve 7 Temmuz 1857'de uygulanan bir teklifle sonuçlanıyordu. Bakanlığın hazırladığı rapor ve mektup, ilk resmi örnek olmakla beraber, kendiliğinden bir gelişmenin ürünü değildir. Bunlardan önce gelen bir tür itham bulunuyordu: Gustave Bourdin'in, *Le Figaro*'nun 5 Temmuz tarihli baskısında yayımlanan makalesi: "...Bu kitap, aklın bütün divaneliklerine açık bir hastane (...) Otuz yaşını aşmış bir adamın bu tür canavarlıklar barındıran bir kitabı kamusal alana taşımış olmasını haklı kılacak hiçbir şey yoktur." *Figaro*'nun editörü, sunduğu bu hizmeti nihayetinde kovuşturma yoluyla gözden geçirilecek şiirleri tek tek ihbar etmeye kadar götürür.

Bu makale yayımlandığında, kitap on gündür satıştaydı ve bundan ne yargı etkilenmiş, ne de polis endişe duymuştu. Bu sebeple Bourdin kovuşturmanın, hükmün ve nihayetinde eserin tahribinin doğrudan sebebi olma-

nın zavallı onurunu yaşamış olmalıydı. Bununla birlikte, oynamış olduğu rol daha az belirleyici ama daha aşağılıkça olabilir: daha sonra anlaşıldı ki makalesini, skandalın kamusal boyuta taşınması için kanıt arayışındaki İçişleri Bakanı Billault'nun teşvikiyle yazmıştı.

Baudelaire 11 Temmuz tarihinde Leconte de Lisle'den, tehdidin gözle görülür bir hal aldığı haberini edindi ve Poulet-Malassis'ye, "tüm dosyayı saklamasını" tembih eden bir yazı yazdı. Ardından bir "Basın denetçisi", yayımcının Paris'teki deposuna gitti. 17 Temmuz'da, kitaba el konuldu. Baudelaire yine de dostlarına ve kimilerinin korumasına güvenebileceğine inanıyordu: örneğin elinden geleni yapan Bakan Fould ve hiçbir şey yapmayan Mérimée gibi. Şair, 27 Temmuz'da soruşturma yargıcı tarafından huzura çağırıldı.

"Soruşturmamın ve soruşturma yargıcı karşısındaki savunmamın özeti" adlı bir metin kaleme aldı; bu belge ne yazık ki bugün kayıp. Buna karşılık avukatı olarak seçtiği Chaix d'Est-Ange'a yazılmış notlar elimizde.

"AVUKATIM İÇİN NOTLAR VE BELGELER

Kitap, *bütünlüğü içinde* incelenmelidir; bu yapılırsa, müthiş bir ahlaki ders içerdiği görülecektir.

Bu nedenle yüz parçadan yalnızca on üçünü suç sayan bu istisnai bağışlayıcılıkla övünecek değilim. Bu hoşgörü benim için felaket. Kitabımın *mükemmel bütünlüğünü* düşünerek, sayın soruşturma yargıcına şunları söyledim:

Tek hatam evrensel zekâya güvenmek ve edebi ilkelerimi belirtmenin yanı sıra, böylesine mühim olan Ahlak konusuna da ışık tutacağım bir önsöz yazmamış olmaktır. (Sanat eserlerinde Ahlak konusu üzerine, *la Semaine*'de yayımlanan, Sn. Honoré de Balzac tarafından Sn. Hippolyte Castille'e yazılmış fevkalade mektuplara bakınız.)

Kitap, kitapçılarda uygulanan genel indirime oranla yüksek bir fiyattan satılıyor. Bu, hâlihazırda bir güvencedir. Demek oluyor ki kalabalıklara hitap etmiyorum.

İtham edilen iki şiir için zaman aşımı söz konusu: uzun süre önce yayımlanmış ve hakkında takip kararı olmayan "Lesbos" ile "Ermiş Pierre'in İnkârcılığı".

Ancak, birtakım hatalarımı kabul etmeye zorlanmam durumunda dahi, genel bir zaman aşımının varlığını iddia ediyorum. Kovuşturmaya uğramamış ve KÖTÜLÜĞÜN DEHŞETİNİ benimki kadar solumayan modern kitaplardan oluşan bir kütüphane kurabilirdim. Edebiyat, yaklaşık otuz yıldır, ceremesi ansızın bana çıkartılan bir özgürlüğe sahip. Bu adil mi?

Birden fazla ahlak mevcuttur; örneğin herkesin biat etmesi gereken pozitif ve pratik ahlak.

Ancak bir de sanatların ahlakı vardır ki bambaşkadır ve yaşamın başlangıcından bu yana, sanatlar bunu ispatladılar.

Bunun yanı sıra *Hürriyet*'in de birçok çeşidi vardır; Deha'nın Hürriyet'i var, bir de ziyankârların sığ hürriyeti.

Bay Charles Baudelaire, Béranger tarafından verilen özel izinleri (İzinli Tüm Eserler) mazeret gösterme hakkına sahip olamaz mıydı? Suçu Ch. Baudelaire'e yüklenen böylesine bir konu Béranger tarafından gündeme getirilmişti. Hangisini tercih ederdiniz? Üzgün şairi mi yoksa şen ve arsız şairi mi? Acılı dehşeti mi yoksa şen şakraklığı mı? Kahrı mı yoksa hayâsızlığı mı?

(*Belki de bu savı ölçüsüzce kullanmak sağlıklı olmayacaktır.*)

Bir kitabın bütünlüğü içinde yargılanması gerektiğini tekrarlıyorum.

Kutsala sövmenin karşısına Gökyüzü'ne saplanan ağrıları, müstehcenliğin karşısına platonik çiçekleri koyardım.

Şiirin başlangıcından bu yana tüm şiir ciltleri bu yolla yazıldı. Ne var ki AKLIN KÖTÜLÜK İÇİNDE ÇALKANTI-

SI'nı temsil etme niyetindeki bir kitabı başka türlü yazmak mümkün değildi.

Le Moniteur'de kitabımla ilgili onur verici övgüleri okuyunca öfkelenen Sn. İçişleri Bakanı, bu talihsizliğin tekrarlanmaması adına tüm önlemleri aldı.

Sayın d'Aurevilly (bütünüyle Katolik ve otoriter, hakkında kuşku bulunmayan bir yazar), bağlı bulunduğu *Pays*'de, *Kötülük Çiçekleri* üzerine bir makale kaleme aldı; kendisine, yakınlarda verilen bir yönergenin Bay Charles Baudelaire hakkında konuşmayı yasakladığı söylenmişti.

Bununla birlikte, birkaç gün evvel sayın Soruşturma Yargıcına toplatma haberlerinin kitabımda övgüye değer bir şeyler bulan iyi niyetli kişileri ürkütebileceğinden duyduğum kaygıyı aktardım. Ve Sn. Yargıç (Charles Camusat Busserolles) beni şöyle yanıtladı: *Bayım, istinasız herkes, sizi TÜM gazetelerde savunma HAKKINA sahip.*

Revue française'in saygıdeğer idarecileri, yazarlar arasından en hikmet sahibi ve en ılımlı olanı Sayın Charles Asselineau'nun makalesini yayımlamaya cesaret edemediler. Bu baylar İçişleri Bakanlığı'na başvurdular (!) ve kendilerine, söz konusu makaleyi yayımlamaları halinde, tehlikeye maruz kalacakları bildirildi.

İşte, yetkinin istismarı ve savunmaya getirilen engeller!

Yeni Napolyon yönetimi, parlak savaş figürlerinden sonra edebiyat ve sanat camiasından da parlak figürler bulmaya çalışmalı.

Tek amacı hayalcilerin böylesine dingin düzeni içerisinde dahi komplocular yaratmak olan bu namus kumkuması, iffet düşkünü, ukalâ ahlak da neyin nesidir?

Söz konusu ahlak anlayışı şunu söylemeye dek gidebilirdi: BUNDAN BÖYLE YALNIZCA İNSANIN İYİ DOĞDUĞUNU VE TÜM İNSANLARIN MUTLU OLDUĞUNU GÖSTERMEYE YARAYAN AVUTUCU KİTAPLAR BASACAĞIZ. – Mide bulandıran ikiyüzlülük!

(Soruşturmamın özetine ve suçlanan kitaplarımın listesine bakınız.)"

Duruşma 20 Ağustos 1857'de Baudelaire'in de katılımıyla gerçekleşti. Poulet-Malassis orada değildi. Tutanak tutulmadı. Geriye yalnızca Barbey d'Aurevilly, Asselineau ve Champfleury'nin birden fazla noktada birbirinden ayrılan tanıklıkları kaldı. Bunun yanı sıra, işlem dosyalarının tümü Komün döneminde Adalet Sarayı'nda çıkan bir yangında yok oldu. Ancak, davanın en önemli kısımları hâlâ ulaşılabilir durumda; örneğin duruşmadan kalan iddianame, savunma ve hüküm. Dava, altıncı Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü. *Madame Bovary*'nin kovuşturulduğu, sonrasında kitabın ve yazarının beraat ettiği yer de burasıydı. Baudelaire, müdafileri arasında "bir kadının eksikliğini" hissetti. Flaubert'in ise, en büyük ağırlığı koyabilecek kadın yanı başındaydı: İmparatoriçe.

Cumhuriyet Başsavcı Vekili Pinard, oldukça kısa olan şu iddianameyi sundu:

"Kaygılı ve dengesiz bir mizaca sahip Baudelaire'e ve yazarın arkasına sığınan basımcılara müsamaha gösteriniz. Ancak en azından kitaptaki kimi parçaları mahkûm ederek bir uyarıda bulunmak zorunludur."

Gustave Chaix d'Est-Ange'ın savunması çok daha uzun, incelikli ve bilinçli olmasına karşın aynı ölçüde eksik ve etkileyici olmaktan uzaktı.

Bu metin dinlenmedi ve mahkeme, Cumhuriyet Başsavcı Vekili'nin talebine uydu ve elbette esasen kastettiği gibi tüm şiirler yerine, iddianamenin sonunda belirsiz biçimde talep edildiği şekliyle "kimi" parçaları mahkûm etti.

Özellikle, temel suçlama olan "dini ahlaka hakaretten" kovuşturulan şiirler "aklandı". Buna karşılık, kamu ahla-

kı ve adabına hakaret suçu yargıçlar nezdinde sübuta ermiş göründü. Karar, "suçlanan parçaların dolaysız olarak hayâyı aşağılayan edepsiz bir gerçekçilik yoluyla duyguları tahrik ettiğini" beyan ederek başlıyor ve "*Kötülük Çiçekleri* başlığını taşıyan eserin müstehcen ve ahlaka aykırı pasajlar ya da ifadeler içerdiğini" belirterek devam ediyordu.

Cumhuriyet Başsavcı Vekili'nin iddianamesinde hedeflediği on bir şiir arasından altısı mahkûm edildi ve Baudelaire 300 franklık para cezasına çarptırıldı.

Baudelaire'in tutumu, bu hükmü beklemiyor olmasının ötesinde, kararı çok can yakıcı bulduğunu gösterir: İlk tepkisi isyan ve infial oldu. Ve ilk hareketi, teslim olmak ya da yargıçlarını lanetlemekle yetinmek değil, yargıya meydan okumaktı. Sonrasında, kitabına verilen zararları onarmak ve onun için çok ağır olan para cezasında indirim sağlamak kaygısıyla rıza gösterdi. Ve "eksik olan kadın"ın himayesine sığınarak, İmparatoriçe'ye şu mektubu yazdı:

6 Kasım 1957

MADAM,

Benimkisi kadar önemsiz bir durum nedeniyle siz Majestelerinin vaktini işgale cesaret etmek için, bir şairin şaşılası kibrine sahip olmak gerekir. *Kötülük Çiçekleri* başlığı altında derlenmiş şiirlerimden dolayı mahkûm edilme talihsizliğine uğradım; kitabıma verdiğim adın ürkütücü açık sözlülüğü beni yeterince korumadı. Güzel ve kayda değer, her şeyin ötesinde açık bir eser yarattığıma inanıyordum; ne var ki yargı tarafından müphem bulundu ve kitabı yeniden kurma ve kimi şiirleri (yüz şiirden altısını) çıkarma cezasına çarptırıldım. Şunu söylemeliyim ki Yargı bana hayranlık verici bir nezaket gösterdi; öyle ki necip ve saf niyetlerimin kabul gördüğü bizzat mahkeme kararındaki ifadelerde dahi görülebilir. Ancak benim için hiç de makul olmayan azametteki para cezası, şairlerin efsanevi yoksulluğunun imkânlarını aşıyor ve ben, yüksek mevkilerdeki dostlarımdan gördüğüm onca ihtiramdan aldığım cesaretle ve İmparatoriçe'nin kalbini maddi ve manevi her türlü felakete merhametle açık tuttuğuna ikna olduğumdan, on günlük bir kararsızlık ve çekingenliğin ardından, Majestelerinin nazik lütuflarına sığınmayı ve durumumla ilgili olarak Sayın Adalet Bakanı nezdinde girişimde bulunmalarını rica etmeyi tasarladım.

Siz Majestelerinin adanmış ve itaatkâr hizmetkârı olmaktan onur duyduğum en derin saygı ve hürmetlerimin kabulü ricasıyla, bendeniz

CHARLES BAUDELAIRE
19, quai Voltaire.

İçişleri Bakanı'nın inatçı karşı koyuşuyla geciken karar, nihayetinde "pişmanlık sergileyen mahkûm" Baudelaire'in lehine düzeltildi ve para cezası büyük oranda düşürüldü: 300 franktan 50 franka. *Kötülük Çiçekleri*'ne üç yıl sonra Eğitim Bakanlığı tarafından aleniyetle tahsis edilen 500 franklık "edebi tazminat", resmi bir telafi yolu gibi kabul edilebilir.

YASAKLANMIŞ HAKLARIN İADESİ

Bununla birlikte *Kötülük Çiçekleri* ve yazarının davası kapanmamıştı. Son söz için, doksan iki yılın ardından, Yargıtay tarafından verilen hak teslimi kararını beklemek gerekiyordu.

Yine de bu törensel telafiyi elde etmek için tam olarak yirmi yıl beklemek gerekti. Tashih talebi 1929'da Louis Barthou tarafından sunuldu, ancak yürürlükteki mevzuat gereği bunun olanaksız olduğu anlaşıldı. Söz konusu talebe hukuki dayanak kazandıran yasa ancak 25 Eylül 1946'da, Edebiyatçılar Derneği'nin özel girişimi üzerine, Adalet Bakanı'nın emriyle uygulamaya giren, yazarlar ve edebi yapıtlar yararına yeni bir düzenleme yetkisi getiren yasa oldu. Bu derneğin yönetim kurulu, talebi derhal sunma kararı aldı. Dikkat çekici bir ayrıntı vardı: karar *bir oy eksiğiyle* oy birliğiyle alınmıştı – eksik oy elbette ki *İyilik Çiçekleri* ekolüne mensup bir yazardandı.

Talebin kabul edilebilirliğine bağımsızca hükmeden Yargıtay ceza dairesi, raportör Falco'nun sunumunu dinledikten sonra 31 Mayıs 1949'da karara vardı. Rapor şöyle sonuçlanıyordu:

Sonuç olarak, tarafınıza sunulan talebi kabul ederek 30 Ağustos 1857 tarihli kararı yok hükmünde saymanızı ve Ba-

udelaire'in, Poulet-Malassis'nin ve De Broise'ın hatıralarının, haklarında verilmiş olan bu hükümden azade kılınmasını arz ederim.

Bunu yaparak, aradan geçen zamanın gerçek çehresini ortaya koyduğu bir eser hakkında, yaşadıkları dönemin ruhu tarafından yanıltılmış bazı yargıçların içine düştüğü hatayı düzeltmiş olacak; onları lânetlemek için yirmi dört saat dahi beklememiş ve duruşmanın hemen öncesinde "Yargıçlarımı gördüm, tiksindirici bir şekilde çirkindiler ve ruhları da yüzlerine benziyor olmalı" cümlesini yazan şairin ruhuna, adaletin hiç değilse garez taşımadığını gösterecek ve en nihayet haksız bir kovuşturmanın talihsiz nesneleri olan, gönlü kırılmış büyük sanatçının sıkça söylediği gibi bir "yanlış anlaşılma vesilesi" olarak görünen bu "hastalığa yatkın çiçekler"e yeniden o sahici kokularını kazandıracaksınız.

1857'deki davada olduğunun tersine çok seyrek yayımlanan söz konusu karar aşağıdaki gibi:

"KARAR

Başsavcı'nın 4 Kasım 1947 tarihli talebi ve 25 Eylül 1946 tarihli tek maddelik yasa uyarınca;

Kabul edilebilirlik üzerine: Adalet Bakanı'nın, Edebiyatçılar Derneği Başkanı'nın talebine binaen acil kayıtlı emri gereğince mahkemenin başsavcı tarafından toplantıya çağrılması üzerine; gözden geçirilme talebinin yukarıda bahsi geçen 25 Eylül 1946 tarihli yasaca öngörülen durumlara dahil olması; yirmi senelik bir sürecin ardından ve adı geçen yasa yoluyla tespit edilmiş koşullarda sunulması; son olarak, gözden geçirilmesi talep edilen kararın, kesin hüküm niteliği kazanması doğrultusunda,

- talebin kabul edilebilir olduğuna;

Soruşturmanın durumu üzerine: Mahkemeye sunulan belgelerin, Yargıtay'ın hüküm kurması için yeterli olması sonucunda,

- yeni soruşturma ve ek belge sunumuna yer olmadığına;

Esas hakkında: Charles Baudelaire, De Broise ve Poulet-Malassis'nin, kamusal ve dini ahlak ve adaba hakaret suçlarından Seine Ceza Mahkemesi huzurunda yargılanması ve 17 Mayıs 1819 tarihli yasanın birinci ve sekizinci maddeleri uyarınca, Baudelaire'in; *Kötülük Çiçekleri* adlı eseri yayımlamaktan, De Broise ve Poulet-Malassis'nin ise aynı eseri yayımlamak, piyasaya sürmek ve satmak suçlarından hüküm giymesi; - Mahkemenin, 20 Ağustos 1857 tarihinde dini ahlaka hakaret kararının geçersiz olduğunu beyan etmesi ve bu sebepten sanıkların suçsuz olduğuna karar vermesi, ancak onları kamu ahlakı ve adabına saldırıdan suçlu bularak, Baudelaire'i 300, De Broise ve Poulet-Malassis'yi 100 franklık para cezasına çarptırması ve derlemenin 20, 30, 39, 80, 81 ve 87 numaralı parçalarının yayımlanmasının yasaklanması talimatını vermesi; - Yargının bu hükmü gerekçelendirmek adına, "tasvirlerin önünde veya arkasında bulunan kınayışlar ne olursa olsun, şairin ulaşmak istediği amaç ve takip ettiği, belli bir üslup çabası ortaya koyabildiği edebi yol içerisinde içine düştüğü yanlış, okuyuculara sunduğu ve itham edilen parçalarda barınan, dolaysız olarak hayâyı aşağılayan edepsiz bir gerçekçilik yoluyla duyguları tahrik eden tabloların dehşet verici etkisini yok etmeyecektir" açıklamasında bulunması;

- Gözden geçirme talebini ele alan Yargıtay'ın, 27 Eylül 1946 tarihli yasa gereği bir üst merciden gelen yargılama yetkisini kullanacak mevki olması;

Adaba hakaret suçunun, kitabın yayımlanmış olması, kitabın müstehcenliği ve yazarının güttüğü niyet olmak üzere üç unsurdan meydana gelmesi;

Kitabın yayımlanmış olmasının soruşturulabilir olmaması; - Ancak ihlalin ikinci unsuru üzerine, yasak getirilen şiirlerin müstehcen ya da kaba sözcükler dahi içermemesi ve anlatım biçimleriyle sanatçıya tanınan özgürlük sınırını aşmaması; bazı tasvirlerin, barındırdıkları kendine özgü yapıyla, *Kötülük Çiçekleri*'nin ilk baskısının yapıldığı dönemde bazı anlayışların tepkisini çekmesi ve davanın ilk yargıçlarına göre adaba hakaret eder içerikte görünmesi; söz konusu şiirlerin sembolik anlamları göz ardı edilerek yalnızca gerçekçi bir tahlilden geçirilmeleri sonucu varılacak böyle bir kararın keyfî nitelik taşıyacak olması; bu kararın ne kamuoyu ne aydın kesim tarafından kabul görmüş olması;

Üçüncü unsura ilişkin olarak, gözden geçirilmesi talep edilen hükümde, şairin şiirlerdeki tasvirlerinin yarattığı tesiri hafifletme yolunda gayret gösterdiğinin teyit edilmesi; yasaklanan şiirlerin, yukarıda da belirtildiği üzere, müstehcen ifadelerle kirlenmemiş ve sarahatle namuslu bir ilhamın ürünü olması;

- *Kötülük Çiçekleri*'nin yazarı ve yayımcılarına yöneltilen adaba hakaret suçunun o zamandan beri yasada tanımlı olmaması; Baudelaire, De Broise ve Poulet-Malassis'nin yaşam hikâyelerinin aleyhlerine hükmolunan kararın yükünden kurtulmalarının vaktinin gelmiş olması;

Sıralanan bu gerekçelerle: 27 Ağustos 1857 tarihinde Seine 6. Asliye Ceza Mahkemesince verilen, Baudelaire, De Broise ve Poulet-Malassis'nin kamu ahlakı ve adabına hakaretten cezaya çarptırılmasını öngören kararın hükümsüz kılınmasına; - Sanıkların hatıralarının hükümden azade kılınmasına - İşbu kararın yasa uyarınca açıklanması ve yayımlanmasına; ayrıca, basılı bir suretinin Seine Asliye Ceza Mahkemesi kalemi kayıtlarında muhafaza edilmesine karar verilmiştir.

M. Battestini, başkan; Falco, raportör; Dupuich, savcı."

2
KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ'NİN ÖYKÜSÜ

Eğer derin, yakın ve sürekli bir "benzeşme" varsa bu, *Kötülük Çiçekleri* ile bir yandan Baudelaire'in tinsel yol haritası, diğer yandan yaratıcı yaşamı arasındadır. Bu bağıntılardan bütünüyle içten gelen ilki, kapsamlı bir çalışmanın konusu olabilir: burada sadece birtakım sınır taşlarıyla yetineceğiz. İkincisi olaylar ve zaman içerisinde yazılıdır: Baudelaire, büyüme çağından entelektüel ölümüne dek, yapıtını inşa etmeye ara vermeyecektir ve bu tutum, Okuyucunun Dikkatine bölümümüzde bahsedildiği gibi, enkazı onarmayı öngörür.

Derlemenin en eski parçası, kuşkusuz, kesin olarak tarihlendirilebilen nadir parçalardan biri olan *Sömürgede Doğmuş Avrupalı Bir Kadına*'dır: Bourbon adasında (Réunion) kaldığı dönem, 1841; Baudelaire 20 yaşındadır. En geç tarihliler ise, bilindiği üzere, Baudelaire'in afaziye yakalandığı Brüksel'de, 1866 yılındaki *Kalıntılar'a* giren şiirler oldu. Gerçek şu ki bu şiirler daha az önemde ve ihmal edilebilir niteliktedir. Ancak "Yolculuk", "Bir Madonna"ya, "Saçlar" ve "İçe Kapanış" gibi en önemli ve en güzel olanlar son senelere aittir. Dolayısıyla, Baudelaire ile Rimbaud'yu karıştıran Sartre'ın *Kötülük Çiçekleri*'ni (ve dahası tüm eserleri) yazanın 20 yaşında ölmüş bir şair olabileceğini varsayan savında bir tür sapma görülür – olaylar, burada, varsayıma ve yoruma izin vermez ve bu yargının önüne dikilir.

Kötülük Çiçekleri'nin öyküsünün temeldeki içeriksel yönünün izini Okuyucunun Dikkatine kısmında sürdük. Eserin bibliyografik sonraki süreci iki plan üzerinde gelişir: terkip ve yayım.

Kötülük Çiçekleri'nin oluşumu, dış koşullar yönünden dahi, sanıldığından çok daha eksikli biçimde bilinir ve neticede kendisini oluşturan her bir unsuruna, yani şiirlere bölünmüş olarak yaşamaya başlayan bir eserle – *bir* konusunda ısrarcıyız – karşı karşıyayızdır. Kendileri de ancak yavaşça biçimlenebilen bir kalıba ve düzene göre, daha sonra kitaba dönüşecek bu tek ve çoklu şiiri oluşturması istenen parçalar (denilebilir ki başından beri bu çağrıyı duyuyorlardı), şairin yaratıcı yaşamı boyunca terkip edildiler.

Bununla birlikte, Baudelaire eleştirmenleri Jacques Crépet'nin ardından, ilk derlemeye (1857) girecek olan şiirlerin ve hatta diğerlerinin belli bir kısmının, 1840 ve 1850 yılları arasında yazıldığı hükmüne varabileceklerini düşündüler. Oysa o sıra yirmi yaşında ölmemiş, ama otuzuna ancak varmak üzere olan şair, bu dönemi takip eden yıllarını hâlihazırda mevcut olan ve gecikerek yayımlanan yapıtının üzerinde tekrar çalışarak, onu işleyerek ve mükemmelleştirerek geçirdi. Bu savı, mutlak suretinde kabul etmek zordur; onunla radikal biçimde çelişmeksizin, detaylarını hassasiyetle açığa çıkaran düzeltileri gerektirir.

Söz konusu sav, neredeyse itiraz götürmez bir olguya dayanır: Asselineau'nun 1850 yılında Baudelaire'in masasında gördüğü ve varlığı Baudelaire'in kendisi tarafından da onaylanan, titizlikle çoğaltılmış ve ciltlenmiş el yazması. Ne var ki bu nesnel tanıklık, Asselineau'nun yedi yıl sonra *baskı için kullanılan* örneğin bu el yazması olduğunu ifade etmesiyle değerinden kaybetmeye başlar. Yine de, 1857 derlemesinin 1850 yılından itibaren baskıya hazır olduğu sonucuna varılması, bu beyana dayanır. Baudelaire'in, belirsiz ancak yine çok eski bir dönemde, gelecekteki derleme için böylesine şiirlerden bahsettiğini duyduğunu söyleyen dostlardan gelen diğer tanıklıklar,

Asselineau'nun tanıklığını destekler. En başta gelen ve kesin olanı, mühim bir hata işlerken suçüstü yakaladığımız Ernest Prarond'unkidir.

Öte yandan, 1857 derlemesinde yer alan en önemli parçaların çoğunun 1850 sonrasına ait olduğu kesin ya da neredeyse kesindir: örneğin "Fenerler" ve madam Sabatier dönemine ait olanların büyük kısmı. Eğer bahsi geçen sav yalnızca yayımlanmış metnin sunduğu kesinliğe bağlı kalsaydı, bu kesinlik hayli dar kalırdı: 1850'den önce, yalnızca *dört* ve 1850'de iki şiir basılmıştı. 1852 yılında dahi *Les Limbes*'in (*Haleler*) duyurusunda yalnızca yirmi altı başlık mevcuttu ve buradan bakıldığında, ancak elli parçanın varlığı üzerine tahmin yürütülebilir. Dolayısıyla 1857 derlemesi hiçbir surette 1850'de oluşturulmamıştır: ne içeriği, ne düzenlemesi ne de başlığıyla.

Başlıklar da *Kötülük Çiçekleri*'nin tarihöncesine dayanır. Baudelaire-Dufays imzası taşıyan *Lezbiyenler* adında bir ilk derleme 1846'da esasen yayıma hazırdı (ancak Baudelaire'in henüz taslak halindeki veya asla tamamlanmayacak çalışmaları dahi önceden anons ettiğini biliyoruz). Bu başlıktan, "Lesbos"un ve "Cehennemlik Kadınlar"dan en az birinin yazılmış olduğu çıkarımında bulunabiliriz. Söz konusu parçalar kitabın nüvesini oluşturuyordu ve daha o zamandan yazgısına işaretti.

Bu sırada başlık, tıpkı şairin "Dufays"den vazgeçecek olan imzası gibi, hâlâ bulunamamıştı. İki yıl sonra Charles Baudelaire, *Haleler*'de karar kıldı. Böylelikle kitap, *L'Echo des Marchands de vin*'de [Şarap Tüccarlarının Sesi] duyuruldu ve bu ayrıntı, "Katilin Şarabı"nın bu dernek yayınında (görünüşe göre alaycı niyetlerden uzak) yayımlandığını bildiğimizde, bizi pek şaşırtmaz. Duyuru 1950 yılında *Le Magasin des Familles*'de [Ailelerin Dergisi] tekrar görüldü; dergi, kitabın "modern gençliğin tutkularını ve hü-

zünlerini yansıttığına" dair inancını söz konusu ailelerin dikkatine sunuyordu.

Çiçekler, *Haleler*'in yerine geçmedi: Baudelaire, böylesine teolojik titreşimlerle dolu bir başlıktan vazgeçmek durumunda kalmakla kuşkusuz ki teselli bulmuş olmalı, ancak bu başlık bundan önce 1852'de yayımlanan bir dize derlemesine adını vermişti. Aradan üç yıl geçecekti. Hiçbir başlık Baudelaire'e uygun görünmedi. Bir rivayete göre, bu ad Baudelaire'in kulağına en sonunda Hippolyte Babou tarafından fısıldanmış olmalıydı. İnatçılığına karşın şüphe götürür bir söylenti. Başlığın taşıdığı Baudelairecil özellik göz önüne alınırsa, olsa olsa, kendisinin ona çok iyi gelen "çiçekler", "tuhaf", "hastalıklı" gibi sözcükleri telaffuz ettiği, dostlar arasında yapılan sohbetler esnasında biçimlenmiş olduğu düşünülebilir. On sekiz yaşındayken annesine –bir mektubu tanık gösterilebilir ve kullandığı ifade sarsıcıdır– bir "benzersiz çiçekler" demeti göndermişti: bu benzersiz çiçekler, elbette ki şiirlerdi.

Kötülük Çiçekleri ilk kez, on sekiz parçadan oluşan ve 1 Haziran 1855'de *La Revue des Deux Mondes*'da yayımlanan bir dizi şiirin ortak başlığı olarak kullanıldı. Şiirler, gelecek derlemenin manzum önsözünü oluşturan "Okuyucuya"nın, D'Aubigné'ye iktibas edilen bir epigrafın* ve *Revue* yöneticisinin ihtiyatlı giriş yazısının ardından geliyordu.

Şiirlerin dergilerde ve süreli yayınlarda yayımlanması, *Çiçekler*'in tarihöncesinin bir diğer önemli kısmını oluşturur. Söz konusu kısım 1845'ten 1857'ye dek 12 yıla yayılır, ancak ilk beş senenin tablosu, görüldüğü üzere, zayıftır. "Okuyucuya" şiirini de içeren toplamda kırk sekiz parça,

* Baudelaire'in Théodore Agrippa D'Aubigné'nin *Les Tragiques* yapıtının II. kitabından aktardığı altı dizelik bu bölük Ahmet Necdet tarafından çeviriye alınmamıştır. (y.h.n.)

yani derlemenin neredeyse yarısı, ileride yasaklanacak olan altı şiirden beşi de içinde olmak üzere elli üç yeni şiiri de beraberinde getirerek, böylece yayımlandı. Yasaklanan şiirlerden biri olan "Lesbos", esasında 1850 yılında, *Aşk Şairleri* adlı antolojide yargının dikkatini üzerine çekmeksizin yayımlanmıştı.

Derlemenin geçirdiği değişimlere, eserin gördüğü onarılamaz zarara ve takip eden baskılarına, Okuyucunun Dikkatine kısmında açıklamalar getirdik. Ayrıca, bu farklı baskıların kesilmiş ya da tutarlılık göstermeyen unsurlarıyla birlikte, burada dikkatinize sunduğumuz ve şairin ölümünün yüzüncü yılına atfen *Kötülük Çiçekleri* baskıları tarihinde yerini almış olan bu derlemeyi, Baudelaire'in özgür iradesine sadık kalarak nasıl biçimlendirdiğimizi anlattık.

3
EL YAZMALARI: BAUDELAIRE MASA BAŞINDA

Kötülük Çiçekleri'nin *el yazması*ndan bahsedilemezdi. Ne ilk yayımın baskısı için (kuşkusuz sonraki baskılar için de temel oluşturuyordu) Poulet-Malassis'ye teslim edilen, ne de Asselineau'nun 1850 yılında Baudelaire'in masasında gördüğü ve sonradan 1857 derlemesini oluşturacak parçaların yalnızca bir kısmını içerebilecek olan bizlere ulaşmıştır. Yine de bu el yazması, kaligrafi ürünü ve özenle ciltlenmiş bir *nüsha*ydı. *Çiçekler*'den özellikle 1850 yılında elimizde neler bulunduğunu bilmemizi sağlaması açısından çok kıymetli olsa da, Baudelaire'in çalışması hakkında bize hiçbir şey öğretemezdi.

Nihayetinde bize, yalnızca şairin kendi el yazısından mürekkep *bir kısım* yazmalar kalır: az sayıda ve münferit

şiirler. Bunlardan kimi, gösterişli el yazmaları olmasalar da temize çekilmiş haldedirler; yeniden çıkarılmış suretler olduğu aşikâr olan, örneğin madam Sabatier'ye yazılan aşk mektupları gibi numuneler bunların arasına girmez. Neyse ki şairi kendi zanaatını icra ederken doğrudan görmemize ve sadece yaptığı çeşitlemeler, üst üste tekrar yazılar ve tercihlerin bile zamanla daha da yakınlaştığı ve çoğu kez yakaladığı mükemmeliyet arayışını ölçmemize imkân veren başka el yazmaları ve ayrıca prova baskı ve kalıplar da mevcut.

Bulunan el yazmaları, bazen nihai şiirden öylesine farklıdır ki, versiyonlardan ya da çeşitlemelerden bahsedilemez. Bu, örneğin, "Pırtıcıların Şarabı" başlığını taşıyan parça için geçerlidir: birbirinden oldukça uzak iki dönemde yazılmış iki taslağın kendi aralarındaki bağ bile zayıfken, bu taslakların basılan nihai şiirle olan bağları daha da zayıftır.

Üzerinde çalışılmış el yazmalarına gelince, büyük değişiklikler gösterdikleri nadirdir, ancak bu durumun istisnası da son derece yol göstericidir: "Yedi İhtiyar"ın art arda gelen üç taslağı, örneğine sık rastlanmayan biçimde yapmış olduğu çok sayıda ve esaslı tashihler üzerinden bize şairin çalışmasını takip etme imkânı sağlar. Baskı için Poulet-Malassis'ye gönderilen bu parçalara şu not eklenmiştir: "Bu farklı versiyonları muhafaza edin, son halini size geldiğimde vereceğim."

Hararetli, son ana bırakılmış bir çalışma üzerine elimizdeki tek tanıklık bu değildir. Şairin, yayımcılarla arasındaki tüm yazışmalar da sözdizim, doğru kullanım ve noktalama işaretlerine dek araştırmalara, şüphelere, sorgulamalara ve sonu gelmeyen "pişmanlıklara" tanıklık eder. Aynı şey, prova baskılar ve onlara eklenen notlar için de geçerlidir; örnekse, sonuncu "İç Sıkıntısı"nınkiler.

Ancak, yazılı metnin de gösterdiği gibi, çoğu kez bir taslakla; güzel, ağır ağır akan eğik ve bitişik bir yazıyla

karşı karşıyayızdır. Tashihler detaydır fakat en ileri şiirsel başarıya, hatta kimi zaman şiirin kendisine olanak tanıyan da yine bu "detaylar"dır. "Âşıkların Ölümü" bu duruma iyi bir örnek teşkil eder (gerçi burada bir el yazması değil, basılı versiyon söz konusudur). Üzerinde yapılan yedi değişiklikten ikisi temel önemdedir. Birinci dörtlükte, Baudelaire önce şöyle yazmıştır:

Ve kocaman çiçekler, pencere önü çiçekliğinde

Bu sonra şu hale dönüşmüştü:

Ve acayip çiçekler, üstünde etajerin

Soṇenin birinci üçlüğünde:

Alacak vereceğiz o biricik hıçkırığı
Ayrılık dolu bir şimşek halinde

...yazıp, daha sonra:

Ayrılık dolu, uzun bir hıçkırık halinde
Alacak vereceğiz o biricik şimşeği

...olarak değiştirmiştir.

Bu örnekler, bir şiirin birkaç tashihle nasıl başkalaşabileceğini ve bu meşhur sonenin nasıl başkalaştığını kavramak için bire birdir. Basit bir yer değiştirme nasıl da önem kazanıyor! Ve şair, bu sıradan ve "pencere önü çiçekliğindeki" neredeyse gülünç "çiçekler"den, en büyüleyici dizelerinden birini oluşturuyor.

4
KİTAP, OKUYUCULARI VE ELEŞTİRİLER

"Benim şiir kitabım? Farkındayım, bundan birkaç sene evvel olsa, bir kimsenin üne kavuşması için yeterliydi. Her türden iblisin gürültü patırtı koparmasına yol açabilirdi. Ancak bugün koşullar, durumlar değişti..." Ne var ki sözü edilen "bugün" hiçbir biçimde 1857 yılının Haziran ayı değildi ve Baudelaire ayağı yere basan bu sözleri annesine, derlemesinin yayımlandığı günlerde değil, 1851'de sarf etmişti ve dandizmin getirdiği yapay ilgisizlik tavrının yanı sıra, burada, bir geri çekilmeyi ya da mağlubiyeti örtbas etme kaygısına da dikkat çekmek gerekir: kitap 1851 yılında, kim ne derse desin, adına uygun biçimde mevut değildi –ve "bundan birkaç sene evvel"in lafı bile edilemezdi.

Eser 1857'de (ve bir şiirler dizisinin *La Revue des Deux Mondes*'da yayımlandığı 1855 yılından itibaren) çok az tanınmış ya da reddedilmiş, hatta aşağılanmış ise –"Her türden iblisin gürültü patırtı koparmasına" yol açmak için bir, belki de tek yoldu– bunun sebebi kitabın çok geç değil, tersine çok erken gelmesiydi. Baudelaire bunu biliyordu; yukarıda aktarılan satırlardan altı yıl sonra annesine tekrar yazdığı satırlar, bütünüyle farklı bir vurgu ve anlam taşıyordu. " *Kötülük Çiçekleri* başlığını taşıyan bu kitap her şeyi söylüyor; göreceksiniz ki meşum ve soğuk bir güzellikle bezenmiş, hiddet ve sabırla üretilmiştir. Bu arada, olumlu değerinin kanıtı, hakkında söylenen tüm kötü şeylerde barınır. Kitap insanları öfkelendiriyor. Dahası, esin kaynağı olacağım dehşetten kendim de ürktüğümden,

şiirlerin üçte birini deneme baskısından çıkardım.* Bana her şeyi yasaklıyorlar, yaratma ruhu ve Fransız dilini bilmek dahil. Tüm bu ahmaklarla alay ediyorum ve biliyorum ki bu kitap, vasıfları ve kusurlarıyla, V. Hugo'nun, Th. Gautier'nin ve hatta Byron'un en iyi şiirlerinin yanında, kültürlü insanların belleğinde yerini alacak."

Bu, Stendhal'in "Yazdıklarım yüz yıl sonra okunacak" ifadesinin bir başka biçimiydi. Bununla birlikte Baudelaire gününde okunmuştu. Şiirlerin bir kısmının önceki on beş yıl boyunca zaten yayımlanmış olmasının, okuyucunun merakını köreltme tehlikesi getirdiği söylenebilirdi belki. Kovuşturma açıldığının duyulması (Baudelaire'in büyük olasılıkla beklediği tanıtım) alıcıların ilgisini harekete geçirmiş, tedbir kararı kitabın tükenmesine yol açmıştı. Baudelaire'in Poulet-Malassis'ye dönük sitemi bu anlamda bir ölçüde haksızdır: "Eğer yapılması gereken her şeyi yapmış olsaydınız, kitabın baskısını üç haftada tüketmiş olmakla teselli bulabilir ve hakkımızda açılan davanın gururunu yaşıyor olurduk..." Baudelaire'in bu davayı beklediği ve dilediği kuşku götürmez, mahkûm edileceğini ise hiçbir biçimde beklemiyordu: esas sürpriz bu mahkûmiyetti.

Kısacası, yayımlandığında kitabın kayıtsızlıkla karşılandığından söz edilemez; sessizlik, daha fazlası değil. "Gürültü patırtı" daha önce, okuyucuyu *Kötülük Çiçekleri* başlığıyla tanıştıran on dokuz şiirin 1855 yılında *La Revue de Deux Mondes*'da yayımlanmasıyla başlamıştı. *Le Figaro* saldırıya hâlihazırda öncülük ediyordu. Önce Louis Goudall kalemiyle başladı: "...fikirlerin acıklı yoksulluğu, çocukça ve kendini beğenmiş bir esin, sıracalı, hastalıklı şiirler..." diye yazdı. Ardından Duranty yazarı şöyle res-

* Adı geçen "üçte bir"in neler olabileceği anlaşılır değildir. Baudelaire olasılıkla tamamen annesine dönük bir otosansür ispatında bulunmak istiyor.

metti: "Halkı şaşırtmak adına esrarlı ve dehşet verici kof lakırdılara başvuran, soğuk öngörülerle dolu bir kişilik. Daima mağaradan çıkmış gibi görünen ve gölgelerin içinde, elinde bir tehdit gibi, var olmayan kitaplar tutan edebî bir umacı..."

Bu kişi vardı; üzerine atladılar ve bu yine takibatları tetikleyen ya da hiç değilse meşrulaştıran makalenin yayımlandığı *Le Figaro*'da oldu. Bunlar arasında Gustave Bourdin daha da tehlikeli görünüyordu; öne sürdüğü asıl suçlamaya, kalleşçe methiyeler eşlik ediyordu: "Bay Charles Baudelaire, yaklaşık on beş senedir kendisini bir tanrı gibi ya da hemen hemen öyleymişçesine selamlayarak tafralarıyla esaslı spekülasyon yaratan az sayıda kişi için uçsuz bucaksız bir şairdir (...) Yani, üç çarpı beş senedir, bu şiir yapıtı bekleniyordu (...) Böylesine göz alıcı özelliklerin böylesine çılgınca berbat edildiği asla görülmemiştir. Bay Baudelaire'in aklî durumundan şüpheye düşülen zamanlar oluyor, bazen de daha fazla şüpheye ihtiyaç kalmayan zamanlar (...). Tiksinti veren şeyle soysuz olan burada kol kola giriyor; iğrendirici olan şeyle kokuşmuş olan onda ittifak ediyor. Bu kitap, aklın bütün divaneliklerine, kalbin tüm çürümüşlüklerine açık bir hastane (...) Ve tüm bunların ortasında, dört parça, "Ermiş Pierre'in İnkârcılığı", ardından "Lesbos" ve "Cehennemlik Kadınlar" başlığını taşıyan diğer ikisi; dört tutku, sanat ve şiir başyapıtı; fakat denilebilir ve denmelidir ki, yirmi yaşındaki bir şairin düş gücünün benzer konuları ele almaya sürüklenmesi anlaşılsa da, otuz yaşını aşmış bir adamın bu tür canavarlıklar barındıran bir kitabı kamusal alana taşımış olmasını haklı kılacak hiçbir şey yoktur."

J. Habans, yine *Le Figaro*'da, bu suçlamayı daha da ileri götürürken, *Journal de Bruxelles,* Cumhuriyet Başsavcı Vekili Pinard'ın daha sonra daha temkinli bir şekilde geliştireceği, üç Z imzalı –ya da aksine, imzalanmamış– id-

dianamenin bir taslağını sunuyordu. Son bir not yerine, Mérimée'nin mutlak basiretsizliği ve küçümseyici müsamahasıyla yazarı adına vahamet arz eden mektubunu alıntılamak uygun düşecektir: "Birkaç şiir kıvılcımı taşıyan sıradan ve hiçbir surette tehlike taşımayan bir kitap (...) Yazarını tanımıyorum, fakat bahse girerim ki saf ve dürüst biri. İşte bu yüzden canının yanmasını istemem."

Kitabın lehindeki makaleler ise bir elin parmağını geçmez; bunlar, dava boyunca Baudelaire'in "kanıt" niyetine topladığı dört makaledir. En hararetli, cömert, aynı zamanda en iyi ifade edilmiş olanı ve nüfuzlu eleştirmenlerden sayılan bir yazardan gelen tek makale, Barbey d'Aurevilly'nin, Okuyucunun Dikkatine kısmında karakteristik bir bölümünü alıntıladığım makalesidir. Baudelaire için en önemli olanı ise, açık sözlü Edouard Thierry'ye aittir; bu makalenin önemi resmi bir yayın organı olan *Moniteur*'de yayımlanmış olmasındaydı, kefalet niteliğindeydi, fakat Bakanı rahatsız etmişe benziyordu. Bu eleştiri, yargılayıcı ve sıcakkanlı olduğu kadar cesurdu da: "... Yüreklilik, kasavetli sanrılar, heybetli güzellikler ve daima hüzün. Eseri haklı çıkaran ve aklayan, hüzündür (...). *Kötülük Çiçekleri* bir kez oluşturulur; vahşi gerçekliğin başyapıtı, muazzam bir üsluba ve ustaca işlenmiş gaddarlığa sahip bu eser yaratılır (yaratılabildiğinde) ve baştan yapılamaz." Son olarak itinalı, gayretli ve oldukça donuk iki incelemeden biri Delamon'a, diğeri ise Baudelaire'in dostu Asselineau'ya aittir.

Ve hepsi bu. Önemli makale yazarları sessizliklerini korudular. Bu durum, eserin ithaf edildiği "üstat" ve "dost" Théophile Gautier ile başlar, şaire ilişkin koruyucu dostluğunu beyan eden Sainte-Beuve ile devam eder. Hippolyte Babou ise sessizliğini ancak kısmen bozmuştur. Göz önünde bulunmaktan pek hoşlanmıyordu ve belki de dedikodulara yol açmamak istemişti. Belki biraz da vic-

dani rahatsızlıktan, "geliştirilmiş" (ve ne yazık ki daha da tıraşlanmış) 1861 baskısı sırasında karar alarak *Le Constitutionnel*'deki pazartesi yazılarından birinde, bahtsız Baudelaire'in sevinç ve şükran çığlıkları atmasına vesile olan şu mütevazı ve lafı dolandıran satırları dile getirdi: "Bir süredir dikkatleri romantik Kamçatka'nın en uç noktalarına çeken, uyumlu ve bileşik bir özgünlüğe sahip bu ince oymacılık işi müstesna kasrı ben 'Baudelaire Çılgınlığı' olarak adlandırıyorum."

Aynı şekilde Gautier de, Baudelaire'in ölümünün ardından yayımlanan *Bütün Eserleri* basımının önsözünün konusunu oluşturacak makalesinde, kitabın yüzünü kamu huzurunda açığa çıkarır: ona yakından bakılınca, çiçeklerin altında, epey bir kötülük fark edilmektedir. Jules Janin de kendi adına konuya el atar: "Tüm bu kitapların arasında en şöhretli ve de en tuhaf olanı, biçimiyle en hayret uyandıran ve vurgusuyla en gerçek olanı: *Kötülük Çiçekleri*. Ah! Müthiş ve kara şair!"

Ancak tüm bu makaleler 1862 yılına aittir: onları güdüleyen hâlihazırda bir yıldır yeniden yayımda olan kitabın kendisinden ziyade, yazarının Fransız Akademisi'ne [Académie française] adaylığı ve bu şaşırtıcı girişim üzerine çıkarılan onca gürültü oldu. Bu olay, hiç değilse, Baudelaire'e özverili bir dost kazandırmıştı: Vigny. Halka gelince o, ilk sefere kıyasla daha az merak sergiledi. Kitabın piyasaya sürülmesi, Poulet-Malassis'nin neredeyse iflas durumunda olmasından olumsuz etkilendi ve zaten de Poulet-Malassis, 1861 yılının sonunda kesin iflasını açıklayacaktı. Kitap tükenmekten çok uzaktaydı ve Baudelaire geriye kalan nüshaların "indirimin şansına bırakıldığına" şahit olmuştu.

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, önemli eleştirmenlerin, harekete geçmekte aceleci davranma-

yan makaleleri çok sonradan gelmişti. Hızlı davrananlar ise aleyhte olanlarıydı; 1857 yılında yapılan saldırılar yenilendi: Alphonse Duchesne, *Le Figaro*'da "Bu çiçekler pek görkemli açıyor ama gübrelikte" diye yazdı. 1857'de Baudelaire'i savunan Veuillot "yeni koşullara uydu" ve şaire sofuca saldırdı. Pontmartin ise, kehanetinden hiç şüphe duymadan, *La Revue des Deux Mondes*'da şu soruyu sordu: "Bay Charles Baudelaire'i şairi olarak kabul eden bir toplum, bir edebiyat ne işe yarar?"

Cevap, bu edebiyatın ve bu toplumun gelişiyle ya da tercih edilirse zamanının gelişiyle verildi. Ancak bu çok hızlı olmadı. Elbette ki Verlaine, Mallarmé ya da Swinburne onu tanıdığında Baudelaire hâlâ hayattadır, fakat bu kişiler henüz itibarı olmayan gençlerdir. Yüzyılın başlangıç yıllarının "büyük" eleştirmenleri, öncellerinden daha az kör değildirler: Brunetière, René Doumic'in *Edebiyat Tarihi* adlı eserinde "intikamcı" üç satırla bahsettiği şu lanetli Baudelaire hakkında "Bu adam, süslü püslü bir otel Şeytanından, tabldotta sunulan bir Beelzebub'dan başka bir şey değildir" diye yazar. Lanson'a gelince o, görece daha hayırhah ve hepsinden önemlisi daha dikkatlidir: "Baudelaire'in yeteneği oldukça dar ve aynı zamanda epey karmaşıktır. Benim bayağı romantizm olarak adlandırdığım şeyi temsil eder (...) Bu tiksindirici şeyler dekoru ve satanizmde, çokça "gösteriş" ve ilhamı zorlayan kuru bir ruhun çarpıtmasını seziyorum (...) Kasti ve kışkırtıcı tuhaflığı ama aynı zamanda ustalıklı işçiliğiyle Baudelaire hatırı sayılır bir tesir bıraktı." Ayrıca kuşkucu Lemaître'i ve kaypaklığını da anımsayalım: "Bizi Voltaire, Béranger ve M. Thiers konusunda avutmak için Baudelairecilik, vakti geldiğinde faydalıdır... Ve tersi."

Baudelaire'e karşı gösterilen bu geçirimsizlik ve direnç, kimi kez hakiki bir nefret suretine büründü ve yokluğunda

da devam etti: 1946 yılında, hakların iadesi sürecinde inisiyatif kullanan yazarlar komitesinde karşı oy beyan eden bir kişiden "Dava Dosyası" bölümünde bahsetmiştik.

Baudelaire bu yok sayma ya da şiddetli ret karşısında hayrete düşmemek, hatta içten içe bunu arzulamak noktasında lanetli şair istidadına fazlasıyla sahipti. Bizi belki de daha çok şaşırtacak olan ise, bu tutumda gösterilen sebattır. Bu görünüş, Claudel gibi bir "Baudelairecil"in dahi aklını karıştırır: "Racine tarzı ile dönemin gazeteci tarzının olağandışı bir harmanı." "Yeni bir ürperti" üzerine söylediği tanınmış sözleri, *Çiçekler*'in şairi hakkında bir çağdaşın telaffuz edebileceği belki de en derin söz olan Hugo* nezdinde Baudelaire'in, hayattayken ve sonrasında, ağırlığı neydi? Her koşulda evrensel şiirin en iyileri arasında yer alan, yüzyılın belki de en büyük şairi ve eseri karşısındaki bu körlük ne denirse densin ilginçtir. Rimbaud'nun şu sözleri sarf etmiş olması da manidardır: "Baudelaire ilk kâhindir [voyant], şairlerin hükümdarı, gerçek bir Tanrı." Rimbaud bunu söylediğinde, bu kâhinin, hükümdarın, tanrının ölümü üzerinden yalnızca üç yıl geçmişti.

* İki şairin ilişkileri konusunda, Léon Cellier'nin J. Corti'den çıkmış olan *Baudelaire et Hugo* adlı kitabına bakınız.

5
AYNADAKİ BAUDELAIRE

Kötülük Çiçekleri'nin "şiirsel doğuş"undan manevi ölümüne dek Baudelaire'in hayatına ve yaratım sürecine nasıl yayıldığından bahsettik. Dolayısıyla, daha ayrıntılı biçimde kendisini yansıtan ya da dünya görüşünü aydınlatan kimi özellikleri ayrıca ele almak boşuna görünebilir: kitabın tümü bu görüştür ve Baudelaire bütünüyle kitabının içindedir. Şu da gerçektir ki daha dolaysız, daha canlı bazı sırlar ile şurada veya burada duyulan, atılan çığlıklar, neredeyse mahrem bir günlüğün vurgusunu taşır; bu, gerçekten de "apaçık yürek"tir.

Kötülük Çiçekleri'nin tüm dokusuna işlemiş bu tinsel otobiyografi, en keskin istihza ile, "Kutsama" adlı şiirle başlar. Şair burada, daha ana karnındayken lanetlenmiş gibidir:

Ne vakit yüce güçler bir buyruk verirler de,
Şair bu pis dünyaya atarsa adımını,
Annesi yumruğunu sıkar dehşet içinde
Hâlini çok acıklı bulan Tanrı'ya karşı

Çok daha sonra, sadakatsiz bir âşık üzerinden "Bir Madonna"ya çektirilen kinci eziyetin hedefi de yine Anne'dir:

Pişmanlığın celladı, çok keskin yedi bıçak
Yapacağım, duygusuz bir hokkabaz misali,
Hedef alıp aşkının en derin köşesini,
Saplayacağım senin çırpınan Yürek'ine,
Hıçkırarak taşan ve sel olan Yürek'ine!

İçinde "Bir Madonna'ya" şiirindeki keskin çizgilerin her halükârda tekrardan zonkladığı sadomazoşist saplantıdan başka şeye rastlanmayan ruhsal günah çıkarma yeniden gündeme gelir:

Hem bıçağım hem de yara!
Hem yanağım hem de tokat!
Hem kurbanım hem de cellat!
Ezen ve ezilen çarkta!

"Héautontimorouménos"

Daha da yürek parçalayıcı kimi vurgularla her yerde yankılanan kaygı, umutsuzluk, ölüm ve lanetlenme temaları görürüz:

Kalbim, andırıp boğuk bir davulu,
Gidiyor cenaze marşı çalarak.

"Talihsizlik"

Mağlup, gaddar ve berbat Bunaltı, merhametsiz,
O kara bayrağını eğik başıma diker.

"İç Sıkıntısı"

Her an dolanıp durur dört bir yanımda Şeytan.

"Yıkım"

Metafizik yahut kutsal kaygı, "baş dönmesi"nin, boşluk saplantısının artık yalnızca tinsel olmakla kalmadığı bir fizyolojik kaygı ile durmaksızın ikiye katlanır: bunlar, şairin zihnini *yerle bir edecek* hastalığın ilk belirtileridir. Bu hastalık "Boşluk"ta tam olarak dile getirilir:

Pascal'ın bir boşluğu vardı, onunla gezen.
Yazık! her şey uçurum...

Uçurum, yani Baudelaire'in, *Apaçık Yüreğim*'deki [Mon cœur mis à nu] kısa "not defteri"nde izlerine yer verdiği, 23 Ocak 1862'teki o bir tür Pascal Gecesi'nde açılan derin boşluk:

"Fizik karşısında olduğu gibi ahlak karşısında da daima bir boşluk hissi taşıdım (...). Şimdi bir baş dönmesi içindeyim ve bugün, 23 Ocak 1862'de, özel bir ikaza maruz kalıyorum; ahmaklığın kanat esintisinin üzerimden geçtiğini hissettim."

"Ölüm Dansı"nda, gördüğü bir başka kanat geçer üzerinden:

Tavan deliğindeki borusu Melek'in
Şom ağızlı, öyle ki bir karabina kadar.

Birçok kez dile getirdiği "insan yüzünün zorbalığı", kendi yansımasını ve özellikle de bu yansımanın kapsadığı şeyi şairin gözlerinde de ıskalamaz:

- Ah! Tanrı'm! seyredeyim bana güç kuvvet ver de
Kalbimle vücudumu tiksinti duymayarak!

"Kythira'ya Yolculuk"

Sükûn bulma, haz dolu bir uykuya dalış dışında nadirdir ve özellikle hatırada –"Hatıralar annesi, aşkların en yücesi"nde– ve "yeşil cennette", yani yine anılarda bulunur. Yine de, hayranlık uyandırıcı "İçe Kapanış"ı sükûn bulmayla nihayetlenir:

Ey Acı'm, sakin ol...

Ancak Acı, sükûnetini nadiren korur: her şeyin merkezindedir. Gayet açıktır ki eseri bir uçtan diğer uca kateden bu manevi itiraf, Baudelaire'in *Kötülük Çiçekleri*'nde yansıyan dünya görüşünü hâlihazırda barındırır. Kara bir ışık saçan *Speculum mundi*; ilk günahın katı yürekli ölümcüllüğüne boyun eğmiş –tümüyle kötümser– bir kayıp dünya görüşü; rahmet hiçbir yerde hiçbir kimse için mümkün olmadığından, jansenistliği bile aşan bir görüş; daha en baştan, insan henüz doğmadan, her şey için zaten çok geçtir:

Hep susuzdur uçurum...
.....
Derken saat çalacak ve o tanrısal Kader,
Ve eşin yüce erdem, hâlâ bir kız olarak,
Ve son Pişmanlık bir de (eyvah! Bu en son durak!),
Ve diyecek : "Geç kaldın! Ey koca ödlek, geber!"

"Çalar Saat"

Ve Baudelaire insanı "biri Tanrı'ya, diğeri Şeytan'a doğru yönelen iki eşzamanlı ön varsayma"nın (*Apaçık Yüreğim*) merkezi olarak görse de, bunların arasından birinin hep ağır bastığından hiç şüphe duymaz. Ve kötülük çok daha cezbedicidir.

Bu Kocaman Şeytan'dır kötülük yastığında
Esrimiş ruhumuzu uzun uzun sallayan,
Ve görkemli madeni irademizin o an
Bir buhar olup uçar bu bilgiç kimyacıyla.

"Okuyucuya"

Cezbedici ve yatıştırılamaz Kötü, kadim Hıristiyan ilahiyatına göre kadında vücut bulur.

Kör ve sağır makine, gaddar, vahşi mi vahşi!
İnsanlığın kanını içen şifa aleti,

Ey hayâsız büyüklük! Ey en büyük pespaye!

"XXIII"

- Boşuna gezer elin baygın düşen göğsümde;
Aradığı budur, dost, yağma edilmiş bir yer
Kadının zalim dişi ve pençesiyle hem de.
Kalbimi arama hiç; hayvanlar bitirdiler.

"Söyleşi"

Kadın, ölümün esasıdır:

Âşık soluk soluğa eğildi mi yârine
Mezarını okşayan canlı cenaze sanki.

"Güzelliğe İlâhi"

Ve yalnızca şunun için var olur:

Kaçırmak için belki gönlümdeki huzuru,
Sürüp çıkarmak için o billur kayalıktan,
Sessiz ve yapayalnız üstünde oturduğu.

"Mücevherler"

Kadın ve aynı zamanda erkek, çare bulmaz sefaletleri içinde acımasızca "apaçık" resmedilir:

Kadın, iğrenç bir köle, kibirli ve budala,
Gülmeden, tiksinmeden kendi kendine hayran;
Erkek, pisboğaz tiran, açgözlü ve hovarda,
Kölelerin kölesi, lağım içinde akan...

"Yolculuk"

Şairin deliler tarafından esir alınmasına benzer şekilde, ruhani insan da bu dünyaya hapsedilmiş bir tutsaktır:

Sağlıksız bir izbeye kapatılmış bu dâhi,
Bu düşler, bu çığlıklar, bu soğuk bakışlar, ki
Kulağının ardında bir kasırgaya döner,

İzbedeki dehşetle uyanan bu düşsever,
Ey karanlık düşlü Ruh, senin timsalindir bu,
Gerçeğin o dört duvar arasında boğduğu!

"Eugene Delacroix'nın *Tasso Hapiste*'si Üzerine"

Nihayetinde kaçması, kendisi için bir kaçma yanılsaması yaratması gerekir ancak bu, yine Cehennem'e doğru bir kaçıştır:

Afyon büyütür uçsuz bucaksız olan şeyi,
Ve sınırsızlık uzar,
Zaman derine iner, şehvet azdıkça azar,
Ve kara ve donuk zevkleri
İle ruh alacağından öte dolup taşar.

Onlar boy ölçüşemez akıp duran zehirle,
O yeşil gözlerinden...

"Zehir"

Aynısı, "Cehennemlik Kadınlar"ın olanaksız bir cennete yazgılı, sürgün edilmiş ruhları için de geçerlidir:

Yazdırın yazgınızı gem vurulmayan ruhlar,
Ve kaçın içinizde var olan sonsuzluktan!

Tanrı'nın ihsan ettiği Acı'dan başka hiçbir şeyde selamet ve esasen yücelik yoktur:

- "Şükürler olsun, Tanrı'm, sanki acı sunarak
Tanrısal ilaç gibi pisliklerimize ve...

"Kutsama"

Ve aynı şekilde; aynı Acı'dan doğan, insanın Yaradılış'a bir yanıt olarak Yaratıcı'ya gönderdiği güzellikten, sanatsal, şiirsel yaratımdan başka:

Zira Tanrı'm gerçekten, bu en iyi kanıttır
Verebileceğimiz kendi onurumuzdan,
O çağdan çağa geçen ateşli hıçkırıktır,
Senin sonsuzluğunun kıyısında verir can!

"Fenerler"

6
ŞİİRLER ÜZERİNE NOTLAR

Amacımız okura bir okuma baskısı sunmaktan öte değil. Şiir okuması ise okuyucunun aralıksız eleştirel yorumlarla duraklatılmayacağı, tamamen serbest bir okuma olmalıdır.

*Yine de bu birkaç notu eklemenin zaruri olduğunu düşünmemiz, okuyucunun fazlasıyla müphem kalan ve istemese de onu duraklatacak noktalarda güçlük çekmemesi içindir. Dolayısıyla bu bölümde, söz konusu noktaları aydınlatacak bilgiyi bulacaktır. Öte yandan okuyucudan bunu yapması talep edilmez: manzum metinle ilgili hiçbir dipnot kullanmadık (*Kötülük Çiçekleri*'nin bitimine eklediğimiz, Baudelaire'in kendisine ait nadir notlara gönderme yapan yıldız (*) işaretleri hariç). Notlarımız, ayrıca, kitapla ilgili en gerekli bibliyografik bilgilerin yanı sıra, plastik sanatlarla ilgili temel kaynaklara ilişkin olanları da içeriyor. Son olarak, özellikle önem taşıyan kimi çeşitleme ve değişiklikler üzerinde de durduk.*

VI
FENERLER (s. 66)

Burada, Baudelaire'in plastik imgelemi, kimi zaman atıfta bulunduğu ressamın çeşitli eserlerini kapsıyor (sadece tek bir heykeltıraş söz konusu: Puget. Anıştırılan Mikelanj ise *Sistina Şapeli*'nin ressamıydı); kimi zaman da kusursuzca tanımlı bir tablo, bir gravür söz konusu. En göz alıcı örnek ise Goya örneği: dörtlük, *Caprichos*'dan üç ya da dört resmi art arda çağrıştırıyor. Rubens'e gelince, Louvre'daki "Débarquement de Marie de Médicis" (Marie de Medici'nin Marsilya'ya Gelişi) serisi ve kuşkusuz, Prado'daki *Le Jardin d'amour* söz konusu.

VII
HASTA İLHAM PERİSİ (s. 69)

Kurallara göre yazıldığında "réfléchies"nin [yansımış] (1. Bölük, 3. dizede), Baudelaire'in atlamış olamayacağı vezinsel bir düzensizlik oluşturduğu kolaylıkla fark edilebilir. Bunun kökeninde, esasen düzeltmeyi gerekli gördüğümüz bir yazım hatası bulunur: 1857 baskısında (1861 baskısında da olduğu gibi) "réfléchis" yazar. Düzelti, olasılıkla Banville'in önerisiyle, "s'étaler" [yayılmak] sözcüğünün yerine yapıldı.

XIII
ÇİNGENELER YOLCULUKTA (s. 75)

Plastik kaynak açık: son levha *L'Arrière-garde* başta olmak üzere, Callot'nun "Les Bohémiens en marche" [Çingeneler Yürüyor] adlı serisi. Baudelaire'in şiirsel "çevirisi" tek bir gravüre iktibas etmekten fazlasını yapar. Bu levhada, yansısına sonenin son iki dizesinde rastladığımız şu beyit okunur:

Güzel maceralarla yüklü bu zavallı baldırı çıplaklar
Gelecek şeylerden başka yok bir şey taşıdıkları

XX
MÜCEVHERLER (s. 82)

Yasaklanmış şiir.

XXIV
SED NON SATIATA (s. 87)

Daha önceki ve bir sonraki parçalar gibi (fahişe Sarah'ya atfedilen XXIII numaralı olanı hariç) bu şiir de "Jeanne dizisi"ne ait.

İkinci kıtanın birinci dizesindeki eril *constance* [sabır] ve *nuits* [geceler] ile ikinci tekil *au* [au nuits], ilk anda şaşkınlık yaratır. İki çeşit şarap söz konusudur. İkincisi Burgonya ünlüdür; diğeri ise bugün tümüyle unutulmuş ancak romantik dönemde çokça rağbet edilen Cap* şarabıdır. Bu, belki de "Hint adalarına yolculuk"tan kalan bir anıdır.

XXX
LÉTHÉ (s. 97)

Yasaklanmış şiir.

XXXI (s. 99)

Sarah burada yalnızca arka planı işaret işlevi gören bir tondur ve parçanın asıl esin kaynağı, tüm nostaljinin konusu Jeanne'dır. Bu şiir, derlemenin en eski parçalarından biridir (yaklaşık olarak 1841 senesi). Ayrıca, Jeanne'ı "Balkon" ve XXXV numaralı parça ile de ilişkilendirmek gerekir: "Sana veriyorum ben bu dizeleri ..."

---

* Dakar. (y.h.n.)

XXXVI
BÜTÜNÜYLE (s. 105)

Cumhuriyet savcılığının kuşkulandığı ancak nihayetinde "suç atfedilmemiş" parça. Dokuz şiir içeren "Madam Sabatier dizisi"ni başlatır (gerçekte Baudelaire'in "Başkan Hanımefendi"ye gönderdiği ilk şiir olmamasına karşın). Bu dizinin dokuzuncu şiiri genel itibariyle Şişe addedilir; bize gelince, onu "Akşamın Ahengi"nde göreceğiz. Tartışmasız olan diğer sekizi "Bütünüyle" ve onu takip eden yedi şiirdir.

XXXIX
O ŞUH KADİNA (s. 109)

* Yasaklanmış şiir.

** Baudelaire'in notlarında, yargıçların "frengili tefsiri" karşısında vermiş olduğu tepkiyi görmüştük.

XLVI
SİSLİ GÖK (s. 120)

Marie Daubrun dizisinin ilk parçasıdır ve takip eden beş şiir de bu diziye aittir.

LII
L'HÉAUTONTIMOROUMÉNOS (s. 131)

İlk kez 1861 baskısında görülen bu ithaf, Baudelaire takipçilerinin üzerinde en çok düşündüğü muammalardan biridir ve çözülememiştir. Esrarengiz J.G.F. üzerine bolca faraziye bulunur. Şiirin adandığı kişinin karakteri ve duyarlığına ışık tutan ancak medeni durumundan hiç bahsetmeyen uzun bir ithaf mektubu eşliğinde, *Yapay Cennetler* de bu kişiye adanmıştır.

LIII
FRANCISCÆ MEÆ LAUDES (s. 133)

Kalıntılar da dahil olmak üzere tüm baskılarda yer alan tek parçadır. Demek oluyor ki Baudelaire bu parçayı özellikle muhafaza etmiş ve okuma şansına sahip olduğumuz notunda bu gözde tercihini gerekçelendirmiştir.

Fransızca çeviride, Baudelaire'in gözettiği "modern" vurgudan, "barok" zarafetinden bir şeyleri muhafaza etmeye gayret ettik; şairin epeyce masumane ifadeli bulduğu ve eşdeğer bir karşılık vermeye çalıştığımız kelime oyunları da dahil, bir defaya mahsus gönüllü bir yanlış yorumlama ve tüm çeviri boyunca biraz da serbestlik pahasına*...

LIV
SÖMÜRGEDE DOĞMUŞ AVRUPALI BİR KADINA (s. 135)

Büyük olasılıkla *Çiçekler*'in en eski ve aynı zamanda ilk yayımlanan (*L'Artiste*'in 25 Mayıs 1845 tarihli sayısında) parçası. Baudelaire Île-de-France bölgesinde (Maurice) kendisini ağırlayan ev sahibinin karısına hürmet niteliği taşıyan bu soneyi Bay Autard de Bregard'a yazdığı, dolayısıyla Bourbon'a (Réunion) gönderilen, 20 Ekim 1841 tarihli bir mektuba iliştirmişti.

LV
MŒSTA ET ERRABUNDA (s. 136)

Agathe isimli kişi üzerine akıl yürüttük. Bu, Defterler'in bir sayfasında ismi geçen aynı yabancı (kadın) mıydı? Yoksa Valéry'ye olduğu gibi, yalnızca Baudelaire'e

---

* Yves Florenne'in Latince'den Fransızcaya çeviri konusundaki dil sorunlarıyla ilgili iki dipnotunu buraya aktarmamayı yeğledik.

konuşan kişinin ismi miydi? Aynı zamanda, okyanustan ziyade, onun için "aydınlık, mavi, derin bir el değmemişlik" gibi parlayan, o sert ve saf taşın adı mı?

"Yeşil Cennet"i Lyon'un kırsal kesimlerine, Baudelaire'in "çocukluk aşklarının" küçük kızı ile karşılaştığı o şatoya tekabül ettirmek uygun düşer – tıpkı *Fanfarlo*'nun Samuel Cramer'inin, orada, daha sonra Mme de Cosmelly adıyla Lüksemburg'da tekrar karşılaşacağı kadınla tanışması gibi. Bu yeniden buluşmalar, tıpkı hikâyede olduğu gibi otobiyografik olmalı...

Şiirin, Corot'nun "Concert" tablosunda oldukça müphem bir biçimde beliren plastik bir kaynağı vardı. Chantilly'de muhafaza edilen bu tablonun, Baudelaire'in gördüğü ve *Salon de 1845* eserinde andığı tablo olmadığını tespit ettik. Bu *kopyanın* altındaki ilk tuval, radyografi yoluyla gün yüzüne çıkarılabilir. Ancak, söz konusu tablonun, esas kaynağı açıklığa kavuşturacak bir fotoğrafı mevcut ve her şey burada görülebilir: "koruda şarap dolu güğümler"e dek, elinde elma tutan küçük bir kız, küçük (silinmiş) Havva figürü.

LXV
KIZIL SAÇLI BİR DİLENCİ KIZA (s. 148)

Küçük dilenci gerçekten de vardı. Baudelaire onunla, onu model olarak kullanan ressam Émile Deroy'un atölyesinde karşılaşacaktı. Portre, onu Louvre Müzesi'ne miras olarak bırakan Jacques Crépet'nin mülkiyetindeydi.

LXVI
KUMAR (s. 151)

Bu şiir de yine bir plastik eserin tercümesidir, ancak Baudelaire, Carle Vernet'nin ve Guérain'in (Guérin ile

karıştırılmamalı) baskılarını belleğinde karıştırarak, parçanın sahibine atıfta yanılmıştır: bu, *Quelques caricaturistes*'de betimlediği ve şiirinde "kopyaladığı", Vernet'ye atfettiği tablodur.

LXIX (s. 157)

"Masum bir hizmetçi kız", kuşkusuz, küçük Charles'ın gördüğü anne şefkatinin yerini kısmen dolduran Mariette'tir. Kitabın yayımlanmasından yedi ay sonra Baudelaire annesine şöyle yazar: "Öyleyse *Kötülük Çiçekleri*'nde sizin adınıza yazılmış ya da hiç değilse önceki hayatımızın içten detaylarını anıştıran iki parça olduğunun farkına varmadınız (...) Bu parçaları başlıksız ve belirli göstergeler olmaksızın bıraktım çünkü aileye ait mahrem şeyleri pazara çıkarmak fikri beni dehşete düşürüyor."

Bir sonraki parçadaki "hiç mi hiç unutmadım", Baudelaire'in, annesinin tekrar evlenmesi öncesinde birlikte yaşadıkları, Neuilly'nin evine göndermede bulunuyor (ev bugün XVII. semtte, Débarcadère caddesi 11 numaradadır).

LXXVI
MÜZİK (s. 164)

İkinci bölük ilk baskıda neredeyse bütünüyle farklıydı:

Göğüs hep ilerde ve ağır bir yelken
Gibi şişirerek ciğerlerimi
Bir yükselip bir iniyorum çınlayan
Devasa su dağlarının zirvelerini

LXXX
LESBOS (s. 173)

Yasaklanmış şiir.

Aşk Şairleri antolojisinde on ikinci bölüğün şu versiyonunu görürüz:

Erkek ruhlu Sapho'nun ki hem şairdi hem sevgili!
Venüs'ten daha güzel, sararmış hali içinde!
Mavi gözü ki bedel değil, mutluluğun çizdiği
Gizemli bir dönenceyle kirlenmiş o kara göze
O aynı Sapho'nun ki hem şairdi hem sevgili!

Bu versiyonda, "şair"in tek bir potada dondurulması, cüretkârlıktan biraz daha fazlasını sergiliyor: dize, modern bir kulağa yanlış gelecektir.

LXXXI
CEHENNEMLİK KADINLAR (s. 177)

Yasaklanmış şiir.

LXXXVII
VAMPİRİN DEĞİŞİMLERİ (s. 189)

Yasaklanmış şiir.

LXXXVIII
KYTHİRA'YA YOLCULUK (s. 191)

Baudelaire Çuha adasında ya da daha doğrusu Kythira'da hiç bulunmamış, hatta adanın yakınından bile geçmemişti; ancak Gérard de Nerval onun adına bunu gerçekleştirmişti ve şiirin kaynağı *L'Artiste*'in 30 Haziran ve 11 Ağustos 1844 tarihli sayılarında, *Voyage à Cythère* başlığıyla –asılmış'ın gözünden– yayımlanmış bir öyküdür. Şiir elbette çok sonra ortaya çıkar.

Dokuzuncu bölüğün (son iki dizesinin) bir diğer versiyonu şöyledir:

(İki göz iki çukur, ve deşilmiş karından
Barsaklar sarkıyordu uylukların üstüne,)
Cinsel organıyla eğleniyorlardı zevk içinde
İğdiş edilmişti vahşice cellatlar tarafından.

Parçanın 1855'te on dokuz şiirden biri olarak yayımlandığı *La Revue des Deux Mondes*'da, bu bölük noktalardan oluşan bir çizgiyle ikame edilmişti...

XC
ERMİŞ PIERRE'İN İNKÂRCILIĞI (s. 197)

Cumhuriyet Başsavcı Vekili Pinard'ın hedefinde olmasına karşın, yargıçlar bu parçayı soruşturmaya almadılar. Dini duyguları bu şiir dolayısıyla zedelenmiş Madam Aupick adlı kişi, Baudelaire'in ölümünün ardından yayımlanan 1868 baskısından bu parçanın çıkarılmasını talep etti, ancak bu talep Asselineau tarafından reddedildi.

XCVII
ÂŞIKLARIN ŞARABI (s. 215)

II. bölük, 2. dize – *Calenture* [Sevda ateşi]: Tropikal denizlerdeki denizcilerin geçirdiği hiddetli ve hararetli hezeyanlar. (Bu, Baudelaire için Hint denizinden geriye kalan bir anıydı belki de...)

1861 BASKISI'NDAN ALINANLAR (ÖLÜM'ÜN SONU) (s. 223)

Burada, şiirlerin 1861 baskısında yerleştirildikleri sırada değişikliğe gittik. "Gün Sonu", "Bir Meraklının Düşü" ve "Yolculuk" şiirleri *Paris Tabloları*'na karışmış gibi durduğundan, bir muğlaklık belirecekti. Bu sebeple onları, ilk derlemede eksik kalan "Ölüm" dizisinin kapanışını ya-

pacak şekilde – Baudelaire'in de arzuladığı gibi – eklenen şiirlerin en başına yerleştirdik.

CII
BİR MERAKLININ DÜŞÜ (s. 226)

F.N.'ye: Félix Nadar'a.

CIII
YOLCULUK (s. 227)

Bu önemli sembolik şiir, Baudelaire'in 1841 yılında ailesi tarafından çıkarıldığı gizemli yolculuğun uzaktan yankıları ve yansımaları ile doludur. "Nefirli putlar", Hindistan'da herkesçe bilinen Vişnu ve Şiva'nın tecessümlerinden biri olan, bilgelerin azizi Ganesha'nın tasvirleridir. Baudelaire'in bu her şeyden önce gelen tanrısı, Hindu ilahiyatında, maddi ilkeye karşı manevi ilkeyi temsil eder.

Otuz dördüncü bölükte Elektra'ya anıştırmada bulunulması tesadüf değildir. *Afyon Tiryakisi*'nin Ann'ı ve J.G.F'ye gönderilen mektup-ithafta da adı geçen, Elektra'dır. Burada, şark düşü belki de "Yolculuk"un kaynaklarından biri olan De Quincey'ye bir selam, bir işaret gönderilmektedir.

CV
MASKE (s. 238)

Heykeltıraş Christophe 1859 Salonu'nda, Baudelaire'e çok çarpıcı görünen ve bu şiirin ilhamını veren "İnsanlık Komedisi" adlı bir heykel sergilemişti. Buna binaen Christophe da şiirden ilham alarak, yaptığı büyük heykele şiirin ismini verdi. Christophe'un "Maske"si bugün Jardin de Tuileries'de görülebilir.

CX
HAYALET (s. 246)

Son derece açık bir şekilde birbirinden ayrı duran dört sonenin arasındaki bağ, daha önceki üç parçanın ve her durumda "Saçlar"ın da ilişkilendirilebileceği Jeanne'dır.

Portre. – Şiirin en son üçlüğü, el yazmasının ilk versiyonunda, nihai versiyona kıyasla daha üstün nitelikliydi. "İpek elbise içindeki nahif güzellik" Constantin Guys'u nasıl da anımsatır.

Sarhoş bir andavallı gibi ya da kaba bir eski asker
Duvarlarla dövüşen ve kirleten ve sürtünen
İpek elbise içindeki nahif güzellik

CXV
SISINA (s. 257)

Bu şiirin esin kaynağı Élisa Nieri ya da Neri'ydi, ancak Baudelaire'in onunla madam Sabatier'nin evinde karşılaştığı ve kendisini "Baştan Çıkarıcı Serüvenci" adlı bir hikâyenin kahramanı yapmayı istediği dışında, hakkında neredeyse hiçbir şey bilinmez. Modelin serüvenleri, kuşkusuz, aşk dolu olduğu kadar siyasidir de.

CXVII
DÜŞSEL BİR GRAVÜR (s. 259)

Bu gravürün hangisi olduğu tespit edilmiştir: Mortimer'e göre, yalnızca Dürer'in *Memento mei*'sinin yer yer taklidinden ibaret olan, J.Hayens'in *Death on a Pale Horse* adlı eseriydi.

CXXXVIII
CANAVAR (s. 303)

Poulet-Malassis'ye göre bu parça, "Baudelaire'in en son zamanlarından" bir şiir olmalıydı. Şiirin adandığı kişi, en az bir önceki şiirin adandığı kişi kadar müphem.

CXL
LOLA DE VALENCE (s. 308)

Bu dörtlük *Kalıntılar*'ın "Epigraflar" kısmında yer alıyordu. Esasen, Manet'nin İspanyol dansöz portresi ya da daha kesin olarak, tablodan esinlenerek yapılan oymabaskı için "epigraf" niteliğindedir.

Baudelaire'in notlarında, "pembe ve siyah mücevher" üzerine, biraz da ikiyüzlüce verdiği açıklamayı görmüştük. "Bütünüyle"nin, içinde "cazip bir vücut oluştur(ul)an / pembe veya siyah nesne"lerini hatırlamazdan gelir.

CXLI
EUGÈNE DELACROIX'NIN *TASSO HAPİSTE*'Sİ ÜZERİNE (s. 309)

Baudelaire'e "model" oluşturmuş olan Delacroix tablosunun tespitinde önemli zihin bulanıklıkları yaşanmıştı. Karmakarışık hale getirilmiş bu sorunu açıklığa kavuşturduk (şiirle ilgili olarak *Bütün Eserleri* baskımızda yer alan şiir "fişine" bakınız). Delacroix'nın, bu sarih konu üzerine altı tablosu ya da deseni olduğu fikrindeyiz.

Aşağıdaki (Şubat 1844 tarihli) el yazması (italikle işaret edilmiş) şu önemli değişiklikleri taşır:

I, 1 Şair hapiste, *kılığı kötü, pabucu berbat,*
2 *Yırtıyor ayağının altında eskimiş* bir müsvedde,
3 Hesaplıyor seyredip bir *bun* içersinde,
(4 Harap bir ruhla, sersem eden basamakları.)
II, (3 Gülünç Korku ve Kuşku doldurur her bir yanı,)
4 *Bitimsiz büyük dehşet* devreder.

Üçlükler:

Bu hasta *ve geçimsiz hazin mahkum*
Eğilip uzanan düşlerin sesine, ki
Kulağının ardında bir kasırgaya döner,

Bu hep çalışan ve hep uyanık sert işçi ki
Geleceğin ruh ve düşlerinin timsalidir
Mümkünün o dört duvar arasında boğduğu!

CXLIV
BEDEL (s. 315)

El yazması (1852) beşinci bir bölük içeriyordu:

Ama ziyan olmasın diye
Esaretten kurtulmaya yarayan hiçbir şey,
Melekler, ortak özgürlüğün
Özgül toprağını büyütecekler.

CXLVI
BRÜKSEL'DEKİ MONNAIE TİYATROSU'NDA AMINA BOSCHETTI'NİN İLK DENEYİMİ ÜZERİNE (s. 318)

Amina Boschetti 1864 Eylül'ünde dans etmiş ve bu da, *Kalıntılar*'da doğrudan "1864" olarak tarihlenen şiirin kesin tarihini sağlamıştı. Baudelaire *Pauvre Belgique*'de şiirinden bahseder ve şunu ekler: "Lüks nesneleri gören bir fukara, Kilise'nin kokularında çocukluğunu soluyan üzgün bir adam, Amina'nın karşısına işte böyle çıkmıştım..."

(Yves Florenne'in bu nottan sonra gelen son iki notu, Ahmet Necdet tarafından *Kötülük Çiçekleri* çevirisine alınmamış "Intruses" ve "Fragments et reliques" parçalarıyla ilgili olduğundan burada aktarılmamıştır.) (y.h.n.)

Açıklama ve Notlar
(Ahmet Necdet)

I
KUTSAMA (s. 57)

Palmyra: Suriye çöllerinin kuzeyinde ve Şam ile Orta Fırat arasında kurulmuş eski bir vaha kenti. Roma Çağı'ndan kalma büyük yapıları, kalıntıları, yazıtları ve özellikle mezar anıtlarıyla ünlüdür.

V
HOŞLANIRIM O ÇIPLAK ÇAĞLARIN ANISINDAN (s. 64)

Phoibos: "Parlak", "ışık saçan" anlamına gelen bu sözcük, Apollon'un sıfatı veya adı olarak kullanılır. Latince'de Poebus diye de anılır.

Kybele: Frigya'nın büyük ana tanrıçasıdır. Toprağın üretici gücünü, bolluğu ve bereketi temsil eder. Bu kült, o bölgeden, önce Yunan ve daha sora Roma dünyasına yayıldı.

XI
TALİHSİZLİK (s. 73)

Sisyphos: Korinthos'un kurucusu Sisyphos, ünlü bir söylencenin kahramanıdır. Zeus, onu yıldırımla çarparak

cehenneme attı ve orada bir kayayı sonsuza dek yuvarlaya yuvarlaya bir yokuşun başına çıkarmaya mahkûm etti.

XIV
DON JUAN CEHENNEM'DE (s. 77)

Kharon: Öteki dünyanın cinlerinden biridir. Ruhları, ölüler ırmağının karşı kıyısına ulaştırmakla görevlendirilmişti. Ölüler, bu hizmetine karşılık on bir obolos (drahminin altıda biri) ödemek zorundaydılar.

Antisthenes: Yunan filozofu (MÖ 444-365). Kinizm okulunun kurucusu olup en tanınmış çırağı Diogenes'tir.

Sganarelle: Moliere'in bir perdelik manzum oyunu (1660).

XVIII
İDEAL (s. 80)

Gavarni: Fransız desinatörü (1804-1866).

XX
MÜCEVHERLER (s. 82)

Antiope: Thebai kralı Nyketos'un kızı. Söylenceye göre, çok güzel olduğu için Zeus onu satir şekline girerek baştan çıkarır.

XXIV
SED NON SATIATA (s. 87)

Sed non satiata: Ünlü Latin şairi İuvenalis'in (MS 60-130) *Satirler* adlı yapıtındaki 6 numaralı satura'dan bir alıntı.

Styx: Ölüler diyarının ırmağı.

Megaire: Romalıların haşin mizaçlı, acımasız tanrıçalar (Erinyeler) olarak betimlediği, Hellen panteonunun

en eski tanrıçalarından biri. Erinyeler, çoğu kez, insanları kovalayan köpeklere benzetilmiştir. Mekânları, Ölüler diyarının karanlığı Erebos idi.

Proserpina: Roma'da Ölüler diyarı tanrıçası. Yunanlı Persephone ile özdeşleştirilmiştir.

XXVIII
DE PROFUNDIS CLAMAVI (s. 94)

De Profundis clamavi: Latince "Derinlerden bağırdım" anlamına gelen bir söz.

XXX
LÉTHÉ (s. 97)

Léthé: Unutmak'tan türemiş alegorik bir tanrıçanın adı, Hesiodos'a göre kavga tanrıçası Eris'in kızı. Hades ülkesinde unutuş'u simgeleyen, Ölüler diyarında suyunu içenlere hayatlarını ve acılarını unutturan bir ırmak.

Nepenthes: Eski Yunanistan'da acıya ve üzüntüye karşı kullanılan sihirli içki. Plinius, Mısır'da yetişen bir bitkiye de bu adı verir.

XL
TERSİNE ÇEVRİLEBİLME (RÉVERSIBILITÉ) (s. 111)

Réversibilité: Katolik ilahiyatına göre makbul insanlarca kazanılmış sevapların Tanrı tarafından affa muhtaç insanlara aktarılışı.

XLIV
ŞİŞE (s. 117)

Lazarus: İsa'nın dostu ve çömezi. Beytanya'da kızkardeşi Meryem ve Marta ile yaşayan Lazarus, ölümünden üç gün sonra İsa tarafından diriltilmiştir.

LII
L'HÉAUTONTIMOROUMÉNOS (s. 131)

L'Héautontimorouménos: Eski Yunan komedya yazarlarından Menandros'a (MÖ 342-292) ait bir oyunun başlığı. *Heauton Timoro-umenos,* "Kendini Cezalandıran Adam" anlamına geliyor.

LIII
FRANCISCÆ MEÆ LAUDES (s. 133)

Franciscæ Meæ Laudes (Françoise'ıma Övgüler) başlığını taşıyan bu Latince şiirin Türkçe çevirisi aşağıdadır:

Yalnız kalbimde eğleşen
Yavru maral, şakırım ben
Ses verip yeni tellerden.

Bağışlarsın günahları,
Ey kadın, dünya tatlısı,
Taksana çiçek askını!

Léthé'den su çeker gibi,
İçerim buselerini,
Mıknatısın çek dediği.

Kötülük dolu fırtına,
Yolları karıştırınca,
Karşıma çıktın, Tanrıça,

Koruyan bir yıldız gibi
Denizde...Asarım, bil ki,
Sunaklarına kalbimi!

Havuz bir erdem teknesi,
Sonsuz gençliğin çeşmesi,
Ver lâl dudağıma sesi!

Pespaye olanı yaktın;
Kaya gibi sertken, yıktın;
Güçsüzken, ona güç kattın.

Açlıklarda lokantamsın,
Gecelerdeyse lambamsın,
Göster hep ne yapmam lazım.

Gücüme güç katmaya bak,
Hamam hoş koku saçarak
Tatlı, ılık ve yumuşak!

Melek suyuna batmış, der:
Böğrümde parla, ışık ver,
Ey temiz yürekli kemer;

Taşlarla ışıyan kupa,
Tuzlu ekmek, tatlı sofra,
Kutsal şarap, Françoise

LV
MŒSTA ET ERRABUNDA (s. 136)

Mœsta et errabunda: Latince "hüzünlü ve başıboş" anlamına geliyor.

LVI
KEDİLER (s. 138)

Erebos: Öteki dünyanın en karanlık bölümü. Kişileştirilmiş olarak Erebos, Khaos'un oğlu ve Gece'nin kardeşidir.

LXV
KIZIL SAÇLI BİR DİLENCİ KIZA (s. 148)

Belleau: Fransız şairi (1528-1577). Şiirlerinde duygulu bir doğa hayranı olan Belleau, Ronsard tarafından "doğa ressamı" olarak nitelendirilmiştir.

LXXI
KİN FIÇISI (s. 159)

Danaos kızları: Kral Danaos'un elli kızı (Danaides). Bu kızlar Ölüler diyarında dibi delik bir fıçıyı sonsuza dek suyla doldurmak gibi bir cezaya çarptırıldılar.

LXXX
LESBOS (s. 173)

Lesbos: Sevici olarak tanınan kadın şair Sappho'nun (MÖ VI.) yaşadığı Midilli adası.

Phryne: MÖ IV. yüzyılda yaşayan ve Praksiteles'e modellik yapan Yunanlı yosma.

Paphos: Bazı geleneklere göre aynı adı taşıyan kentin nymphası, Kıbrıs'ta Paphos kentinin kurucusu.

Leukades: Leukas veya Hagia-Maura adasının güneyindeki bir burnun adı. Üzerinde bir Apollon tapınağı bulunan bu burnun tepesinden aşk kırgınları kendilerini denize atarlardı. Sappho'nun da burada intihar ettiği söylenir.

Okeanos: İlkel Hellen anlayışlarına göre, Dünya'yı saran suyun kişileştirilmiş şekli. Bir tanrı olarak Okeanos, bütün akarsuların babası sayılır ve denizin doğurgan gücünü temsil eden kız kardeşi Tethys ile bir çift oluşturur.

LXXXI
CEHENNEMLİK KADINLAR
(Delphine ile Hippolyte) (s. 177)

Eumenides: Erinyeler olarak da anılan bu haşin mizaçlı, acımasız tanrıçalar, Ölüler diyarını mesken tutmuşlardı. Çoğu kez, insanları kovalayan köpekler olarak betimlendiler.

LXXXII
CEHENNEMLİK KADINLAR (s. 182)

Ermiş Antonius: Büyük Antonius (MS 251-356) olarak da tanınan Hıristiyan azizi. Manastır hayatının kuruculararından biri sayılır. Yukarı Mısır'da, Teb çöllerinde kurduğu manastırların yönetimiyle uğraştı.

Bakkhos: Dionysos olarak da adlandırılan, klasik dönemin bağ, şarap ve mistik vecd tanrısı.

LXXXVIII
KYTHİRA'YA YOLCULUK (s. 191)

Kythira: Mora yarımadası ile Girit arasında yer alan bir Yunan adası. Baudelaire, bu adanın açığından bile geçmemiştir. Şiir, –asılmış adam görüntüsü ile– Gérard de Nerval'in 30 Haziran ve 11 Ağustos 1844 tarihli "Artiste"te yayımlanan "Voyage à Cythère" başlıklı bir öyküsünden kaynaklanıyor.

XC
ERMİŞ PIERRE'İN İNKÂRCILIĞI (s. 197)

Ermiş Pierre: İsa'nın havarisi (Ölümü: Roma, MS 64). Ermiş Pierre veya Aziz Petrus, İsa tarafından havarilerin başı olarak seçildi ve dindaşlarının imanını güçlendirmekle görevlendirildi. Ne var ki, İsa, Zeytindağı'nda tutuklanırken Petrus onu terk etti ve üç kez inkâr etti. Hıristiyanlar, İsa'nın dirilip Petrus'a göründüğüne ve kiliseyi ona emanet ettiğine inanırlar. Bu yüzden Petrus, o zamanlardan beri ilk papa sayılır.

XCI
HABİL İLE KABİL (s. 199)

Habil ile Kabil: Âdem ile Havva'nın en büyük oğulları. *Tevrat'a* göre daha güzel olduğu için Habil, ikiz kız kardeşi ile evlenmek isteyen Kabil tarafından öldürülmüştür.

İsrafil: Tevrat'ta ve Hıristiyan ilahiyatında birinci melek mertebesindeki göksel ruh. İslam inanışına göre, dört büyük melekten biridir. Bu meleğin, öttüreceği sûr (boru) ile Kıyamet Günü'nü haber vereceğine inanılır.

XCIV
PIRTICILARIN ŞARABI (s. 209)

Paktolos: Batı Anadolu'daki Lidya kenti Sardeis'ten geçen ve sularında altın zerreleri taşıyan çayın adı. Bu çayın tanrısı da aynı adla anılır.

C
SANATÇILARIN ÖLÜMÜ (s. 221)

Capitole: Roma'nın en ünlü tepesi. Kentin koruyucusu olan Jüpiter Capitolinus'un tapınağı bu tepeye kurulmuştu.

CIII
YOLCULUK (s. 227)

Kirke: Odysseia'da ve Argonautlar söylencesinde rol oynayan büyücü kadın. Mitoloji yazarlarınca değişik yerlerde gösterilen Aia adasında oturuyordu.

Eldorado: Güney Amerika'da söylencelere konu olmuş bir bölge. Crinoco ile Amazon nehirleri arasında zengin altın yatakları ve değerli madenlerle dolu olduğu söylenen bu bölgeyi 1537'de Jimenez de Quesada bulduysa da, yeni coğrafi keşifler, böyle bir bölgenin olma-

dığını gösterdi. Sözcük, bugün artık "düş-ülke" anlamında kullanılıyor.

Capua: İtalya'nın Campania bölgesindeki bir kentin adı.

Pylades: Troya Savaşı söylencesine göre, Phokis kralı Strophios'un oğlu, Orestes'in en yakın ve sadık arkadaşı. Orestes'e, babası Agamemnon'un öcünü alışında yardımcı olur.

Elektra: Yunan mitolojisine göre Agamemnon ile Klytaimnestra'nın kızı. Elektra, tragedya yazarlarının geliştirdiği şekliyle Orestes söylencesinin çeşitli epizotlarında rol oynar.

CIV
ALBATROS (s. 237)

Albatros: Güney yarıkürede ve Kuzey Pasifik'te yaşayan, çok iri bir deniz kuşu. Beyaz veya esmer tüyleri, eğri uçlu gagaları, dar ve uzunluğu bazan üç metreyi geçen kanatlarıyla dikkat çekerler.

CXI
SEMPER EADEM (s. 250)

Semper eadem: Latince "Hep aynı (kadın)" anlamına geliyor.

CXV
SISINA (s. 257)

Diana: Artemis'le özdeşleştirilen Romalı tanrıça.

Theroigne: Fransız kadın devrimcisi (1762-1817). Theroigne de Mericourt, "Özgürlük Amazonu" olarak anılır.

CXVIII
SAPLANTI (s. 260)

De profundis: Ölüler için okunan bir duanın ilk sözcüğü.

CXX
ACININ SİMYASI (s. 262)

Hermes: Yunan mitolojisinde Zeus'un oğlu, tanrıların habercisi ve ticaret tanrısı.

Midas: Frigya kralı (MÖ 715-676). Söylenceye göre, Dionysos kendisine dokunduğu her şeyi altına çevirme gücünü vermişti.

CXXI
SEVİMLİ DEHŞET (s. 263)

Ovidius: Latin şairi (MÖ 43 - MS 17). Yapıtları arasında *Aşk Sanatı* (Ars Amatoria) ve *Değişimler* (Metamorphoseis) büyük önem taşır.

CXXIV
KUĞU (s. 271)

Andromakhe: Misya'daki Thebai kentinin kralı Eetion'un biricik kızı. Troyalı kahraman Hektor'un karısı ve Kral Priamos'un gelini oldu.

Simoeis: Troya ovasında akan bir ırmak.

Carrousel: Eski Paris kentinin Louvre ile Tuileries Sarayı arasında kalan bölümü.

Pyrros: Akhilleus'un oğlu Neoptolemos için kullanılan "kızıl" lakabı.

Hektor: Troyalı kahraman. Kral Priamos ile Hekabe'nin oğludur. Troya Savaşı sırasında Akhilleus tarafından öldürüldü.

Helenos: Priamos ile Hekabe'nin oğlu ve Kassandra'nın ikiz kardeşi.

CXXX
ÖLÜM DANSI (s. 286)

Antinoos: Bitinyalı delikanlı. Roma İmparatoru Hadrianus'un güzelliği ile ün salan Yunanlı gözdesi. İmparatorun hayatını uzatmak için kendisini Nil nehrine attığı söylenir. Hadrianus onu tanrılığa yüceltti ve onun adına MS 130 yılında Antinoupolis veya Antinoe kentini kurdu.

CXXXVIII
CANAVAR (s. 303)

Veuillot: Fransız gazetecisi ve yazarı (1813-1883). Militan katolikliği benimseyen Louis Veuillot, 1843'te *L'Univers*'de yazmaya başladı ve 1848'de bu derginin başyazarı oldu.

CXXXIX
BAY HONORÉ DAUMIER'NİN ÇİZDİĞİ PORTRE İÇİN DİZELER (s. 307)

Alekto: Romalıların kendi Furialar'ıyla özdeşleştirdikleri haşin mizaçlı, acımasız tanrıçalarından biri. Tesiphone ve Megaire gibi, onun da mekânı Ölüler diyarının karanlığı, Erebos idi.

Mephisto: Faust söylencesinde yer alan kişilerden biri. Mephisto veya Mephistopheles'e güçlü bir anlam kazandıran yapıt, Goethe'nin *Faust*'udur. Ona göre Mephistopheles entellektüel Şeytan'ı simgeler.

Melmoth: İrlandalı yazar Charles Robert Maturin'in (1782-1824) *Serseri Melmoth* (Melmoth the Wanderer, 1820) adlı romanının kahramanı.

CXL
LOLA DE VALENCE (s. 308)

Lola de Valence: Fransız ressamı ve gravürcüsü Manet'nin (1832-1883) İspanyol dansözü Lola de Valence için yaptığı tablonun adı.

CXLIII
BEKLENMEDİK (s. 312)

Harpagon: Molière'in ünlü komedisi *Cimri'nin* (L'Avare) başkahramanı.

Kudas: İsa'nın havarileriyle yediği son yemeği anmak üzere Hıristiyanların kilisede bir kapta şarap ve ekmeği kutsadıkları tören.

CXLVII
BAY EUGÈNE FROMENTIN'E... (s. 319)

Oppenord: Mansard'ın öğrencisi olan bir dekoratör.

Niboyet: Baudelaire'in çağdaşı bir romancı.

CLII
UYARICI (s. 329)

Satyr: Satyr'ler veya satyros'lar, Dionysos alayında yer alan ve doğayı simgeleyen cinlerdir. Gövdelerinin üst kısmı insan, alt kısmı ise at veya teke biçimindedir. Kabarık kuyrukları vardır. Hayvanca duygularla kırlarda dolaşırlar.

Nyks: Gece anlamına gelen Nyks, yeryüzü karanlığının simgesidir. Yeraltı karanlığı Erebos ile sevişip birleşir ve bundan ışıksal varlıklar doğar.

CLIV
İKAROS'UN SİTEMLERİ (s. 331)

Ikaros: Giritli mimar Daidalos'un oğlu. Dünyada uçmayı başaran ilk insan olarak bilinir. Kral Minos'un emriyle İkaros ve babası, Labyrinthos'a kapatılır. Daidalos, hem kendi hem de oğlu için bir çift kanat yapıp oradan kaçma çaresi arar. Kanatları, oğlu İkaros'un omuzlarına balmumu ile yapıştırır ve güneşin yakınından geçmemesini salık verir. Ne var ki, İkaros yükseldikçe yükselir ve güneş tanrısı Helios'u hor görme suçunu işler. Kanatlarını tutan balmumu eriyince Ege Denizi'nde Sisam Adası'nın yakınlarına düşer ve boğulur.

CLV
BİR PUTPERESTİN YAKARIŞI (s. 332)

Diva! suplicem exaudi!: Bu Latince söz, "Tanrıçam! kulak ver yakarıma!" anlamına geliyor.

CLVII
HÜZÜNLÜ BİR MADRİGAL (s. 334)

Madrigal: İtalyanca bir sözcük olan madrigale, bir çeşit çobanıl (pastoral) şiir veya bu şiire bağlı müzikal türler için kullanılmaktadır.

CLVIII
ONURU KIRILAN AY (s. 336)

Cyntia: Latin şairi Propertius'un (MÖ 47-16) yaşlı bir kadına duyduğu aşk, onun kısacık yaşam serüveninde önemli bir yer tuttu. Şair Hostius'un kızı olan Hostia adlı bu kadını, Cyntia takma adıyla şiirlerinde ölümsüzleştirdi.

Endymion: Söylenceye göre Endymion, son derece yakışıklı genç bir çobandır. Ay tanrıçası Selene ona âşık olur ve onunla birleşir. Endymion, sonsuz bir uykuya dalmayı arzu etmektedir. Selene'nin aracılığı ile Zeus, onun bu arzusunu yerine getirir ve böylece uyuyup sonsuza dek genç kalır.

Kronoloji

		Biyografi
1821	7 veya 9 Nisan	Charles-Pierre BAUDELAIRE Paris'te dünyaya gelir.
1822	7 Nisan	Daha sonra Apollonie Sabatier olarak anılacak olan Joséphine Savatier'nin doğumu.
1827	10 Şubat	Charles'ın babası Jean-François Baudelaire'in ölümü.
	10 Eylül	Gelecekte Daubrun soyadını alacak Marie Bruneau'nun doğumu.
1828	6 Kasım	Baudelaire'in annesinin üsteğmen J. Aupick ile evlenmesi.
1831	7 Aralık	Aupick 1836 yılına dek ikamet edeceği Lyon'a atanır. Baudelaire Delorme yatılı okuluna yerleşir ve Kraliyet Koleji'nin derslerini takip eder. Baudelaire "çocuksu aşkların yeşil cenneti" ile karşılaştığı Lyon kırsalındaki şatoya bu sırada gider.
1836		Albay Aupick Paris'e, Genelkurmay karargâhına atanır. Baudelaire Louis-le-Grand lisesine yazılır.
1837		Baudelaire Genel Şiir Ödülleri yarışmasına katılır; Latin dizeleri bölümünde ikincilik ödülünü kazanır. İlk şiirler dönemi.
1839		Baudelaire fakülte diplomasını alarak Louis-le-Grand'dan ayrılır.
1840		Baudelaire, Estrapade caddesinde bulunan Lévêque et Bailly konukevinde ilk güzel dizelerini yazar.

Delocroix: *Tasso Hapiste*; *Sakız Adası'nda Katliam.*	1823 -1824
Delacroix: *Sardanapalus'un Ölümü.*	1827
Stendhal: *Kırmızı ve Siyah.*	1830
Poe: Şiirler.	1831
Musset: *Lorenzaccio.* Balzac: *Gerçeği Arayış.*	1834
Lamartine: *Jocelyn.*	1836
Balzac: *Kayıp Hayaller.*	1837
Delacroix: *Hamlet.*	1839
Delacroix: *Prise de Constantinople par les Croisés* (İstanbul'un Haçlılar Tarafından Ele Geçirilişi); *Trajan'ın Adaleti; Femme nue couchée sur une peau de bête* (Bir Hayvan Postu Üzerinde Uyuyan Çıplak Kadın).	1840

1841	Haziran	Bir aile meclisinin ardından Baudelaire, "kendi iyiliği için" uzaklara yolculuk etmeye "ikna olur". 9 veya 10 Haziran günü *Paquebot-des-Mers-du-Sud*'e (Güney Denizleri Postası) binerek Kalküta'ya doğru yola çıkar.
	Eylül	Île-de-France'da (Maurice) istirahat.
	Ekim	Bourbon adasında konaklama. Alcide gemisinde tarifeli seferle yurda geri dönüş. Baudelaire'in gemideki varlığı hiçbir zaman kanıtlanmadı. Yolculuğuna, Hint Adaları'na dek devam etmiş miydi? Bourbon'dan, Maurice adasındaki ev sahibine, Bayan Autard de Bragard'ın esin kaynağı olduğu soneyi göndermişti.
1842	Mart	Baudelaire'in Paris'e tahmini dönüş tarihi.
	Mayıs-Haziran	Baudelaire'in Paris'te kesin olarak bulunduğu zaman aralığı. 9 Nisan'dan bu yana reşittir. Kendi mülklerinin sahipliğini alır ve Saint-Louis adasında, Béthume limanına yerleşir.
	Temmuz-Aralık	Sainte-Beuve, Th. Gautier ve Hugo ile dostluk kurar. Jeanne Duval ile (belki de yolculuğundan önce başlayan) ilişki.
1843		Pimodan Otel'e yerleşme (Lauzun). Maddi güçlükler. Afyon.
1844	Mart	Yargı konseyinden Baudelaire'e hibe (Madam Ancelle).
1845	Nisan	
	Mayıs	İntihar girişimi.
	Haziran	İntihar girişimi.
1846	Şubat	
	Mart	
	Nisan	
	Mayıs	
	Eylül	
	Aralık	

Kötülük Çiçekleri	Eserler ve Olaylar	
	Delacroix: *Un naufrage* (ya da *Le Naufrage de Don Juan*) (*Don Juan Cehennem'de*).	1841
Gelecekteki *Kötülük* Çiçekleri'nin ilk parçası.		
	Stendhal'in ölümü. Vigny: *La Maison de Berger.*	1842
	Les Mystères galants	1844
	Salon de 1845.	1845
"Sömürgede Doğmuş Avrupalı Bir Kadına"nın (Autard de Bragard'a yazılan sone) *L'Artiste*'de yayımlanması.		
	Le Musée classique du Bazar Bonne-Nouvelle. *Choix de maximes consolantes sur l'amour.* *Conseils aux jeunes littérateurs.* *Salon de 1846.*	1846
"Don Juan Cehennem'de" (*L'Artiste*; "Tövbe Etmeyen" başlığıyla). "Malabar'lı Bir Kadına" (*L'Artiste*; "Hintli Bir Kadına" başlığıyla).		

1847	Ocak	
	Ağustos	Marie Daubrun ile ilişki.
1848	Şubat	Baudelaire devrime ve sosyalizme angaje olur.
	6 Temmuz	
	Kasım	
1849	7 Ekim	
1850		
	Temmuz	
	18 Ağustos	
1851	Mart	
	Nisan	
	Kasım	
	Aralık	Baudelaire'in hükümet darbesine karşı şiddetli tepkisi.
1852	Ocak	
	Şubat	
	Mart-Nisan	
	Aralık	
1853	Mayıs	
1854	Şubat	
	Mayıs	

Kötülük Çiçekleri	Eserler ve Olaylar	
	La Fanfarlo.	1847
		1848
	Chateaubriand'ın ölümü. *Révélation magnétique* (Poe çevirilerinin ilki)	
"Katilin Şarabı".		
	Edgar Poe'nun ölümü.	1849
Gelecekteki *Çiçekler*'in ilk el yazmaları, o zamanlar: *Haleler.* "Lesbos".		1850
	Balzac'ın ölümü.	
	Du Vin et du Haschisch.	1851
Gelecekteki *Çiçekler*'den on bir tanesi *Haleler* ismiyle *Le Messager*'de yayımlanır.		
	Les Drames et les romans honnêtes.	
	L'Ecole païenne.	1852
Les Deux Crépuscules.		
	Edgar Allan Poe, Hayatı ve Eserleri (*La Revue de Paris*).	
Madam Sabatier'ye ilk gönderi: "O Şuh Kadına".		
Madam Sabatier'ye ikinci gönderi: "Tersine Çevrilebilme" ("Réversibilité") ve "İtiraf".		1853
Madam Sabatier'ye gönderiler: "Canlı Meşale, Tinsel Şafak", "Ne dersin garip kişi..." "İlahi"nin Madam Sabatier'ye gönderimi.		1854

1855	Ocak	
	26 Mayıs	
	Haziran	
	Temmuz	
1856	Mart	
	Aralık	
1857	4 Şubat	
	Mart	
	Nisan	
	28 Nisan	General Aupick'in ölümü.
	2 Mayıs	
	25 Haziran	
	7 Temmuz	
	20 Ağustos	
	Ekim	
1858	13 Mayıs	
1859	Şubat	
	Mart	
	Nisan	
	Mayıs	
	Haziran-Temmuz	
	Eylül	

Kötülük Çiçekleri	Eserler ve Olaylar	
"Ne dersin garip kişi..." (*La Revue de Paris*)		1855
	Gérard de Nerval'in ölümü *Exposition Universelle de 1855* (1. ve 3. kısımlar, "Le Pays").	
Kötülük Çiçekleri başlığının kamuda ilk kez görülmesi (*Revue des Deux Mondes*'da yayımlanan on sekiz şiir)		
	De l'essence du rire.	
	Sıradışı Öyküler. V. Hugo: *Les Contemplations.*	1856
Kötülük Çiçekleri'nin el yazmasının Poulet-Malassis'ye teslimi.		1857
	Yeni Sıradışı Öyküler.	
Dokuz Çiçek'in *La Revue française*'de yayımlanması.		
	Alfred de Musset'nin ölümü.	
Kötülük Çiçekleri' in satışa çıkması. Kovuşturmalar. Yargı ve hüküm.	*Quelques caricaturistes...*	
	Arthur Gordon Pym'in Maceraları.	1858
Bir önceki ay Honfleur'e yazılan "Yolculuk"un Maxime Du Camp'a gönderimi. "Ölüm Dansı" (*La Revue contemporaine*). "Yolculuk", "Sisina", "Albatros" (*La Revue française*). "Saçlar" (*La Revue française*).	1859 *Théophile Gautier.* *Salon de 1859.*	
"Yedi İhtiyar", "Küçük Kocakarılar" (*La Revue contemporaine*).		

1860	Ocak	
	Şubat	Richard Wagner'a mektup.
	Mayıs	
1861	9 Şubat	
	Nisan	
	Mayıs	Yeni intihar girişimleri.
	Eylül	
	Kasım	
	Aralık	Fransız Akademisi'ne adaylık.
1862	Ocak	*"Bugün, 23 Ocak 1862'de, özel bir ikaza maruz kalıyorum..."*
	Mart	
	Ağustos	
1863	Ocak-Şubat	
	Haziran	
	13 Ağustos	
	17 Eylül	
	Ekim	
	Kasım	

Kötülük Çiçekleri	Eserler ve Olaylar	
"Çift Süren İskelet", "Kuğu", "Bir Madonna"ya *(La Causerie)*.		1860
"Paris Düşü", "Yalan Sevgisi", "Semper eadem", "Saplantı", "Bir Meraklının Düşü" (*La Revue contemporaine*).	*Bir Afyon Tiryakisi.*	
	Yapay Cennetler.	
"Sevimli Dehşet"; "Körler"; "Acını Simyası"; "Gelip Geçen Bir Kadına"; "Hayalet"; "Öğle Sonu Şarkısı"; "Güzelliğe İlahi"; "Çalar Saat".		
Kötülük Çiçekleri'nin ikinci baskısı.		1861
	Richard Wagner ve Tannhäuser.	
	Eugene Delacroix'nın duvar resimleri.	
"İçe Kapanış" (*Revue européenne*).		
		1862
"Boşluk" (*L'Artiste*).		
	Théodore de Banville.	
"Beklenmedik"; "Geceyarısını Sınamak" (*Le Boulevard*).	*Petits Poèmes en Prose*'un (*Kısa Düz Şiirler*) ilk parçaları görülür. Eugène Delacroix'nın ölümü. Alfred de Vigny'nin ölümü. *Eugène Delacroix'nın Eseri ve Hayatı.*	1863
"Lola de Valence".		
	Euréka.	

1864	Şubat	
	Mart	
	Nisan	
	24 Nisan	Baudelaire'in Brüksel'e varışı.
	Haziran	Tüm kazanç ve basım ümitlerinin çöküşü.
1865	1 Ocak	"Zihnim ölümcül fikirlerle dolu...
	Mart	
	Kasım-Aralık	"Beynimde sinir ağrıları".
1866	Ocak	"Gelen, nüzul mu felç mi...
	Şubat-Mart	"Baş dönmeleri geliyor ve düşüyorum ... 23 Mart: Belirleyici kriz gelir; 30 Mart: Annesine son bir mektup yazar. Konuşma yetisini kaybeder. Bir sağlık evine sevk edilir.
	Nisan	Bir yıl yaşayacağı Paris'e götürülür, arkadaşları
	Haziran	çevresindedir.
1867	Ocak	
	31 Ağustos	Baudelaire'in ölümü.
1868		

Kötülük Çiçekleri	Eserler ve Olaylar	
	Petits Poèmes en Prose'dan beş yeni şiir *Paris Sıkıntısı* başlığı altında yayımlanır.	1864
"Berthe'nin Gözleri"; "Tasso Hapiste Üzerine"; "Buradan Çok Uzakta" (*La Revue nouvelle*)		
	Anniversaire de la naissance de Shakespeare (Shakespeare'in doğum yıldönümü).	
"Hüküm Giymiş Bir Kitap İçin Yazıt".		1865
	Histoires grotesques et sérieuses.	
		1866
Kalıntılar. *Le Parnasse contemporain* "Dokuz yeni *Kötülük Çiçeği*" yayımlar.		
"Gün Sonu" (*Revue du XIX. siècle*).		1867
Kötülük Çiçekleri'nin üçüncü baskısı.		1868

İçindekiler

Sunuş *9*

Önsöz *19*
Okuyucunun Dikkatine *40*

Kötülük Çiçekleri (*Les Fleurs Du Mal*)

Okuyucuya (*Au Lecteur*) *53*

İç Sıkıntısı ve İdeal (*Spleen et Idéal*)

I Kutsama (*Bénédiction*) *57*
II Güneş (*Le Soleil*) *61*
III Yükseliş (*Élévation*) *62*
IV Uyuşumlar (*Correspondances*) *63*
V Hoşlanırım O Çıplak Çağların Anısından
(*J'aime le souvenir de ces époques nues*) *64*
VI Fenerler (*Les Phares*) *66*
VII Hasta İlham Perisi (*La Muse malade*) *69*
VIII Rüşvetçi İlham Perisi (*La Muse vénale*) *70*
IX Kötü Keşiş (*Le Mauvais Moine*) *71*
X Düşman (*L'Ennemi*) *72*
XI Talihsizlik (*Le Guignon*) *73*
XII Önceki Hayat (*La Vie antérieure*) *74*
XIII Çingeneler Yolculukta (*Bohémiens en voyage*) *75*
XIV İnsan ve Deniz (*L'Homme et la Mer*) *76*
XV Don Juan Cehennem'de (*Don Juan aux Enfers*) *77*
XVI Gururun Cezası (*Châtiment de l'orgueil*) *78*
XVII Güzellik (*La Beauté*) *79*
XVIII İdeal (*L'idéal*) *80*
XIX Dev Kadın (*La Géante*) *81*
XX Mücevherler (*Les Bijoux*) *82*
XXI Uzak İklimlerin Kokusu (*Parfum exotique*) *84*

XXII Gececil Gök Kubbeye Sanki Taparcasına
(*Je t'adore à l'égal de la voûte nocturne*) *85*
XXIII Nerdeyse Tüm Evreni Alırsın Yatağına
(*Tu mettrais l'univers entier dans la ruelle*) *86*
XXIV Sed Non Satiata *87*
XXV Sedef Renkli, Dalgalı Elbiseleri İle
(*Avec ses vêtements ondoyants et nacrés*) *88*
XXVI Dans Eden Yılan (*Le serpent qui danse*) *89*
XXVII Leş (*Une Charogne*) *91*
XXVIII De Profundis Clamavi *94*
XXIX Vampir (*Le Vampire*) *95*
XXX Léthé (*Le Léthé*) *97*
XXXI Korkunç Bir Yahudinin Koynundayken Bir Gece
(*Une nuit que j'étais près d'une affreuse Juive*) *99*
XXXII Kabir Azabı (*Remords posthume*) *100*
XXXIII Kedi (*Le Chat*) *101*
XXXIV Balkon (*Le Balcon*) *102*
XXXV Sana Veriyorum Ben Bu Dizeleri, Tâ Ki
(*Je te donne ces vers afin que...*) *104*
XXXVI Bütünüyle (*Tout entière*) *105*
XXXVII Ne Dersin Garip Kişi, Bu Akşam Saatinde
(*Que diras-tu ce soir, ...*) *107*
XXXVIII Canlı Meşale (*Le Flambeau vivant*) *108*
XXXIX O Şuh Kadına (*A Celle qui est trop gaie*) *109*
XL Tersine Çevrilebilme (Réversibilité) *111*
XLI İtiraf (*Confession*) *113*
XLII Tinsel Şafak (*L'Aube spirituelle*) *115*
XLIII Akşamın Ahengi (*Harmonie du soir*) *116*
XLIV Şişe (*Le Flacon*) *117*
XLV Zehir (*Le Poison*) *119*
XLVI Sisli Gök (*Ciel brouillé*) *120*
XLVII Kedi (*Le Chat*) *121*
XLVIII Güzel Gemi (*Le Beau Navire*) *123*
XLIX Yolculuğa Çağrı (*L'Invitation au Voyage*) *125*
L Onarılmaz (*L'Irréparable*) *127*
LI Söyleşi (*Causerie*) *130*
LII L'heautontimorouménos *131*
LIII Franciscæ Meæ Laudes *133*
LIV Sömürgede Doğmuş Avrupalı Bir Kadına
(*A une Dame creóle*) *135*
LV Mœsta et errabunda *136*
LVI Kediler (*Les Chats*) *138*

LVII Baykuşlar (*Les Hiboux*) *139*
LVIII Çatlak Çan (*La Cloche fêlée*) *140*
LIX İç Sıkıntısı (Karakış bütün kente karşı...) (*Spleen*) *141*
LX İç Sıkıntısı (Sanki bin yıl yaşadım...) (*Spleen*) *142*
LXI İç Sıkıntısı (Yağmurlu bir ülkede sanki...) (*Spleen*) *143*
LXII İç Sıkıntısı (Basık ve ağır bir gök çökünce...) (*Spleen*) *144*
LXIIII Sisler ve Yağmurlar (*Brumes et pluies*) *145*
LXIV Çaresiz (*L'lrremédiable*) *146*
LXV Kızıl Saçlı Bir Dilenci Kıza (*A une Mendiante rousse*) *148*
LXVI Kumar (*Le Jeu*) *151*
LXVII Akşamın Alacakaranlığı (*Le Crépuscule du soir*) *153*
LXVIII Sabahın Alacakaranlığı (*Le Crépuscule du matin*) *155*
LXIX Masum Bir Hizmetçi Kız, ... (*La servante au grand coeur ...*) *157*
LXX Hiç mi Hiç Unutmadım, ... (*Je n'ai pas oublié, ...*) *158*
LXXI Kin Fıçısı (*Le Tonneau de la haine*) *159*
LXXII Hortlak (*Le Revenant*) *160*
LXXIII Şen Ölü (*Le Mort joyeux*) *161*
LXXIV Kabristan (*Sépulture*) *162*
LXXV Ayın Hüznü (*Tristesses de la lune*) *163*
LXXVI Müzik (*La Musique*) *164*
LXXVII Pipo (*La Pipe*) *165*

Kötülük Çiçekleri *(Fleurs Du Mal)*

LXXVIII Yıkım (*La Destruction*) *169*
LXXIX Kurban (*Une Martyre*) *170*
LXXX Lesbos *173*
LXXXI Cehennemlik Kadınlar (Hippolyte, lambaların solgun...)
(*Femmes damnées-Delphine et Hippolyte*) *177*
LXXXII Cehennemlik Kadınlar (Dalgın bir sürü gibi kumsalın...)
(*Femmes damnées/Comme un bétail...*) *182*
LXXXIII İki Rahibe (*Les Deux Bonnes Sœurs*) *184*
LXXXIV Kan Çeşmesi (*La Fontaine de sang*) *185*
LXXXV Eğretileme (*Allégorie*) *186*
LXXXVI Béatrice *187*
LXXXVII Vampirin Değişimleri
(*Les Métamorphoses du Vampire*) *189*
LXXXVIII Kythira'ya Yolculuk (*Un Voyage à Cythère*) *191*
LXXXIX Aşk ve Kafatası (*L'Amour et le crâne*) *194*

İsyan *(Révolte)*

XC Ermiş Pierre'in İnkârcılığı
(*Le Reniement de Saint-Pierre*) *197*
XCI Habil ile Kabil (*Abel et Caïn*) *199*
XCII Şeytan Duaları (*Les Litanies de Satan*) *201*

Şarap (*Le Vin*)

XCIII Şarabın Ruhu (*L'Ame du vin*) *207*
XCIV Pırtıcıların Şarabı (*Le Vin des chiffonniers*) *209*
XCV Katilin Şarabı (*Le Vin de l'assassin*) *211*
XCVI Yalnızın Şarabı (*Le Vin du solitaire*) *214*
XCVII Âşıkların Şarabı (*Le Vin des amants*) *215*

Ölüm (*La Mort*)

XCVIII Âşıkların Ölümü (*La Mort des amants*) *219*
XCIX Yoksulların Ölümü (*La Mort des pauvres*) *220*
C Sanatçıların Ölümü (*La Mort des artistes*) *221*

Şiirler 1861
(Ölüm'ün Sonu) *(Fin de la Mort)*

CI Gün Sonu (*La Fin de la journée*) *225*
CII Bir Meraklının Düşü (*Le Rêve d'un curieux*) *226*
CIII Yolculuk (*Le Voyage*) *227*

İç Sıkıntısı ve İdeal (Devamı)
(Suite à Spleen Et Idéal)

CIV Albatros *237*
CV Maske (*Le Masque*) *238*
CVI Güzelliğe İlahi (*Hymne à la Beauté*) *240*
CVII Saçlar (*La Chevelure*) *242*
CVIII Düello (*Duellum*) *244*
CIX Ecinni (*Le Possédé*) *245*
CX Hayalet (*Un Fantôme*) *246*
CXI Semper eadem *250*
CXII Sonbahar Şarkısı (*Chant d'automne*) *251*
CXIII Bir Madonna'ya (*A une Madone*) *253*
CXIV Öğle Sonu Şarkısı (*Chanson d'après-midi*) *255*

CXV Sisina *257*
CXVI Sonbahar Sonesi (*Sonnet d'automne*) *258*
CXVII Düşsel Bir Gravür (*Une Gravure fantastique*) *259*
CXVIII Saplantı (*Obsession*) *260*
CXIX Hiçliğin Zevki (*Le Goût du Néant*) *261*
CXX Acının Simyası (*Alchimie de la douleur*) *262*
CXXI Sevimli Dehşet (*Horreur sympathique*) *263*
CXXII Çalar Saat (*L'Horloge*) *264*

Paris Tabloları *(Tableaux Parisiens)*

CXXIII Manzara (*Paysage*) *269*
CXXIV Kuğu (*Le Cygne*) *271*
CXXV Yedi İhtiyar (*Les sept vieillards*) *274*
CXXVI Küçük Kocakarılar (*Les Petites vieilles*) *277*
CXXVII Körler (*Les Aveugles*) *282*
CXXVIII Gelip Geçen Bir Kadına (*A une Passante*) *283*
CXXIX Çift Süren İskelet (*Le Squelette laboureur*) *284*
CXXX Ölüm Dansı (*Danse macabre*) *286*
CXXXI Yalan Tutkusu (*L'Amour du mensonge*) *289*
CXXXII Paris Düşü (*Rêve parisien*) *291*

1866 - *Kalıntılar (1866-Les Épaves)*

CXXXIII Romantik Günbatımı
(*Le Coucher du soleil romantique*) *297*
CXXXIV Fıskiye (*Le Jet d'eau*) *298*
CXXXV Berthe'in Gözleri (*Les Yeux de Berthe*) *300*
CXXXVI İlahi (*Hymne*) *301*
CXXXVII Bir Yüzün Verdiği Sözler
(Les Promesses d'un Visage) *302*
CXXXVIII Canavar (*Le Monstre*) *303*
CXXXIX Bay Honoré Daumier'nin Çizdiği
(*Vers pour le Portrait ...*) *307*
CXL Lola De Valence *308*
CXLI Eugène Delacroix'nın *Tasso Hapiste'si* Üzerine
(*Sur "Le Tasse en prison" d'Eugène Delacroix*) *309*
CXLII Ses (*La Voix*) *310*
CXLIII Beklenmedik (*L'Imprévu*) *312*
CXLIV Bedel (*La Rançon*) *315*
CXLV Malabar'lı Bir Kadına (*A une Malabaraise*) *316*
CXLVI Brüksel'deki Monnaie Tiyatrosu'nda Amina Boschetti'ni
(*Sur les débuts d'Amina Boschetti...*) *318*

CXLVII Bay Eugène Fromentin'e Dostluktan ... (*A propos d'un importun*) *31*
CXLVIII Şen Şakrak Bir Meyhane (*Un Cabaret folâtre*) *322*

1868'de Eklenmiş Parçalar

CXLIX Boşluk (*Le Gouffre*) *325*
CL Kapak (*Le Couvercle*) *326*
CLI Gece Yarısını Sınamak (*L'Examen de minuit*) *327*
CLII Uyarıcı (*L'Avertisseur*) *329*
CLIII İsyancı (*Le Rebelle*) *330*
CLIV İkaros'un Sitemleri (*Les Plaintes d'un Icare*) *331*
CLV Bir Putperestin Yakarışı (*La Prière d'un Païen*) *332*
CLVI Buradan Çok Uzakta (*Bien loin d'ici*) *333*
CLVII Hüzünlü Bir Madrigal (*Madrigal triste*) *334*
CLVIII Onuru Kırılan Ay (*La Lune offensée*) *336*
CLIX İçe Kapanış (*Recueillement*) *337*
CLX Hüküm Giymiş Bir Kitap İçin Yazıt (*Épigraphe pour un livre condamné*) *338*

Baudelaire'in Notları *341*

Baudelaire'in Önsöz Tasarıları *347*

Yorumlar ve Notlar (Yves Florenne) *354*

1 Dava Dosyası *354*
2 *Kötülük Çiçekleri*'nin Öyküsü *365*
3 El Yazmaları: Baudelaire Masa Başında *369*
4 Kitap, Okuyucuları ve Eleştiriler *372*
5 Aynadaki Baudelaire *379*
6 Şiirler Üzerine Notlar *385*

Açıklama ve Notlar (Ahmet Necdet) *398*

Kronoloji *412*

Walter Benjamin'in "Avrupa'yı etkileyen son lirik başyapıt" olarak nitelediği *Kötülük Çiçekleri*, birçok şair ve eleştirmene göre modern şiirin kurucu basamağıdır. Büyük kentin ve "aradaki insan"ın bir daha dinmeyecek olan cehennemi, şairin vicdan azabının aynalarında öfkeli bir içtenlikle resmedilir. Victor Hugo'nun "Sanat göğünü bilinmedik bir ölüm ışığıyla süslediniz" diye selamladığı Baudelaire'in bu "dehşet dolu" çiçekleri, yayımlandığı yıllarda kamu ahlakına saldırıyla itham edilerek cezalandırılmıştı. *Kötülük Çiçekleri*, B aşyapıt.

ISBN: 978
9 78605